

**PETRE PANDREA
CĂLUGĂRUL ALB**

Cuvânt înainte DE VICTOR DRAGU – DIMITRIU

LA PETRE PANDREA

Cea de a șasea carte din seria operelor apărute după anul 2000 cu semnătura lui Petre Pandrea, Călugărul alb, este, de fapt, o Duhovnicească, și ea a fost cristalizată în cuvânt în chip de jurnal și de memorii, dar cu un patetism al cercetării lăuntrice poate mai mistuitor și mai deznădăjduit decât al poemului arghezian și, în același timp, este ceea ce autorul însuși numea o lacrimă judiciară. La 31 decembrie 1954, în Crugul mandarinului, el nota: „Există o lacrimă a mamei și o lacrimă a soției, o lacrimă a amantei și o lacrimă a copilului, o lacrimă a bucuriei și alta a deznădejzii. Dar mai există și o lacrimă judiciară, o lacrimă a noastră, a liber-profesioniștilor, pentru durerile clienților inocenți. Noi nu suntem pe lume pentru a scoate pe pungași din pușcărie, ci pentru a scoate pe inocenți din ghearele justiției”. Atunci când Petre Pandrea nu i-a mai putu smulge pe inocenți din ghearele justiției, ba chiar, curând, avea să-i urmeze și el la închisoare tocmai pentru că încercase să-i apere, tot ce a mai avut puterea să facă a fost să scrie povestea lor, a călugărilor de la Mănăstirea Sihastru și a călugărițelor de la Mănăstirea Vladimirești, văzută fără detașare, pentru că totul abia se petrecuse, se petrecea încă, iar naratorul era, mai înainte de a fi închis în temnițele statului comunist, zăvorât în propriul lui destin, în propriile lui viziuni, ochii lui de bărbat încercat priveau prin lentila lacrimii judiciare, fără putința de a mai aduce vreo ușurare.

Textele Călugărului alb sunt redactate sub semnul exilului pedepsitor: după ce a fost mutat pentru câteva luni la Alexandria, avocatul Petre Pandrea este scos cu totul din barou pentru vina de a fi pledat în procesul Vladimireștilor, și într-un altul, tot cu tentă politică. Șomerul se retrage la Periș, la via lui, ca muncitor agricol, cum singur spune, cu seriozitate ironică, pentru a smulge pământului păraginit câteva roade, vital necesare familiei sale, rămase fără nici un fel de venit. Chiar simplul fapt de a-și fi recăpătat via de un pogon este ca o picătură în care se regăsește oceanul de orori ale timpului. Confiscată împreună cu alte două proprietăți vecine, casa și via de la Periș fuseseră, timp de câțiva ani, sediul unei școli medii de silvicultură. La desființarea acestui tip de instituție, proprietarul este înștiințat că-și poate folosi avutul cum dorește. Casa este distrusă ca după un război, via păraginită, pomii tăiați fără noimă sau uscați din rădăcină, trandafirii sălbaticiți. Încercând să refacă ceea ce fusese nimicuit cu dezinvoltură, Pandrea se apleacă asupra brazdelor, îngrijind fir cu fir vița, fiecare copac și chiar florile, condus numai după legile ancestrale auzite cândva în casa tatălui său, unde, copil sortit învățaturii, fusese scutit de asemenea munci. Demers la fel de utopic ca și acela de a se fi înhămat într-un proces fără speranță, cu finalul dinainte hotărât, conform unei politici de stat, clienții săi monahali fiind judecați, în urma unor conflicte în interiorul Bisericii, pentru port ilegal de uniformă și pentru ca mănăstirile să fie evacuate, iar călugării și călugărițele întorși în lumea mireană, împotriva voinței și a convingerilor lor.

Călugărul alb aparține unei perioade cuprinse între anii 1954 și 1955, perioadă acoperită și de Memoriile mandarinului valah, ca și de Crugul mandarinului, jurnale intime dintre 1952 și 1958, în care, printre toate dramele existenței de fiecare zi a mandarinului și a Valahiei sale, atât de strâns împletite, consemnate cu rigoare de analist al moravurilor și de cronicar secret, apar mereu referiri insistente la Vladimirești, „numai Vladimireștii, mereu Vladimireștii”. Dar Pandrea a vrut ca procesul Vladimireștilor să aibă cronică lui aparte, detaliată și comentată, să fie retrăit în toate fazele sale, de la zvon vag, acord nedeslușit, până la covârșitoare faptă de viață. Astfel, Călugărul alb este mai mult decât o relatare cronologică și exclusivă a experienței Vladimireștilor, întretesută cu pagini de jurnal agrest, este și consemnarea confruntării celui care scrie cu toate furtunile timpului, cu sărăcia extremă, cu suferința pricinuită de asasinarea lui Lucrețiu Pătrășcanu, cumnatul său, și cu toate consecințele unei asemenea înrudiri, cu spaima de a-și vedea soția prăbușită de durere și copiii marcați de nenorocirile prezente și viitoare. Pagina se umple cu întrebările sfâșietoare și veșnice ale mandarinului, nesigur, neliniștit, singur în fața neantului: „Ce mă menține în 6 viață?”, „Rob saturnalic sau patrician sardanapalic?”, „Unde am ajuns? Și ce este o faptă bună fără o credință religioasă, fără dragoste creștină, fără nădejde în învierea morților? Nu am nici credință religioasă, nici nădejde în înviere și în nemurire, iar dragostea mea a fost dragoste de oameni”, „Sunt în îndoială religioasă. Harul n-a coborât pe umărul meu”, „Cum să mă mântui? Mă mântui prin fapte bune. În loc de credință și nădejde, mi-a rămas iubirea de oameni, iubirea sub toate formele ei, pentru vegetale și animale (...). Dar nu se pune accentul între aceste trei noțiuni, pe dragoste? Nu se spune că mai presus de toate e dragostea? Așa este! Prin acest lucru, îmi îngădui să rămân interior, printre ortodocși și în cadrul bisericii străbunilor mei”.

Înecat în neagra melancolie, mereu proclamată, fie în fața vieții, fie în fața unei pagini de carte, călugărul alb își adună puterile pentru a-și înfrunta soarta. Este mai mult decât un credincios, el e un jertfelnic, „în harfa lui, durerile altora sună ca un chimval biblic”. Intuind toate astea și văzându-i osârdia de apărător aproape fără arginți, una din maicile Vladimireștilor i-a spus „călugăr alb” mandarinului, și, mai târziu, i-a acordat titlatura de „arhiepiscop judiciar”. Umor dulce, cu funia de gât, titluri iluzorii, metafore scump plătite cu ani de viață și răsturnări de destin, ale unei întregi familii sacrificate ideii de dreptate și de luptă până la capăt.

Acceptând să apere în procesul Vladimireștilor, Petre Pandrea devenea un martir al credinței strămoșilor săi, dar ceea ce îl determinase să se avânte, asumându-și toate riscurile, era convingerea formulată simplu, în singurătatea viei de la Periș: „Nimeni nu mai plantează un vișin, un dud sau un cireș. Toți distrug. Pe buzele tuturor, flutură eterna poveste a represiunii: Să strângem chinga! Să punem dârjale pe nărozi! Să-i punem la punct! Să le facem educație! Să le facem educația, marea problemă! Ce fel de educație? Avem nevoie de chingă și de dârjale? N-am avut destule până acum? Am trăit patru dictaturi, cu tot soiul de chingi și dârjale. În loc de chingă, mi se pare că avem nevoie de profeți (...). Rolul vladimirismului în această epocă de hoție, brutalitate fizică și vulgarizare psihică mi se pare imens pentru națiunea mea valahă. Părintele Ioan mi se pare un profet necesar”.

Petre Pandrea însuși era, scriind aceste rânduri, un profet, dacă ne gândim la Părintele Ioan Iovan, astăzi octogenar, supraviețuitor prin miracol dumnezeiesc al atâtor ani de temniță grea și al atâtor suferințe, părinte duhovnic al Mănăstirii Recea de lângă Târgu Mureș, părinte spiritual al atâtor oameni din România mileniului al treilea, ctitor de suflete și propovăduitor al bucuriei credinței. Dacă profeția lui Pandrea nu s-a adevărat întru totul și Părintele Ioan nu a ajuns oficial Patriarh, el este, în fapt, un adevărat patriarh al neamului românesc, spre care se îndreaptă pelerini din toată țara, fericiți să primească din mâna lui Sfânta împărtășanie, iertarea păcatelor și binecuvântarea.

Nu avea cronicarul cum să știe, acum cincizeci de ani, aplecat pe brazda pământului uscat de la Periș, cum vor evolua eroii adevărați ai însemnărilor sale. Nici drumul cu atâtea ocoluri al Maicii Veronica, spre Vladimireștii renăscuți din cenușă, nu avea cum să și-l închipuie. El, care visa nașterea unui poet apt să scrie o patetică valahă, a închegat, povestind istoria Vladimireștilor, o asemenea tulburătoare operă, între două închisori, fără să știe, socotind că nu face altceva decât să strângă, pentru timpuri mai bune,

materia unei literaturi viitoare: „Un podgorean și un pomicultor trebuie să aibă un butoi al său unde să-și arunce fructele coapte din livadă, căzute sau deteriorate. Își strânge borhot din vreme, îl lasă să fermenteze. Toamna, trimite la cazan și extrage licoarea parfumată. O prefrige. O pune la învechit și îi dă culoarea galbenă a chihlimbarului, cu ajutorul butoiului de dud sau de stejar care-și lasă sucurile. Aceste jurnale intime sunt butoiașele mele cu fructe coapte deteriorate, borhotul melancoliei mele tandre pentru Maica Veronica, pentru sihastrii și vladimiriști. Asupra lor a căzut năpasta prigoanei. Inima mea de apărător sângerează și mi-e teamă să nu fac o fistulă purulentă. Mă vindec prin katharsis, constituind gânduri simple și dând glas simțămintelor elementare”. În realitate, cu mult mai mult decât atât, poveste în care iubirile se întrețes, înrudite și confundabile, Călugărul alb nu e doar materie în fermentație, ci tocmai alcool pur, substanță distilată, trăire intensă, expresie frustă, de la șoaptă în rugăciune, până la țipăt de gorilă în junglă. Petre Pandrea are un verb tăios, o adresă precisă. Judecându-se mereu, fără milă, pe sine, destăinuindu-se, urmărindu-și obsesiv meandrele evoluției lui, din copilărie până în clarul miez al vârstei, privindu-se cum a ajuns, în haine rufoase, sărac și cu un viitor întunecat, plin de orgoliul de a nu fi cedat presiunilor și oportunităților, el, avocatul tuturor celor năpăstuiți și lipsiți de apărare, nu-și cruță contemporanii, găsește termenul exact pentru fiecare și-și argumentează cu măiestrie acuzele. Și-a plătit din greu dreptul de a spune adevăruri supărătoare, de a scoate măștile, de a șoca, adolescentin, burghezia cea nouă, oricum suspicioasă, de a sparge tiparele, iar mânia lui nu este nici stăpânită, nici teoretizată. Există, pur și simplu, și naște literatura. Katharsisul! Când scriitorul își gândește atitudinea, se situează la polul opus: „Eu nu mă indignez. Ca mandarin detașat, nu am dreptul la indignare, ci la înțelegere, la descriere exactă, topografică. Eu am murit demult, de când nu mai am pasiuni ideologice, de când am văzut inanitatea ideologiilor și utopiilor, de când m-am refugiat, laolaltă cu frații mei băștinași, în biologie pură, în protoistorie și feerie vegetală. Acum sunt, ca și ei, lucrător agricol manual. Nici mai fericit, nici mai întristat”.

Petre Pandrea s-a despărțit pentru totdeauna de însemnările sale despre Vladimirești atunci când a fost arestat pentru a doua oară. Anii pe care i-a trăit, cinci în temnițe cumplit de grele și apoi, ultimii patru, în relativă libertate, i-au adus poate date noi despre eroii lui din cartea în care nici o asemănare nu era întâmplătoare și nedorită de autor. Nu avem deocamdată știre despre asemenea experiență. Povestea acestora rămâne ca o enclavă în timp, cu faptele și interpretările în lumina acelor vremi îngropate.

De aproape patruzeci de ani, Petre Pandrea și-a găsit pacea veșnică și răspunsurile la întrebări. Un singur răspuns dintre toate ne este accesibil și nouă. Celui ce visa fără speranță să reînvie, ca memorialist, în anul 2000, i s-a îngăduit ca acest lucru să se întâmple. Rând pe rând, lucrările lui arestate, recuperate din arhivele securității sau păstrate prin miracol în câte un morman prăfuit de dosare vechi, ajung sub ochii cititorilor, intră în cultura românească, aducând nu numai informații unice prin valoarea lor, menite să schimbe fața cunoscută a lucrurilor, ci și o construcție literară de o mare eleganță și vibrație, în ciuda faptului că aceste pagini nu au fost rodul unui travaliu literar tihnit și concentrat, de scriitor la masa de lucru, ci au fost așternute pe hârtie puțină și proastă contra cronometru, în vremuri de restriște, în închisoare sau în așteptarea închisorii, cu senzația că sunt aruncate în viitor ca o sticlă în apa mării, pradă hazardului.

Iar aceea prin care se împlinește astăzi destinul cărților lui Petre Pandrea este, ca într-un joc de oglinzi, tot un personaj adevărat din pagina memorialistică, un personaj mereu amintit, ca destinatar din timpurile ce vor să vină al scrierilor tatălui: „Fetei mele, Nadia”. Atunci când așternea litera minusculă, cu un creion chimic pe foaia de maculator, sau cu o cerneală roșiatică, tot mai pălită în trecerea vremii, pe coala subțiată și pălită la rându-i, se va fi gândit Petre Pandrea că ea, fiica lui iubită și mult chinuită, va fi aceea care îi va transcrie manuscrisele, dându-le astfel viața pe care o merită și transformând un vis absurd într-o realitate simplă și la îndemână, o carte, și carte după carte? Nadia Pandrea și-a construit de câțiva ani viața în jurul manuscriselor paterne. Ea a părăsit un confort și un echilibru din greu cucerite în Parisul sfârșitului de secol XX și s-a întors în țara sa, țară plină de amintirile sfâșietoare ale celor două familii din care se trage, Pătrășcanu și Pandrea, ca să ducă singură povara lor, singură în fața manuscriselor salvate. Zile și nopți întregi, deasupra foilor fărâmițoase, zile și nopți întregi în fața ecranului albăstrui al computerului, într-o trudă inimaginabilă, descifrând cu prețul luminii ochilor, descifrând rând după rând, pagină după pagină, moștenirea fabuloasă ce i-a fost dată. O boală-nvinsă este orice carte, spune poetul. Nadia Pandrea luptă cu multe piedici, învinge multe boli ale României de astăzi, țara în care a ales să trăiască, pentru a-i dărui cărțile tatălui ei. Nu așteaptă recunoștință, și nici nu i se arată recunoștință, ajutorul ce i se dă e întâmplător și spasmodic.

Tot din stirpea medicilor fără arginți, ea e fericită însă că a găsit câțiva oameni, prin efortul cărora dischetele devin trup de carte. Trăiește modest, ca în pustnicie, și este, în patria ei, în orașul ei, în fața computerului ei, cu doi câini credincioși la picioare, întocmai ca tatăl ei, o călugăriță albă.

Victoria Dragu - Dimitriu

1954

Sihastrii mei (4 iunie 1954)

Pledez două obștii de călugări în conflict cu Episcopia Buzăului: 46 de monahi de la Sihastru-Adjud și 300 de călugărițefecioare de la Vladimirești-Covurlui.

Schimb de epistole, de telegrame, de cărți poștale, pledoarie la Adjud, întrevederi cu Patriarhul și delegații săi.

Securitatea și Procuratura Generală au ciulit urechile!

Eu joc rolul împăciuitorului și al apărătorului etern. Sufăr iremediabil de împăciuitorism! Din împăciuitor, am să ies instigator?

Cleopa (întâlnire în iunie 1954, la București)

Pustnic. Dintr-o dinastie de monahi. Vorbește dulce, în stil Creangă. Muzică de cameră. Vrea să înlocuiască pe Ioan, predicator formidabil de mase rurale, inculte religios, dar dornice de credință, de o biserică vie, iar nu de o biserică formală și formalistă, cu popi borțoși.

Cleopa s-a șmecherit la București, printre boemi cu barbă.

Smerenia lui a dispărut în fața ispitei de a predica duminical, iarna, la 3.000 de oameni și vara. la 15.000. Dorința de putere nu este stinsă nici la pustnicii fonfi.

Pierre de touche

Au fond. ce manastere c'est la pierre de touche pour les croyants et les mecreants de notre eglise millenaire.

Prilej de poticneală pentru unii, prilej de smerenie pentru alții. Prilej de studiu și de analize psihologice pentru mine.

Ioan și Veronica

Între ieromonahul Ioan (32 ani) și stareța stavroforă Veronica (34 ani) este o iubire frățească de stil ptolemeic și faraonic, Romeo și Julieta în mănăstiri, eternul Eros neîmplinit, Libido sublimat în muncă feroce și în arhitectură spirituală.

Ctitoriță este maica Veronica. Țărăncuță de 15 ani, a avut o vedenie: Maica Domnului i-a poruncit să facă o mănăstire chiar în lanul de porumb unde prășea. Și a făcut-o! Candoarea și energia ei sunt infinite. Latura artistică foarte dezvoltată. *Qualis artifex pereal!* Ce acrită a pierdut Teatrul Național! Câtă suavitate, cât firesc, cât antren, cât bun gust în amănunt și în stil mare!

Ieromonahul Ioan are ceva (în făptura lui fizică) din poetul Eminescu în tinerețe, cu câteva asperități rurale ardelenesti, cu glas baritonal profund, mijloc subțirel, dar bărbătuș aprins, deschis și hotărât.

La spovedania din 12 iunie 1954, fiindcă-i duhovnicul meu și m-a invitat ca să mă poată împărtași, i-am spus că singurul mare păcat al meu din acest interludiu este *trufia!* Am ispășit 5 ani de pușcărie și mi-a mai rămas trufia față de temniceri și procurori.

Mi-a absolvit păcatul, ca un adevărat popă ortodox. Prea repede.

Și nu este trufia păcat cardinal la catolici? Dușmanii îl acuză de catolicitate! E ortodox de-al nostru Ioan-Silviu Iovan. Nu prea are noțiunea păcatului.

De fapt, într-o oblomoviadă generală, într-o puturoșenie valahă seculară, nu cumva trufia este ferment de ameliorare, de aerisire și de creație?

Raporturile dintre Ioan și Veronica sunt de o suavitate ultrapământească, aproape raporturi dintre îngeri.

După miezul nopții, stăteam odată în arhondaric, la sfat, în trei: stareța, duhovnicul și apărătorul judiciar al celor două mănăstiri înfrățite. Glumeam, râdeam, fumam mult, după obiceiul meu, spre scandalizarea lor amabilă, argumentându-le că de tutun nu se pomenește în Biblie, fiindcă nu se descoperise America, de unde s-a adus porumbul, cartoful și tutunul. N-am văzut pastori protestanți și prelați onctuoși catolici cu trabuc de Havana, după un dejun copios?

...Iar ei, scumpii mei, protejații mei, puișorii mei, nu mănâncă nici carne, nu beau alcooluri benedictine și nici *șartreuze*.

Sunt lacto-vegetarieni, căști și antialcoolici.

Ieromonahul Ioan proclamă - între altele:

„...Maica Veronica, aceste moaște vii, fiindcă așa o consider, domnule doctor, moaște vii...”

Stareța cu fața albă și trăsături regulate, cu ochii căprui de căprioară mistică, lasă ochii în jos și pune mâinile în poală.

L-am crezut. O credea și ea. Abia așteaptă martirajul. Să fie persecutați de București, ca să se împlinescă Scripturile.

Veronica despre Ioan:

„...E așa de firav și subțirel! Ați văzut, domnule doctor, că în predica de ieri, când bătea vântul, cât pe-aci să-l ia vântul cu el...”

Era la 13 iunie, când a ținut o predică formidabilă, care mi-a scos lacrimi. Plângea lumea în hohote. Bătea un vânt cald, de șes.

Așa fusese: predicatorul vorbise cu o forță incomparabilă, storcând lacrimi la mii de ascultători, înfruntând urgia vântului.

Nectarie

A sosit pe neașteptate călugărul Nectarie, cel iute de picior ca Mercurius, zeul mîncător al distanțelor. De la Ploscuța, a trecut la Vladimirești, a însoțit o delegație, ca să facă penitență, apoi, în Capitală, unde nu m-a găsit, scoțând delegația de avocat de la colectivul meu, V, iar mai târziu, m-am trezit cu el dimineața, la ora 5, adormit pe terasa vilei de la Poiana-Țapului. Venise să-și ia avocatul pentru Bârlad.

Nectarie înghite distanțele.

L-am prins dormind o singură dată. După periplul amintit, ne-am reîntors la sediul de la Vladimirești, am bătut 16 pagini la mașina de scris, cu măicuța Micaela, și am plecat în zorii zilei, să le depunem la tribunalul regional Bârlad. Eram morți de oboseală.

L-am întrebat, în vagonul aproape gol:

- Cine se culcă mai întâi? Doctorul sau Mercurius? Mai sunt patru ceasuri până la destinație. Un puișor de somn de două ore nu ne strică la nici unul... Atunci, încep eu să sforăi!

Și m-am trezit la a treia stație după Bârlad. O muscă se plimba peste mustăcioara rară și blondă a lui Nectarie, atingându-i delicat buzele rumene.

Ne-am azdrucat din tren la o haltă. Am așteptat alte două ore la umbră de salcâm. Mi-a dres bocancul, ieșit ca o viorea obraznic însângerată din călcâi, cu un pietroi alunecat pe scarpă. Mi-am corectat textele bătute la mașină. Am dejunat de post. I-am prezis că, până la sfârșit, va trebui să se însoare, să rămână vădov sau să divorțeze, ca să ajungă episcop ca Antim, care ne persecută, acest satrap persan și baron feudal cu care mă războiesc pe 16 pagini.

Mercurius a negat cu încăpățănare, grație și fanatism tineresc, mariajul eventual.

L-am tachinat pentru somnul care ne-a aruncat în această pierdută haltă tutoveană, cu o șefiță ocolită de frumusețe și cu apă sălcie.

Mercurius refuza să meargă în vagon-restaurant sau - Doamne ferește - într-o crășmă. Trebuia să-l hrănesc cu sandviciuri de post.

Micaela Nicoară

Substareța de la Vladimirești este o cucoană, *une vraie grande dame*, cultivată, fină, jertfelnică și mereu ironică. Patriarhul Justinian Marina o numește spiridușul grădinii Maicii Domnului din mănăstirea atât de controversată de pe șesul Lieștilor. A făcut Universitate: Litere și Filosofie A trecut la ANEF, să iasă profesoară de gimnastică. S-a lăsat de sport și a ciupit puținică politică subversivă națională. N-a fost arestată, dar era cât pe-aci să treacă pe sub gratii. La Mănăstirea Suzana (îmi spune călugărul Beluș, predicatorul părintelui Ioan) a sărit de la arhondaric, de la etaj, pe o funie, cu grații de căprioară și echilibristică de alpinistă, și a tuit valea. Nimerise de mult la Vladimirești? Cum a nimerit? Nu știu. E enigmatică, filosoafă, mistică, gospodină rapidă, face conversație, știe să călătorească și să facă cumpărături, cântărește oamenii, are nevoi minimale, aproape inexistente, poartă sutana cu grație de principesă.

Ce nu-mi place la Micaela?

Îmi place aproape totul, inclusiv spiritul ei ironic.

Poate fața aprinsă, cu tenul emaciat, buzele prea subțiri, de o nestinsă senzualitate, stăvilite prin suferință și auto-coercițiune, siguranța de sine, așa zice trufia, spiritul tenebros și *policier* mă neliniștesc și mă mâhnesc. Nu cumva, fiindcă o compar cu măicuța Veronica, pe lângă care apare permanent ca o umbră și ca un *spiritus rector*? Mi-e teamă să n-o umbrească, să n-o influențeze?

Dar măicuța Veronica este o altă problemă, o chestie încălțită, ca un ghem cu fire de covor persan. Puritatea și suavitatea ei, candoarea angelică, spontaneitatea mereu creatoare, originalitatea și magnetismul sunt calități unice și indefinibile. Le simți, tânjești după prezența lor, te atrag mereu, gândești la măicuța Veronica exact ca la mama ta, ca la sora ta, ca la prietena ta, într-o sinteză uimitoare și prima oară întâlnită în viață.

Prezența ei este prezența personalității coplesitoare. Ceva similar am simțit în conversația, unica, pe care am avut-o cu Nicolae Iorga (prezență atractiv-repulsivă pentru mine), ceva din farmecul lui Nae Ionescu (minus mefistofelismul), foarte multă asemănare cu prezența sculptorului Constantin Brâncuși, ceva din grația Anei de Noailles (minus teatralitatea).

Ah, teatralitatea!

Și măicuța Veronica este teatrală (un picușor), este o esteta de tip și rafinament de interior *d'annunzian*, o regizoare remarcabilă.

Cum să pot uita scena prezentării mele în public, ca amic de marcă al Vladimireștilor, ca doctorul fără arginți al Grădinii Maicii Domnului? Umblam năuc pe la Sihastru, Adjud și Bârlad, cu procesul filialei care prefața procesul propriu al mănăstirii. Îmi lăsasem treburile baltă. Eram rău îmbrăcat, fiindcă păduchii sărăciei curgeau de pe mine. Purtam un costum bleumarin vechi, și bun acum, după zece ani. A doua zi, trebuia să iau loc în strana de onoare în biserică, iar la predică, să asist în baldachin, alături de măicuță, ca scutier al ei. Costumul bleumarin a fost luat seara din camera mea, rafistolat, târâit, curățat lună, călcat. Purtam pantofi maro împlețiți, cu ciorapi de un gri deschis. Nu mergeau pentru ceremonial. Mi-a adus o pereche de pantofi negri împlețiți, în locul pantofilor maro. M-a inspectat înainte de a intra în biserică. A plecat repede și mi-a adus o pereche de ciorapi negri bărbătești. M-am dus la baie din nou, m-am spălat încă o dată cu săpunul parfumat al mănăstirii, pentru oaspeții de onoare, mi-am spălat și ciorapii gri pentru rezervă, mi-am pieptănat părul rebel și am apărut în ordine, spre satisfacția regizorului meu-artist, maica Veronica.

Ce soție excelentă ar fi fost Măicuța pentru un rege, pentru un ministru, pentru un deputat de opoziție, pentru un medic sau pentru un avocat!

Latura aceasta i-o descoperisem. M-am uitat mai atent la trăsăturile gingașe, fără a fi clorotice, la buzele rumene, frumos desenate și cămoase, la ochii căprui, de o mare ingeniozitate - uneori - și alteori profunzi, scăpărători, de tragediană. I-am privit mâinile materne și bune ca o pâine caldă, mereu catifelate și albe, cu unghii roze. Aș fi vrut să-i văd părul bogat ascuns sub toca de călugăriță. Îi bănuiam chiar sânii, ca o pereche de albe porumbițe. Gândurile mele nu erau păgâne în sensul sordid, erau gânduri de est etet păgân, care privea o statuie animată.

Pentru părintele Ioan și pentru multă lume, maica Veronica este un pachet de moaște sacre. Văzuse în vis (aievea sau doar vedenii?) pe Dumnezeu, pe Maica Domnului, pe Mântuitor, vorbea cu o serie de sfinți în momentele ei de griji, de panică și de deznădejde pentru soarta mănăstirii, îi implora să-i stea întru ajutor și-mi povestea conversațiile fără jenă. N-am întrebat niciodată de vedenii și n-o voi întreba.

Pentru mine, maica Veronica este o statuie vie, o personalitate artistică și cerebrală, un fluid pe care-l percepeam în prezența ei, cu antenele sensibilității mele de artist nerealizat și cu intelectul meu lucid-comprehensiv (aproape satanic), o ființă dulce feminină, care-ți inspiră sentimente globale de tată (ca să aperi), de fiu (îți impune venerație), de frate (poți glumi cu ea), de prieten (te poți sfătui), de mamă (îți simți grija față de tine), de soție ideală (gospodină atentă și tandră) și de iubită (simți fluidul erotic puternic, într-o carnație și configurație fără greș).

Iubesc ca un păgân deșucheat? Vorbesc ca un îndrăgostit?

Sunt păgân și deșucheat, deși cenzura interioară mi-a interzis lăbărțarea.

Nu sunt îndrăgostit, fiindcă am atins jumătatea de secol, iar iubirea platonice nu înseamnă mare lucru pentru un om sănătos și copt ca mine. Chiar și iubirea substanțială de pat nu devine capitol esențial, decât atunci când îți lipsește. Așa ceva nu mi-a lipsit și am avut grijă, după terminarea liceului, să am mereu câte o legătură substanțială, recrutată dintre femeile libere și oarecum gospodine, care să aibă grijă de cârpitul rufăriei mele, *pour la grande lessive et meme pour la petite lessive*, femeii libere și libertine care au acceptat, în anii crailăcului de flăcău, legături intime, fără pactul sau promisiunea căsătoriei. Cu această metodă, amorul-fulgerător și nebun se etiolează, devine secundar în exasperările lui. Metoda era simplă, descoperită inconștient și animalic. Nu începi nici o legătură fără un minimum de 100 de întâlniri corporale, în maximum 100 de zile, deci zilnic. Intensitatea de la început lichida rapid durata de 100 de zile, uneori într-o lună de miere, și prezerva de nebunii erotice platonice, de greșeli financiare, de scandal public, de fixități și de obsesii. Luna de miere își are tâlcul ei adânc, anume ea transformă iubirea psihic-platonice în iubire gospodărească, sănătoasă și animalică.

Cu această metodă simplă, te ferești de dragostea platonice și tulburătoare, de acea nebunie de Don Juan, care caută și nu găsește, fiindcă transcrie în carnetul său erotic nume rapid veștejite ca rozele, iubiri care durează cât o dimineată. În actuala configurație monogamică a iubirii și a moravurilor, nu poți avea, fără a-ți trăda partenera în sentimentele ei suave, în judecățile și speculațiile ei, mai mult de patru femei anual, când vrei să le consumi integral, cu amintiri adânci reciproce, încorporându-le și intrând în pielea, conștientul și subconștientul lor. După o lună de miere, amanta se transformă în soție, fiindcă idealul femeii de azi este monogamia. Bărbatul este poligam. Femeile au impus monogamia, fiindcă aveau răspunderea personală a maternității sub vastele ei raporturi, alimentare și educative. Femeile sterpe sunt, firește, poliandrice, așa cum sunt actrițele și prostituatele.

Pe o actriță și pe o prostituată n-o poate lega decât cel care se leagă cu raporturi de *protector*, de *pește*, de *amant de inimă*, adică soțul permanent în jurul și umbra ei.

Marea iubire n-o cunoaște decât Romeo (iubire nesatisfăcută) și Don Juan, care caută mereu iubirea.

Eu nu cânt iubirea, fiindcă am avut-o și o am fiziologic și psihic, împăcând cele două elemente din care este format omul veșnic.

Eu caut misterul cosmic și descifrarea lui, înțelepciunea și adevărurile, regularitățile psihice, economice și sociologice, arta și știința. Iubirea nu poate fi centrul preocupărilor unui om banal, deși obsesia senzuală nu dispare până când nu seacă fântânile interne și sucurile glandelor.

De aceea, îmi pare rău de gândurile mele, când o privesc pe maica Veronica sub raportul feminității ei coplesitoare și complexe, când îi zăresc nodul vital puternic, de lemn de corn. Această femeie îi putea face 12 copii unui țaran gospodar, îi creștea pe toți, cum creștea pe cele 300 de călugărițe-fecioare, îl fericea pe el, îl spăla, îl cârpea, îl hrănea cu alivenci, îi dereticea și îi conducea gospodăria și casa, ținându-le ca pe un pahar curat.

Maica Veronica este o personalitate energetică. Nu este o sfântă din minimum de vitalitate, din cloroză sau chiar penurie, ci dintr-un surplus de glande, dintr-un surplus de creier, dintr-un surplus de bună-credință, dintr-o accelerație și dintr-o intensitate a inimii.

Nevoia ei de mănăstire a derivat din situația inițială de fetiță născută printre flori, concepută extraconjugal de inspectorul școlar Constantinescu cu o țarancă văduvă de război, de moartea mamei bune și libertine, de situația ei de *paria* printre unchi rurali.

Plămada a fost excepțională: mama, văduvă tânără cu trei copii, care asculta de chemările nesăbuite ale lui Eros, întruchipat într-un tânăr și fercheș învățător, care nu i-a promis căsătorie. S-a dăruit din impulsuri năvalnice și a preluat răspunderea groaznică, într-un mediu filistin, cum sunt ruralii, ca să facă un copil din flori, pe această magnolie magnifică, floare a florilor monastice, maica Veronica.

Tatăl ei era intelectual, ieșit de pe băncile școlii, deci năuc în materie carnală, premiant în meserie, care-și abandonează rodul sămânței sale în pântecul văduvei cu copii anteriori, fără să lase avere, pensie sau altceva, decât o amintire dulce, fiindcă amanta n-a încercat nici o coercițiune alimentară pentru rodul comun al dragostei, nici un demers. S-a resemnat sorții care-i trimisese pe Cupidon.

Totul s-a petrecut romantic, păgân, prea păgân (pentru tată), prea feminin și jertfelnic (pentru mamă). Aceasta-i biografia stăreței.

Antecedentele maicii Veronica sunt excelente sub raportul vitalității. Nu este vorba de o estropiată fizic sau de o ereditate tulbure, ca la Petrache Lupu de la Maglavit. Este vorba de un copil din flori, sănătos, ieșit din părinți sănătoși și tineri, săgetați de Cupidon.

Estropiațiunile psihice infantile ulterioare sunt de o mare frumusețe morală și arată elevația naturii intrinseci a maicii Veronica.

Îndeobște, copiii orfani și copiii din flori sunt înăcriți, înveninați și răi. *Et pour cause!* Mecanismul lor psihic este ușor descifrabil pentru oricine. Când nu te bucuri de o copilărie normală, dezvoltarea ulterioară este, prin definiție, *tarată*.

Maica Veronica și-a transformat veninul infantil în medicament pentru alții, înăcreala în dulceață și răutatea în blândețe, seninătate și detașare.

Maica Veronica dă o pildă de umanitate, așa cum au dat felurii înțelepți de-a lungul veacurilor și în toate regiunile, sfinți mucenici, filosofi, savanți, gospodari serioși, artiști conștiințioși și cei care formează mandarinatul umanității.

Omul-fiară, mutilat de evenimente și împrejurări, devine o fiară la pătrat.

Omul cuminte mutilat devine și mai om de omenie, un adevărat om, *nastaiascie celovec*, cum spune rusul.

Măicuța Veronica este acum în bătaia vânturilor, în viscolul controverselor.

Gura băloasă a calomniei își revarsă mucilagiile veninoase peste ființa ei nevinovată, însetată de puritate și elevație. Un episcop spurcat la gură, spurcat în viață, călugăr, jurnalist care împuta tavernele și înjosea bordelurile, a îndrăznit să vină cu haină mătăsoasă de demnitar ecleziastic, s-o acuze de concubinaj cu părintele Ioan, fiindcă nu dă ascultare Bisericii, alungându-l din mănăstire.

O călugăriță depune un triplu jurământ, când preia votul: jurământ de castitate, de pauperitate și de ascultare.

Episcopul corupt o acuza de concubinaj, de lux și de răzvrătire.

Curățenia sufletească a Măicuței Veronica se exteriorizează în curățenia exterioară pe care a impus-o ca un sigiliu la cele 300 de măicuțe pe care le conduce. Feminitatea ei artistică a impus o notă și detalii de poezie de interior. Mănăstirea Vladimirești nu seamănă cu celelalte mănăstiri ortodoxe. Gala Galaction a intuit exact: după mănăstirile de *farnienți*, avem două mănăstiri benedictine (Sihastrii și Vladimireștii). Sandu Tudor, fratele Andrei Scrima, și alți esteți ecleziști, tupilați în botnițele patriarhiei, regretă că nu pot găsi păduchi, ploșnițe și libărți la Vladimirești, așa cum se găsesc la celelalte mănăstiri ortodoxe. Sandu Tudor îmi povestește cu venerație despre păduchele luat de la gulerul lui Cleopa, pustnicul adorat de el și privit ca model. Sandu Tudor își duce boema paradoxală sub barbă de stăreț. El se îmbăiază, are croi elegant la hainele din stofă rurală, mici detalii grațioase, se duce la dentist și la frizer pentru a-și aranja barba stufoasă. De ce nu? Bine face! Dar de ce nu îngăduie curățenia, grația și feminitatea artistică la călugărițele benedictine de la Vladimirești?

Despre aceste mofturi estetizante este inutil a te mai indigna. Le consemnezi în conștiința ta, cu disprețul cuvenit.

Mofturile estetizante ale călugărilor literatori rafinați, de tipul Andrei Scrima, Sandu Tudor, au fost preluate cu brutalitate de episcopul nerușinat care a acuzat-o, timp de 6 ore, pe maica Veronica de lux, stupru și neascultare.

S-a luptat șarpele cu porumbița.

Șarpele n-a învins. Porumbița a rezistat cu gungurelele ei, n-a predat pe Ioan în surghiunul pregătit de caiafe, nu s-a sfiit să-i ocărăscă pe calomniatori. Episcopul a plecat. Măicuța Veronica a căzut la pat, pentru câteva zile, bolnavă de ficat.

Pe urmă, s-a îmbolnăvit și părintele Ioan. A zăcut între viață și moarte câteva săptămâni.

S-au întremat.

Este un duo erotic?

Ar fi o stupiditate să se afirme acest lucru.

Este un duo platonice?

Firește că da.

Dacă oamenii nu s-ar iubi, nu s-ar simpatiza, nu s-ar tolera, măcar, reciproc, conviețuirea socială s-ar transforma într-un iad.

Problema acestui duet, Ioan și Veronica, se pune sub alt aspect: dacă își împlinesc cu osârdie, onoare și demnitate misiunile de stăreți și duhovnic de mănăstire, de îndrumători ai credincioșilor!

Sub acest unghi, perechea este fără de pată.

Este bine ca un duhovnic tânăr să sălășluiască într-o mănăstire de maici?

Aici nu mă pricep.

Nu știu ce zic canoanele, ce grăiesc cutumele, ce spune doctrina Bisericii ortodoxe, dar știu ce-mi spune bunul simț și rațiunea mea de biolog psihologizant: părintele Ioan stimulează activitatea terestră a măicuțelor, dă viteză piciorușelor și aripiușelor lor de albine, stimulează activitatea de regină neobosită a măicuței Veronica.

Dacă oamenii nu s-ar iubi sau măcar nu s-ar simpatiza, n-ar fi conviețuirea socială un iad și, în loc de conviețuire pașnică, n-am avea un permanent război sau măcar o permanentă conflagrațiune ori o non-beligeranță hidoasă?

Ca să fie rodnicie, totul trebuie să se petreacă sub semnul simpatiei și sub pomul roditor al dragostei.

A mers dragostea dintre maica Veronica și preotul Ioan dincolo de limitele îngăduite de canoanele mănăstirești? Nu cred nici o iotă din aceste calomnii. Am stat cu ochii în patru. M-a surprins, firește, atitudinea de bărbătuș a părintelui Ioan față de restul călugărițelor. De pildă, pe când mă aflam în sufragerie cu protagoniștii mănăstirii, serviți de un șirag de perle negre, Micaela Nicoară, apropiindu-se de părintele Ioan ca să-i comunice ceva sau să primească un ordin și retrăgându-se apoi, duhovnicul i-a întins pe epolet mâna lui galbenă, podul palmei cu degete lungi, în sus. Micaela a sărutat un deget, ca pe ceva scump și aproape carnal, cu o suavă senzualitate, făcând plecăciunea plecării.

Călugării nu sunt oameni? Călugării sunt îngeri? Ei trăiesc îngerește sau își dau silința de a trăi îngerește, sunt candelile aprinse ale rugăciunii pentru iertarea păcatelor noastre, ale celor aflați dincolo de incinta mănăstirii, dar ei se roagă și pentru salvarea sufletelor lor.

Sunt absolut convins că maica Veronica, maica Micaela Nicoară, maicile Teodosia, Fevronia, Tiberiada sau Eupraxia au trăit în incinta mănăstirii Vladimirești după cele mai stricte canoane ale bisericii ortodoxe, deși se află în preajma lor un mascul autentic, de mare frumusețe cristianică, uneori eminesciană, ca ieromonahul Ioan Iovan, emasculat cu voință prin lungi posturi, rugăciuni, slujbe și studiu nocturn.

În mod bizar, pentru un fizionomist împătimit ca mine, părintele Ioan aduce, în anumite momente, cu portretele de tinerețe ale lui Mihai Eminescu. Aceeași frunte boltită, același aer de visare și detașare, ochii de migdală, sprâncenele arcuite, trasate de meșter penel rafaeltic, paloarea mată byroniană de tipic erou romantic, gât lung-subțire de lebădă - din apropiere - sau de seceră esseniană, din depărtare. Așa părea pe estrada unde predica în aer liber. Vocea baritonală melodioasă sporea impresia de depărtare romantică.

La oficierea liturghiei, ieșea în evidență mucenicul bizantin. Când își punea neagra tiară cu văluri îndoliate, senzația mea se oțetea și se învenina viperin, zgâlțâit din dulcea visare romantică. Zăream rădăcinile magice ale ortodoxiei și ale catolicismului, educația mea religioasă perfectată în epoca conștiinței trezite la metafizică în severe domuri lutheriene și în case de rugăciune protestante se răzvrătea și mă îndurera. Ritualul nocturn sau matinal, când mă obligam singur la spovadă și împărtășanie, invitat ca musafir de marcă și iubit, chiar în locul de dincolo de iconostas, de pereții pentru mine sacrali, unde nu putea intra decât preotul, mă enerva și mă umilea. Pentru spiritul meu liber, mi se părea ceva vrăjitoresc și primitiv, de lume tribală apusă, o supraviețuire stranie de factură spiritistă, deși hieratismul legendar strămoșesc era clar și palpabil. O bârfeam în sinea mea pe maica Veronica, a cărei carte o citeam regulat în manuscris, la vizitele mele, nu atât Cartea cu vizuni cât Autobiografia ei, unde găsisem pasaje evidente de forță telepatică. Mă uimea capacitatea de a sugestia în masă, ca un nou Dr. King sau ca un fahir indian, cu care era înzestrată împielita călugăriță de la Vladimirești, care stătea, acum, după ce ieșeam din altar, ca o împărăteasă bizantină cu surâs straniu, poruncindu-mi grațios să mă așez în strana de onoare și să nu mă pierd în mulțimea credincioșilor, așa cum mi-ar fi fost pofta inimii.

Onorurile publice evidente care mi se dădeau la Vladimirești mă îmbufnau ca pe un copil tratat cu dulceață, când el ar fi vrut să ia cafea laolaltă cu ceilalți vârstnici. Copiii mănâncă dulceață cu plăcere, după cum eu înghițeam onorurile cu lejeră infatuare, dar pofta inimii lor aleargă după alte măreții, după cum pofta inimii mele alerga după anonim. Mă trezise prelat, cu onoruri nemeritate, date de către mistici sinceri și adânci, pe când eu eram un laic în disperare metafizică și în îndoieli religioase, un filosof banal, decretat arhiepiscop judiciar, fiindcă mă luasem la harță cu episcopul lor ramolit și hain, contra căruia nimerisem câteva epitețe strict pamfletare, ca satrap persan, baron feudal, ultimul baron feudal din Valahia care împilează Sihastrii, ultimii iobagi ai țării mele etc., etc.

Eu veneam la Vladimirești ca să caut anonimul experienței religioase. Nu puteam fi un prelat, ca să asist și să officiez liturghii negre, eu eram neofitul etern în credințe dogmatice, versat în drept canonic și vechi lector de studii teologale și cărți compacte bisericose, dar începător, absolut începător, ca un prunc la țâța maică-sii în materie de credință religioasă intimă. Nu m-am zvârcolit în tinerețe, două semestre berlineze și un semestru parizian, în ghearele agoniei creștine? Nu mi-am impus castitate absolută aceste trei semestre, după ce cunoscusem măcar două duzini de muieri de toate nuanțele carnale și de toate categoriile sociale? Nu am citit trei semestre, zilnic, Biblia lui Luther, exhaustiv și cu creionul în mână? Totul a fost zadarnic. Chiar după ce-am părăsit dulcea experiență exclusivă, nu m-am gândit un deceniu, zi de zi, măcar un sfert de oră la aceste probleme, până când totul s-a spulberat ca puful păpădiilor în vântul toamnei? Și-acum, să reiau, de la cap, agonია? Să mă torturez singur, să-mi torturez anturajul familial, secretari și prieteni, pentru o himeră?

Grea dilemă, în care nu vreau să mai intru, deși am intrat deja până în gât. De ce am venit, cedând unui formalism din doctrina strămoșilor, să mă cunun religios, tocmai la Vladimirești, în fastuos cadru princiar și de un tulburător misticism, după o căsătorie civilă tihnită, care durează din 1932 până astăzi, adică de 22 de ani? Ce demon mă îndeamnă să-mi complic viața sufletească și exterioară cu probleme irealizabile pentru mine? Dar poți uita noaptea cununiei?

Nașă mi-a fost maica Veronica și naș mi-a fost părintele Ioan. A fost o nuntă rapid hotărâtă și sublim consumată. Eu am vrut să iau ca nașă pe maica Veronica și ca naș pe Gheorghiu, oltean de-al meu de la Drăgășani, șoferul Patriarhului Justinian Marina. Venisem cu mașina Patriarhiei, pentru a mijloci o împăcare între Vladimirești și înalții prelați. Mi se părea o chestiune ușoară, nu știam că focul nu merge cu apa în materie dogmatic-religioasă, că mielul nu se pupă bot în bot cu lupul și nici căprioara cu șacalul.

În fond, invitația de a trata împăcarea între Vladimirești și Patriarhie am luat-o *a la legere*. Am obținut-o, totuși, în noiembrie 1954, printr-un straniu concurs de împrejurări. Începutul l-am făcut întâmplător, după o pledoarie mai mult zgomotoasă decât fulminantă sau cu succes la Piatra-Neamț. Un fotograf pios și bogat m-a rugat să vin pe spezele lui la Vladimirești și să mă angajez ca avocat al călugărilor de la Sfânta Mănăstire Sihastru, aflați fără apărător în fața tribunalului raional Adjud, într-un proces de evacuare a mănăstirilor, intentat de Episcopia Buzăului, și într-un proces penal pentru port ilegal de uniformă.

Au commencement j'ai fais la sourde oreille! Eram sătul de procese provinciale obositoare, unde nu culegi decât laurii fanați ai gloriei și pierzi banii clientelei buceștene, care-ți reclamă prezența permanentă, oricât te-ar plăti provincialul.

Când am aflat că Episcopul Dr. Antim a dat ordin la colegiul avocaților din Adjud să nu se elibereze delegație de apărare nimănui pentru niște călugări răzvrățiți și răzvrătitori, m-am supărat. Cum este posibil așa ceva? Eu am apărut și un paricid și l-am scos la trei ani închisoare corecțională. Orice asasin are drept de apărare, drept sacru de-a lungul timpurilor și în toate geografiele, drept garantat și de Constituția RPR.

Mă aflam în fața unui act de insolență episcopală și de lașitate profesională avocațială. Îmi cunoșteam episcopii borțoși și atei, cunoșteam și pe avocatul poltrona] al țării mele.

M-am decis subit, fără condiții, fără discuții, văzând și făcând.

Sfânta Mănăstire Sihastru avea și o muzică în simplele ei cuvinte.

- Unde se află această mănăstire?

- La confluența Trotușului cu Șiretul. E o ctitorie a hatmanului Șendrea, de pe vremea lui Ștefan cel Mare.

Explicațiile fotografului pios, un domn cu fruntea bombată și ochelari de belfer, mă umpleau de uimire poetică.

Am plecat la bătaie voios.

Fotografului pios aflase despre ultima mea întrevedere, de la ieșirea din pușcărie, cu Patriarhul Justinian Marina, întrevedere care durase câteva ore. Primisem și un cadou, *Mărturisirea ortodoxă*, carte legată în piele, cu o dedicație amicală. Ne știa olteni, și acest

moldovean avea încredere în perspicacitatea și combativitatea oltenilor, în geniul lor, care constă în știința și arta tranzacțiunii. I-am făcut câteva aforisme despre cobilițari *ad usum delphini*, cu care gratulez provincia natală: cobilița și pasărea măiastră maglaviteană a lui Brâncuși, Argezi, Adrian Maniu și Motru. Chiar Sadoveanul vostru poruce, în sămânța lui paternă ejaculată, de pe plaiurile noastre doljene, prin Pașcanii hidoși. Să vă mai spun de Cezar Petrescu, de *La Grandiflora* drăgășeneană a lui Gib Mihăescu? De cele două Elvire (Godeanu și Popescu), cele mai frumoase actrițe ale teatrului nostru?

Vraja olteană a boscorodit pe fotografatul pios, cu atât mai mult cu cât fusese și pe la Petrache Lupu de la Maglavit, păstorul nostru care pretinde că l-a văzut pe Dumnezeu.

Întors la București, aproape că uitasem de procesul de la Adjud, care era condiționat de o prealabilă vizită la Vladimirești, fiindcă Mănăstirea Sihuștru este o filială a măicuței Veronica.

M-a enervat această maică Veronica, stareță-stavroforă, care trebuia să dea preaviz, autorizație prealabilă și să mă vizioneze din cap până-n picioare, pentru a pleda un banal proces civil de evacuare și altul penal de port ilegal de uniformă. N-am pledat eu procese cu loturi întregi de candidați la moarte, complicate spețe la legea devizelor, recursuri la tribunale supreme, nu m-am plimbat pe toată gama jurisprudenței generale și speciale?

Nici n-am venit de Florii, deși-mi expediase banii telegrafic, pentru speze de deplasare.

Am venit de Duminica Tomii și întâlnirea a fost agreabilă, patul curat, sclipăt de omăt, masa sufrageriei variat încărcată și cam ostentativ frugală, vinul puțin pentru oaspeți și inexistent pentru gazde, conversația prudentă.

Prudența s-a destrămat, seara, când duhovnicul Ioan, care-mi declarase că *Maica Veronica reprezintă niște moaște vii* (dădusem din umeri în sinea mea și privisem atent ovalul gingaș și roz-alb), m-a întrebat dacă eu cred în minuni. Am crezut că *antamează* o discuție de metafizică. Le-am povestit de chinurile mele religioase de la Berlin și Paris, de îndoiala mea asupra existenței lui Dumnezeu, de lecturile pasionate din Luther și am făcut apologia misterului cosmic.

Mi-aduc aminte cuvânt cu cuvânt:

- Tot ceea ce ne înconjoară este o mare taină. Începutul și sfârșitul lumii materiale, începutul și sfârșitul vieții, rotația astrelor în cosmos, matematica perfectă stabilită de astronomi, seriile tulburătoare cu lună și stele, când le contempli în măreția și fixitatea lor, nimicnicia viermelui denumit om, totul este o taină înfricoșătoare, un mister indescifrabil pentru mine. Nu pot spune, cu filosoful englez Herbert Spencer, *ignoramus et ignoramus*. Nu îndrăznesc să spun *credo quia absurdum*. Nu îndrăznesc să neg înțelepciunea înaintașilor și să ies din biserica strămoșilor. Am rămas în arcele ei. I-am spus și Patriarhului despre îndoielile mele. Ortodoxia este clementă și răbdătoare. Nu excomunică din rândurile ei, așa cum fac catolicii cu cei în îndoială. Nu îndrăznesc să spun, ca Andre Maurois: *je suis athee, mais catholique*, sunt ateu, dar catolic, fiindcă nu mă interesează cei 4 evrei obscuri evangheliști, dar mă interesează biserica unde au oficiat 40 de principii ai bisericii mele, generație de generație. Eu aș fi mai modest și aș formula așa: aș vrea să cred, dar nu pot, aș putea fi ateu, dar nu vreau, fiindcă este prea ieftin, prea ordinar filosofic.

Din acea seară neuitată din Duminica lui Toma Necredinciosul, care a trebuit să-și pună degetele în rănile Mântuitorului pentru a crede, eu, ucenic umil al lui, care nu mai aveam ocazia sacră a lui Toma, pe care-l prăznuiam, socotesc că am intrat, fără să vreau, în inima maicii Veronica, am căpătat prietenia părintelui Ioan Iovan și stima fotografului pios.

Am mai avut alt noroc.

Când m-am prezentat la Patriarhie cu scrisorile credențiale de avocat ales al călugărilor sihaștri și cu împuternicirea maicii Veronica, pentru tratative diplomatice de aplanare și împăcare definitivă a litigiilor cu cele două mănăstiri, Patriarhul s-a pus luntre și punte să mă trimită în forme de maximă eleganță, adică în limuzina sa personală. A cerut autorizarea specială a ministrului Cultelor și vechiul meu amic Petre Constantinescu-Iași i-a dat-o cu dragă inimă. A chemat pe episcopul de Buzău și pe călugării emeriți din conclavul său, în frunte cu Cleopa de la Slatina, cu starețul Daniil de la Rarău, cu Arsenie Athonitul, cu savantul frate Andrei Scrima. S-au formulat schemele de împăcare și închidere a celor două procese penibile de la Tribunalul raional Adjud împotriva călugărilor de la Sfânta Mănăstire Sihuștru.

Un singur lucru nu mi-a plăcut: insistența depusă ca părintele Ioan-Silviu Iovan să plece de la Vladimirești.

- De ce să plece? Bănuieți un substrat erotic între el și maica Veronica?

- Nicidecum.

Eu le-am făcut cu îndrăzneală teoria Erosului platonice și al simpatiei reciproce necesare până și între boii care trag la același jug. Erau de acord ca Sihuștrii să plece în echipe la schitul Rarău, să ajute pe starețul Daniil să-și construiască noi chilii în lemn, pentru care tocmai primise fabuloasa sumă de 60.000 de lei și nu avea mână de lucru. Cu această ocazie, învățau tipicul monahicesc ortodox exact de la ex-marinarul, ex-jurnalistul prins în flagrant delict de luare de bani șantajați, Sandu Tudor, care-și plimbă boema și *spleenul* cafenelei literare defuncte sub barbă de stareț, Daniil de la Rarău. Poartă titlul de ieroschimnomonah, prea lung pentru a fi exact. E mereu văzut în București la dentist. Are cameră elegant mobilată, cu telefon, la biserica ctitorită de Antim Ivireanu. Schimnicii nu suportă dureri de măsele? Durerile de dinți sunt într-adevăr atroce. Pe când scriu la acest memorial, nevralgiile faciale nu vor să mă părăsească. Am lucrat în vestă și în pantaloni de cizmă, confecționați din doc, mi-am scos bocancii și am lucrat cu picioarele goale la curățatul și dezgropatul pogonului meu de vie de la Periș, redat după 7 ani de absență, din cauză și în stare de paragină, de către Școala elementară de Silvicultură. M-am adăpostit în chilioara igrasioasă, unde țineam uneltele viei, din cauza ploilor apriline, și maxilarele îmi trosnesc de nevralgii, ca vițele uscate și neadunate astă-toamnă. Un lumbago vrea să-mi bată la ușă. Le suport fără barbă și fără 60.000 de lei în buzunar... Am exact 5 lei pentru 2 zile. Dar pasările cerului trăiesc și fără bani. Administratorul școlii (un fost plutonier major) m-a invitat la ora 5 la dejun, bănuind, după trebăluială, că l-am uitat, ceea ce era exact. O ceașcă cu lapte, o omletă și trei cartofi prăjiți în untdelemn au făcut minuni pentru o zi și o noapte. Vom mai vedea. Mi-era frică de igrasia odăiței redată prin contract sinalagmatic solemn. Îngerul meu păzitor m-a ferit de agravarea igrasiei, sub forma directorului-poet Blebea, care m-a poftit să dorm în camera de oaspeți și a poruncit un foc strașnic. Râd acum de starețul ieroschimnomonah Daniil de la Rarău, care nu este nici Daniil, nici Sihuștru, ci numai Sandu Tudor de odinioară, rămas fără chilii opulente la Rarău și cu 60.000 lei în buzunar, dacă nu cumva i-a cheltuit pentru a-și reface dantura cu aur la celebrul Tessler.

De ce țineau călugării șmecheriți la București să plece părintele Ioan de la Vladimirești?

Pentru un motiv foarte simplu: să-i ia locul, să devină și ei predicatori celebri, uitând că omul sfințește locul. N-au destule amvoane? Dar cine să asculte parascoveniile pretențioase ale starețului Daniil de la Rarău, care predică la biserica Antim, în plin centrul Capitalei, și nimeni nu se emoționează? L-am ascultat odată și totul mi s-a părut fastidios și moftangiu-moftolog, ca și indigestele sale articole de etică ecleziastică publicate pe vremuri în *Credința* stipendiată de biserică și de un bancher (care i-a furat

nevasta), cu redacția împodobită cu icoane și candelă aprinsă și unde l-a prins parchetul extorcând bani de la I. Tatos, directorul Cooperăției, după o suită de articole insidioase. Pe-atunci, poetul jurnalist se plimba și conducea avionetă și automobil, personale, din banii cutiei milelor și punga bancherului care i-a luat, zălog, metresa epatantă, ridicată imbecil la rangul de nevastă.

Acești oameni fac caz de moralină în jurul substratului erotic - cum spune fratele Andrei - neconsumat dintre maica Veronica și părintele Ioan?

Patriarhul, mai naiv, mi-a adăugat: „îți țin la dispoziție cameră cu gaze naturale și cu telefon”. (De ce nu și cu dame?!).

Am replicat ipocrit:

- Poate îi găsim o nevastă prin Oltenia. Eu am o mulțime de nepoate.

Aveam și eu nepoate de măritat. Avea și patriarhul o fiică nelegitimă de măritat, căreia îi dădea târcoale o cimotie de-a mea, fost ofițer de jandarmi.

Patriarhul Justinian Marina a schimbat realmente itinerarul părintelui Ioan. Fiindcă se apropia vilegiatura, a hotărât să-l aducă abia toamna ca predicator la Patriarhie, iar vara s-o petreacă la mănăstirile oltenești, unde putea întâlni diverse nepoate. N-ar fi rău să-l însurăm pe acest ieromonah, duhovnic al măicuțelor-fecioare de la Vladimirești - înalții prelați nu cred în feciorie și nici în utilitatea castității -, să-l silim să-și treacă doctoratul, să-și ia parohie în Capitală și catedră la facultatea de teologie.

Chiverniseala oltenească mi se pare abrașă.

Uneori, socoteala de-acasă a olteanului cobilițar nu se potrivește cu cererea și oferta târgului.

Am plecat cu limuzina, fără nici un angajament scris sau oral, cu dubla ambasadă, cea anterioară, a clienților mei călugări Sihaștri, afiliați la Vladimirești, cea ulterioară, primită în urma unor tratative de ordin diplomatic și administrativ.

Limuzina era binevenită, fiindcă înghițea spațiile cu ușurință, eu am fost și eram mereu un avocat arhiaglomerat, drumul până la Sihastru era greoi cu vehicule rurale. Din cauza ploilor de april, erau greu practicabile chiar și cu acest puternic Mercedes-Benz, condus de simpaticul Gheorghiiță.

Mi-am luat și soția, pentru a o scoate din toropeala maladivă care o cuprinsese în urma morții mamei ei și a uciderii fratelui, într-un sumbru și mișelnic proces politic.

Nu mai mânca. Nu mai dormea. Lacrimile îi secaseră. Copiii o înconjurau cu toate atențiile. Știam că numai eu am leac pentru aleanul ei. Deși fuseseră divergențe mari între noi, cum se mai întâmplă în familiile prea unite, reușisem mai întotdeauna să fim strâns uniți, laolaltă în lupte și suferințe. Ne certasem ca dracii după 23 August. Moartea lor mă întristase. Iertasem jignirile morale și dihoniiile familiale, dar nu le uitasem. Copiii erau cu inima împărțită în tabăra mea și în tabăra lor, exact ca și nevasta. Dispariția soacrei și a cumnatului îmi readucea puși sub aripa mea exclusivă, în tihna și împăcarea mea, în filosofia, etica și pacea mea care este pacea uitării de sine. Toropeala maladivă a soției o înțelegeam, dar nu-mi pria.

Cum s-o readuc la viață și normalitate?

Demult, își exprimase dorința să ne cununăm religios. Pe vremea noastră, era la modă ca împerecherile legale să se facă, exclusiv, la ofițerul stării civile. Aveam socru nu prea darnic. N-a insistat pentru efectuarea ceremonialului costisitor religios. După ofițerul stării civile de la Primăria de Albastru, în Vinerea Paștelui 1932, pe când eram încă ostaș cu termen redus, ne-am dus la prima biserică din apropiere, mireasa a îngenuncheat, s-a rugat fierbinte, eu m-am închinat rece și, după o frugală colațiune, am plecat cu personalul ticsit spre luna de miere la Sinaia, la o pensiune sordidă, Manolescu, aleasă de socrul prea chivernisit. M-am mutat urgent la un hotel de lux și mi-am cheltuit economiile în trei săptămâni, întorcându-mă fără un sfanț. N-aveam la reîntoarcere nici măcar de săpun sau de pastă de dinți.

Păstram amintiri dezagreabile începuturilor economice ale căsătoriei mele și nu i-am iertat niciodată pe socrii mei, care au plecat imediat în voiaj de șase luni în Italia (Taormina, Sicilia), Nisa, Paris și Londra, pentru a-și sărbători nu știu câte decenii de fericit menaj.

Le-am plătit-o cu vârf și îndesat, stricându-le planul coabităției în casa lor, cu unica lor fiică, mutându-mă, pe cont propriu și chirie, în cartierul opus al Capitalei și neinvitându-i, niciodată, personal, la masă, deși se invitau destul de des, iar eu refuzând orice invitație la ei. Le-am ușurat sarcina, disprețuitor, preluând și alte obligații pecuniare pe umeri, știindu-i cu magnanimitate calculată. Simțeau disprețul și eram mulțumit. Într-o aparență de familie extrem de unită, domnea disonanța, în afară de menajul meu strict, atât de armonios sub toate unghiurile.

După ce scăpasem de angarale nemeritate, eram amenințat să suport pierderea mamei copiilor mei și unica mea prietenă, din pricina unei soacre dezagreabile și a unui cumnat care-și urmărise cu obstinație, și fără scrupule față de mine, traiectoria vieții sale politice aventuroase?

Acest lucru nu-l puteam îngădui.

Ca vechi expert în materie psihologică și tare pe curelele mele, m-am hotărât, oricât de greu mi-ar fi venit după 22 de ani, să utilizez o metodă de terapie infailibilă. O femeie necununată dorește cunună de lămâiță, chiar și în ceasul morții. O femeie nemăritată dorește mariajul fățiș, chiar pe patul ultimei suflări.

O nuntă în cadru sacerdotal, ca la Vladimirești, va scoate din toropeală pe fiica și, respectiv, pe sora celor doi trecuți în veșnicie, atât de scumpi ei, mie, atât de indiferenți.

Am parcurs, într-un fiștișgoi, drumul până la Vladimirești, cu limuzina patriarhală. Am anunțat-o pe maica Veronica și a început feeria. N-am stat decât câteva ore, pentru a le da răgaz să se pregătească. Am plecat cu mașina la tribunalul Adjud pentru studiul dosarului, spre seară urmând să ajungem pe clar de lună la Sihastru.

Măicuța Tiberiada ne însoțea, ca să ne arate drumul prin Liești, spre Adjud, și apoi spre Ploscuțeni, la mănăstirea călugărilor. Acolo, Tiberiada avea închiovníat un frate de sânge și câțiva veri primari și secundari. În aceste două mănăstiri sălășluiau adevărate dinastii monacale.

N-am ajuns în acea noapte la Sihastru. Ne-a oprit o băltoacă imensă din ploile de aprilie. Ne-am reîntors la Adjud și am bătut la poarta protoiereului Roman Drug, care a recunoscut limuzina patriarhiei și pe musafirii ei, dar, preot obez ortodox, nu s-a deranjat să ne găzduiască. Am cinat frugal cu Gheorghiiță, salam cu pâine și un litru de vin acru. Le-am adus celor două fete pâine albă, fiindcă salamul era suspect verzui și stomacurile lor prea fragile. Ale noastre puteau mistui și pietre. Am dormit în mașină somn lin. Maica Tiberiada a dormit alături de șoferul aflat la volan, la o depărtare vizibilă, parcă ar fi avut râie și păduchi.

Conversația cu monahița Tiberiada, de-a lungul acestor drumuri, m-a lămurit deplin asupra fenomenului complex, complicat și atât de grațios al Vladimireștilor.

Călugărița credea cu strictete în viziunile maicii Veronica, era gata să se jertfească, să-și verse sângele spre adevărarea profetiilor ei. Veronica spunea mereu, după viziunile ei, că vede pământul din grădina Maicii Domnului de la Vladimirești plămădit cu sânge, după care se vor ridica multe biserici și mănăstiri în jur. A crezut că plămădirea ogorului cu sânge va veni odată cu invazia trupelor sovietice în țară. A primit ordin de evacuare. Nu l-a executat. S-au pregătit să moară, creștinește, moarte de martiri. Nu s-a vărsat sânge. S-a tras un foc de armă, care a ricoșat, în iconostas. Cu mult înainte, călugărițele construiseră un tunel de refugiu, ca la creștinii primitivi, catacombele.

Au intrat înăuntru. După primul iureș, viața mănăstirii și-a reluat activitatea normală. Caii de tracțiune ai călugărițelor, capturați de trupele sovietice, s-au întors nechezând la poarta închisă. Li s-a dat drumul cu urale.

Ziua și noaptea petrecute la Sihastru au fost ca-n basm.

Șiretul primea apele învolburate ale Trotușului, pentru a le înghiți într-un șuvoi sporit, de argint. Primăvara era în toi. Iazul cu pește ne-a furnizat o ciorbă de faimă mănăstirească, un crap prăjit, și cucoșul cel mai gras a fost tăiat în cinstea apărătorului unor sihastru împincinați de un episcop care ordonase lipsa de apărare. Apărătorul venea acum cu ramura de măsline a împăciuirii și a benedictiunii patriarhale.

După vizita de rigoare - *le tour du propriétaire*, făcut în compania chelarului Simion Ovezea - ne-am plimbat, braț la braț, ca logodnicii, în cadru feeric. A doua zi, noaptea, trebuia să aibă loc cununia.

Spre deosebire de măicuța Tiberiada, care avea o credință robustă și un fizic agreabil de țărăncuță fanatizată, ierodiaconul Simion Ovezea era o apariție de intelectual spânatec, cu ochi calzi, umezi și blânzi de căprioară, cu buze roșii, cu obraji trandafirii, contorsionat și dialectic, ferm pe credința lui, firește, și simțind nevoia s-o documenteze și s-o discute în contradictoriu!

Nu aveam chef de dispute. îi dam o replică amabil-glumeață. Înțelegea glumele, cum, îndeobște, le înțelegeau și le practica cu plăcere majoritatea călugărilor de la Sihastru și a călugărițelor de la Vladimirești. Tonul meu preferat de discuție cu ei, timp de aproape un an, a fost tonul *badin*, tonul jucăuș, stilul înflorat de umor suav sau infantil.

Ne-am așezat la masa copioasă în doi, după o plimbare lungă, în soare blând și zefir de primăvară. Nu eram obosiți. O tihnă mătăsoasă învăluia pereții albi ai arhondaricului, în camera oaspeților de onoare, decorată cu vechi scoarțe. Patul era tare, așa cum îmi place, fără somieră, cu două saltele subțiri, una de paie și alta de lână.

Am cinat în prezența starețului bărbos Teoctist, a chelarului ierodiacon spânatec Simion Ovezea și a monahului Nectarie Cristișor, cu plete blonde și fața perfectă de înger căzut din cer, un înger adolescent cu bărbuță gălbioară. Tonul *badin* și *cajolat* a continuat. Am băut cu moderație un vin rubiniu și altul de aur, vinuri vechi, cu arome autentice de la buturugă.

La sfârșitul mesei, am mai cerut o bardacă de rubiniu. Ne servise cina un călugăr subțire, șui, cu privire tulbure de Smerdiakov, cu gesturi înfinit respectuoase, cu grai abia șoptit. Ne-a adus rapid bardaca sollicitată.

Ne-am despărțit, cu salamalecuri, de cei trei conducători spirituali ai obștii de călugări.

Degustam din bardacă, veseli, comentând fizionomiile și caracterele viețuitoarelor.

Într-un târziu, a apărut și călugărul șui aducând cămași lungi înflorate de noapte, o garniță de apă rece, o cană, un lighean, un prosop și un săpun. Obiectele aveau ceva indecent, vag indecent, fiindcă săpunul, pijamalele și prosopul le aveam în valiză. Ar fi fost suficientă apa, cana și ligheanul.

Mi-am strunit gândurile indecente de mire cu vechime (aflaseră de la maica Tiberiada de cununia proiectată la Vladimirești), când am fost izbit de plecaciunea adâncă a călugărașului șui, care s-a izbit cu fruntea de podeaua ceruită proaspăt și a oftat:

- Iertare!

Ne-a emoționat adânc umilitatea lui ieșită dintr-un trup tânăr, virginal, cam șui și - poate - obsedat de ceea ce va urma în noaptea prenupțială, cu bardaca de rubiniu în față. Ne-am dezbrăcat și am stins lumina lămpii de gaz. Am reaprins-o după o pauză mai îndelungă, să-mi aprind țigara de la lampa de gaz (una din voluptățile mele de înveterat fumător) și să-mi continui sorbiturile de rubiniu.

Dimineața, ne-am sculat devreme, aproape nu dormisem, în cântat de mierle și de privighetori.

Am asistat la utrenie.

Am dormit câteva ore, până la dejun. Apoi, plimbare în grădină și odihnă.

Spre seară, am pornit de la Sihastru, cu mașina, să celebrăm cununia religioasă la Vladimirești. Tovarășa mea de viață dormea somn lin. Simțeam că o readuc iarăși la viață, cu dragostea sporită prin spor de dragoste. Am continuat conversația pe șoptite cu Tiberiada. Am adormit și eu, spre a fi odihnit pentru ceremonialul nocturn al cununiei religioase.

Ne-am trezit la poarta Vladimireștilor.

Totul fusese pregătit minuțios de maica Veronica. Observase că eu nu port verighetă. O aruncasem în Marea Neagră, cu zece ani în urmă, cu prilejul dihoniei familiale provocată de soacră. N-am mai vrut să-mi cumpăr alta. Cadourile, lumânările, costumația, ospățul, nimic n-a fost uitat.

Eu alesesem nașă pe maica Veronica și hotărâsem ca naș să-mi fie Gheorghiuță, șoferul. Maica Veronica a hotărât altminteri. Gheorghiuță va fi martor de cununie și părintele Ioan va fi nașul. Maica Veronica avea simțul și ordinea rangurilor. Nu m-a *blesat* argumentația ei: un doctor și o intelectuală, fiică de scriitor celebru, nu pot avea ca naș un șofer. De ce nu? Nu se cade! A închis discuția, mi-a dat brațul și m-a condus la altar.

Asistasem la cununii de nenumărate ori în calitate de naș. Sunt de profesiune naș, în principal; în secundar, avocat și *in tertio*, publicist (lapte acru-n călimară...).

Corul călugărițelor de la Vladimirești, bucățile muzicale special alese, tainica ceremonie nocturnă, fără copii, fără rude, fără prieteni, fără cunoscuți anosti, cu firitiseli de rigoare și complezență, singurătatea cuplului nupțial într-un mediu abia cunoscut, dintr-o mănăstire deja celebră a țării, florile împrăștiate cu bogăție într-o primăvară bogată în apă și căldură, bolta bisericii și bolta înstelată în regiune de șes, discursul cald și uman al duhovnicului mănăstirii pentru un mire încăpățânat atâția ani și mireasă supusă, urarea de sănătate pentru copiii odrăsliti, buna mea dispoziție, aș putea zice infernala mea euforie, ospățul îmbelșugat, cămașa de noapte înflorată pentru mire și cămașa de mătasă, special pregătită pentru mireasă, țesută de mâinile harnice ale măicuțelor, totul a creat un cadru familial intim, ceva din o mie și una de nopți, din splendoarea nunților de odinioară, când actul unirii pe viață avea ceva sacru, indelebil și de o valoare inestimabilă.

Am știut că, din acel moment, am câștigat partida familială, mi-am trezit din moarte pe mama copiilor mei.

Ce-am pierdut?

Reputația de spirit liber, nelegat de prejudecăți și tradiții? N-am prejudecăți, dar am respectat tradițiile până la o iotă, toată viața. Nu mi-am permis nici o inovație în viața mea intimă, în calendarul cotidian. Nu mi-am îngăduit să schimb ceea ce mi-a venit de la strămoși, ca morală și cutumă, fie culinară, fie de alt ordin înalt sau gospodăresc.

Ideile?

Ah, ideile sunt mai rău decât cămășile. Când cămașa se rupe, o arunci. O idee inadecvată te sugrumă, până să te hotărăști s-o arunci la lada cu gunoi.

Grădina Maicii Domnului și paraginile

Sihastrii și grădina Maicii Domnului de la Vladimirești sunt orice, afară de paragini. Sunt mici așezări gospodărești. De ce?

Când priveam paraginile sub capitalism, spuneam: nu sunt de vină oamenii, ci sistemul social-economic de producție, circulație și repartiție a bunurilor. Eram sociolog.

Când privesc paraginile sub socialism, sunt înclinat a spune: nu este de vină sistemul, ci oamenii. Am devenit biolog.

Când îndrăznesc a spune: „oamenii ar trebui ameliorați”, devin pedagog și moralist.

Cum pot fi oamenii ameliorați? Prin inițiativa egoismului individual, ca sub capitalism, prin crearea omului de tip nou, ca în comunism? Am văzut ce pot da aceste sisteme. Au limite firești, incluse în sistemele respective.

Ameliorarea omului se face numai apăsând pe resortul moral și metafizic.

Halucinația interioară îi conduce pe oamenii de creație, nu numai artistică sau filosofică, o, nu, ci chiar pe muritorii de rând, buni gospodari. Tânjală și Tândală n-au halucinații constructive sau creatoare, nici nu se vor realiza. Ei dormitează ca bălțile stagnante, tulburi și înmăloșate, reflectând albastrul senin sau furtunile cu trăsnete și fulgere, dar mereu tulburi și măloase. Sunt cota perdițiunii oblomoviene, rata Neantului economic și vital, deșeurile organismului comunitar.

Nu-l vorba de ei. Este vorba de tipul mijlociu pe care lucrează statistica. Aici este dezastrul, când se cuibărește drept halucinație interioară o idee otrăvită sau putridă, o oblomovcină înmăloșată sau un pezeventlâc bizantin.

Nu am găsit nimic mai imoral și mai depresiv decât aforismul răspândit, că cine muncește nu are timp să câștige. L-am experimentat pe pielea mea. Se trăiește mai comod din expediente, din ciubucuri, din combinații, din împrumuturi nerestituite, din bugete aleatorii. Acest pezeventlâc economic, cu rădăcini într-o idee-forță a unei amoralități patente, a fost și a rămas dezastrul țării mele.

Într-o țară de curve, de femei și bărbați divorțați, de amanți și amante perfecte, maica Veronica a avut îndrăzneala să predice și să fundeze o mănăstire de fecioare, iar la Sihastru au intrat teologi virginali și - în orice caz - predicând castitatea călugărilor, în mod public și particular.

Într-o țară de cocote și Don Juani, maica Veronica a predicat inhibiția, abținerea și reținerea sau perfectarea instinctului celui mai tare al omului în formele tradiționale ale familiei legale și morale, predicând moralitatea pentru ambii parteneri, pentru a rodi odrasle sănătoase și cumini.

Este o banalitate?

Firește că este o banalitate. Societatea nu trăiește din paradoxuri, ci din platitudini nemuritoare.

O mănăstire de fecioare, prima mănăstire de fecioare din România, era o pildă care însemna - prin consecințe logice implicite și implacabile - scoaterea din viața publică a doamnei Elena Lupescu, a miniștrilor cu două neveste notoriu legitimate - gen Dr. Petru Groza, M. Ralea -, a Anei Pauker cu multiplii ei bărbați legitimi și nelegitimi, curmarea imoralității din viața publică și privată. Știu că este greu. Însemna, în orice caz, lipsa de afișaj, izgonirea imoralității în tainițe și cotloane, eliminarea lui Constantin Tănase din cap de afiș al teatrului și al vieții publice românești.

1955

14 aprilie 1955

Ideile de bază ale Vladimireștilor:

1. Mănăstire de fecioare,
2. Creștinism primitiv, adică arzător,
3. Deasa împărtașanie,
4. Spovedania colectivă, corolar al pedepselor ușoare, dacă omul se împărtașește (eucharistia),
5. Proscomidii-agneț (adversarii),
6. Muncește și te roagă (benedictini).

Precursori

1. Oastea Domnului,
2. Tudor Popescu,
3. Petrache Lupu de la Maglavit,
4. Sectanți,
5. Martin Luther,
6. Eterna bătălie dintre clerul de jos și clerul de sus.

Sediul

1. Sfânta Mănăstire Sihastru,
  - a) Părintele Ioan-Silviu Iovan, metanie de Sihastru,
  - b) Maica Veronica (prima vedenie la Buciumeni, metoc de măicuțe),
2. Glorioasa Mănăstire Adormirea Maicii Domnului de la Vladimirești.

EPISTOLĂ DE LA PERIȘ (NETRIMISĂ) DESPRE „FENOMENUL” VLADIMIREȘTI

Maglavit și Vladimirești

Periș, 14 aprilie 1955

Scumpe amice,

Ai auzit și tu, la Sibiu?

Mă întrebi despre maica Veronica, despre Vladimirești și despre soarta Sihastrilor?

Stau de două zile, amărât, în raiul meu terestru și părăginit de la Periș, pe care am fost obligat să-l preiau prin adresă oficială încă de astă toamnă, când mă plimbam ca Vodă prin lobodă între Sihastru, Vladimirești, Bârlad și București.

Am fost dat afară din avocatură.

Școala medie tehnică de silvicultură nu mai are nevoie de trandafirii mei (câteva sute), fiindcă s-au sălbăticit în 7 ani, de când a intrat aici, pe temelii lui *jus occupandi*. Trandafirii au ajuns măceși ordinari. Școala silvică nu mai are nevoie nici de aleile mele de brazi, care s-au uscat și au mai rămas câteva boschete cu smocuri jalnice. Ți amintești de brazii mei argintii? De muzica lor cerească în vijelie și crivăț, când deschideam fereastra bibliotecii? Bradul carpatin transplantat la câmpie rezistă și devine centenar, cu o condiție: să-i torni câteva găleți cu apă la rădăcină pe călduri, de Sf. Petru, de Sf. Ilie și de Sf. Măria. Are nevoie de aceste ingrediente acvatice, ca să înfrumusețeze șesul și să-ți dea muzica divină pe care ai apreciat-o în toiul crivățului și în timpul vântoaselor din noiembrie și decembrie, atât de violente pe câmpia noastră, când ieșeam din sufrageria caldă, ca să ne facem promenada filosofică. N-o făceam pe sub platanii lui Akademos, ci pe sub brazii argintii, printre nuci, în vie și în livada de cireși, peri, duzi și pruni *renclozi*. N-au mai rămas decât trei nuci și puțini din sutele de vișini, cireși de mai, meri vârateci, peri pergamuti și pruni *renclozi*, care au fost tăiați și băgați pe foc, fiindcă acești pui de silvicultori n-aveau combustibil. Să mă supăr? Doamne ferește! Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat! Brambureala valahă nu mă mai enervează. O să aduc elevi și profesori de la *Viana* sau de la Berlin, unde am fost colegi.

În locul aleilor cu brazi, am plantat 40 de cuiburi cu nuci. Nu va mai fi brădet, ci nucet. Evident, dacă nu vor fi ciuguliți de curcile administratorului. Găina strică floarea și curca nucul fraged. Când vor crește nucii, din fructele alese cu grijă și aduse în săculețe tocmai de la Panciu? Profesorii de silvicultură mă ironizau discret. Le-am zis: eu sunt călător de cursă lungă într-o viață scurtă. Și ce? Punem viță și bem vin? Nu se face nimic fără lacrimi și sudoare.

Am vărsat o lacrimă discretă, când mi-am văzut paradisul în paragină, după o absență forțată de 5 ani. Acum, în al 7-lea an, vârs sudoare spre refacerea lui. Vinul este laptele bătrânului. Constat că munca în vie este treaba tinerilor cu mușchi și forță. Eu am trecut jumătatea de secol. Habar n-aveam de meșteșugul manual viticol. Am crescut 15 vacanțe școlare estivale într-o covercă, în via paternă olteană, cu nasul în cărți. Mi-am cumpărat și mi-am pus și eu vie după pilda părinților. Dovadă că am acest pogon, căzut ca o mană cerească în sărăcia mea cumplită de avocat provizoriu suspendat, et...*il n'y a que le provisoire que dure, mon ami!* Ei bine, până în ultimul timp, eu n-am îngropat și nici n-am dezgropat o vie. Știam cum se taie joardele, că se îngroapă, se dezgropă, se stropește, se arăcește, se copilează la date fatidice. N-am pus mâna până în ultimele 48 de ore. Sunt frânt de oboseala dezgropatului, degetele mă ustură, șalele mă dor, mi-e bine, totuși, fiindcă am lucrat pe jumătate gol în soarele aprilin și în zefir de primăvară, dar îți jur, vinul este laptele nostru, al oamenilor maturi și al bătrânilor, însă munca aparține, de drept, tinerilor sprintari, fetelor zglobii și chiar copiilor între 8 și 14 ani. Nu-l pentru noi!

Am dezgropat la vie și m-am gândit tot timpul la Vladimirești și la călugării vladimiriști, la clienții, pacienții, prietenii și pușorii mei de la Sf. Mănăstire Sihastru, lăsați de izbeliște, fără apărare, fără sfat juridic față de autorități, în prigoană și dezolare.

Prin fața ochilor, mi s-au perindat tot timpul muncii maica Veronica, starea stavroforă a Vladimireștilor, măicuța Micaela Nicoară (substareța atât de venerabilă sub toate raporturile), maica Teodosia (bibliotecara atât de cultivată, care confecționează agreabil piese în genul Claudel și Giraudoux, adaptate pentru pățaniile lor, traduce în versuri valahe din grecește și latină), scumpa mea Tiberiada (țărănuța fanatizată), frumoasa Fevronia și - firește - duhovnicul și predicatorul de la Vladimirești, ieromonahul Ioan-Silviu Iovan, prietenul și duhovnicul sufletului meu din ultimul an.

De două săptămâni, m-am gândit mereu la starețul celei de-a doua mănăstiri înfrățite, bărbos și pletos argintiu, iubitul meu Teoctist (cu sănătatea atât de firavă), la ierodiaconul Simion Oveză, la Nectarie Cristisor, la pictorul enigmatic și talentat, aciuiat acolo, și la soborul mănăstirii de la Sf. Sihastru, la peisajul magnific de la confluența Troțușului cu Șiretul, unde este așezată mănăstirea ctitorită de Hatmanul Șendrea.

M-am gândit și mă gândesc mereu și la dușmanii lor ierarhici: la Patriarhul Justinian Marina, fostul meu prieten, la Dr. Antim, Episcop de Buzău, permanent dușman, la liota de vicari episcopali și patriarhali ca Bogoe, Teoctist Botoșăneanu și Nica, la liota de călugări șmecheriți în București, ca fratele Andrei, la poetul Sandu Tudor, actualmente starețul Daniil de la Rarău, la fonful pitoresc Cleopa și la șoricelul gălbui, Arsenie Athonitul, cu o voce mieroasă și maniere tandre. Îi știm pe toți, i-am văzut pe toți, le-am drămluit sufletul la miligram și burțile la chintale.

Eu sunt cronicarul juridic al epocii mele și comentatorul de suflute.

Printr-o bizară coincidență, am fost prieten sau adversar, în 25 de ani, cu ceea ce se cheamă elita intelectuală a României, după un îndelung *sejour* la cinci universități europene, care mi-a dat blazon. Le cunosc meandrele, gusturile, ambiția și am căpătat o oarecare dexteritate în descifrarea mobilurilor.

Prin faptul că am exercitat intens meseria de jurnalist timp de cinci ani și apoi am intrat cu viteză sporită pe arena avocaturii, până la suspendarea recentă, de la 9 martie 1955 (am scăpat cu o pledoarie 11 oameni de la moarte), cu un intermezzo de 5 ani în pușcării (unde m-am purtat tot ca apărător), intermezzo dăruit de cei 1.000 de inși pe care i-am scăpat de la moarte între 1938 - 1944, prin atâtea stranii circumstanțe pe care le-am creat sau mi s-au creat, nu-mi rămâne decât să consemnez cu exactitate cronica vremii mele.

Poate voi muri. Ți trimit epistole documentare, aproape un jurnal intim. N-aș vrea să se piardă aceste file cu fenomenul Vladimirești. Cunosc prea bine fenomenul, tărășenia, peripețiile și tratativele cu vladimiriștii, am fost chiar în miezul lucrurilor până la declanșarea tragediei de la 30 martie 1955, care s-a soldat cu arestarea maicii Veronica, a Micaelei, a părintelui Ioan, a jumătate din călugării sihastru și a tuturor credincioșilor care au îndrăznit să calce în aceste mănăstiri ciumate.

Predoslovie

(promenadă prin „grădina Maicii Domnului” de la Vladimirești)

Et in Arcadia ego.

Și eu am trecut prin grădina Maicii Domnului de la Vladimirești, am fost timp de un an încheiat oaspetele de onoare, des chemat, al călugărilor de la Mănăstirea Sihastru, comuna Ploscuțeni, raionul Adjud, regiunea Bârlad, în calitate de avocat ales al lor și al călugărițelor-fecioare din Mănăstirea Maicii Domnului, raionul Liești, cătunul Vladimirești, regiunea Galați, în calitate de prieten al lor.

Aceste două mănăstiri sunt înfrățite prin spirit și sânge.

Duhul întronat este duhul maicii Veronica.

Sângele comun curge în vinele călugărilor și ale călugărițelor, fiindcă sunt frați, surioare, veri, verișoare și alte cimotoii până într-a șaptea spiță, din Moldova de Jos, unde se ține o heraldică amănunțită și un almanah Gotha, de bizară factură ecleziastică. Avem de-a face cu adevărate dinastii monacale. De-altminteri, țărani moldo-valahi apreciază biologia și se interesează superlativ de

problema înrudirilor prin sânge, prin căsătorie (sămânță) și prin afinitate spirituală (nășitul), care fac obiectul conversațiilor lor cotidiene, alături de vreme, vite și recolte. Biologia umană, zootehnia, agricultura și astronomia sunt cele patru coordonate ale conversației țărănești. Despre politică au dictoane precise, ca: vin ai noștri, pleacă ai noștri, schimbarea domnilor, bucuria nebunilor, și alte proverbe mefiantе.

Eu nu sunt moldovean. Sunt din Oltenia. Am chiar o ușoară reținere pentru această regiune. Un moldovean oricât de tânăr este pentru mine un *Moș-Lasă*, toți suferă de *lasă-mă-să-te-lăsăm*. Stilul încet de muncă, nesfârșitele taclale, vicleniile politicoase, teama de răspundere, atacul permanent pe linia maximumului de beneficii cu minimumul de efort și cu risc acoperit, dulcegăria poetică, eminescianismul, arta culinară prea dezvoltată, cu păduchi abundenți în țoale și cu zaplazuri în coate, iată atâtea racile care mă enervează de la vârsta de 12 ani, de când cunosc Moldova, până astăzi, când am depășit jumătatea de veac. Am început cu Bârladul (9 luni), cu mizeria exantematică dorohoiană în 1917, cu Iașiul (în 1918), cu soacra și socrul, profesor moldovean, cu clientela avocațială cernăuțeană, ieșeană și acum, cu aceste două mănăstiri din Moldova de Jos, care totalizează 346 de viețuitoare (46 de călugări și 300 de călugărițe).

Eu nu sunt avocat după tipic bucureștean sau, Doamne ferește!, moldovean, să iau banii clienților cu minimum de efort. Sunt oltean - cobilițar, adică maximum de efort cu maximum de beneficii. Până la introducerea tarifelor obligatorii prin colective, nici nu luam bani oamenilor, dacă nu le câștigam procesele. Făceam pariuri cu clienții pe care îi selecționam. Nu luam orice putregai, să-l prezint basma curată în fața judecătorilor, care erau colegii și prietenii mei de generație și de muncă. Pierdeam procese, dar mai puține decât alții, fiindcă le selecționam și depuneam memoriile amănunțite și docte.

Mă plictisise de atâtea savantlâc, dar făceam, ca belferii, educația judecătorilor și.. *repetitio est mater studiorum*.

În loc să se ia la harță cu mine, judecătorii preferau să achite, fiindcă-mi cunoșteau metoda și sита deasă. Nouăzeci la sută din plângerile penale se clasau în epoca 1933 - 1944. Aveam câmp larg de lucru cinstit și hărnicie cobilițară.

Când am intrat în procesele de caterisire, evacuare și port ilegal de uniformă ale acestor mănăstiri, eram sigur de câștig. Aveam textul constituțional al libertății cultelor și sondasem, în ședința anuală de la 6 - 12 iunie 1954, Sfântul Sinod, forul tutelar suprem, singurul care poate schimba sau desființa o mănăstire.

Sfântul Sinod s-a pronunțat în sesiunea anuală pentru *status quo*. Eram sigur că, până la 12 iunie 1955, nu li se va întâmpla nimic.

Procesele Sihastrilor începuseră în aprilie 1954. Le-am amânat intenționat până după ședința Sinodului din iunie. În noiembrie 1954, am și împăcat pe Episcopul Dr. Antim (care conducea atacul în fața instanțelor judecătorești, sub sugestii neclarificate, din umbră) cu o delegație de călugări răzvrățiți și răzvrățitori de la Sihastru, veniți în frunte cu maica Veronica. I-am trimis la Buzău, să-i sărute pulpana, să le dea benedicțiunea, uitarea și împăcarea. Am numit acest episod la pupătura generală, spre hazul delicios și general al măicuțelor din soborul vladimirescian.

Cu aceste prilejuri, derivate din două acțiuni judiciare întortocheate, de împăcare, prin retragerea plângerilor și câștigare de timp, de pledoarii la șase termene în fața tribunalului raionul Adjud și a tribunalului regional Bârlad, de vizite de curtoazie și de chemări la sfat, am putut să mă plimb în voie prin incinta Sfintei Mănăstiri Sihastru și prin grădina Maicii Domnului de la Vladimirești.

Cum aș putea nega că aceste plimbări nu mi-au procurat mari bucurii? Cum aș putea uita vecerniile și utreniile solitare sau cu însoțitori-îngeri prin livada Sihastrului și printre florile Vladimirești lor?

M-am plimbat opt semestre pe *Unter den Linden*, la Berlin și un semestru în *Bois de Boulogne*, la Paris. Aproape un semestru am fost pe *Neckar*, la Heidelberg și altul, în grădina engleză de la Munchen. Cunosc Roma, Neapole și insula Capri. Am fost câteva veri pe coasta de argint a Balcicului.

Câteva luni am făcut promenade cu soția în pădurea vieneză.

La București, deși aveam casă proprie comodă, lângă Tribunal (sediul meseriei), m-am mutat cu chirie la Șoseaua Kiseleff, acea șosea cu tei, cântată de Valery Larbaud într-un poem de neuitat.

Cu poezii N. Milcu și Radu Gyr, trăgeam la fit în clasa a VIII-a de liceu, ca să-i citim pe Baudelaire, Bacovia, Arghezi și Mallarmé în parcul Romanescu din Craiova, incontestabil cel mai frumos parc orășenesc al Europei.

Iubesc grădinile, podgoriile, parcurile, șesurile, livezile, florile, iarba, în genere, lumea vegetală.

De când cunosc oamenii, iubesc mai mult animalele domestice și sunt gata să îmbrățișez fiarele. Nu suportam pisicile. Acum iubesc și tigrii, dar nu pe *homo valachicus* din clasa dominantă a tuturor regiunilor, această sinistră mixtură de levantin occidentalizat, de bizantin caricaturizat și de mojiic felon. Se pot schimba sistemele. Cutumele rămân, cu oameni de aceeași fizionomie și mizerabilă plămădă biologică.

Era firesc să mă plimb prin incinta Sihastrului și prin grădina împodobită cu flori și vegetale a Maicii Domnului de la Liești, fiindcă la călugării de la Ploscuțeni am găsit un cadru natural de basm, iar la Vladimirești o feerie feminină, flori, flori și iarăși potop de flori, exprimând curățenia fecioarelor și hărnicia lor benedictină.

Cum să nu mă plimb atât de des, cu orice prilej care mi se oferea?

Eram găzduit și dormeam atât la Sihastru, cât și la Vladimirești, ca arhiepiscop judiciar, acolo unde dormeau numai episcopii, mitro-poliții și Patriarhul, în vizitele lor canonice. Eu eram decretat, dintru început, arhiepiscop judiciar, în calitate de avocat *ales* de Capitală, după ce fugiseră toți avocații de Adjud. Nu fugiseră de proces și răspundere toți avocații din Adjud, la ordinul protopopului Roman Drug, în cârdășie cu vicarul Bogoiu și la sugestia episcopului Antim? Eu nu fugisem, eu nu dau bir cu fugiții, eu n-am factură de dezertor.

Eu nici nu sunt avocat propriu-zis. Eu sunt apărător. Un ostaș își apără patria cu pieptul său, la rigoare. De aceea a îmbrățișat cariera armelor și s-a făcut ostaș. Eu sunt apărător prin voință neclintită și la liberă alegere, într-o liberă profesiune, deci îmi apăr clienții cu mintea, sufletul, onoarea, averea, libertatea și chiar cu trupul meu, ca un ostaș judiciar adevărat. Sunt mai mult decât un duhovnic, căruia oamenii în suferință îi încredințează secretele, suspinele și aleanurile. Sunt mai mult decât un medic, care se ocupă de betesuguri trupești. Eu apăr onoarea, averea și libertatea cetățenilor. Le aplic doftoria mea profesională, dar trebuie să-i apăr cu riscul meu, fiindcă sunt duhovnic-ostaș, plec cu clientul la bătălie și nu-l pot părăsi, dacă știu că are dreptate. Nu-l las nici la înfrângere. Continui cu memoriile și memorialistica pentru grațiere, amnistie, revizuire, cereri de îndreptare, ca un medic adevărat, care, pe lângă riscul molipsirii de maladii, își urmărește pacientul până la restabilirea lui completă, învățându-l să prevină reșetele, complicațiile și derivațiile maligne.

Hazardul a vrut ca, de un sfert de secol, să pledez cele mai complicate procese ale epocii.

M-am ales cu Neantul (pușcăriilor) și cu credința în forțele oarbe telurice, pe care le disprețuiesc cu toate fibrele ființei mele. Îmi dau seama de legea de aramă a Hazardului care ne prezidează, ne încoronează sau ne încondeiază.

În pușcării, mă porecleau Mandarinul. Am purtat cu orgoliu acest nume, ca un bățan prin smârcuri, cu capul sus, plesnind la căpățână broscii și șerpii.

La Sihastru și la Vladimirești am primit denomițiunea de Călugăr Alb și am luat - în glumă și figurativ - metanie la Sfânta Mănăstire Sihastru.

La Sfânta Mănăstire Sihastru a mai luat metania și ieromonahul Ioan-Silviu Iovan, predicatorul și duhovnicul de la Vladimirești. Tot acolo a fost călugăr o singură zi nenorocitul de profesoraș de liceu brăilean, Dr. Antim Angelescu, pentru a se sui pe scaun episcopal, fără trepte pregătitoare, fără post îndelungat, fără rugi.

La vârsta de 16 ani, maica Veronica s-a dus la metocul călugărițelor de la Buciumeni, la câțiva kilometri de Sihastru. Acolo a avut una din primele chemări și îndemnuri pentru a întemeia o mănăstire a călugărițelor-fecioare.

Abia după două decenii de viață curată, la 36 de ani, petrecuți în post și rugăciuni, a ajuns exarha plaiurilor Moldovei de Jos și va fi curând figura centrală a ortodoxiei românești.

Pădurea legendară a hatmanului Șendrea, așezarea pe înalta colină care domină Șiretul, apele învolburate ale Troțușului, depărtarea de 20 de kilometri de mizerul târg moldovenesc Adjud, dotat cu cale ferată, satele molcome ca Homocea, Ploscuțeni și Argeaua, așezate la poalele Sihastrului, fac din această mănăstire străveche un loc predestinat de reculegere în basm și nemurire. Grijile lumești de fiecare zi cad ca zdrențele de pe tine, când intri în baia Șiretului. Am bătut și pe jos aceste drumuri: o dată, în tovărășia călugărașului Nectarie și a secretarului meu Emil, altădată, singur. Era vară și cald. Am lepădat straietele pe prundiș și am înotat cu Emil, voiniceste, în apele cântate de Sadoveanu. Pe albia lor, printre răchită și plopi, tăiam drumul și ajungeam la colina pe care o învingeam pieptiș, cu un cord lezat de hepatita infecțioasă, de pușcării famelice recente. Nu simțeam cordul. *Susum cordum!*

Acolo mă așteptau 46 de călugări blânzi, care tresăltau de voieșie, amabilitate și bunăcuviință. Presarăm glume și diatribe de pamfletar veninos la adresa adversarilor și le îndulceam viața cu câteva versuri eminesciene sau din limbi străine. Recitam:

O, temps, suspend ton voi et vous heures propices, suspendez votre cours!

(Lamartine)

Sau:

Verweile doch, du bist so schön!

(Goethe)

Spoream feeria cu lirica mea laică, nu deranjam feeria naturală a locului de reculegere și meditație ales de hatmanul Șendrea, nici nu mă atingeam de fervoarea mistică a locatarilor. O ascultam în tăcere, blândețe, toleranță și în plăcerea suavă a dorinței comprehensiunii plenitudinare. Cum să nu-ți placă, atunci când vezi călugări și preoți care cred cu adevărat în Dumnezeu, în Fecioara Măria și în Mântuitorul Lumii?

Eram sătul până în gât de preoți pehlivani care nu cred în adevărurile dogmatice ale bisericii, de avocați care nu cred în Dreptate, de judecători care ascultă numai de injoncțiunile de sus și niciodată de textele vizionate cu propriii lor ochi, cu mintea și conștiința lor, de pedagogi pe care îi plictisesc copiii și, pentru o leafă mizeră, se răstesc la ei, de miniștri care fug de răspundere și vor numai fotoliul, de medici care nu disprețuiesc argintii și disprețuiesc bolnavii, de agricultori leneși, de universitari inculți, de artiști fără focul sacru și de gâlma generală valahă.

Aveam în fața mea teologi mistici, primul grup de teologi mistici români. Cunoscusem oameni evlavioși, ca tatăl meu, care avea o fierbinte credință în Dumnezeu și în Maica Domnului, practica milostenia suculentă în taina tainelor.

Cunoscusem dogmatici ortodocși din disperare metafizică și anarhism social-stirnerian, ca Nae Ionescu (în fond, elevul lui Erich Muhsam, pe care l-a caricaturizat în *Roza Vânturilor*).

Cunoscusem profesori de apologetică creștină, ca Nichifor Crainic, și încă foarte bine, adică în redacția unei reviste (loc comun de muncă), în cârciumă (loc de ospăț), în tribunal (i-am fost apărător) și în pușcăria Aiudului (loc de verificare a virtuților creștine, de răbdare, eroism, dragoste și nădejde).

Îl cunoscusem foarte bine pe Sandu Tudor, stareț la Rarău.

Cunoscusem episcopi și mitropoliți, în intimitatea cancelariilor și a ospetelor.

N-am fost prieten și nu m-am certat dramatic și strict principial cu Episcopul Comșa al Aradului? Nu mi-a scris o patetică epistolă, prin ziarul *Universul*, în 1931?

Cunoscusem și un patriarh, pe Justinian Marina, mai bine nu l-aș mai fi cunoscut!

Din cohorta și liota de teologi valahi pe care i-am frecventat, rareori mi-au inspirat încrederea precisă, că ei, personal, cred în Dumnezeu, în Christos, în Sfântul Duh și în Fecioara Măria. Puteau fi, mai degrabă, filosofi, filosofi științifici, moralști de tip francez, literați prestigioși, filosofi germanici cu tendințe valahizante și maniere idem, puteau fi orice, în afară de teologi creștini, care să creadă în tipicul bisericii mele străbune și a confesiunii noastre.

De trei decenii, eram întristat în sinea mea pentru acest domeniu păraginit, pângărit și infertil. Îmi spuneam tainic, în orele de melancolie și disperare metafizică:

- Nu cumva biserica mea nu mai poate da mlădițe noi, nu cumva a ajuns o păstaie goală fără boabe, o formă venerabilă fără conținut real? Șovăielile, pesimismul patetic, lacrimile mele interioare interminabile își au izvorul în această cruntă disperare și dezamăgire asupra substanței mele și a semenilor mei.

Iată că, în fața mea, la Sihastru și în Grădina Maicii Domnului, se prezentau 46 de călugări și 300 de călugărițe care credeau sincer, real, autentic și plenitudinar în Divinitate.

Cum să nu-l iubești? Cum să nu-l apreciezi? Cum să nu nădăjduiești în rodnicia spirituală a țării tale și a ta proprie? Poate exista un gânditor sau un artist detașat de placenta sobornicească în care s-a născut, viețuiește și rodește? Pauperitatea țării este pauperitate individuală. Infertilitatea ogorului natal este sterilitate personală.

Eflorescența creației de toate soiurile fără căldura dogoritoare a credinței nu se poate realiza solitar. Nu mă refer numai la credința religioasă, care este, firește, *nisus formativus*, prin adiacente și chiar prin opoziția contrariilor, mă refer la credința de orice categorie, credința în bunătatea sau răutatea omului, credința în meserie, ieșirea din toropeală animalică prin elan spiritual constructiv, elanul nădejzii, elanul dragostei, elanul afirmației sau chiar elanul negației. Zeflemeaua națională, scepticismul caragialian și

caragialesc, *lasă-mă-să-te-lasismul*, lipsa de efort și *mefiența* generalizată de la ruralul pălmaș, cu greieri care-i cântă în tălpile nespălate și crăpate, până la pumnii grăsuți, gelatinoși ai domnului Mișu D. Ralea - această atitudine în fața vieții și a lumii, de dezertănie și răceală egolatră, mă izolează de trei decenii, în mijlocul patriei mele. Egolatria duce la egolatră, după cuvântul memorabil al lui Leon Bloy.

Privata națională în care ne învățăm, fără să ne mai supere, constituie durerea mea cea mai intensă de viețuitor al acestei țări, obligat să gândesc, să-mi scriu cărțile, să-mi fac pledoariile, să-mi cresc copiii și nepoții, să-mi vizitez amicii, într-o atmosferă morală și spirituală pestilențială. La Roma se afla *cloaca maxima*. Marea cloacă s-a mutat de mult la București, de când la București nu mai răsare soarele românismului, cum spuneau ardelenii mari, de când la București nu mai crește iarba omeniei, o vegetală atât de răspândită odinioară în toate colțurile țării și care - slavă Domnului! - n-a fost extirpată de pe plaiurile natale.

La București, a fost selecționat și purtat în triumf timp de 25 de ani, ca academician, politician și literatur, Mihai D. Ralea, în locul lui Constantin Stere sau al lui Nae Ionescu, au fost încoronate și popularizate Elena Lupescu și Ana Pauker în locul maicii Veronica, a fost uns patriarh Marina (Justinian) în locul părintelui Ioan-Silviu Iovan, a fost încarcerat Iuliu Maniu și ucis Lucrețiu Pătrășcanu, cu aprobarea și în uralele lui Mișu Ralea, Mișu Ghelmegeanu, Edurad Mirto, *e tutti quanti*. Oamenii zăceau în închisori cu zecile de mii, înfometăți, zdrențăroși, molestați, și Mihail Sadoveanu, dus de nas de Mișu Ralea și Ana Pauker (decretată de Mișu cel de-al treilea om politic, după Mihai Viteazul și Tudor Vladimirescu), vorbea cu nesăț în fața congreselor internaționale, unde se predica pacea și umanismul socialist, despre doctrina umanității aplicată în țara sa.

Între timp, Mihai D. Ralea și-a putut da drumul la predicile sale despre ateismul național, o biată găselniță lansată prin seria I a *Cuvântului Liber* de-acum un sfert de veac. Același arie hodorogită și lipsită de artă. Un ateu este o ființă înfricoșătoare și - în felul ei - demnă de admirat. Are ceva agresiv, tenace și afirmativ, aduce o melodie nouă în Cosmos. Proclamând lipsa de Dumnezeu, se proclamă zeu pe sine. Poziția aceasta tare presupune o artă superioară, formată din tonuri dure, de umbre și lumini. Mă gândesc la marele polemist anticreștin, Nietzsche, ateul integral, care a dus nihilismul la ultimele sale consecințe. Ralea n-a realizat nici o pagină artistică, nici un capitol de argumentație filosofică elementară contra misterului creștin sau de altă confesiune, nici un rând de metafizică. Ateismul său este o împușcătură cu armă de soc, așa cum se joacă puștani, afirmații de stil infantil, mofturi de stomac bine hrănit, fără întreruperi, de la naștere până la 60 de ani, untură depusă pe circumvoluțiunile cerebrale.

Mihai D. Ralea este un Constantin Tănase al filosofiei și artelor.

Din cauza mizerabilului histrion teatral, antreprenor de baletiste prostituate, nu s-a putut juca un sfert de secol tragedie, dramă și nici comedie artistică în România. Constantin Tănase a creat un climat care izgonea (prin săli goale) pe Shakespeare, Claudel și Moliere, dând impuls navei buruienilor de tip Louis Verneuil, ca supremă comedie artistică.

Echivalentul lui Constantin Tănase în problemele culturii a fost Mihai D. Ralea.

Cum să poți fi fericit într-o țară cu un climat determinat de soarele artei lui Constantin Tănase și de filosofia lui Mihai D. Ralea?

Înălțarea la Cer 1955

Nu știam că este joi, și 40 de zile după înviere.

Trec zilele cu sapa în mână și nopțile cu somn adânc.

Mai aveam nouă rânduri de săpat. Drumeagurile cu iarbă înaltă sunt înspicate, trebuie cosite, fiindcă sămânța se revarsă alături și-mi invadează via. N-am îndreptat sârma. N-am legat joardecile pe sârma sau pe araci. N-am pus varza și aștept zadarnic plugul sau tractorul, pentru un pogon. Pogonul de livadă, cu pomi rari și fân înspicat, trebuie făcut pologi, pentru a alunga sămânța, gata să alunece șuvoi în vie. N-am avut tractor să ar și să pun porumb.

Înduioșăți de eforturile și de viața mea de pustnic, directorul și administratorul școlii silvice m-au anunțat ieri dimineața că-mi vor pune la dispoziție calul și plugul, să ar în vie (nu țineam deloc), dar pentru varză sau porumb m-am bucurat. M-au poftit și la o cană de lapte cu cicoare, cu pâine proaspătă neagră. Eram de 6 ore în vie cu sapa boantă, mă dureau mâinile, îmi venea să țip, să plâng de furie. M-am liniștit, gândindu-mă la varza lui Diocletian, și am pufnit în râs. Le-am povestit de împăratul dalmatin, am înfulecat bucăți gigantice de pâine neagră (am mâncat, de fapt, cele 3 porții), administratorul mi-a ascuțit sapa și am dat fuga în vie. Am lucrat până la răsăritul lunii, în corn de franzelă vieneză. (O, ce dulci amintiri, atât de puțin băgate-n seamă!).

Am adormit, repede, buștean, ca să scol la timp pe vizitiul care manipulează plugul bont. M-am trezit prea devreme. L-am lăsat încă o oră și am ridicat joardecile uscate de viță, de astă-toamnă, să le bag în ghețăria transformată în magazie de lemne. Am greblat drumurile. Peste o oră, la 5 dimineața, l-am găsit pe nea Gheorghe, vizitiul, spălându-se pe față cu apa din butoi.

M-a anunțat, solemn, că este înălțarea. A bătut, aseară, toaca la biserică.

- De câți ani n-ai mai fost la biserică?

- Păi, de vreo trei ani.

Bucătăreasa școlii m-a văzut cu sapa în mână:

Vreți să băgați sapa în vie de înălțare?

De când n-ai mai fost la biserică?

De multă vreme, de...

Așadar, biserica s-a transformat și a rămas un ritual, un păienjenis de forme. Am pus sapa și grebla la rastelul meu de arme agricole. Nici nu mă gândesc să nu respect formele. Poate că... *forma dat esse rei*. Am voie să mătur. Mi-am greblat ușor și puțin aleile. Mi-am măturat salonul, fiindcă mi-am ales, drept chilie, din casa pustie, odaia cea mai spațioasă, anume salonul. Mi-am făcut patul. M-am spălat. M-aș duce să mă rad. Sunt de două săptămâni nebarbierit. M-aș duce la biserică sau chiar la Mănăstirea Țigănești, s-o văd pe maica Veronica. Sunt prea ponosit. N-am nici un ban la mine. Mai am un colț de pâine. Aștept să vină poimăine nevasta, să ia câteva coșuri cu cireșe, să-mi vadă isprava agricolă, să-mi aducă țigări. Ea deplânge degradarea mea de pălmaș. Mă lasă să-mi fac mendrele, decât să ajung conțopist de Capitală, să tai frunză câinilor la un trust de construcții, cu un pol pe zi (cum mi s-a promis un loc), să asist la chiulangeală, la risipă, la delapidare, la delăsare. M-aș îmbolnăvi de gălbănare, cum m-am îmbolnăvit la Oțele Mari, de scârbă și de infometare, fiindcă nici nu poți trăi, nici nu poți muri, cu patru guri la un pol.

Se îmbolnăvise la ocnă Dr. Ștefăniță Cojocar, elevul lui Madgearu, legionar, director la Incop, în scurta guvernare a partidului său, certat cu nemții, fiindcă nu le-a dat decât o cotă slabă din producția anuală de floarea soarelui, asigurând în prealabil consumația internă. Nemții, în toamna lui 1940, erau infometăți de grăsimi. Năvăliseră ca lăcustele asupra României, izgonind pe Lupeasca și pe Carol II, instalând pe Horia Sima, drept manechin, și pe generalul Ion Antonescu, în care aveau încredere relativă.

Nici manechinul și nici Antonescu nu s-au lăsat dijmuiți și jecmăniți de ultima cămașă și de ultimul strat de grăsime. Poate că ei ar fi dat totul, ca să se mențină la putere. Nu-l lăsaus aghiotații. Le era rușine de ochii iscoditori ai aghiotaților.

Ștefăniță Cojocaru era un aghiotaț al lui Horia Sima. Acum dormea pe prici și rogojină, alături de mine. Faptul că n-a dat toată floarea soarelui la Solagra (societatea mixtă româno-germană) mi l-a făcut simpatic. Fusese și la Buchenwald și el mi-a povestit cum asasinii lui Nicolae Iorga (Traian Boeriu, Deciu, etc.) i-au luat apărarea, atunci când Sorin Pavel, cel mai bun prieten al studenției mele berlineze, a ținut o conferință denigratoare la adresa Apostolului Iorga, pentru a le intra în voie și din repulsie veche literară iorghisto-semănătoristă.

Ștefăniță Cojocaru și doctorul Braunstein (cel care *absolvise* Auschwitzul) mi-au confirmat că Buchenwald și Auschwitz au fost pensioane pentru domnișoare față de iadul nostru de la Ocnele Mari. Acolo, morții se ardeau la crematoriul lagărului. Ai noștri se împut în celule, până când se fac formalitățile și-i îngroapă în țințirim. La Aiud, doi deținuți nici n-au anunțat moartea celui de-al treilea, pentru a-i mânca rația. Înfometarea îi făcea să suporte cadavrul lângă ei, putoarea și macabru situației, până când s-au sesizat gardienii de exalarea pestilențială a celulei.

Când Ștefăniță Cojocaru a căzut bolnav de hepatită infecțioasă, spunându-ne în continuare povești și făcând schimb de experiențe și de prizonieri, din lagărul de dreapta și din lagărul democratic, pentru a ne trece vremea, l-am îngrijit frățeste. De la el am luat boala. M-am molipsit. Am căzut bolnavi o treime din deținuții lagărului.

Atunci, am vrut să mor prima oară. Euforia mea vitală permanentă, reală și impusă cu voință inebriabilă, a scăzut. Eram în a 12-a zi de nemâncare. S-a clătinaț nu atât încrederea în viață, în sport, în voință, în detașare, în mandarinat, ci am trăit extenuarea prin înfometare. În al 5-lea an de pușcărie, mă făcusem mai ușor decât fulgul. Din mandarin, am căpătat porecla de Mahatma Gandhi, despre care ținusem o conferință și făceam mereu conversații explicative și utile, precum și analize asupra tacticii politice în țările orientale: non-violența, pasivitatea, ancorarea în doctrina strămoșilor, postul îndelungat.

Biserica a rămas un păienjenis de forme. Nu-l motiv a o părăsi. Nu mai credeam în substanța ei. Îi respectam formele.

Puțin, foarte puțin, o, scumpul meu!

O cumplită tristețe m-a cuprins.

Am rămas fără porumb de iarnă și fără varză, mâncarea favorită a lui Dioclețian și a valahilor, fiindcă în ziua când aveam plugul și caii liberi era o sărbătoare religioasă!

Maica Veronica la Țigănești (mai 1955)

Un zvon circula în București: maica Veronica a ieșit din pușcăria de la Galați și a fost adusă în București. I s-a fixat domiciliu obligatoriu la mănăstirea de măicuțe de la Țigănești.

Oricum, boatele negre de sus se poartă omeneste? După ce-au spurcat și stricat cuibul columbelor de la Vladimirești, au târat prin închisori pe măicuța-stareță Veronica, pe sub stareța Micaela și pe duhovnicul lor, părintele Ioan-Silviu Iovan, încearcă s-o dreagă? Și-au făcut punct de onoare și merit din faptul că nu s-a mers până în pânzele albe și ei au scos-o din ghearele Securității? Dar cine a băgat-o în ghearele Securității? Călugării mistici dau Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu. N-au alarmat boatele negre, cu clopoțelul de argint al calomniei, atârnat pe ceafa groasă, organele statale de supraveghere? Nu le-au alertat inutil, voit-ticălos, și purcezând din invidie? Și ce înseamnă până-n pânzele albe? Până la decapitare? Sau - și mai rău - aplicarea metodelor lui Teohari Georgescu în lagărele de exterminare, prin înfometarea, bătaia și schingiuirile de pomină de la Ocnele Mari, Aiud, Suceava, Gherla și Galați? Își fac boatele de sus un merit din faptul că nu i-au bătut cu ciomegele pe cei trei, că nu le-au pus fecale și urină în gură? Sper că prin acest purgatoriu n-au trecut nici Veronica, nici Micaela, nici părintele Ioan, nici călugării sihaștri arestați, deși de tratamentul omenos aplicat ultimilor mă îndoiesc mult.

Acestea sunt favorurile, și omenia, și blândețea clerului de sus față de călugării mistici vladimirști, călugări care cred realmente în Dumnezeu? Unde sunt sihaștrii? O parte-s arestați, altă parte fugari în ceasul de față, intrați în gaură de șarpe, ascunși, cu mii de pericole, de credincioși, de rude sau de prieteni. Celor arestați nu cumva li se aplică metoda de reeducare a lui Macarenko?

În schimb, fratele Andrei răsfoiește în tihna comodă a bibliotecii patriarhale, cu degete lungi, albe, tomuri latinești sau englezești, dizertează în franțuzește și sporovăiește germana cu musafiri de marcă.

Episcopul Dr. Antim își umple bândăhanul de trei ori pe zi, Sandu Tudor se plimbă cu aerodinamicul între Suceava și Capitală, în amintirea vechiului său tip de Don Juan al madonelor platinat din *sleeping-car*, ca în romanele lui Dekobra.

Pitorescul Cleopa așteaptă să predice zecilor de mii de credincioși de la Vladimirești (fugăriți și arestați imediat ce intră pe sub portalul tinerei mănăstiri).

Arsenie Athonitul arde de nerăbdare să spovedească molcom călugărițele fecioare.

Ginerele episcopului de Buzău nădăjduia să sporească haraciul pentru sublima poartă episcopală și să i se sporească retribuția de jurisconsult fără procese.

Cu acest prilej memorabil, ortodoxia autocefală oficială română a dat un lamentabil examen.

Îmi vin în minte, fără să vreau, cuvintele scatofage ale celui deputat agramat liberal, care vorbea la masaj despre biserica auto-fecală română. Curat auto-fecală, *coane Mitică!*

Biserica ortodoxă nu se va sparge în două, așa cum au dorit și doresc adversarii.

S-au arestat păstorii vladimirști și s-a încercat împărștierea turmei ortodoxe. Nu s-a ajuns la rezultatul dorit. Nici nu se va ajunge la divorț între biserica de sus și biserica de jos.

În lipsa căpeteniilor vladimiriste, stiliștii și episcopul lipovenesc dau târcoale ca lupii după pradă. Se zvonește că soborul călugărițelor rămase de izbeliște la Vladimirești a hotărât, pentru a scăpa de prigoană, să adere la vechiul stil, să devină mănăstire sectantă lipovenească și să termine cu biserica oficială ortodoxă prigonitoare. O greșeală ușor reparabilă.

S-a și uns un mitropolit, fiindcă stiliștii ar fi numărând deja două milioane de suflete. Vladimiriștii mai aduc alte două milioane. S-a și pronunțat numele mitropolitului ales, care ar fi inenarabilul Galaction Cordun, căruia i se cunoaște profilul de carierist și egumen lumeț. Din lac s-a căzut în puț.

Între biserica de sus și biserica de jos sunt conflicte fatale, larvate și uneori ies, în criză, la suprafață, criză rareori insurecțională. Biserica nu este Stat, aparat pe care diferitele clase sociale să pună mâna pe conducere pentru a asupri și osândi pe cei învinși, a-i înjuga ca robi la muncă faraonică. Biserica este trupul nemuritor al lui Christos, casa Domnului, unde vin, se roagă, se închină, se ușurează sufletele încărcate, unde vin și iau lumină credincioșii la înviere, unde se botează, se cunună și se oficiază slujba de

îngropare, altar permanent deschis și hebdomad vizitat de orice aderent. Biserica ortodoxă este monopolul lui Marina, al lui Antim, al lui Sebastian Rusan sau al diavolului Valerian Zaharia, episcopul ateu de la Oradea.

Părintele Ioan-Silviu Iovan a avut dreptate în această privință, când mi-a telegrafiat în cursul lunii martie 1955, la caterisirea sa, să nu fac nici un recurs, fiindcă această grupă monopolizatoare a bisericii ortodoxe - textual - *după ce și-a vândut sufletul, vrea să vândă și biserica.*

Telegrama mi-a fost adresată la Alexandria, unde mă aflam în surghiun profesional, trimis de colegii mei, la plângerea Episcopului Dr. Antim.

Când am primit această telegramă-fulger, m-am cutremurat și eu, s-a cutremurat și colectivul avocațial de Alexandria, s-a cutremurat și Teleormanul, bez Vlașca și Capitala. Franchețea părintelui Ioan asupra monopolizatorilor nu lăsa nimic de dorit. Au zbârnâit telefoanele și telegrafele de la Poșta Alexandria, când s-a primit drastică telegramă la organizația de bază, la conducerea de partid, la organele de observație. Am fost imediat pus sub lupă, chemat, prin colectiv, la organizație, pentru a fi cunoscut de *visu et de auditu*. Un grangure de București s-a deplasat la Alexandria, pentru conversații. Nu m-a găsit imediat, fiindcă eram olandez zburător, avocat chemat la Panciu. Cu mare greutate și cu zeci de telefoane între București și Alexandria, m-au putut repera și chema la taifas teologic în palatul din strada Batistei. O sfecisem și o mâlcisem, dar nu de teama consecințelor eventuale care puteau duce la o nouă arestare (cât ar fi putut dura?), cât mai ales pentru că nu-mi terminasem o ultimă operație cezariană, pentru a scoate viu fătul cel nou al bisericii mele.

Deși mandatul meu avocațial încetase, deși interdicția părintelui Ioan era clară și categorică, iar opinia sa fixată în diatriba *și-au vândut sufletul, acuma vând biserica*, totuși eu nu eram un subordonat și nici înregimentat sub vreo formă în mișcarea vladimiresciană. Încetase mandatul avocațial. Nimeni nu-mi putea lua mandatul de om, libertatea mea de acțiune într-o chestiune publică a bisericii și a patriei mele. Nu m-am înregimentat niciodată într-o officină obscură sau publică de natură a-mi aliena libertatea de gândire și acțiune. Mi-am păstrat și-mi voi păstra mereu mâinile libere, într-o țară obișnuită să lucreze în bande, facțiuni, bisericuțe, partide sau cenacluri. *Je suis au-dessus de la mêlée*. Sunt deasupra învălmășagului, în calitate de mandarin și intelectual valah, mă amestec în învălmășag deseori, acolo unde-mi poruncește conștiința, inima și raționamentul meu, dar nu fac *chelemet*, cumetrie și sindrofie prelungită la infinit cu prietenii, oaspeții sau amfitrionii. Nu fac, nu depun și nu cer jurăminte întru eternitate. Situațiile obiective sunt prea labile în țara mea, pesta biologică prea ordinară, cutumele prea rele, intențiile puterilor străine prea frecvente și simțul local de orientare prea încet. Doctrina umanității și a strămoșilor, pe care le predic într-un tot organic, sunt prea puțin respectate de toate bandele, facțiunile, partidele și bisericuțele, pentru a mă amalgama fără rost și fără apel.

Buna mea credință, mâinile curate și conștiința solitudinii, supuse permanentului examen, îmi sunt suficiente pentru a nu mă înhăma decât în chestiuni precise, încercuite și - îndeobște - critice.

Am refuzat în tinerețe pe unul dintre cei mai iubiți profesori de la universitățile străine, care-mi propunea intrarea în francmasonerie. Am cerut timp de gândire pentru studiul problemei, al doctrinei bisericuței celei noi, în care urma să intru la o vârstă abia majoră, să fiu unul dintre aleșii acestei confrerii apusene a *elitelor*. În mod caracteristic, prima pornire a fost de refuz categoric și jignitor. Cum a putut bănui măcar că mi-aș putea părăsi biserica strămoșilor, predicată în bisericuța din răzoarele și zăvoaiele Oltețului nostru, pentru un templu ezoteric, care este venerabil, ca orice templu, dar în a cărui arcadă nu aveam motive de nici un fel să intru? Nu predica biserica mea toleranța și fraternitatea universală? Nu ne ajung aceste două puncte comune?

Le-am spus-o și la Vladimirești, în paranteză și în sobor intim: cât timp *fenomenul Vladimirești* își varsă apele învolburate în matca largă a ortodoxiei, eu voi fi cu ei. Când va ajunge o sectă, ca Oastea Domnului sau ca mica oaste a lui Tudor Popescu (marele predicator), mă va interesa omeneste și ca literator, dar nu-l voi urma. Așa păcătos cum sunt, cu gravele mele infirmități și îndoieli pe teme esențiale teologice, eu nu ies din cadrul bisericii strămoșilor mei, biserica mea prea tolerantă și prea înțeleaptă, prea tolerantă pentru a îngădui un caz de lepră ca al meu printre cei păstoriți, prea înțeleaptă pentru a aștepta pogorârea harului peste un cap și un suflet care imploră fierbinte și cu lacrimi, de trei decenii, elucidarea, vindecarea îndoielilor și alungarea melancoliei putrede, căzute ca o năpastă peste elanuri pure și peste o viață eroică, pășind numai printre dezastre.

N-am găsit elucidarea. Nici vorbă nu poate fi de vindecarea îndoielilor pe tema elementară a existenței lui Dumnezeu, pe care nu-l neg și nici nu-l proclam. Sunt atașat Evangheliilor și sucomb mereu fascinației lui Iisus, de care n-a scăpat nici măcar Friedrich Nietzsche, așa cum observă judicios Jaspers în monografia clasică, din 1937, asupra autorului lui Zarathustra. Cele mai numeroase gânduri, lecturile cele mai dulci, disputele cele mai aprinse la care particip cu înverșunarea viscerelor și cu ebulițiunea cutiei craniene sunt numai cele care roiesc și se rotesc în jurul problematicei religioase. *Tout la reste est faiblesse*. Forța mea în meserie a/ost forța practicei cristianice.

Părintele Ioan a înțeles acest lucru elementar de la un laic în îndoială: Vladimireștii nu pot, nu trebuie să iasă din cadrul ortodoxiei și al bisericii oficiale. Cu termenii mei, repeta mereu, la acuza de *sectanți vladimiriști*:

- Cum putem noi să ieșim din biserică? Nu poți scăpa de propria ta umbră, iar noi suntem umbra bisericii, nu poți renega pe mama ta, iar biserica este mama noastră!

Auzindu-l vorbind și scriind cu cuvintele mele, luate dintr-o epistolă literar-filosofică, fiindcă le-am trimis multe epistole, unele voit fanteziste și cu tâlc simbolic în drama prevestitoare, pe care maica Veronica le citea, pe unele în sobor, iar pe toate le ținea sub pernă, spre recitare, mi se umplea inima, că pot aduce o contribuție cât de mică la viața internă a Vladimireștilor.

I-am spus-o epistolar și am făcut deseori haz verbal cu maica Veronica despre această situație spirituală specioasă:

- Eu sunt ca măscăriciul din nuvela lui Anatole France, surprins, dimineața, făcând tumba la icoana Maicii Domnului.

- Ce faci, aici, proclerule?

- Mă închin și eu la icoană, după maniera mea.

Care a fost planul ultim de operație supremă cezariană, pentru a tranșa conflictul dintre Vladimirești și biserica oficială?

Drama se apropia. Mă nelinișteau profețiile maicii Veronica și repetițiile extatice ale călugărițelor că acest *loc sfințit și sfințitor al Vladimireștilor*, această *Grădină a Maicii Domnului* din raionul Liești va fi *plămădit cu sânge*.

O profeție este o anticipație. Nu cred în profeție.

Pentru mine, *pro domo sua* este o dorință a subconștientului, pregătirea nereflectată într-un anumit sens, dirijarea evenimentelor spre catastrofa.

Nu suport sânge. Nu vreau sânge în țara mea. Nu vreau carnagiu între frați. Nu vreau război civil, și o insurecție în sânul bisericii mi se mare ca o *contradictio in adjecto*, o contradicție în termeni. Mâna dreaptă nu poate tăia mâna stângă, decât atunci când s-a pierdut uzul rațiunii, vorba lui Rică Venturiano.

Măreția fenomenului românesc în viața publică este fenomenul tranziției.

Măiestria română se cheamă dibăcia compromisului, fără a găsi neapărat o soluție compromițătoare pentru parteneri, deși terții pot fi lezați (cazul 23 August 1944).

Nu aveam mandat să mai tratez cu Patriarhia o împăcare cu maica Veronica și cu vladimirismul, cum l-am avut nestânjenit pe toate fronturile, fără limită și cu încredere deplină, timp de 9 luni, cu un triumf neașteptat după o jumătate de an de război judiciar, culminat în pupătura generală din noiembrie 1954.

Pentru mine, era evident și în februarie 1955, când a reizbucnit conflictul, că ne găsim în fața unui stupid război ecleziastic fratricid.

Conflictul dintre clerul de sus și clerul de jos există larvar de-a lungul istoriei universale bisericești, uneori cu forme benigne, alteori cu forme acute. Insurecția este inadmisibilă. Schisma sectantă este o catastrofă.

Relațiile mele cu Patriarhia încetaseră.

În focul discuțiilor cu acești monopolști ai bisericii, scăpasem expresia jiguitoare:

- Voi ați furat cheile bisericii!

Mi-a părut rău.

Am spus-o. N-am retractat-o, fiindcă fratele Andrei s-a formalizat, a trâmbițat-o și toate punțile au fost rupte între noi. Călugărițele de la Vladimirești și Sihastru au aplaudat formula mojiacă de infractori. În definitiv, mulți din Sfântul Sinod n-aveau investitura sacramentală. Nu fuseseră aleși pe cale normală. Cum a fost ales episcopul Valerian Zaharia? Cum a fost ales Marina? Problema legitimității este spinoasă. Căpătarea unui tron sinodal sau patriarhal pe căi lăaturalnice pătează legitimitatea tronului deținut. Este o stare de fapt, dar nu este o stare de drept. Diferența dintre *ipso facto* și *ipso jure* este sensibilă pentru juriști. Nu formulasem un lucru inexact. Formulaseam un fapt autentic, în stil pamfletar. Puteam să redau faptul cu altă formulă mai amabilă, așa cum se cuvine între oamenii bine crescuți, coconași hrăniți cu papanași ca fratele Andrei Scrima, bibliotecar și membru influent în *trustul cerebral* patriarhal. Eu nu mai eram simplu cobilițar oltean, ci ambasador al unor mănăstiri puternice, stând de vorbă cu ambasadorii unei patriarhii, conduse de un cobilițar oltean, care avea mofturi senioriale și se instalase confortabil în jilțul prim al bisericii mele. Îmi scosesem mânușile juridice, îmi arătasem palmele bătătorite și apucasem harapnicul pamfletului arghezian. Greșisem în formă, nu în fond. Trebuia dreasă puntea ruptă, fiindcă eu aveam nevoie de asta, pentru a preîntâmpina împlinirea acelor profeții macabre, cu lutul plămădit în sânge, despre care pomenea suav maica Veronica, vorbeau, în mod enigmatic, Teodosia și, cu vervă aproape mefistofelică, sub-stareța Micaela.

Când se vor împlini aceste profeții cu sânge? Sunt apropiate sau îndepărtate?

Micaela și Teodosia au dat din umeri.

I-au comunicat, probabil, întrebarea și perplexitatea mea măicuței Veronica.

Între noi se fixase o regulă: nu discutăm de vedenii sau profeții.

Mi-am respectat regula față de maica Veronica.

Știa și ea să o respecte.

A dat un răspuns tangențial la o cină în doi, adică o cină de unul singur, fiindcă eu mâneam și măicuța Veronica mă servea, seara, pe masa dormitorului de onoare.

- Noi am crezut că vom muri, când au sosit trupele sovietice și au ocupat mănăstirea, după 23 August 1944. Nu s-a întâmplat nici o vărsare de sânge.

Mi-a povestit pe larg și cu însuflețire evenimentele care sunt narate și în cartea sa autobiografică.

Am tăcut.

A continuat:

- Nu știu dacă se va plămădi cu sânge acest pământ sfințit și sfințitor al Vladimireștilor. Dar poate că așa se va întâmpla. Noapte bună, domnule doctor!

A dispărut ca o nălucă neagră, cu fața trandafir în chenar alb.

Nu mi-a vorbit de viziuni. Îmi spusese rezultatele vedeniilor sale, ale acelor transe și extazuri care mă nelinișteau și mă descumpăneau. Nu iubesc latura morbidă sau exagerată a religiei, deși știu că aici este tainica ei forță, izvorul originar.

Luasem metanie, în glumă, de călugăr alb, la Sihastru, în mișcarea vladimiristă.

Când îmi făceam corespondența la biroul măicuței Veronica, unde scriam cu stiloul ei de argint, predam epistolele desfăcute Micaelei, pentru a le expedia, rugând-o să le citească, dacă are timp.

- Aveți atâta încredere în noi, încât vă supuneți cenzurii noastre călugărești?

- Ați uitat că eu sunt călugăr alb și am luat metanie la Sfânta Mănăstire Sihastru? Și nu ține Sihastrul de Vladimirești? Nu este o filială a lor, cum spune satrapul persan Antim? Eu am venit de la filială la centrală și sunt dator, sunt chiar fericit să fiu cenzurat în gândurile, în faptele și în corespondența mea, de severa substareță Micaela Nicoară din centrală!

Micaela ar fi dezaprobat dintru început planul meu de tranzacție dintre Vladimirești și Patriarhie.

Ea întrupa linia rigidă, cu eleganță și finețe. Dacă ar fi fost bărbat, avea stofă de cardinal care ar fi făcut istorie. Am avut multe întâlniri, multe conversații, multe ciocniri cu maica Micaela. N-a fost niciodată ceartă. Dar cred că nu ne-am înțeles niciodată. Rigiditatea ei mă înfiora. Am admirat-o în septembrie 1954, în preajma împăcării generale. Venise în București după cumpărături pentru mănăstire. Avea bagaje grele. Mi-a telefonat dimineața, comunicându-mi ora plecării la miezul nopții. A venit întovărășită de o colegă laică de universitate. Purta rasa călugărească cu distincția *d'une vraie grande dame*. Se descurca ușor și cu grație printre hamali, știa să poruncească. A apucat și dânsa câteva plase grele, cu o mână aparent firavă, oțel în mânușă de catifea. I le-am luat eu cu insistență sporită, fiindcă dorea să și le care singură. Nu i-am dat voie să pună mâna pe nici un bagaj. La intrarea trenului în gară, și-a concediat amica și am rămas singuri într-un compartiment de clasa a II-a. I-am aranjat bagajele. Am aprins o țigară și am stat la taifas asupra situației. Nu crezuse în împăcare. O biruisem cu faptele tranzacției, cu teoria mea compromițătoare asupra geniului specific românesc al compromisului.

Mi se șoptise că Micaela Nicoară, studentă, și-a pierdut logodnicul, om politic, ucis în lagărele călinesciene ale regelui Carol II. Ochiul ei plutea în reverie. I-am presimțit gândurile și momentul de slăbiciune, călcăiul lui Achile într-o armură medievală? Poate m-am înșelat. M-am ferit să fac vreo aluzie. Călugărița îmi impunea prin distincție, rezervă, osârdie, jertfa, inteligență, dialectică. Am găsit-o într-o dimineață, la cai, înhământu-i, după ce toată noaptea bătuse la mașină motivele mele de recurs pentru călugării Sihastri, care trebuiau depuse neapărat în acea zi la tribunalul regional Bârlad. Făcuse minimum de greșeli într-o terminologie de strictă specialitate juridică. Era neobosită, mereu trează, densă ca platina, întotdeauna îmi evoca platina. Măicuța Veronica semăna cu o magnolie, uneori cu o umilă, gingașă și campestră zambilă roz. Tiberiada îmi amintea de busuioc. Teodosia era un crin solitar alb de bibliotecă. Eupraxia - ca o lala de un roșu violet, aproape negru, cu ochii ei negri, mari, migdalați, într-o față de o expresivă și splendidă frumusețe.

Micaela n-avea nimic floral sau vegetal în ea. N-o puteam asemăna decât cu platina.

Dacă nu găseam corespondență la lumea vegetală, pe care o iubesc atâta, căutam corespondență în lumea animalică. Nu seamănă atâția oameni cu porcii? Alții cu boii? N-are Nina Cassian, poeta, un cap de cal și anume de cal scopit? Nu seamănă a iapă. Evocă irezistibil calul. N-am un prieten ca un viezure? N-am o amică exact ca o veveriță? N-avea Vaida-Voievod un cap leonin, cu o gură de leu fără dinți și coamă *postiche*?

Multe călugărițe din Grădina Maicii Domnului îmi păreau mioare. Pe maica Micaela Nicoară n-o puteam reduce la planul animalic. Era ireductibilă la animalitate. Îmi evoca metalul dens și nobil al platinei. Era aproape inumană. Sau era supraumană? Depășise prin jertfa, disciplină și voință stadiul omului? Am studiat-o cu atenție, cu luciditate crudă și aproape fără pic de simpatie. Cred că lipsa de simpatie era reciprocă. Formele noastre convenționale au fost desăvârșite. Afecțiunea aparentă n-avea fisuri. Simțeam mefianța ei, bazată pe trecutul meu, exact la antipodul ei, pe gusturi și gânduri absolut disparate. Acum ne întâlneam, în treabă și comuniune, pe două înalte platouri:

1) pe platoul Mănăstirii Dealului, unde eu fusesem elev timp de 7 ani, iar aceiași profesori care m-au educat pe mine au educat-o și pe ea în timpul universității (Nae Ionescu, Gh. Zapan, colonel Virgil Bădulescu, Dr. Amedeu Mârza, Petre Lazăr-Constantin, acea echipă omogenă și prestigioasă de pedagogi, despre care vorbisem de câteva ori);

2) pe platoul Mănăstirii Vladimirești-Sihastru, unde ea oficia ca substatereță și *ambasadrice* (recepțiile cu personalități de marcă), iar eu ca un călugăr alb, arhiepiscop judiciar, plasat ca musafirul nr. 1 la protocolul, ritualul și hieratismul vladimirescian.

Am surprins-o de multe ori fără platoșă de ambasadrice și *grande dame*.

Marina îi spunea, nu degeaba, spiridușul Vladimireștiului! Oho, Micaela este un spiriduș mefiant! Era la începutul inițierii mele în cultul și tainele mănăstirii. Părintele Ioan practica spovedania colectivă. Inovația se discuta cu aprindere între teologii de strictă observație, care o considerau ca pe o erezie, aproape ca pe o blasfemie.

Eu eram cerut, individual, la spovedanie sau în camera mea, sau într-un colț al altarului, pentru a putea fi împărțit neapărat. Mă supuneam fără voință, ca într-o hipnoză, rumegând din nou argumentele, scormonind răni vechi pe care credeam că le închiseseam, după o agonie aproape mortală timp de un deceniu încheiat.

Ca arhiepiscop judiciar, trebuia să cunosc diferențele specifice vladimiriste, care provocau scandalul și dihonnia în sânul bisericii oficiale. Mai cu seamă seara, după masă și taifas până la miezul nopții, în sufragerie cu maica Veronica, cu părintele Ioan și cu Micaela, la masă cu o legiune de îngeri negri, aliniați în picioare pe lângă zidul sufrageriei de onoare, pentru serviciu și ascultarea conversațiilor. De fapt, mâneam numai eu singur și niciodată măicuța sau Micaela, care ciuguleau la trapeză - măicuța cu elan, ca o vrabie, Micaela cu dispreț pentru orice fel de mâncăruri atât de gustoase și de fine în această incintă. Mâncărurile erau de post pentru ele și părintele Ioan și numai câteodată de dulce pentru musafiri. Îndeobște, soseam vineri seara și rămâneam până duminică. Niciodată nu mi-au dat vineri mâncăruri de carne sau pește. Nici sâmbăta nu mi se da carne. Duminica, da. Priveam la toate cu nesaț. Pot trăi cu o pâine și cu un clondir de apă timp de patru zile. Zile, luni și ani întregi. Pot mânca și o găină grasă, singur-singurel, cu patru clondire de vin sau cu un butoiș de bere, băutura favorită, vara, de când i-am prins gustul, ca student la Heidelberg. Nu iubesc rachiurile, romul îmi face greață, votca mă face să turbez, coniacul îmi pute a stelniță. Știți ce-i stelniță? Ploșniță, pe dialectul meu oltenesc. La Vladimirești nu se găsește rachiu, nici bere, nici rom, nici lichid de stelniță. Vin se găsește din belșug și la Sihastru și la Vladimirești, fiindcă deși consumul este luat de ei zilnic, în doze homeopatice, afluența vizitatorilor îi obligă să-l dea tot în doze mici și picușurile se adună. Nu se servește nici un fel de băutură la vizitatori. Pentru mine se făcea o excepție, fiindcă eram musafir de arhondar și nu musafir pentru casa de oaspeți.

Pelin de mai

Via mea părăginită este plină cu pelin de mai.

Amărăciunea mea se oglindește în acest argint amăru.

Ce să mă fac în vie cu abundentul pelin de mai? Unde să stea vița? Punem viță și bem vin? Până la maiul viitor, ca să ai vin și să pui pelin, mai va, băiatule!

Am dat furios cu sapa, ca să formez îngrășământ amar pentru paragina mea. Am constatat însă că pelinul poate fi mai ușor smuls cu rădăcină cu tot, decât să-l tai cu sapa. Am pus brațele în funcțiune.

L-am cules în câteva ore ca pe o iarbă de leac și mi-am parfumat salonul și dormitorul, biete camere pustii. Teancuri, teancuri de pelin de mai în spațiul vast al salonului, în biblioteca goală, jefuită, în dormitorul fără mobilă, pe patul meu de pustnic. Voi dormi pe smocuri de pelin.

Esteții Romei dormeau pe maldăre de petale de trandafir și se plâneau, unul mai nărod și mai sibarit decât altul, că au avut insomnie, incomodați de o petală mai rebelă. Eu am la Periș somn dulce pe pat de fier, cu saltea de paie, presărată cu pelin de mai. Mă culc cu găinile și mă scol în zori, după ultimul cântat al cocoșului, când pun picioarele goale în rouă, pe umeri cu cojocelul călugăresc, fără mâneci, de la Sihastru, și cu sapa-n brazda viei părăginite. După opt ore, mai trag un puuleț de somn pe lipărul de la nămiaza și mă scol speriat, după coșmaruri, cu cojocelul drept perină, ud. Sudoare sau lacrimi? Am plâns, aseară, pe când scriam la acest borhot ecleziastic ortodox, din care nădăjduiesc să scot o licoare benedictină, gândindu-mă la părintele Ioan, prietenul și duhovnicul meu, aflat în beciurile pușcăriei, mi-e dor de călugărașii înșihaștrii de dreptate, molestați de gardieni brutali prin penitenciare, obtuzi, nărozi, fără pic de simțire, înțelegere pentru serafismul religios, puși să bruscheze serafi pogorâți din ceruri în ctitoria hatmanului Șendrea, în anul 1955. Îi visez mereu.

Cojocelul de miel negru, tivit cu o dungă albă, drapat exterior cu o pânză neagră densă și lucie, tipic călugăresc, mi l-a dat starețul Teoctist, la vizita din septembrie 1954. Plecam în zori, cu căruța cu boii conduși de Mercurius, infatigabilul Nectarie Cristișor,

spre gara Adjudului, să iau trenul Bucureștilor. Boarea de toamnă, exalată de pădurile de fag și aburul apelor Șiretului lin și ale Troțușului învolburat pătrundeau prin hăinuța mea vărătică de doc albastru, dându-mi fiori de frig matinal.

Blândul ierodiacon și chelar Simion Ovezza, înălțat ca un plop, tânăr și firav, văzându-mă tremurând, și-a desfăcut cojocelul fără o vorbă, ca să mi-l pună pe umeri.

Zis-a Starețul Teoctist:

- Frate Simioane, domnul doctor are trunchi de stejar și tu ești plop firav. Cojocelul tău nu-l încape. Îngăduiți-mi, stimate domnule doctor, fiindcă mi se pare că ați luat metanie de călugăr alb la Sihastru, să vă dăruiesc cojocelul meu de stareț. Maica mea trupească mi-a zidit o cherestea asemănătoare dumneavoastră. Maica Domnului să vă aibă în sfânta Ei pază și să-l purtați sănătoșel, cum v-am avut în mijlocul nostru aceste zile. Purtam bocancii lui Simion și cojocelul lui Teoctist. Vraja începea. Au aranjat merindele pentru drum în căruță, am pus câteva brațe de fân proaspăt cosit, *Mercurius*-Cristișor s-a așezat la conducerea bidiviilor ducipalici bovini, în ironiile mele, ne-am îmbrățișat cu căpeteniile soborului, am pornit în triluri de privighetori, fiindcă alba nu se revărsase în Argea, nici pe Șiret, și am adormit până la podul umblător pe care boii refuzau să-l urce. Am mângâiat și ogoit ducipalii, i-am convins să ia loc în drăcovenia care nu-l transatlantică - vai! -, ci doar transiretană.

Am trecut hopul.

Ne-am tupilat în lanul de porumb bogat în care, călăreț de-ai fi fost, nu ți se vedea decât capul. Am desjugat boii, să se odihnească și să-și revină din spaima transbordării. Nectarie Cristișor le-a pus fânul sub boturile roz-albe. Eu le-am cules coceni verzi, gustoși, dintre firele fără rod. Am preluat păcatul asupra mea. Am așezat față de masă înflorată, pâine proaspătă, brânză (pentru Nectarie) și un coș gigantic pentru puținătatea mea. Am iscodit prin fân și un clondir cu vin vechi de Panciu, diagnostic precis confirmat de Cristișor, care-l refuză pe gâtlej, obstinat și lacto-vegetarian, ca toți vladimiriștii, nu gustă carne și nu bea vin, pentru a se împărtăși zilnic.

- Va să zică, bei vin cu lingurița, ca pe o doctorie homeopatică. Eu îl beau cu clondirul. Doza mică poate avea un efect mortal și pernicios, ca și doza prea mare. Eu beau o doză moderată. Un clondir sau două pe zi este o doză normală, mi-au spus medicii francezi și români, care au participat la un congres național viticol ținut la Bordeaux, în 1930. Podgoreni franțuji, lucrători efectivi cu brațele, toarnă pe gâtlej și în bîrdăhan o medie zilnică de patru clondire, sunt rumeni la față, au o faimoasă mustață galică și-s mari iubăreți. Patru clondire sunt exagerate. Mie mi-ar ajunge două clondire. Nu le am. Nici măcar unul la două zile. Am sărăcit. Sau vinul s-a scumpit? Refuz să beau votcă, rom greșos, trăscau, *adio mamă*, te-am văzut printre morminte sau cum se mai cheamă.

Nectarie Cristișor asculta divagațiile mele, cu ochișori rotunzi căprii, cu plete bogate blonde, cu început de bărbîță. Mă admonesta și-mi predica mereu mântuirea de păcate.

Care păcate? Că fumez?

M-am certat și cu maica Veronica.

Nu scrie nimic în Biblie și nici nu putea să scrie - nu e o omisiune esențială, ca la recursul nostru de la Bârlad -, fiindcă tutunul era necunoscut în Iudeea, fiind adus din America, după Cristofor Columb.

Că beau? Voi nu beți în doze mici, zilnice, la ceasuri fixe, care pot duce la o alcoolizare lentă? Dar nunta de la Caana Galileea? Firește, nu trebuie să bei ca să-ți pierzi mințile. Cheresteaua mea trupească și a starețului Teoctist ne-ar îngădui, fără pericol, două clondire pe zi. Eu nu le am. El le are și nu le bea. Păcat!

Este păcat că am făcut copii și am soție legiuită? Aici nu este un păcat, ci una din marile taine, taina nunții. Ortodoxia a nimerit-o pe șleau, cu mult mai exact decât catolicismul, când interzice celibatul sacerdoților săi, introducând obligatoriu regula căsătoriei și numai, excepțional, îngăduind celibatul. După ortodoxie s-au luat și protestanții, care au cucerit lumea credincioșilor pe cele cinci continente. Ei nu angajează la casele lor de rugăciuni, ca pastori, decât oameni cu vocație și căsătoriți. Poți fi mai ușor pahar curat căsătorit, decât potir imund celibatar. Dacă vă dă afară Episcopul Antim din mănăstire, vă duceți acasă și vă căsătoriți, păstrându-vă credința. Poți fi călugăr alb cu mult mai folositor printre semenii tăi, în toiul bătăliilor morale și spirituale, decât călugăr negru, solitar ca un bondar. Evident, depinde de comportare și făgăduință împlinită.

Am văzut multe voturi de castitate, sărăcie și ascultare în mănăstiri, voturi și făgăduieli deșarte. Cu voi, călugării vladimiriști, este o altă socoteală. Nu te sfătuesc să ieși din mănăstire și să te însori. Dacă ai chemare de călugăr, rămâi. Dar, dacă vă dă afară Antim, te sfătuesc să te însori cu o fată credincioasă și frumoasă din satul tău, pe cât posibil fecioară, cum ești tu feciorelnic, începeți gospodăria de la început, faceți copii, ca mine, ca părinții, bunicii și străbunicii tăi, muncim, iubim, nădăjduim, deznădăjduim, până când vom pune palmele pe piept, spre călătoria cea mare, cea din urmă și fără de întoarcere.

Ne-am închinat. Am strâns masa, am înjugat boii și am purces spre Adjud.

Acolo am tras la gazda lor, un fârcovnic la biserica protoiereului prigonitor, a cărui soție, fiică și nepoată erau vladimiriste.

I-am făcut cu ochiul lui Nectarie Cristișor:

- Poți alege una, în caz de pierdere a procesului de evacuare. Găsiți suficient spațiu locativ în Adjud.

Mercurius s-a roșit ca sfecla și s-a burzului.

Fetițele erau încântătoare, suave, candido, ca protestantele din cercurile berlineze și pariziene de la *YMCA* mea frecventată în tinerețe. Decât să încapă pe mâinile unor pehlivani, bădărani și leneși, mai bine s-ar încărdui cu sihastrii mei și ar moraliza un orașel sinistru de provincie moldavă, l-ar reconstrui spațios, igienic, ca puritanii de odinioară de pe *Mayflower*, prigonii în patrie, emigrați în America, unde au construit o nouă civilizație.

Aleea de cireși

Aveam trei rânduri deși de brazi pe stânga și trei rânduri de brazi pe dreapta. La mijloc era drumul pentru trăsură, circa 100 de metri, până când ajungeai acasă. Pe urmă, începeau remizele. Brazii erau aduși de pe Negoiu, replantați la o distanță de 25 de centimetri în această coadă de Bărăgan. Efectul era uluitor, după 25 de ani. Brădet argintiu și verde pe șes. Aveau nevoie de trei udături pe vară, la cei doi sfinți, Sfântul Petru, Sfântul Ilie, și la 15 august, de ziua Prea Curatei. Era mica taină a rezistenței lor pe șes și arșiță. Căram căldările cu apă, ca un dar pentru cei morți, însetați. Ritualul era urmat cu înțelegere de femeile slujitorilor pe care îi aveam aici, când de Iulia lui Șandor, când de Domnica lui Ion.

Aflasem în al patrulea an de pușcărie că brazii mei s-au uscat, că au mai rămas câțiva, numai cu smocuri, fiind jefuiți de podoaba lor mereu verde sau brumată. Am suferit. Iubesc natura pe care o consider catedrală a lui Dumnezeu, pe care a dăruit-o în magnanimitatea Sa oamenilor bicisnici, ca să se bucure, să se hrănească, să înflorească. Nu sunt un panteist. Cum o să văd pe Dumnezeu pretutindeni? Sunt atât de amorf și de lichefiat cerebral, ca un poet romantic, ca să drapez natura cu fantezii teoretice sau

ca un teosof de cinci parale, ca să încurc noțiunile? Cu Dumnezeu, eu am socoteli pe care nu le-am încheiat. Mă lupt cu El în inima mea, în mintea mea limitată. Cu natura, am relațiile ruralului, fiindcă din ce în ce mai mult îmi descopăr rădăcinile țărănești milenare. M-am născut într-un oraș. Dar orașelul meu natal este o cetate tentaculară? Este un hilar târg oltenesc, de factura Mizilului. Am copilărit în vie și în livadă, pe marginea unui lac și prin zăvoaiele Oltețului. Liceul de 7 ani l-am făcut în cadrul de basm și feerie al unei vechi mănăstiri, cu clădiri moderne, spațioase și igienice, adecvate unui internat școlar. Clasa a VIII-a, la Craiova, se leagă de amintirea Jiului și a parcului imens, unde la început de an școlar, într-o toamnă aurie, am părăsit bordelurile imunde și am făcut prima dragoste curată, efectivă, cu o fecioară, stropind cu sânge iarba coaptă și plină de sămânță. I-am promis, cavalereste, căsătoria. Nunta s-a amânat din motive de forță majoră (studii, incongruențe vag sociale, opunerea genitorilor) și logodnica a murit de alean, pudoare, dor și tuberculoză. Am vizitat-o câteva veri în șir, în sanatoriul Toria, unde soseam ca tainic excursionist.

A început seria orașelor tentaculare: București, Berlin, Paris, Roma, iarăși București, din 1923 până azi, în anul 1955, adică trei decenii de asfalt murdar.

În 30 de ani de citadinism, smălțul n-a pătruns în fibra trunchiului de nuc rural. În anii grei de armată și pușcărie, ruralitatea m-a ajutat să trec hopurile. Drama confortului, stupida dramă a citadinului a fost destrămată cu voință și curaj în comedie sau rezolvată cu spirit sportiv.

După o jumătate de veac, mă reîntorc cu plăcere la rădăcinile mele. Nu mă reîntorc ca dezrădăcinat, deziluzionat, dezamăgit și învins de orașele tentaculare. Litaniile dezrădăcinaților le-am disprețuit și la Maurice Barres, și la C. Sandu Aldea, și la Sadoveanu.

Mi-a mers bine și prin marile capitale ale continentului, fiindcă am unit permanent orașul cu satul, asfaltul cu natura. Ca un adevărat lord, deși student pauper sau profesionist incipient, mi-am îngăduit sacramentalul week-end.

La prima ocazie, mi-am cumpărat *eine Laube*, un bordei de paiantă, la Băneasa, cu spațiu de 300 de metri pătrați, o grădină cât o batistă, unde am plantat viță decorativă, cireși de Japonia, buxus etern verde, lalele, trandafiri, gherghine, un gutui, un cireș, un cais, un vișin și un corcoduș. În două veri, dintr-o mizerie, am scos un paradis.

Cum să-mi refac paradisul vegetal părăginit, de peste un hectar, de la Periș?

Nu voi mai asculta muzica suav-celestă a brazilor viscolii. Au pierit în veșnicia vegetală. Dorm în necropola cenușarului.

Meditam în pușcărie: cum să refac cele șase alei? Presupuneam că aleile străjuite de liliacul de lângă garduri nu vor fi fost decimate. O parte din garduri au fost, într-adevăr, puse pe foc, dar liliacul tenace și fără utilitate grosieră s-a sporit, spre recunoștința mea. Am făcut în celulele solitare de pușcăriaș tot soiul de calcule și planuri de replantare și refacere. Brădet de Negoiu sau de Poiana Țapului nu mai pot aduce. Sunt mai sărac decât Iov, mai prigonit decât tâlharul Terente, mai evitat decât un lepros. În jurul familiei noastre s-a creat un gol pe care-l umplem, împreună, cu nevasta și copiii, cu umor sau cu scuipat nezărit. Arma disprețului este o formidabilă armă în apărare și atac, pe care am învățat s-o mânuiesc tardiv. Am iubit oamenii cu candoare și infinită bunăvoință și am ajuns să-i disprețuiesc în orele maligne care constat că sunt tot mai dese, tot mai acute.

Am iertat și iert totul.

De ce nu pot uita?

Unde-i apa uitării? De ce nu pot să-mi cumpăr un pahar plin din apa Lethei? Mi-aș vinde și ultimele zdrențe ca să pot uita, pentru ca pe lângă darul iertării să pot aduce aici și darul uitării semenilor mei din anul 1955.

Cum să-i pot uita pe acești silvicultori, care mi-au tăiat pomii fructiferi și brazii argintii pentru a-i pune pe foc? Am găsit brad tăiat recent cu securea, până aproape de miez. N-a murit. Plânge cu rășină albă și încearcă să se vindece.

M-a înduioșat efortul rășinii albe de a alina durerea bradului falnic, căsăpiti cu toporul, la distanță de un metru, de o mână obosită de silvicultor, seca-i-ar mâna!

Un profesor macedonean, de la școala elementară vecină, având o oră liberă, a venit să mă ajute, să facă un soi de clacă, înmărmurit de eforturile mele solitare, pentru a șterge urmele paraginii și a repara ruinele.

Tocmai găsisem soluția refacerii aleilor de brazi.

În penitenciar, plănuiam să pun castani.

Mă oprisem, apoi, la varianta nucet în loc de brădet. Nu voi renunța la replantarea celor 40 de cuiburi de nuci, în golurile din livadă. Nucetul în locul brădetului nu merge, din lipsă de spațiu. Aleile de nuci sunt greoaie și penibile, în principiu, și absolut inadmisibile în fața casei, chiar dacă dispun de aproape 2.000 de metri pătrați. Mergea brădet plantat la 25 cm, brad lângă brad. Un singur nuc are nevoie de 16 metri liniari distanță. Înghite 64 de brazi dintr-o dată.

Soluția s-a prezentat singură, prin apariția zgomotoasă în această primăvară ploioasă a unor puiandri de cireși. În locul aleilor de brad vor fi alei de cireși! Cireșul are nevoie numai de 4 metri distanță!

Scoteam cu grijă puietii de cireș, ca să rămână cu mustăcioară și, pe cât posibil, impregnați în cuiburile lor nutritive inițiale.

A picat dascălul macedonean vecin.

Știe să mânuiască sapa. Știe să planteze un pom. A făcut, probabil, și copii. Și-a zidit, evident, și-o casă. L-am întrebat discret dacă are locuință bună. Cine nu are casă, n-are copii și n-a plantat un pom în viața lui nu merită să trăiască această viață, în această vale a plângerii, care poate fi o vale a bucuriei înflorite, dacă faci copii, dacă zidești case, dacă sporești minunea vegetală. Fiziocrații aveau dreptate. Ruralitatea sporește bunurile. Orașul modifică, transformă sau consumă nesățios bunurile aduse de țaran sau de miner, fratele țaranului. *Hat der Bauer Geld, hat die ganze Welt*, spune un proverb medieval german. Are bani țaranul, are toată lumea. Are bani țaranul și minerul, treburile merg bine. Din nefericire, ruralii și cei care extrag bunuri din măruntaiele pământului sunt cei mai oproșiți la repartitia bunurilor și ultimii invitați la consumație.

Bătrânii economiști fiziocrați vor trebui din nou meditați în slova lor naivă și repuși în circulație, spre năduful economiștilor moderni care nenorocesc lumea cu utopii și otrăvesc atmosfera cu pamflete deghezate în știință.

Ruralitatea filosofică, biologică, economică, religioasă și morală poate fi faclă în bezna contemporaneității.

De ce i-am iubit pe călugării de la Sihastru?

De ce o iubesc pe maica Veronica?

De ce îmi impun respect cele 300 de călugărițe-fecioare de la Vladimirești?

Eflorescenta lor mistică are rădăcini adânci în ruralitate.

Maica Veronica este o țărăncuță, ieșită din solul generos al Lieștilor, cu irezistibilă vocație monastică, firește educată la Sihastru, în mediu rural, care a fundat o mănăstire cu călugărițe, recrutate dintre rudele și kolegele ei de clasele primare, cu ramificații în solul ei natal.

Nu este vorba de o profetesă ezoterică, venită de nu știu unde, purtând nu știu ce hram. Se spunea că nimeni nu e profet în țara lui? Iată că maica Veronica este profet în satul ei!

Fenomenul Vladimirești nu are nimic *mistic* în sensul abscons al cuvântului, nu are nimic epatant și straniu, nu are nici o fărâmbă de funambulesc.

Un prieten din copilărie, care a practicat și practică mult Evangheliile (à sa maniere), picat înaintea unui nou voiaj, îmi spunea:

- *Vous pariez chez Veronica pour officier une nouvelle messe noire?*

Am pufnit în râs:

- Ești turbat, măi, Virgil? *Je pars officier une messe noire? Ça va pas?* Acolo nu-i vrăjitorie. Acolo nu se oficiază liturghii negre. E o simplă mănăstire. Evident, o mănăstire serioasă, de oameni care și-au luat și își iau în serios credința, slujba religioasă, ritualul, tipicul, utrenia, vecernia, corul este aproape perfect, curățenia este exemplară, totul atinge, aproape, perfecțiunea. Nimic nu se face de mântuială. Adio superficialitate și puturoșenie valahică! Motorul acestei instituții este maica Veronica, o țărancă la origine, Vasilica pe nume, ca mine, ca tine (pardon, tu ești orășean de la Călărași!), mă rog, o țărancă școlită, cu bacalaureat teoretic, expertă în teologie, morală și pedagogie socială, prin vocație și îndelungată practică. O adevărată doctoriță în teologie și pedagogie, gospodină de o rară blândețe și afabilitate.

Că ar fi o *vrăjitoare*? Că are *vedenii*?

Vraja ei o văd în realizările ei. Nu are nimic de vrăjitoare, ci de soră de caritate. Nu are nimic hapsân. Nu răspândește în jurul ei decât candoare, puritate, poezie și energie. Fluidul energetic este real. II simt. II percep cu antenele mele similare. Nu pot suporta pe *muieți-s posmagii*! Tipul de *muieți-s posmagii* vine din Moldova. Mă bucur că tot din Moldova a sosit un antidot valabil pentru toată țara românească. Nu mă duc la Sihastru și la Vladimirești ca să officiez liturghii negre. Mă duc la primii călugări benedictini ortodocși valahi...

Sămânța

Mă scol dimineața la 4 și jumătate, și lucrez, până la ora 12, neîntrerupt, de trei zile, la îngroparea semințelor. Mă spăl de sus până jos, la cișmea. Trag un tiutiu. Nu mai pot fuma țigări fine, datorite de prieteni sau cumpărate parcimonios de mine. Am împrumutat de la Voicu, noul paznic al Școlii silvice, musafir nepoftit, un pachet de *Naționale*. Le găseam execrabile. Azi mi se par excelente. Mi-am luat și un pac de tutun, ultima categorie. E și mai bun.

După ce m-am uscat la soare în costumul lui Adam, ascuns la un colț însorit, între liliac și vie, strâng uneltele, pornesc spre salonul vid, ca o celulă monastică sau ca una de pușcăriaș, aștern pe hârtie câteva gânduri ivite la însămânțare și la lovitura cu sapa, cazmaua sau în jocul elegant al greblei, pornesc la Lidia, bucătăreasa școlii silvice, care a primit ordin să-mi servească prânzul cald, invariabil fasole, cartofi sau macaroane. La breakfast și la cină am renunțat. Pâine neagră cu apă rece ajunge. Femei din jurul casei mele îmi aduc, uneori, câte o ulcică de lapte cald. Sunt chemat regulat la cine frugale. N-am timp. Mă pasionează însămânțările de zarzavaturi și cereale pe care le fac după tipic, dar uneori și după fantezia mea.

Un gard de sârmă era bătut zadarnic de soare. Are umezeală din preajma brazilor rămași încă pe această porțiune interioară, potecă spre vie, înconjurând fastuos pavilionul. Umezeală și soare. M-am hotărât să străjuiesc poteca de 20 m lungime cu porumb, deci 120 de cuiburi. Am mai pus alte 100 de cuiburi pe lângă liliac, pe spațiul îngust dintre drumeagul viei și tufele de liliac. Vor avea umezeală de la liliac și soare de la vie, fără să umbrească strugurii. Vom putea mânca porumb fiert, sădit cu palmele mele tot mai bătătorite.

Când descopăr cel mai mic fragment de teren liber și însorit din pricina paraginii și a copacilor tăiați aiurea de silvicultori, îl folosesc pentru semințele mele de soi, alese împreună cu expertul Carol, bunul meu bătrân.

Am reflectat mereu asupra sămânței la plante, la vite, la oameni. Am adus și o inovație în tipicul cultivării viței de vie.

Știam de la tata, de la țărani și de la agronomi că via nu suportă buruiana sub nici o formă. Cât mai multe săpături de dezburuienizare sporesc recolta. Nu neg acest lucru. Neg teoria *înăbușirii*. Buruiana umbrește strugurii din rândul de jos și le împiedică dezvoltarea și coacerea. Ceea ce este cu totul altceva. E foarte mult. Dar nu înăbușă respirația viței. Îi răpește numai soarele.

De la bătrânul Moș Matei Roșea, o cimotie a mea, știu că avea cel mai bun vin, cei mai frumoși struguri și cei mai buni pepeni, cultivați pe o coastă însorită, nu mai mare decât parcela mea de un pogon, pe șes plat. De aceea am struguri de masă minunați. Nu fac vin, decât puțin și prost.

Atât am în memorie: moș Matei avea pepeni în vie.

Pe vremuri, pepenii se cultivau în podgorii.

Restul nu mai știu nimic.

Tata Ion păstra regulile noi. Nu pune pepeni în vie. Avea o parcelă separată. Poseda teren mai mult în dosul casei, unde aveam via de 1 pogon. Era chiabur cu 30 de pogoane, iar nu țaran sărac, pe 2 pogoane, ca Moș Matei și ca mine, la ceasul de față. Casa lui Moș Matei era tot așa de îmbelșugată ca și a noastră, în copilărie.

Pe baza acestor amintiri și a strictei necesități de țaran pauper, aproape famelic, fiindcă peste câteva luni mă așteaptă inaniția cu întreaga familie, compusă din patru guri, dintre care două foarte vorace (fiind în creștere), am început raționamentele și ipotezele.

Buruiana înaltă împiedică dezvoltarea și coacerea strugurilor.

Dar plantele târătoare, cum ar fi castraveții și pepenii? Nu am avut curajul să le pun de la început, fiindcă te împiedică la lucru în vie. Le-am pus mai târziu, pentru două considerente:

1) să nu mă împiedice la legat,

2) să am o recoltă de buruiană, fiindcă buruiana servește ca îngrășământ la vie. Aici este rolul nr. 2 al săpatului: buruiana să nu răpească soarele și buruiana să dea îngrășământ.

Vița nobilă are nevoie de hrană abundentă, ca o vacă de Șvițera sau Pingsgau. Nu poți să-i dai bălegar, fiindcă prețiosul bălegar merge la zarzavaturi. Îi redai forța nutritivă tăindu-i joardele și lăsându-le, pe cât posibil, până târziu, primăvara, până la legat și la primul săpat, ca să le putrezească frunzele, să rămână pe loc coardele fragede. Scoți pentru foc numai joardele groase, bune pentru coacerea mămăliguței.

Pornind de la raționamentul că buruiana este bălegar și îngrășământ, am oprit o parcelă de experiență. Am dat o primă săpă, i-am dat o primă hrană, dar printre vițe am pus pepeni și castraveți, care sunt plante târătoare, vor împiedica răsărirea buruienilor înalte, fără să-mi umbrească strugurii și foile de viță.

E micuirinism ancestral ceea ce fac eu aici. Vagi amintiri de la Moș Matei, de la pepenăriile din podgorii, raționamente stricte de țaran sărac, obligat să facă agricultură chineză. Am luat, de altminteri, obiceiul să urinez la rădăcina puiandrilor de cireș nou plantați, vărsându-mi dimineața și clondirul cu apă pentru amestec. Îi iau, rând pe rând. Fecalele nu le mai depozitez în closet, ci direct pe câte un cuib de turkeștani și pepeni de Arad. Voi avea grijă să vând și să nu consum nimic din rândul de pepeni situat lângă tufele nr. 2 de liliac (parfum îmbătător matinal). Nu am ajuns încă la rafinamentele chinezilor, care îmbie pe trecători cu umbrare, closete curate și pancarte, cerșindu-le fecalele pentru zarzavaturile casei.

Încă nu!

Caietul va rămâne strict secret.

În marile hoteluri din Pekin și Shanghai, sunt alte pancarte în care se specifică, negru pe alb, că zarzavaturile consumate sunt cultivate *a l'européenne*.

Am văzut chinezării grădinărești la marginea Berlinului.

Plecasem cu nevasta foarte tânără să-i arăt minunile lacustre și vegetale ale orașului meu de studii universitare. Pe vremea mea, fetele și băieții, în Wochenende, făceau amor fizic prin tufișuri, fără jenă. Nu se putea face în pădurile de conifere, plantate simetric, de silvicultori geometrizați. Te vedeai din toate părțile, oricât de adânc te-ai fi înfundat. Am aflat de la un silvicultor că geometria și scosul frunzelor în pădurici nou plantate sau parcuri sunt catastrofe. Trebuie să te apropii tot mai mult de natură. În pădurile cu conifere de la Berlin nu-ți poți pupa nici ibovnica și nici măcar nevasta, fiindcă te privesc zeci de ochi, inclusiv de după perechea cu ochelari a polițaiului.

Colindând iarăși aceste meleaguri, după o absență de doi ani, dând explicații tinerei mele căsătorite, cu reticențe sau chiar fără perdea, amuzându-ne printre coniferele geometrice și spionând pe spionii noștri, am ieșit la lumină pe scarpa unei căi ferate, suind într-un fiștigo, observând cu delectare un câmp de varză și la o jumătate de kilometru, o pădure naturală, o pădure ca-n zăvoaiele Oltețului meu, un făget ca la Mărgăritești, amestecat și cu alte esențe, învolburat și dens.

Când coboram scarpa căii ferate, cu linii înalt așezate, o duhoare pestilențială ne-a trăsnet după cinci minute de mers alert. Ce s-a întâmplat? Am intrat într-un closet de gară balcanică? Nu se vedea gară, nu se vedea nici umbră de om în vârzării, nici pe liziera păduricii. Există o apă a cadavrelor prin apropiere? Câini și pisici moarte? Nu. Duhoarea era leită de CFR, sector provincial aglomerat, ceva de Piatra Olt sau Costești, ceva de Filași sau Titu. Ah, câtă suferință de cadet în vacanță, când pogoram colina Mănăstirii Dealului, cu podgorii și paltini, obligat să aștept ceasuri întregi schimbarea trenului în gara Titu.

Mi-am aruncat ochii la varză. Scârnavii. Profanare. Grădinarii berlinezi cultivau varză pe teren nisipos, cu îngrășământ de fecale umane. Citisem voiajul în jurul lumii al lui Blasco Ibanez, mă îngrozisem de capitoul zarzavaturilor chineze, dar una-i mărturia teoretică și alta este mărturia *de visu et de auditu*.

Vedeam cu ochii și simțeam cu narinele.

Până la făget era o distanță de jumătate de kilometru. Altă dată, o jucărie pentru excursioniști ca noi. Acum, oricâte imbolduri tari și naturale, din categoria vicleniei speței, ar fi fost de față, ne-am refugiat fulgerător pe scarpa. Am ieșit din infern. Din când în când, adia o boare, transmitându-ne modalitatea de cultură a verzei la Berlin. Am luat-o la goană pe șinele trenului, ca loc mai înalt, cu riscul de a fi călcați. Ar fi fost o moarte dulce, în comparație cu ceea ce am văzut și am mirosit.

Am ieșit din zona blestemată.

De-atunci, n-am mai mâncat varză la Berlin și nici în Occident. Pancartele de la Shanghai și Pekin mint când spun *a l'européenne*. La Berlin, varza se cultiva *a la chinoise*. Nu mai poftesc *choucrouste a l'alsacienne* și nici *Eisbein mit sauere Kraut*. Nu mai mănânc varză în Orient și nici în Occident. Mănânc numai în Balcani.

Știu că totul este o prejudecată.

Naturalia non turpia.

De ce să-ți fie rușine de lucrurile naturale, când se păstrează regulile de igienă?

Știam că un tânăr mandarin chinez s-a sinucis în seara logodnei, fiindcă a făcut părț. Berlinezii sunt mai naturali și o spun pe șleau, că nu merită să strici o copaie de mațe pentru un vânt, care se cere afară.

Am rămas mereu un rural din mica Valahie. N-aș fi fost capabil să mă sinucid, în casele diverselor logodnice. (Acolo, orice prietenie substanțială între un băiat și o fată, fără promisiunea de căsătorie, începea cu nomenclatura: *logodnica (meine Braui)* și *logodnicul (mein Brautigen)*, față de terți, inclusiv rudele apropiate).

Libertinaj? Erotică lăbărtată? Câte bordeie, atâtea obiceiuri, și nici o femeie căsătorită din lume nu este mai fidelă decât femeia germană. Liberă ca domnișoară și dornică de probațiuni afective, devine subit, în căminul ales, de o monogamie și o versatilitate de matroană, spre deosebire de valaha pudică și virgină înainte de spectacolul nupțial și devergondată, dacă nu se potrivește cu imbecilul băgat pe gât de părinți sau ales de ea și, în nici un caz, probat ca mascul la pat, dacă valențele atotputernice se acuplează.

Sămânța la plante, la animale sau la oameni se varsă în mod variat și variabil, după timp, loc sau conjuncturi.

Inteligentul, rafinatul și parizianizatul meu amic Radu Popescu, singurul critic literar apărut pe ecran în ultima decadă (1945-1955), restul noutăților fiind nonvalori (ce-i aia Ion Vitner?, cine-i Iosifescu?, cine-i Ovid Crohmălniceanu?, cine-i N. Tertulian?), a abordat cu nonșalanță și cinism, odată, în fața mea, această *chestiune închisă* a stilului, a iubirii și a modalității vărsării sămânței la om.

În cercul meu intim, trec drept un pudic. Nu ascult și nici nu vorbesc pornografii. Am avut tot felul de colecții sau m-am interesat de ele (colecții de tablouri, sculpturi, colecții numismatice, etnografice, etc.), dar niciodată n-am vizionat până la sfârșit colecțiile de fotografii sau desene pornografice.

Retezam cu o glumă:

- Prefer să fac porcăriile decât să le discut sau să le văd. Pudicitatea și pruderia mea este o reminiscență rurală, pe care o practic și o cultiv intenționat. Altminteri, sunt un om liber, în sensul că dau altora toate libertățile, rezervând pentru mine stricta observanță rurală și patriarhală.

Călcând consemnul, în lipsa unui subiect adecvat pentru a nu ne repeta (eram doi burghezi pudici), Radu Popescu a început să sporovăiască, punând în spinarea unor contemporani năzdrăvăni de erotică pariziană și elenică, mă rog, Sodoma și Gomora.

L-am ascultat politicos.

Mă gândisem îndelung în pușcării asupra eroticei (lipsa practicei exacerbează imaginația), interzisesem orice discuție asupra acestei probleme, îmi fugăream gândurile asupra acestui punct și i-am repetat formularea finală asupra problemei:

- Fără îndoială că rodnicia, sămânța în sine, este apanajul vieții și - poate - o cheie a fericirii, ce ne mai interesează modul ei de scurgere din organism? Omul cunoaște mai multe căi ale prea fericitei scurgeri, prin care asigură geneza și repetiția universală a speciei noastre. Modalitatea clasică este bărbat și femeie, în rodnicie, prunci și viață armonică, plenitudinară.

Modalitatea adolescentină este a lui Onan din Biblie, care-și varsă sămânța pe pământ, ca să nu se culce cu soția văduvă a fratelui său, pe care fusese obligat s-o preia în căsătorie monogamică, din precepte religioase.

Modalitatea pariziană se cunoaște. Se mai știu și practicile, zise elenice, sau altele.

Ce importanță au aceste practici față de fericirea omului?

Eu sunt tolerant. Nu sunt un cinic. Sunt un tolerant și *spun: laissez faire, laissez passer, jeder soli selig nach seinem Facon*, nu mă interesează viața privată a cuiva, decât în măsura în care colorează viața sa publică și creația sa. Evident că modalitatea scurgerii sămânței colorează și structurează personalitatea. Investigațiile sunt utile, concludente și îndreptățite. Nu-mi plac aceste investigații aduse în spirit hain, câinos și ironic. Cu ce drept ne amestecăm în fericirea oamenilor?

Știu: carnalitatea lasă o mazăgă fizică în mintea proștilor complicați.

Aș formula trivial: în amorul clasic, penisul se murdărește de mehem, la eleni de fecale, la parizieni de bale, cel mai curat s-ar părea cel al biblicului Onan, dar așa ceva este hidos.

Din punctul de vedere al toleranței erasmice și al comprehensiunii, stilurile iubirii sunt pe același plan, într-o identică ordine a rangurilor.

Instinctele mele de rural mi-au spus, și-mi spun, că nu este bine să transgresăm regulile naturii. Nu mi-am permis abateri de gen parizian sau elenic. S-au găsit femei cu asemenea educație, cărora li se părea refuzul meu ilegal și bizar, aproape lipsă de tandrețe. Le educam în câteva ședințe la modalitatea valahă patriarhală, cu ședințe prelungite și extenuante, până când se vindeau și deveneau porumbițe uguitoare.

Cinicul Radu Popescu a tăcut.

La atâta cinism și dezbrăcinare nu se așteptase din partea unui pudic.

N-a mai abordat niciodată teoria sămânței.

Sunt silit s-o abordez din nou, cu referințe la cinul ecleziaștilor și al călugărilor.

Dacă aș pune pe hârtie, pentru ortodocși, tot ceea ce știu, verificat, din surse istorice absolut sigure, despre prea fericitul Augustin, pe care catolicii îl numesc Sfântul Augustin, aș fi lapidat în piață.

Ortodocșii superficiali, în special clerul boțos, au o optică specială despre problema sămânței, a reproducției, a sistemului nervos, în legătură cu instinctul genezic. Greșeala lor primordială este simplificarea și simplismul. Văd în om sau un porc, sau un seraf. Și cum clericii boțoși nu pot fi serafi, se tăvălesc în noroi ca porcii și proclamă porci pe toată lumea, chiar și pe cei căști din convicțiune intimă, din reținere și principialitate.

Clericii boțoși de sus sunt niște porci cu mitra-n cap.

Fiindcă ei sunt porci cu mitra-n cap, urmează că restul călugărilor sunt fără mitră, călugărițele sunt niște scoafe, iar noi, laicii, care ne amestecăm în chestii bisericesti (parcă biserica ar fi pentru popi făcută, iar nu pentru noi, laicii), suntem niște animale ciudate care ne amestecăm în trocul porcilor.

Cearta dintre clerul de sus și clerul de jos nu este o ceartă în troc de porci, porci cu mitra-n cap și porci fără mitră.

Conflictul dintre ordinul nou călugăresc al Vladimireștilor și al Sihastrilor, și Sfântul Sinod și Biserica oficială, ne angajează substanța noastră sufletească, opinia noastră despre lume și viață, opinia și viața de cetățeni, ca să nu spun cuvântul cel mare, de viață a credincioșilor, fiindcă eu nu sunt și nu mă pot considera prea curând un credincios.

Stupidul război ecleziastic din 1954 - 1955 m-a îndepărtat și mai mult de la credința lină, plenitudinară, ortodoxă.

Acești mascari boțoși, când vorbesc de maica Veronica și de părintele Ioan, candidați la sfințenie și trăitori ai vieții monastice autentice, se uită pieziș.

Să le-o spun fățiș, de la obraz:

- Voi credeți că sfinții au fost scopiți și n-au testicole? Voi credeți că sfințele din calendarul nostru ortodox sau de la cel catolic n-au avut ovare?

Să vă deschid hrisoavele acestei probleme închise?

Nu mă sfiiesc să intru în amănunte, dacă va fi nevoie, cu altă ocazie, dacă mi se va prezenta un ortodox nărod, care împarte pe oameni în porci sau îngeri, iar pe sfinți îi cataloghează la rubrica îngerilor.

Taina tainelor este alta: nu poți fi sfânt sau sfântă fără abundență de sămânță în mădularele tale, fără bogăție și rodnicie, fără bărbăție inițială la sfânt și fără feminitate radiantă la sfântă.

Ceea ce-i deosebește pe sfinți de oameni nu este starea lor îngerească inițială. Așa ceva este o închipuire greșită. Sfântul tinde la starea de seraf, după lupte crâncene cu sine, cu mădularele și concupiscenta lui.

Biruința duhului asupra lului puternic: iată semnul celor aleși, al candidaților spre sfințenie.

Ecleziastii amorfi care au asistat, la Vladimirești, la predicile din biserică sau la catehizările prealabile din spovedania zisă colectivă, pentru împărtașanie, au rămas consternați de liberalismul cu care tratează părintele Ioan problema carnalității, a adulterului și a problemelor gingașe de care fug teologiei proști, în spirit moral, strict religios ortodox, adică tincturat rural.

Părintele Ioan vorbea de toate abaterile carnale (îndeobște, adulterul și onania), spunându-le pe nume. Dădea îndrumarea tradițională: căsătoria legitimă, cununia, facerea de copii.

Cu maica Veronica simți că ai putea vorbi orice. Nu îndrăznești, firește. I-am citit cartea cu atenție. Judecă exact cu naturalismul unei țărăncuțe și predică pasionat inhibiția, reținerea, căsătoria.

Castitatea este votul călugărilor, alături de pauperitate și ascultare.

Clericii boțoși, cu mentalitate porcină, nu cred în castitatea părintelui Ioan și-l socotesc ca pe un Barbă Albastră, ca pe un pașă cu harem de 300 de cadâne.

Părintele Ioan nu pare a fi fost un castrat. Nu are nimic din fizionomia scopiților. A fost un bărbat în toată legea și toată firea, care-și putea lua preoteasă și procrea o duzină de copii. Părintele Ioan s-a sinucis aproape prin posturi lungi, prin nopți de veghe, prin studiu, prin osârdie la slujirea liturghiilor, a ritualului și a obligațiilor care-i incumbă la cea mai controversată mănăstire din țară, din ultimii zece ani. Este galben ca lămâia, extenuat, aproape macabru.

Maica Veronica și-a păstrat eterna tinerețe, tenul roz și catifelat, pasul vivace. E apanajul ei. Ea este motorul. Ea este alfa și omega, factorul energetic.

În privința relațiilor intime dintre Ioan și Veronica, dau din umeri. Am stat cu ochi de Argus. Cine cunoaște viața de mănăstire, de internat, de cazarmă și de pușcărie știe că nu există secret, nu poate exista secret la asemenea întreprinderi. Se află imediat. Cunosce viața de internat (7 ani), de cazarmă (4 ani), de pușcărie (5 ani). Cu această experiență, pot da garanția că între Ioan și Veronica nu putea exista nimic, fără să afle restul călugărițelor roabe, înnobilate cu distincția fecioriei, a castității, a credinței în absolutul predicat și realizat de maica Veronica.

Porcii cu mitra-n cap nu pot crede, din principiu, în castitate, și, pe cale de consecință, nici în castitatea maicii Veronica și nici în legăturile de frate și soră dintre Veronica și Ioan, în care Veronica joacă rolul surorii mai mari (fiindcă așa este situația în realitatea observată de mine).

Între Ioan și Veronica sunt raporturi de la frate mai mic la soră mare. Părintele Ioan vorbește despre maica Veronica deschis, cu admirație oarbă, spunând că ea este moaște vii. Măicuța vorbește despre predicator ca despre un frățior firav, îngrijorată de sănătatea și hărnicia lui. Evident, la predicator sunt raporturi de venerație pentru stareță și ctitorită, de tandrețe frățească, de la stareță la predicator.

Dacă n-ar fi respectul reciproc și dragostea frățească între oameni, n-am trăi - socialmente - în iadul temnicerilor?

O mănăstire nu este nici pușcărie, nici cazarmă. Aduce puțin cu un internat școlar.

Știu că în mănăstiri, internate, cazărmi și pușcării se pot comite orori și ticăloșii, se pot ascunde viermii aberațiilor și grozăvia grozăviilor.

Asemenea lucruri sunt excepții.

Pușcăriile recente au fost iaduri de exterminare din partea temnicerilor dresați de Teohari & Co. Atmosfera internă dintre co-deținuți la Aiud și Ocele Mari, în sectorul politic, unde am fost repartizat peste patru ani, era de o rară curtoazie, afabilitate, amicalitate fără intimitate, civilizație, respect și ajutor reciproc, o atmosferă de adevărată mănăstire.

Am trăit 7 ani în internatul școlar de la Mănăstirea Dealului. Era ceva similar.

Atmosfera de la Mănăstirea Sihastru și de la Vladimirești se înrudea cu atmosfera generală a internatului nostru școlar, de la Mănăstirea Dealului, cu atmosfera internă de academie de sub pământ, din lagărul de la Ocele Mari (anii 1948 - 1952).

Cine bârfește Vladimireștii dovedește că n-a trăit într-un internat bun sau într-o pușcărie cu deținuți de elevație mintală și sufletească.

Acel care bârfește pe maica Veronica dovedește că n-a avut un director de studii ideal, cum am avut noi pe Nae Ionescu.

Acel care suspectează de padișah pe părintele Ioan n-a priceput nici pe Pascal, nici pe Augustini, nici pe sfinți, nici mistica, nici călugăria.

Poți avea sămânță cât de multă, o poți vărsa în burta preotesei, a ibovniciei, pe podea, cum ți-e feleșeagul. Poate exista o viață întregă de castitate impusă sieși cu strictețe.

În această privință, aș fi dispus să citez și să comentez rând cu rând capitolul despre castitate din *Also sprach Zarathustra* a lui Nietzsche. Am ales tocmai pe acest filosof al filosofiei clare și al unei morale biologice, fiindcă are multe lucruri comune cu savantul frate Andrei Scrima, cu Sandu Tudor și cu majoritatea dușmanilor de elită ai Vladimireștilor:

1) sunt ateii, ca și Nietzsche, însă nu sunt atât de prostește cinstiți, ca acest filosof cu dublă ereditate sacerdotală, să se declare ca atare, că îl interpretează just în tematica lui, considerând creștinismul și religiile blândeții (mozaism, budism, confucianism) drept ideologii ale sclavilor, atent corectate de casta dominantă a clerului, spre beneficiul integral al popimii de toate rangurile;

2) umanitatea se împarte între stăpânitori și stăpâniți, iar tot secretul este să știi să faci parte întotdeauna dintre stăpânitori, cu armele obișnuite: lipsa de scrupule, ipocrizia, fastul, lichelismul față de superiori, aroganța cu cei mici;

3) cultul forței vitale, cultul voinței de putere;

4) *Dumnezeu a murit*, suspina Nietzsche și a intrat într-o dramă pustiitoare, a înjurat popimea, respectând, bizar, mereu pe Christ. Anti-vladimiriștii nu suspină și nu au drame metafizice nietzscheene. Dumnezeu le-a murit și lor în suflet, pe Iisus nu l-au luat niciodată în litera și nici în duhul lui. Ei sunt condotierii beneficiari ai bisericii oficiale pentru păstorirea turmei rurale ortodoxe care, ca orice turmă, dă lapte, brânză, unt, lână și carne. Oho, curge pentru baci laptele și miera situațiilor oficiale, vinașurile și metresele inoficiale, iar dacă nu curge, tot pică și pentru țârcovnici (protopopi, vicari, etc.).

Am recitat capitolul despre castitate al celui mai consecvent ateu și m-am lămurit cu anti-vladimiriștii. Acest profet al biologiei, predicator al euforiei și bucuriei, dușman al noțiunii de păcat, nu se sfiia să revendice castitatea pentru filosof, ca o premisă indispensabilă a singurătății de azur în care-și putea realiza opera și își putea spune mesajul său în lume. Nu și-a luat nevastă, nu a făcut copii. (S-a ales cu un sifilis, care l-a dus în plină maturitate la paralizie, deși paralizia sa este atipică și nu este exclus să fi înnebunit din pricina dramei teoretice în care s-a aflat prin ereditate, mediu și puritate strict sacerdotală, predicând biologia și morala ei strict animalică). Nietzsche recomandă castitatea prelungită, ca și Balzac, pentru gânditorul cu mesaj și cu o operă titanică de înfăptuit.

Maica Veronica a simțit o vocație monastică și un mesaj răspicat spus bisericii sale. Ea a fundat o mănăstire de fecioare. Călugării sunt obligați la castitate. A luat castitatea dintru început, fără a se mai pălăvrăgi despre păcat și redempțiune, cum face majoritatea popilor ortodocși. Monahismul vladimirist este cast, a ridicat castitatea la rangul de dogmă, fiindcă a avut un mesaj de spus în sânul acestei biserici prea lăbărțate și tutelate de păstori cu toate păcatele, scăldați în toate apele murdare și neavând niciodată pofta sau nostalgia purității mântuitoare.

Nu sunt nici cast și m-am căsătorit de tânăr, ca orice popă ortodox. Am copii sănătoși. Aștept să fiu bunic, după terminarea studiilor universitare ale copiilor, să se împlinescă leatul.

Dar eu nu sunt o gălmă popească, cu mentalitate de popă borțos, să nu descifrez mesajul Sihastrilor și al Vladimireștilor, să nu respect voința și practica nobilă a filosofilor și a oamenilor de excepție.

Ce este un monah altceva decât un filosof?

Firește, Sfântul Sinod este compus din monahi. Toți sunt monahi. Nu poți fi episcop, mitropolit sau patriarh, dacă n-ai luat metanie măcar pentru o zi la o mănăstire ca Dr. Antim Angelescu de Buzău (monahofag vladimirist) și ca Justinian Marina (care a îngăduit acefalia canibală a antimului său).

Când mă uit în Sfântul Sinod actual nu văd filosofi.

Când mă uit în Sfântul Sinod, văd călugări (cu stagiul variabil), dar nu prea văd castitatea. Să fie cast armăsarul Sebastian Rusan, mitropolit al Moldovei, cu 17 copii, ocupat cu creșterea odraslelor și cu odrăslirea perpetuă, prin zămislirea cotidiană a osului său? Să fie cast omul bordelurilor bucureștene, care a coborât și aceste locante destul de coborâte, prenume Valerian Zaharia, episcop de Oradea? Să fie căști acești înrobiți mațului și buricului, acele tone de osânză porcească prăvălită pe fălci, gâturi, abdomene și odihnită în jilțurile Sinodului?

Când mă uit în soborul Sihastrului și în trapeza lacto-vegetariană a Vladimireștilor, când privesc ochii visători și arzători ai monahilor vladimiriști și privirile columbelor-fecioare, în comparație cu ochii stinși și fețele puhave din Sfântul Sinod, sunt lămurit la ceasul de față, ca laic onest, în privința Bisericii strămoșilor mei.

Dreptatea se află de partea vladimiriștilor.

În ochii oficialilor, nu văd decât bestialitate la unii, opacitate la alții, viclenie la marea majoritate, dubla morală și lipsa de curaj moral la toți.

N-a demisionat nici unul pe chestia Vladimireștilor.

În sesiunea din 6 - 12 iunie 1954, nu s-a putut întruni o majoritate pentru căsăpirea Vladimireștilor.

La 30 martie, maica Veronica, părintele Ioan, patruzeci de călugărițe-fecioare și alți 46 de sihaștri au putut fi arestați, molestați și insultați, fără a se schița un protest oficial. Nu sunt de acord în sinea lor cu arestările puse la cale de banda Antim-Zaharia & Co., dar nu știu să-și dea demisia pe o temă dreaptă, loială și sublimă. Știu să ocupe locuri de răspundere, dar nu știu să le părăsească. Se mențin cu orice preț, chiar cu prețul dezonoarei.

Aceste turpitudini morale îndrăznesc să vorbească de substratul erotic dintre maica Veronica și părintele Ioan. Valerian Zaharia a îndrăznit s-o spună, fățiș, măicuței:

- Fă, tu te ții cu Ioan!

Biata măicuța Veronica a căzut bolnavă de ficat, la pat, după asemenea *întrevedere* episcopală.

Valerian Zaharia pleda plecarea imperioasă a duhovnicului, *ca pe o rațiune de stat*. De fapt, dorea trimiterea în locul părintelui Ioan a unui bețiv și a unui curvar, care să strice cuibul albelor porumbițe.

Savantul Andrei Scrima, bibliotecar, care șuieră la urechea prelaților semidocti micile sale înțelepciuni ciupite din cărți de psihanaliză, le furnizează langaj freudian:

- Între Ioan și Veronica este, firește, *Libido*.

Nările bătrânilor armăsari cu odăjdii se deschid și nechează, auzind de libidinozitate și porcăială.

Lui Sandu Tudor nu-l plac florile prea multe de la Vladimirești. E estet. Armăsarii nechează și se gândesc la copiii lor din flori.

Prelații polițiști confiscă *tubușoare* cu *părțile*, confundând părțilele cu anafura de la împărțășanie.

Acești moralști și lupi în piei de oaie își amintesc de legatul Romei borgiace trimis să moralizeze și să stingă rebeliunea lui Martin Luther, călugăr augustinian, și să-l atragă la sânul Bisericii catolice, putrede în acea vreme, împotriva căreia protestase. I-a ținut o polologie cu sos de moralină. Martin Luther se afla în grele chinuri de conștiință. Un emisar special a venit de la Roma să aducă legatului (un cardinal pompos) o veste îmbucurătoare. Metresa sa legitimă îi născuse un băiat. Știrea îmbucurătoare s-a răspândit ca fulgerul printre suita augurilor care au surâs și de la auguri la protestatari și la despărțirea dintre Roma și Wittenburg.

Nașterea acestui băiețel din osul cardinalului papal (un călugăr obligat la celibat și castitate) a fost factorul decisiv al reformei. A limpezit ca alauul apa turbure.

Roma catolicismului borgiac a fost învinsă de Martin Luther, a provocat contra-reformă și a dus moralizarea clerului catolic de sus și de jos.

Noi n-avem nevoie să despărțim în două biserica autocefală ortodoxă română pe chestia Vladimireștilor. Auto-fecalele sinodale sunt de mult izolate în haznalele lor.

Cine dă o ceapă degerată pe sinodali armăsari de tipul Rusan și Marina, pe episcopi corupți până-n măduva oaselor, ca Valerian Zaharia, pe călugări de-o zi, acefali, poltroni și politicaștri, ca dr. Antim de Buzău, cu acoliții lor?

Acești oameni sunt de mult morți. Nu sunt încă îngropați. Cadavrele lor spurcă atmosfera bisericii noastre mai rău decât cuiburile alimentare ale verzilor de Berlin și ale zarzavaturilor chineze. E timpul să-i cărăm dincolo de cimitir sau într-o margine de șanț, ca să-i îngropăm ca pe sinucigași sau ca pe câinii turbați.

Unde-i lopata, fraților? Hai la treabă!

Ciupeală, transfer și fluctuația brațelor de muncă

De unde provine fluctuația brațelor de muncă și generala instabilitate în producție?

Cetățenii parcă au muștar în gaura popoului. Din popor rural, sedentar prin definiție, am devenit nomazi și emigranți?

O, nu!

Fluctuația brațelor de muncă este în legătură cu furtul generalizat, cu producția scăzută și cu salariile mici.

Un salariu mic se rotunjește prin corupție. Este o regulă de aur sau de aramă, ca și legea cererii și a ofertei!

Salariile actuale sunt mici. Toți fură în valori mai mici sau mai mari. Se tem de lovituri. Se mulțumesc cu ciupeala națională, furtul fiind un viciu și, ca toate viciile, o voluptate națională.

Ciupeala se aranjează contabilicește ușor.

Când chestia devine suspectă pentru aparatul de conducere, încep emigrările legale, așa-zisele transferuri ușor de obținut între bonzi și granguri. Când a venit o grupare nouă la conducere, vine cu echipa sa de încredere și concediază pe cei aflați în posturi pe schema existentă, pentru a face loc noii echipe. Când a rămas subșeful, aparatul este concediat de sus până jos, pentru a-și face suma, ca și șeful. Știe tehnica. Dar o știu și funcționarii mărunți. Ar fi un pericol să fie prins cu ocaua mică. Când ar vrea, altminteri, să umble la oala mare cu smântână, sau la oalele de-o oca, atunci căderile se fac pe verticală și fluctuațiile iau caracterul de masă.

Sinodalii lucrează în bandă: unii ciupec, alții fură, alții au dat marile lovituri nesperate (Marina, Valerian). Se au la mână unul pe altul. Vor *status quo*. Transfer nu se poate. Fluctuație, iarăși nu.

Când va fi căderea, va fi pe verticală.

Până atunci, se mulge vaca indolentă a bisericii, se smântânesc oalele. Cei harnici și sinceri sunt înlăturați ca impostori.

Se fura și înainte. Se ciupea și pe vremuri. Dar furtul nu avea caracter de generalitate. Căderile erau individuale, nu se făceau vertical.

Biserica s-a cangrenat din pricina unei situații obiective.

Unde-i scăparea? Pe unde-i ieșirea?

Nu știu. Nici nu mă interesează. Istoria nu-și pune probleme pe care să nu le poată rezolva, iar dacă și le pune și nu le poate rezolva, halal de istoria contemporană valahă!

Vladimiriștii sunt „ marioliști”?

Inamicii fenomenului Vladimirești (cum se scrie cu scofală filosofică în revista groasă și trimestrială, cu poze de idoli de lut și prostioare emfactice, a bisericii ortodoxe oficiale) au decretat pe adepții maicii Veronica drept marioliști.

Am decretat și decretăm...

Cine decretează? Sunt idoli de lut...

În numele cui decretează?

Cine i-a numit?

Care este plenipotența și legitimitatea lor?

S-au furișat ca stelnițele în icoane, ca să reluăm imaginea lui Dem. Theodorescu (neuitatul șacal al presei noastre), s-au strecurat ca furii și au băgat cheile în buzunar. În numele acestui furt de chei, au monopolizat biserica. Nu se mai poate vorbi pe amvon decât după indicativul hoților de chei. Nu se mai poate scrie, în materie religioasă, decât după normativul lor. Nu se mai poate simți duhovnicește decât după direcția trasată, fiindcă altminteri îți trimite duba neagră. Totul se face din exces de zel și lichelism, fiindcă uzurpatorul supralicitează, depășind intențiile patronului cezaric.

Dați Cezarului ce este al Cezarului? Dacă Cezarul cere un pitac, el oferă trei, pentru a smulge zece, ca să-i rămână și lui șapte piei. Dacă Cezarul pretinde haina, el dă și cămașa credinciosului. O oferă Cezarului, fiindcă cerșetorului i-a închis ușa în nas odată cu instalarea în jilț patriarhal, mitropolitan sau episcopal. Caritatea s-a desființat, supralicitează în... muncă, munca altora, firește. Când călugării de la Sihastru, dorind a-și construi o trapeză nouă, n-au mai plătit haraciul în miere, brânză și alte rușfaturi, vicarul Bogoe, episcopul Antim și jurisconsultul i-au caterisit, le-au făcut petiție de evacuare la judecătoria, cerând să fie trimiși în mine, la... muncă. Exact ca pe vremea Ducăi-Vodă, cum nareză Dimitrie Cantemir în *Vita Constantini Cantemiri*. Dacă domnitorul nu trimitea peșcheșul de bairam la Pastele turcesc, în afară de legiuitul haraci al Sultanului, pentru vizir, tefedar, cadâna favorită, marele eunuc și alți sfințșori din calendarul musulman, venea peticul de mătasă neagră pus pe umăr, adică - exact ca azi -, caterisire, surghiun, arestare și decapitare în beciurile de la Edi-Cule, penitenciarul celor 7 turnuri.

Dările generale la Stat sunt nimicuri în comparație cu cotele de albinărit, oierit, covorât, impuse ca peșcheșuri vicarilor, jurisconsultii lor-gineri, protopopilor și episcopilor.

Cel mai bun vin din Capitală, pe timpul penuriei și al invaziei vinului bulgăresc din coacăze, era vinul Patriarhiei. Cu ochii mei am văzut camioane întregi cu butoaie descărcate în hruba pântecoasă a locuinței sinodale. Am rămas înmărmurit. Cu acest sport se ocupă bătrânii bărboși? Am ispitit șoferii beți care mi-au dat să gust.

Am fixat precis, cu acest prilej, centrala de unde pornește campania contra bieților vladimiriști antialcoolici și lacto-vegetarieni. Ei acuză pe sihastru și pe columbele de la Liești de sibaritism și imoralitate, ei, bunii templieri ai temperantei, cu pântecoasa hrubă unde se descarcă, sub ochii mei, două camioane cu butoaie pline de vinațuri alese. La asemenea vinaț se cere neapărat fripturică, și pe urmă Florentina, damele, muzica, bairamul.

Cine-i Florentina?

E un secret al meu. *E secretul lui Polichinelle*.

Vorbesc de Florentina, ca s-o aduc din condei cu... *mariolismul*, cea mai categorică blasfemie a acestor blestemați popi borțoși, nesățioși, ipocriți și trândavi, care guvernează, prin combinații sordide, de un deceniu, pe monahi și pe credincioși.

Ce este mariolismul în jargonul nesărat al detractorilor Vladimireștilor?

Mariolismul ar fi cultul exagerat al Fecioarei Măria.

Adversarii acuză fățiș pe maica Veronica că a instituit un nou ordin călugăresc, de factură și tendință catolică, printr-un cult nou al Maicii Precista, care n-ar fi ortodox.

Mănăstirea fundată de țărănuța Vasilica Constantinescu poartă numele de *Adormirea Maicii Domnului*, și Justinian Marina, ca să-și facă mână bună (sau - poate - din sinceritate incipientă și neașteptată), a confirmat pe maica Veronica stareță efectivă din bordeiul din 1935, la suirea sa pe tronul patriarhal, ridicând-o la rangul de... stareță stavroforă.

Călugărițele de la Vladimirești, în frunte cu stareța, au un atașament firesc, pios și filial pentru Prea Curata, întrucât hramul mănăstirii este *Adormirea Maicii Domnului*.

Cultul Fecioarei se leagă și de votul lor călugăresc, cu legământul fecioriei prealabile și ulterioare.

Acest legământ al fecioriei prealabile și ulterioare enervează pe anti-marioliști, care ar fi dispuși să scoată pe Prea Curata din calendarul ortodox (Sfânta Măria mică, la 8 septembrie, și Sfânta Măria mare, la 15 august), numai fiindcă le amintește de viața scaldată în păcate anterioare și ulterioare călugăririi lor necesare pentru a ajunge episcopi.

Fecioria și castitatea nu priește sinodalilor trăiți în luxurie.

Nu acceptă alungarea fornicățiunii. Cum spune țaranul? Acești episcopi sunt și cu curechiul uns și cu sufletul în pod. Ar vrea să fie și cu sufletul în rai.

Apoi, aiasta nu se poate, boieri sinodali și baroni feudali!

Aveți o soluție simplă: dați-vă demisiile! Reîntoarceți-vă la preoția de mir, fiindcă ortodoxia nu impune celibatul preoților de jos. Clerul de elită - monahii și episcopii - trebuie să fie căști și celibi.

Nu vă lasă ispitele și vă torturează trupurile?

În această dilemă s-a aflat Martin Luther, monah pur, când s-a răzvrătit, văzând luxuria în călătoria de la Roma. Întors acasă, a lipit tezele, în număr de 93, pe ușa catedralei și a declanșat Reforma. Pe urmă, a dat voie clerului de sus și de jos să se căsătorească, desființând monahismul. El și-a luat-o pe buna Kathe, care i-a făcut copii - A avut urmași din osul său până în secolul XX, între care și familia Liebknecht, marii protestatari socialiști, dintre care ultimul a fundat *Spartakusbund*.

Catolicismul și ortodoxia n-au desființat instituția monastică și nici călugăria. Mănăstirile rămân lăcașuri de închinare, unde oficiază călugării, aceste *candele aprinse ale rugăciunii*.

Cultul Fecioarei n-a fost abolit în ortodoxie. Ar fi o aberație.

Vladimiriștii nu sunt marioliști, ei sunt ortodocși care nu pot ieși din biserică, după cum nu poți sări peste propria ta umbră și nu poți pune în litigiu sau renega pe mama ta.

Renegații și litigioșii sunt oficialii bisericii.

Ei au ieșit *faptic* de mult din biserică.

Faptele lor îi indică aparținând unei regiuni morale și umane cu un indice de maximă periculozitate. Unii sunt infractori grei, alții sunt simpli borfași.

Chestia mariolismului este cea mai nesărată alegație calomnioasă din acest stupid război ecleziastic.

Primele răsuri

Din mulții trandafiri ajunși măcieși în anii mei de surghiun, au apărut primele răsuri. Sunt în număr de două. Au un parfum suav și stins. Se pot compara cu trandafirii cardinali? Cu scarleții alăturați și decimați, transformați în primitivi măcieși?

Lângă cele două răsuri, mi s-au prins trei cardinali recrutați din pepiniera improvizată de natură, după ce mi s-a aruncat pe foc pavilionul de lemn.

Maica Veronica a fost o răsură de Liești, cu rădăcini și trunchi sănătos.

Sub privegherea stareței Leonida de la Buciumeni, din impulsuri și daruri naturale, din atmosfera ciobanului maglavitean care ne-a evanghelizat și îmblânzit temnicerii feroși de la închisoarea Uranus, după ce-i trecuse voga, s-a altoit trandafirul alb al stăreței maicii Veronica, trandafir cu parfum puternic, imaculat ca Prea Imaculata, trandafir care poate fi purtat de regine și principese, de mirese cinstite, culte sau inculte, de plebeieni vânjoși, curați fizic și sufletește, de păcătoși dormici de puritate.

Ce ne învață maica Veronica, prin pilda și virtuțile ei?

În primul rând, curățenia fizică și morală.

Ea a fost răsură, țărănuță umilă. Prin vocație, prin experiență, prin gândire, prin simțire autentică nestăvilită, din răsură a ieșit trandafirul involt, altoit, cultivat, îngrijit și îmbătător.

Maica Veronica nu este numai o stareță exemplară. Este o stareță pilduitoare!

Maica Veronica este o regină a sufletelor miilor de credincioși, pe care îi ocrotește cu surâsul, sfatul, pilda și îndemnul. Ea este exarha-plaiurilor noastre și a inimilor noastre.

Din răsură, prin altoi, poți scoate trandafir cardinal.

Mă gândesc la soarta fratelui Andrei Scrima, fostul meu prieten. Avea toate calitățile, toată râvna, toată pregătirea pentru a fi un prinț al bisericii. N-avem cardinali. Avem episcopi, arhiepiscopi, mitropoliți. I-ar fi stat bine cu mitra-n cap. Are ceva de crin, simbolul madonelor catolice.

Procesul său de reformare a fost din trandafir cardinal în răsură.

Să se păzească, fiindcă pe figura liliată, în contact cu mediul și impulsii declanșate porcine, ar putea să-i răsără un botișor obraznic și roz, apoi un rât. Pe urmă, își poate pune mitra lui Antim pe cap. Poate lua reședința la Buzău.

Brazi argintii ciumpăviți (2 iunie 1955)

Timpul se menține răcoros.

M-am sculat înghețat înainte de patru dimineața. Am aruncat paltonul peste pătura subțire și mi-am pus cojocelul călugăresc. M-am încălzit în dragostea și amintirea lor. Pe unde vor fi fugăriți? Câți sunt la închisoare? Nu am numărul și împărțea exacte. Știu că Ovezea este liber, fugar și trăind sub alt nume, ca să nu-l ajungă mandatul de arestare. Nu l-a *denișat* miliția? Mai știu că Nectarie Cristișor zace la pârnaie. Cum se vor simți tălpile lui neobosite, ca sandaia zeului călător? L-au bătut la tălpi, ca să recunoască vini și comploturi imaginare, după rețeta veche și obișnuită în aceste patru dictaturi satrapice pe care le-am parcurs cu aparentă nonșalanță și în care am strâns atâta venin?

Un complot mistic încă n-am avut la bară, deși curg procesele sectanților la tribunalele militare, din 1938 până astăzi. Am asistat în ultima săptămână de activitate juridică la trei procese cu loturi de martori ai lui Iehova. Lehăul apărător îngăima o pledoarie insultătoare pentru clienți, supralicitând pe un procuror pe puncte și de un vulgar materialism, încât îți venea să scuipi. Am ieșit afară și am scuipat.

Despre *elementele* complotului vladimirescian știu piesele acuzatoare din gura doctorului Petru Groza, președintele Republicii și din gura șarpelui Securității de la Bârlad, unde am fost dus arestat și cu care am conversat de la șapte seara până la miezul nopții. Măgării, trivialități, minciuni. Cele două mănăstiri sunt două lupanare, plus spionaj, depozite subterane de arme, manifeste. Spermă, pistol și propagandă, adică *de te fabula naratur*, narațiunea celor doi ardeleni vânjoși ca doi tauri; se pictau exact pe ei, care nu cred decât în spermă, violență și minciună ideologică, această minciună fiind praf de aruncat în ochii mulțimilor. Ambii ardeleni sunt - fizionomie - descendenți din ocașii Romei, aduși la saline și la extragerea aurului, a argintului și a aramei, cu care era atât de dăruită Dacia Felix și care erau atât de necesare Imperiului Roman.

Imperiile se *purgează*, ca represiune a criminalității, prin metoda relegațiunii. Romanii trimeteau, în lanțuri, criminalii la ocele Daciei Felix. Anglia a populat Australia. India a populat Balcanii. Franțujii expediau în Noua Caledonie și pe Insula Dracului.

Ce naște din pisică șoareci mănâncă.

Dr. Groza și șeful securității din Bârlad (care disprețuia Moldova, laolaltă cu călugării ei) sunt sămânța de asasini și călăi, fiindcă din asasini se recrutau călăii, trimiși peșcheș de maica Roma pe meleagurile noastre. Ce vreți? *Si le grain ne meurt...* Sămânța nu moare cu una, cu două. Se reproduce întocmai. Înainte de a fi agricultor la Periș, am fost criminolog de factură clasică. Nu m-au amestecat modernismele, progresismele, sociologismele și alte farafastăcuri. Am gândit și am observat marfa cu ochi de biolog, cu intuiții de critic plastic, contemplând fizionomiile, am frecventat ateliere de sculptură și muzee renumite.

Sămânța nu moare cu una, cu două.

Dacă pui sămânță de dovleac, dovleac iese.

Dacă pui sămânță de dovlecel, dovlecel iese.

Dacă pui sămânță de dud, dud iese.

Dacă pui sămânță de floarea soarelui, floarea soarelui răsare.

Tata Traian, după cucerirea Daciei, ne-a lăsat ostași glorioși ca administratori, stăpâni ai cuceririlor, dar a adus și al doilea strat de populație, strat subțire, prăsit ulterior, recrutat din cloaca maximă a Romei, din penitenciarele ei.

De ce să ne ascundem după deget?

Avem o cotă impozantă de călăi. Avem o supralicitație de călăi. I-a utilizat Mackensen. I-au utilizat Vasile Luca și Ana Pauker, ei înșiși criminaloizi, s-au pus la dispoziția și s-au înscris în registrele degeneratului Teohari Georgescu, un spărcăit al naturii.

Călăii se recrutează din asasini.

De ce să ne mințim și să nu vedem că oricând Valahia poate fi pusă, și a fost mereu pusă, în lanțuri de cota sa impozantă de criminaloizi, din care ies criminalii, călăii și neobrăzații?

Meditația matinală, sumbră, aproape funerară, a durat cât fumatul aproximativ al celor trei țigări, până la revărsatul zorilor.

Afară nu este timp de sapă, ci de condei.

Nu mă îndur să-mi părăsesc vițele, săditul usturoiului, plantatul răsadului de varză. Burează. Îmi arunc cojocelul călugăresc pe umăr, peste tunica albastră de doc, îmi pun pantalonii de cizmă, bocancii fără ciorapi (unica pereche nu s-a uscat) și pornesc cu sapa la trebăluială. Buruiana crește fachiric. M-a izgonit burnița de-o oră, udându-mă learcă, în afară de sectorul pieptărașului monacal.

Am revenit la condei. Ce să fac cu el? Să-l frâng? Și dacă nu-l frâng, să spun tot adevărul și numai adevărul, ca-n jurământul judiciar? *Cui prodest?* Și nu trișez chiar eu cu această melancolie și mizantropie, când pleznesc de sănătate și poftă de mâncare? Am înghițit bucata de mămăligă rece cu brânză adusă de la Lisandru, vecinul meu, căruia i-am cedat iarba livezii, a drumeagurilor din vie și a parcului, în schimbul unui litru de lapte zilnic, al unui codru de mămăligă și al unui boț de brânză, săptămânal, pentru a mai varia meniul de fasole și cartofi al copiilor condamnați să învețe silvicultura la Periș.

Dacă aș înghiți cafea cu lapte, cacao și breakfast de tip anglo-saxon, aș mai fi atât de melancolic și de mizantrop? M-aș mai gândi la călugări și călugărițe? Dacă burnița nu mi-ar fi pătruns în oasele membrelor inferioare și aș avea rufărie de schimb și vestimente calde, aș mai fi atât de pornit împotriva lui Groza, Ralea, Constantinescu-Iași, Marina, Antim, Valerian Zaharia și alți ipochimeni banali, dormici de putere, care s-au cățărat și au găsit culcușuri calde?

Nu cumva mă conduce invidia?

Răspunsul este negativ.

În mod curios, nu, fiindcă viața mea agricolă actuală mi se pare un paradis pierdut și regăsit, un divertisment agreabil, într-o viață furtunoasă, un intermezzo de o dulceață unică. Micile asprimi nu contează la un spirit sportiv.

Dezolarea mea are alte rădăcini, alte izvoare. N-are caracter subiectiv. Sunt influențe și considerații dictate strict de situația generală a peisajului în care mă încadrez prin destin și nesfârșită afecțiune. Nu sunt durerile mele. Sunt ale lor. Eu am alte dureri mai atroce, mai complicate, mai înveninate. Sunt durerile solitudinii și ale neîmpăcării cu Destinul biologic și național, pofta nebună a universalismului, polemica și cerbicia cu cel care se cheamă, de unii, Dumnezeu. Cum să grăiesc, în ce limbă, despre iadul îndoielii religioase? Cu ce culori să pictez? Cu ce piatră să sculptez gheara sugrumătoare? Cu ce sunete să pun pe portativ elegia sfâșietoare, melopeea rară sens și fără șir?

La fereastra unde scriu aceste rânduri, cu degete umflate de la lucrul cu sapa, înghețate de această dimineată cu burniță, străjuiesc trei brazi argintii, de dimensiuni inegale. Cei mai mici au fost ciumpăviți de silvicultori, pentru decorațiile lor festive de 1 Mai. Pe un copil l-am izgonit chiar cu abrașe vorbe. Brăduțul din mijloc, mijlociu ca așezare, își înalță, șchiopătând, coroana. Bradul ultim, înalt, voinic, ciumpăvit la un stat de om, străpunge văzduhul, orgolios, argintat, solitar și pur.

O, dacă viața mea s-ar putea asemena cu acest brad argintiu de la orizontul unde scriu aceste spovedanii!

Dar eu mă asemăn cu nucul meu din vie. Aș fi avut capacitatea de sute de kilograme de rod, pe crengi nenumărate, cu nevoi de spațiu larg, în orice caz nevoi de larg orizont. Viața exterioară m-a chircit și m-a înveninat în patria micșoară, cu spațiul ei îngust, cu patimi meschine. Nucul are frunză amară, dar nu înveninează, nici nu urzichează. Frunzișul nucului este iodat și salutar. Rodul nucului este amar, cât timp nu s-a copt. Nu acceptă vecinătăți și nici intimități cu alte vegetale. Pe trunchiul lui feriga nu se suie, nici vâscul, nici vița, nici fasolea, nici trandafirul urcător. Pe clorotici îi doare capul sub umbra nucului în rod. Numai cuplurile robuste respiră euforic acolo, pe sub poale, în înclăștările patimii carnale, în după amiezile cu lipăr și fără țipenie de om sau când nopțile cu lună îi îndeamnă să caute tainicul refugiu.

Moartea joardelor în iunie

Rămurelele de viță mor la sfârșitul lui octombrie sau la începutul lui noiembrie, când îngropi via, ca să ai tihna vieții contemplative hibernale. Podgoreanul se retrage la hibernare, ca ursul în bârlog, după ce a asudat din primăvară până la cules, adică o jumătate de an. Când cade prima zăpadă, joarda a murit. Din 7-8, se opresc 3-4. Restul merge la focul mămăligii și al ouălor în tigaie, la așa-zisele minaturi. Dau căldură rapidă, vie și efemeră.

Vița doarme somn de iarnă.

Podgoreanul, urs în bârlog, nu-și sughe labele, ci soarbe molanul, bea din oale de lut sau dintr-un banal pahar, suc decantat al rodului strădaniei sale.

Centura pe glob a viței de vie coincide cu civilizația. Am mai spus-o și eu după alții. Sunt un adept al lui Bachus sau un călugăr alb? Și una și alta. Eu nu târnosesc crama și nici nu spurc biserica, nici n-o tulbur cu cântece lumețe. Nu spurc nici crama, nici taverna, n-am spurcat nici măcar bordelul. Am fost prieten cu câteva prostituate, profesioniste ale amorului liber. Unde-i Lenuța Porojanca? Unde-i Lily? Am avut raporturi amicale și omenești. Câteva din ele, care îmi plăceau și mie, îmi fixau ore tardive, ca să se elibereze de povară, mâneam împreună și rămâneam toată noaptea, uneori și ziua, până la nămiaza, spre ora 16, încolăciți ca șerpini, în furtună caldă și somn dulce. Plăteam, firește, fiindcă din asta trăiesc gheișele. Înțeleg și apreciez pe orientali pentru care gheișa, curtezana, Cio-Cio-San și Aspasia, Sulamita și Teodora nu sunt lepădături, ci creaturi firești.

Călugării spun altfel?

Care călugări?

De fapt, pastorul protestant și sectant a aruncat cu piatra și în Măria Magdalena și în Sulamita.

Noi, ortodocșii și călugării albi prea lacși ai ortodoxiei, asemănători părinților și bunicilor noștri, avem un arsenal de înțelepciuni secrete care se spun la ureche feciorilor și nepoților. E o tehnică de uz intern. Nu se zbiară în piața publică, nici pe amvon. Nu contrazice morala publică, nici predica amvonului bine gândită și atent rostită.

Ortodoxia n-a dat pe Savonarola și nici nu-l va da.

Între Bachus și călugărie n-a fost niciodată incongruență. Nici la catolici, nici la ortodocși. Cea mai bună benedictină n-a dat-ordinul benedictinilor și cea mai gustoasă bere nu este după rețeta ordinului augustanilor, din care a ieșit Luther, pentru a bea mai departe lichidul blond, răcoritor și nutritiv, pentru a spune câteva nărozii răstălmăcite gigantic de adepții noului papă de la Wittenberg.

Tischreden ale lui Martin Luther sunt pline de vin, de bere, de înțelepciune practică, de sarcasme și de umanitate! Iată un profet surâzător, deși a despiciat în două biserica Sfântului Petru, de un mileniu și jumătate. De altminteri, protestanții abia pomenesc de Sfântul Petru. E prea monumental. Au în gură toată ziulica epistola Sfântului Pavel. E mai contorsionat, mai protestatar, mai fanatic.

Martin Luther a început, în faza întâi, cu Pavel. A fost Saul catolic și a devenit Pavel germanic. În *Tischreden* (cuvântări la banchete) se înseninează, se echilibrează, devine monumental, uman și petrinic. Accentul paulinic se evaporează. Noul Papă protestant de Wittenberg construiește pe realități complexe, pe lut uman, pe certitudini biologice.

Împăcarea biologiei cu religia a fost rostul ortodoxiei și talentul ei specific. Când mă gândesc la părintele Ioan și la maica Veronica, protestanții noștri din sânul bisericii lui Marina, mă pufnește râsul. N-au nimic în recomandările lor din puritanismul abscons al sectanților. Ei sunt căști, dar nu recomandă castitatea. Ei sunt lacto-vegetarieni, dar nu predică posturile. Ei nu păcătuiesc, dar dezleagă ușor, fără grele canoane și pedepse, pe păcătoși, în spovedania colectivă, îi absolvă, îi împărtășesc rapid, stârnind indignarea *tartuffilor* oficiali.

Monahismul vladimirist este antialcoolic pentru uz personal. Nu-l interzic și nu predică prohibiția, nu sunt în loja bunilor templieri. Severitatea către sine o transmit ca o pildă de urmat, *cum grano salis*, într-o doctrină a armoniei și-a feeriei.

Călugării vladimirști, și cu atât mai puțin un vag călugăr alb, nu disprețuiesc pe Bachus. Am uitat gustul rodului viei din martie, și mă aflu în iunie.

Contemplanți cum mor joardele care au purtat purcelușii ciorchinilor de struguri.

Venit târziu, în martie, joardele mele au înghețat, moarte, în vie. S-au conservat. Le-au plouat ploile de primăvară. Pe câteva maldăre le-a năpădit buruiana. Viața înghite moartea. Le-am scos, micile cadavre, din îmbrățișarea nalbei, a pelinului și a pălămidei. Sunt aproape macerate. Le-am comparat cu cele salvate de la moartea vieții vegetale.

M-am gândit la o moarte în podgorie, amintindu-mi de amețeala de azi-dimineață a înfometării lente, dispărută sub amarul frunzelor de nuc, trezindu-mi amintirea voluptăților de tinerețe, sub nucii sădiți de tata.

O moarte în vie este o moarte dulce a vieții vegetale. Ajută mult furnicile. Nu mi-au descărnat furnicile, în câteva ore, fragmentul de șarpe însângerat de mine cu lopata? În câteva zile și nopți, din pământul de unde ai ieșit, te întorci, iarși, util, între ierburi, printre ierburi, cu furnicile, disipat, într-o pompă de catedrală vegetală, în zumzăit de albine, în cântec de greieri și de privighetori.

Cimitirul ortodox este plantat cu pomi roditori. Nu are cruci de marmură sau steiuri de piatră, amintind sarea; nu are aur, argint, mausolee. Acesta-i obicei catolic, aproape idolatru. Nu are nici rigiditatea geometrică protestantă.

Cimitirul ortodox este floral, buruienos și paradis vegetal. Are cruci de lemn. Putrezesc ceva mai încet decât joardele mele de viță, îmbrățișate cu nalbă, românită, pelin sau pălămidă, dar putrezesc. Se șterg întâi culorile. Se șterg numele și datele (naștere, moarte). Crucea pică într-o rână și este înghițită de vegetale, cu ajutorul vântului. De mult, mortul a servit ca hrană pentru salcia pletoasă, pentru dudul sau cireșul plantat.

Eu aș da ordin băiatului sau fetiței să-mi planteze la cap un nuc. Are rădăcină fusiformă. Să se împlante ca un pumnal în inimă, firișoarele să se ramifice ușor și să-și scoată sucul. Prin chimia specifică, se vor hrăni frunzele amare și florile verzi. Nu va avea timpul să-și hrănească și nucile. Va fi prea târziu. Am dispărut. Cine va mânca nuci, nu va avea senzații antropofage. Am murit de mult. M-am volatilizat în frunză și floare și foșnet amar. N-a fost viața mea frunziș bogat, feerie și melancolie?

Ce este un călugăr alb?

Un călugăr alb este omul melancolic, îmbolnăvit de misterul universal, de începutul și sfârșitul lumii, de moarte și înviere, de nemurire și neant, de energia cosmică palpabilă a cărei sursă este indescifrabilă.

Călugărul alb se plimbă, uneori prin laboratoare, cu halat alb, prin spitale, prin tribunale, sălășluiește de predilecție prin mănăstiri.

Ce a fost Louis Pasteur decât un călugăr alb? Ce sunt fizicienii și matematicienii pasionați să afle ultimul secret al atomului cu proprietăți inedite, deși latente, aproape magice, de vrajă neagră și magie albă, decât figuri mandarinale dedicate religiei oficiate în templul laboratorului, pentru descifrarea misterelor cosmice?

Aristot spunea că dacă boii și-ar imagina pe Dumnezeu și l-ar putea zugrăvi, l-ar picta cu coarne.

Călugărul alb depășește formele plastice. Cunoaște simbolistica plasticii. Nu se poate despărți de ea, fiindcă lut este, în lut trăiește și în lut se va reîntoarce. Sistemul lui nervos are capacitatea de abstractizare, emite ipoteze, face verificarea lor palpabilă sau în formule logice, uneori matematice, care sunt realități ale creierului lui.

Călugărul alb a depășit stadiul omului religios și a devenit teolog. A trecut prin crisalida omului religios și a ieșit fluturele înaripat care împunge cerul. Ce este omul religios față de călugărul alb, de tinctură teologală? Ca omida față de fluture. Sunt frați din aceeași specie, cu aceeași mamă și tată. Unul se târăște pe frunze, altul zboară din floare în floare. La distanță scurtă de timp, același om este și omidă și fluture.

Dar acestea sunt imagini.

Călugărul alb este omul jertfelnic, omul care nu poate trăi numai pentru sine, omul faptei bune cotidiene, pe latură morală, și omul creației, pe latura artistică sau științifică.

În creație, nu caută cu orice preț laboratul original. Sunt cazuri rare, uneori întâmplătoare. Călugărul alb trăiește valorile originale ale umanității care s-au elaborat într-o altă cultură, de trei milenii, și care deosebește umanitatea de animalitate. Nu denigrez animalitatea. În multe privințe, sunt pilde perfecte ale naturii și, de când cunosc mai bine oamenii, am început să iubesc animalele.

Nu iubeam pisica, fiindcă mi se părea ipocrită și interesată. Țuleta mea (care ne-a fătat patru pisoi) are o scânteie divină în comparație cu Ana Pauker, care - textual - voia să-și înfigă dinții în beregata lui Nae Rzesescu, după ce l-a îmbrățișat cu lungă și slavă acoladă, fiindcă Nae Rzesescu era deputatul lui G. Tătăreanu, cu care se afla în cartel de guvernare, și scârțâia colaborarea. După ce și-a văzut sacii în căruță, i-a băgat pe toți în pușcărie, ca să-i extermină prin înfometare.

A făcut declarația că ar vrea să-și înfigă dinții în beregata lui Nae, după ce o tachinasem pe culoarele Parlamentului și-mi vorbise - pentru a cătea oară? - de prăjiturile pe care i le-am adus la închisoarea Văcărești, după condamnarea de 8 ani, de la Craiova:

- Așadar, ne dăm cu marea industrie, îmbrățișăm pe corifeii ei?

E drept că Nae Rzesescu avea reputația unui armăsar. Îmbrățișarea era cu caracter senzual și substrat inconștient. Ana Pauker era otrăvită de anii grei de pușcărie politică și - poate - ar fi vrut s-o imite pe La Passionaria (Dolores Ibarruri), în formele cele mai imbecile și mai calomnioase. Autodegradarea și degradarea umană nu cunoaște limite.

Un călugăr alb nu se degradează și nu degradează pe alții.

Un călugăr alb își transformă veninul în medicament.

Un călugăr alb are credința fierbinte în pedagogie. Înainte de a învăța pe alții, se învață pe sine. Înainte de a supraveghea copii sau semeni mari, se supraveghează cu strictețe pe sine, își plivește buruienile din grădina proprie și lasă să crească roadele domestice.

Pascal a spus-o: *le Moi est haïssable*.

Leon Bloy - un alt patetic - a spus-o și mai răspicat: *egolatria duce la egolatrie*.

Cum să-mi iubesc contemporanii, care stau ascunși în haznaua egolatriei?

Cum să nu iubesc pe maica Veronica, pe Sihastru și pe cernitele porumbește, dedicate des-animalizării maselor inculte și folclorice, pe când fratele Andrei Scrima se îngrașă cu cărți în bibliotecă și lustruiește pantofii pungașului oltean Marina, care a pus laba pe cârma bisericii, pe când Mihai D. Ralea lustruiește pantofii și ciubotele tuturor satrapilor și magnaților, pentru a-și îngrașă o tristă burtă și un hoit pe care-l masează, special, de trei ori pe săptămână, pentru a nu lua forme porcine?

Solitudinea călugărului alb

Nevoia de singurătate a călugărului alb este nemărginită, fiindcă orice călugăr tinde la sihăstrie, adică la rugăciune permanentă.

Călugării albi sunt candelile aprinse care descifrează și proslăvesc misterul existenței, ca și călugării negri, care se roagă lui Dumnezeu și proslăvesc pe Preacurata, mama Domnului Iisus.

Aflați printre oameni și în slujba lor, călugării de toate categoriile sunt departe de ei, situați pe promontorii înaintate, experimentând inefabilul pe care-l percep prin intuiții, extaze, posturi și rugăciuni. Rugăciunea este de fapt o meditație. Nu te poți ruga decât spălat pe mâini și pe ochi, îngenunchat, curat interior și exterior, pe cât posibil în tăcere desăvârșită. Nevoia de admirație a forțelor mărețe ale naturii este o caracteristică a omului superior din toate timpurile și din toate locurile. Fără admirație și prospețime sufletească, fără desfundarea izvoarelor vitale interioare, fără o anumită candoare, nu se poate ajunge la extaz și la frumusețe interioară.

Savanții, filosofii, poeții și călugării se aseamănă între ei prin candoare, mirare, prospețime și modestie în fața miracolelor lumii.

Vizita la gospodăria-model N. Băltescu

Vecinii mei se numesc... N. Băltescu, Gospodăria de Stat model, fără tractor valid, cu 8 milioane deficit, arhiaglomerată de personal care se bârfește, se urăște, se calcă reciproc pe bătătură. În afară de spoiala fațadei, nu au absolut nimic. Au venit să cumpere, de la mine, răsad de varză, fire în număr de 175.000. Nu am decât 10.000, poate 15.000 de fire pentru un pogon. Prea puțin. Sunt sigur că nu vor face varză, de căpățână de personal, la toamnă.

Care-s defectele? În primul rând, instabilitatea. Fără *Sitzfleisch* nu merge nici o instituție. Cei cu muștar la popou fug ca pisica din anecdotă. Nu-i nevoie de *ochiul stăpânului care îngrașă vita*. Este necesară conducerea unică și continuitatea.

Compar această instituție de folos obștesc cu 1.100 de oameni, cu instituția Vladimireștilor, care avea 300 de guri de hrănit și o jumătate de milion de musafiri capricioși pe an. Compar cu Sfânta Mănăstire Sihastru, retrasă în armonie benedictină.

M-am uitat la closetele Băltescului și la closetele Sihastrului.

M-am uitat la raporturile înțepate sau deșănțate ale tovarășilor, enervați de ședințe și de proastă creștere, comparativ cu raporturile cordiale, glumețe sau venerabile ale călugărilor mei.

Sihastru și Vladimireștii au fost singurele instituții colhoznice care au funcționat perfect în această epocă. Ei trăiau comunitar, sincer, jertfelnic, colhoznic, un colhoz întemeiat pe dragoste și reciproc respect. Aici este strânsă o haită de lupi abia dezmeticiți, o bandă de hoți care se fură între ei, o liotă de nenorociți ai unui ideal pe care nu-l înțeleg, pe care nu-l acceptă de bunăvoie. Iadul pe Pământ? Vreți să vedeți iad terestru? Veniți și-l cercetați aici!

Rebeliunea mediocrilor

Când fac psihologie și tipologie comparată înlăuntrul acestei gospodării haotice vecine deficitare, cercetând sufletul acestor viețuitori și viețuitoare din instituție, constat că mă aflu în fața unor robi veleitari, mediocri ca inteligență și rebeli.

Unde-i harapnicul stăpânului, să vâjâie? Nu-l nevoie să lovească. Să simtă mâna puternică pe cârma corăbiei, cu pânzele sus, pe catarge înalte.

Se lovește cu vorba, cu știința comenzii.

Este și o artă charismatică a comenzii. Așa ceva este indispensabil la fundarea de noi instituții.

Restul merge de la sine, cu om pus cu depline puteri, la deplină, unică și exclusivă comandă. Controlul lui trebuie să fie rar, fără săcăieli, ca să-i rămână mintea limpede și energia concentrată, spre eflorescența instituției.

Când am sosit aici, în această proprietate părgănită, o fostă fermă de agrement, care hrănea patru guri de servitori, dar nu și pe stăpân, toți au dat din umeri. Acolo unde se hrăneau patru guri, acum nu se hrănește nici una.

Când am început să scot paragina, s-au prezentat ofertanți. Un doctor și un intelectual nu dă cu sapa. De ce nu? Sunt bucuros s-o dau jumătate și jumătate, ca să am tihna traducerilor din Goethe și din Cantemir. Am în buzunar două contracte în valoare de 5.000 de lei și le-aș putea termina în 100 de zile. Pot avea pe Luther. Ar fi un an asigurat din condei pentru crâpelniță, pentru cele patru guri. Restul, ar fi lux vestimentar și ciubote pentru toți patru.

S-a prezentat Voicu, paznicul Școlii Silvice. A fost de acord. Dar... vrea să aibă contract la mână! Am refuzat: eu sunt stăpân, nu-mi trebuie tovarăș, două săbii într-o teacă nu încap. Unitatea de comandă a bărcuței se ducea pe gârlă.

Ce-ar fi dacă maica Micaela ar cere maicii Veronica să împartă comanda stăreției Vladimireștilor? Debandadă și prost gust. Instituția merge prin continuitate și unitate de comandă. Mai bine un comandament prost și lung decât o instabilitate cu străluciți conducători.

Când mediocrii fac rebeliune, este vai și amar de instituție, de țară și de regim.

Confesiunea călugărului alb (mai 1955)

Bruning a fost un călugăr alb catolic.

Cine a fost Bruning? Cancelar al Germaniei înainte de Hitler și conducător al Centrului catolic, după cum se știe, un influent partid politic german, care s-a luat la trântă pe vremuri cu Bismarck în *Kulturkampf*-ul faimos și l-a trântit, până la sfârșit, pe cancelarul de fier, unificatorul patriei germane. Corifeul se numea Windthorst. Bismarck era un soi de Kogălniceanu al nostru pe lângă Vodă-Cuza.

Centrul catolic s-a luat la trântă și cu Hitler. Figura legendară, în epoca 1932 - 1945, a fost cardinalul Faulhaber. *Fuhrer*-ul a sfârșit neronian, în nunta cu Eva și sânge îmbelșugat, ducându-și patria la dezastru și în ocupații străine, ca pe vremea lui Wallenstein,

cum a profetizat mandarinul alt profesor al meu berlinez, Werner Sombart, încă din 1934 (prefața la „Deutscher Sozialismus”) și în conversații particulare. Ultimul învățacel al lui Sombart este dr. Petre Ercuță, prietenul și secretarul meu.

Centrul catolic reprezintă una din coordonatele permanente și monumentale ale vieții publice germane. Nu cumva este singura coordonată de bază cu caracter de *continuitate*?

Pentru a-și împlini asemenea misiuni, catolicii au creat categoria de călugări albi, de laici celibi, enigmatici și foarte rari ca număr, ducând o viață monastică în mijlocul lumii zgomotoase, chiar și în toii celor mai aprige bătălii. Acești călugări albi depun, probabil, un jurământ similar, la intrarea în ordinul nou, ca orice monah. Rămân celibatari, fără castitate absolută. Nu strâng averi în nici un caz. Și le păstrează pe cele moștenite. Ascultă de Vatican. Regula monahului catolic este castitatea, pauperitatea și ascultarea, totul la strictă observanță. Călugării albi sunt celibi, frugali și obediți în principiile generale, au inițiativă, știu să dea ordine.

Am impresia că am avut și noi valahii un călugăr laic: pe cea mai controversată figură politică a zilelor noastre. E vorba de Iuliu Maniu. E o ipoteză a mea mărturisită, de 20 de ani, în cercuri intime; nimeni n-a crezut-o, poate nici nu era formal, dar s-a comportat *realiter* ca un călugăr catolic.

În Italia, Benito Mussolini a avut de furcă, în Parlament, cu Don Sturzo, călugăr declarat și bătaios ca memorabilul Antonio Posevino, Până când l-a răpus, instalându-și dictatura. Era un călugăr repartizat de Vatican sectorului politic. De Gasperi a fost bibliotecarul Vaticanului, ca fratele Andrei, de la biblioteca patriarhiei ortodoxe, cu care mă răfuiesc în aceste pagini. Călugării joacă un rol esențial și în epoca modernă.

În Germania anilor mei la universitatea berlineză, figura proeminentă și cea mai fascinantă, pentru mine, ca stil de viață, a fost Heinrich Brüning.

L-am urmărit, pas cu pas, în epoca 1927 - 1929, fiindcă mă aflam într-o pustiitoare criză religioasă, trăită printre protestanți și în stil protestant. Eram în incongruență și discrepanță, fiind ortodox prin naștere, botez, educație și veleitate.

Sosisem la 22 de ani și jumătate dintr-o țară cu religiozitate răsăriteană, acasă, cu educație puritană, de o mare blândețe, toleranță și convicțiune, rurală ca stil; un puritanism impus de pilda unei mame exemplare, dar atee și a unui tată mistic, de un sincer misticism, cum rareori am întâlnit în furtunoasa mea viață, unde am dat peste toate categoriile de bestii penale (prin profesie și soartă), dar și de mistici (călugări, preoți și - mai ales - pușcăriși politici).

Mă pricep la mistici și teologi.

Nu sunt nici mistic, nici teolog. Am vrut să cred, în tinerețe și acum, după 50 de ani, sincer, lin și plenitudinar, în dogmele bisericii mele și n-am putut niciodată adera integral. Accept fragmente și-mi scapă ansamblul.

O soartă nenorocită (sau clementă?) a vrut ca eu să trăiesc majoritatea vieții, de peste jumătatea unui veac, în stricta intimitate a mysticilor. Am trăit printre mistici religioși și sectanți politici de factură mistică vizibilă, între prigonii politici de stânga și de dreapta, dogmatici și intransigenți.

La început, călugărul alb a fost genitorul meu, tatăl meu, neuitatul Tata Ion, care a trăit până la 79 de ani, eu având la stingerea lui 41 de ani, și cu care am fost, permanent, în cele mai cordiale, suave și prietenești raporturi intelectuale și afective.

Mama era obișnuita mamă exemplară valahă. Aceleași raporturi armonice le aveam și cu ea. Mama nu înțelegea nimic din interminabilele noastre discuții despre Dumnezeu, Christos, minuni, biserică, sfinți, viața de apoi, înviere, Judecata din urmă. Tata nu era teolog și, în plus, era plin de păcate carnale, avusese ibovnice, care o supăra-seră pe mama. Aveam 17 ani când am venit în vacanță școlară cu Blaise Pascal dăruit de Nae Ionescu, directorul de studii al liceului meu. Am descifrat, cu tata împreună, *Les pensees*, în coverca din vie, o lună întregă. Percepea mai ușor decât mine, uneori anticipa finalul. El, ortodoxul rural oltean, făcea parte din aceeași familie spirituală cu matematicianul catolic francez și autentic mistic, cu toate păcatele lui benigne, fiindcă era un amestec îngrozitor de păgânătate vitală și misticism creștin.

Nu m-am mirat când Petrache Lupu a apărut la Maglavit, în regiunea noastră. Nu m-am dus să-l văd. Nu s-a dus nici Tata Ion, deși ar fi fost dispus să facă experiența și să meargă cu mine. Credița lui era prea adâncă și nestrămutată, pentru a avea nevoie de dovezi și minuni. Nu suporta aglomerațiile și bâlbuirile. Nici nu se prea ducea la biserică. își trimetea nevasta sceptică, absolut atee, cu liota de copii, fiindcă zămisleră împreună 12 copii viguroși. Le-au trăit trei sferturi din ei, lăsându-le nenumărați nepoți și strănepoți.

Primul mistic observat de mine n-avea, deci, nici o *tară* psihică sau fiziologică, așa cum pretind raționaliștii, științtii și atei. Era un brad de rumân, gospodar, activ, chibzuit, lipsit de vicii, politicos cu toți, echilibrat și senin. Avea ochi sclipitori, scâlțați în melancolie și, poate, de excesivă senzualitate vizibilă și în buze, simțită în fluidul energetic hormonal rămas până la adânci bătrâneți. Nurorile îl luau peste picior pentru păcatele lui printre vecine. Avea ceva de motan spășit. Nepoții îl adora. Feciorii îl venerază până azi. Nu-l credeam imoral și chiar dacă-l vedeam, fragmentar, îl iertam și aveam ciudate amnezii.

După experiența cu un *mistic* în familie, am mai avut vecini similari. Nu prea mulți. Am avut și rude mistice. Oltenia excelează și pe latura negustorească. Un negustor și fastuos milionar bigot, cam cimitie prin alianță, a zidit biserică, școală de băieți și fete, spital, cazarmă și hotel fără rentabilitate pentru călători în târgul natal, totul din filantropie și alură ctitorială. Genitorul meu zidea fântâni și hrănea cete de țigani de șatră. Pe unii i-a plantat gratuit în zăvoiu de pe Olteț, sedentarizându-i ca lingurari, spre indignarea consoartei, cu filosofie pragmatist-materialistă, fiindcă prădau plopii și esențele moi cu meșteșugul lor. Indignarea provenea și din gelozia față de țigăncile zăvoiuului. Bătrânul a mai pacificat răzmerița locală de la 1907, intervenind cu tact diplomatic, elocvență și curaj, scăpând ambele categorii încăierate de la masacru și orori inutile. Această dungă ereditară mi-a rămas integral. Am salvat gratuit cu gurița, tactul și savantlăcul de penalist mulți oameni de la moarte, punându-mi pielea la saramură în gura celor 4 dictaturi (1938 - 1948). El era mistic. Credea în Dumnezeu, în Maica Domnului și în Iisus. Eu credeam numai în Justiție, deși cu reticențe teoretice. Practica o vedeam și mă scârbea. Înghițeam scuipatul și-i urmam pilda. Cred, formal, în Justiție. Eu nu cred, *sincer*, în nimic. Neantul, hazardul și forțele oarbe conduc istoria universală și viața omului.

La 11 ani, am intrat într-un internat școlar fundat pe lângă o glorioasă mănăstire din Valea Voievozilor, unde se odihnea, în cripta cu catifea roșie, craniul lui Mihai Viteazul, scăpând de obsesiile paterne și materne, de influența lor coplesitoare.

Și-acolo, unde am fost dresat 7 ani, am dat peste un mistic sincer. Cum poate fi uitat preotul Dolinescu, profesorul nostru de religie și confesorul, care ne-a citit 7 ani în șir psalmii și texte biblice, în fiecare dimineață, în biserică, măcar câte 5 minute?

În acest mediu și-a făcut apariția, ca dascăl secundar, sosind de la Munchen, încărcat cu soție și doi copii adorabili, Nae Ionescu, metafizician al religiei, personaj fabulos despre care s-au scris și se vor mai scrie zeci de tomuri.

Liceul din Valea Voievozilor era un liceu de cădeți, liceu militar. N-am vrut să mă fac ofițer.

Am plecat la Craiova să fac ultima clasă și să dau bacalaureat modern, cu limba latină și limbi străine la bază. Acolo am scăpat de mistici. Am intrat în lecturi și dragoste, ambele păgâne, prelungite încă doi ani, în constelația nouă universitară bucureșteană. Discordie cu Tata Ion? O, nu pe erotică, pe destrăbălarea deșucheată, cu sucirea capului unei fecioare care aștepta după un avort un matrimoniu imposibil, cu scrisori tandre de la guvernante și studente, cu țișănci și țărănci scoase din cuptorul cald al covercii din vie, sub nasul lui. Se prefăcea că nu vede. Tușea în zorii zilei, ca să-mi dea de veste, când mi-aducea garnița cu apă rece, ca să mă așez la lectură și la învățatul limbilor străine, conform ordinului primit de la fecior. Îmi turna tacticos apa din cană. Era ortodox rural în materie erotică. Privea *naturaliter* asemenea funcțiunii la tineret și chiar la bărbați maturi sănătoși. Era pudic, firește, dar fără *angoasă* catolică ori zăgăzuire protestantă. Problema eroticii soluționată natural și în stil rural este soluția ortodoxiei.

Discordia noastră metafizică începea de la negarea dogmelor mistice, de la problematizarea lor, de la îndrăzneala analizei cu lupa rațiunii și a informației istorice.

Sub imboldul lui, l-am căutat pe preotul Tudor Popescu de la Cuibul - cu - Barză, predicator celebru.

Pe urmă, am nimerit la Y.M.C.A., din strada Sălciilor 36, București.

Pe urmă, am nimerit la C.V.J.M., din Wilhelmstrasse 48, Berlin.

V-am spus: mă pricep la mistici, dintr-o frecventare intimă și îndelungată a lor.

Când am nimerit peste Vladimirești și Sfânta Mănăstire Sihastru, peste stareța Veronica și peste părintele Ioan-Silviu Iovan, peste Micaela și Teodosia, peste Fevronia și Tiberiada, peste starețul Teoctist, peste Simion Ovezea și Nectarie Cristişor, monahi și monahițe mistice, sincere, iar ei, caști, și ele, fecioare, ochiul meu era avertizat. Nu eram o gălmă, ca să fiu indus în eroare și nici o huidumă filosofică, să neg evidențele. Eram un laic trecut prin ciur și prin dârmon, fără a deveni mizantrop.

Fenomenul Vladimirești are în mine un cronicar fidel, atât cât poate fi de fidelă o oglindă sau o fotografie.

Îmi scriu aceste mărturii pentru mine însumi, ca să nu le uit și să le am la bătrânețe.

Întâmplarea face să am 8 ore zilnice libere, astăzi la Periș, unde mănuiesc 8 ore lopata și dorm, somn agitat, alte 8 ore.

Idealul socialist al celor 3 opturi cotidiene (predicat de clienții mei salvați de la moarte și care m-au gratificat cu 5 ani de pușcărie, m-au scos apoi, cu onoare, de-acolo, basma curată, fără surle și tobe, m-au repus în avocatură și m-au suspendat din nou, fiindcă nu urlu ca lupii lor) se realizează în șomajul meu actual impus. Intrat în cotitură agricolă la Periș, pe peticul meu de pământ, n-am stăpân pe cap, n-am clientelă privată, n-am obligații decât față de mine și familie. Am terminat aici cu fetele și damele, fiindcă n-are sens să-mi complic existența destul de complicată.

Trăiesc aproape călugărește, fără rugăciuni, fără icoane, fără biserică, asemenea lui Tata Ion, și mă gândesc la problemele lui specifice.

Mi-am impus programul celor 3 opturi ale socialiștilor de odinioară: opt ore muncă, opt ore somn, opt ore distracție. Sâmbăta și duminica plec la București, la familie. Mă costă zece lei săptămânal.

Lucrez 8 ore în vie și la sădit zarzavaturi pentru hrana pe un an a familiei și a mea.

Dorm aproape 8 ore, somn dulce în ultima vreme, fără *angor pectoris*, în potop vegetal de vie și livadă.

Ca distracție, scriu la aceste caiete intime, evocând din fragmente disparate, după sistemul decorativ al mozaicurilor, pe maica Veronica, drama vladimireștilor și a sihastrilor, semnificația lor pentru peisajul actual al țării mele, așa cum i-am văzut și i-am trăit din aprilie 1954 până la 30 martie 1955.

Ralea, anticul magnaților și al satrapilor (1 iunie 1955)

Când am început bătălia, în aprilie 1954, contra satrapului persan, episcopul Antim de Buzău, pentru apărarea sihastrilor și a vladimiriștilor, mi-am căutat mai întâi aliați, ca oricare războinic. Călugării aparțineau administrativ de eparhia buzoiană. De fapt, aveau ramificații în toată țara.

Un război, fie chiar ecleziastic, se câștigă cu diplomație, strategie și tactică. Diplomația precede declarația de război și închide ostilitățile, căutând să secere, să culeagă și să depoziteze rezultatele fericite sau dezastrele.

Războiul se declanșase numai pe aripa vladimirismului călugăresc mascul, adică asupra Sfintei Mănăstiri Sihastru de la Ploscuțeni, de lângă Adjud. Nu se ataca incinta și centrul columbelor, în frunte cu maica Veronica. Erau caterisiți 18 din 46 de sihastri și pus în discuție părintele Ioan-Silviu Iovan, care luase metanie la Sihastru, unde își avea și ucenicii cei mai destoinici. El este duhovnicul Vladimireștilor, ieromonah macerat de posturi și rugi, care predica cu timbrul său faimos.

Ca diplomat al proceselor penale de factură ideologică și politică, ba chiar ca om trecut prin diplomație, fiindcă vârsta dintre 23 și 25 de ani am petrecut-o ca atașat de presă într-o ambasadă de pe malurile Spreei berlineze și am participat la încheierea unui tratat comercial între Germania și România, știam că un război este câștigat sau pierdut 51% de către diplomația țării respective. Anglia pierde toate bătăliile, în afară de ultima, câștigând toate războaiele de aproape patru secole, fiindcă nu a introdus serviciul militar obligatoriu dar are în schimb cei mai subtili, ponderați și informați diplomați. Germania a pierdut două războaie mondiale, cu tot serviciul militar obligatoriu, și cu mașinismul lor războinic, fiindcă a avut, cu excepția lui Bismarck, o șleahță mizerabilă de diplomați măgari, mărginiți, îngâmfăți, junkerizați și fără orizont internațional. Bismarck, tot junker, era prieten intim cu Bleichroder, bancherul izraelit, și recomandă armăsarilor de breaslă și castă să-și mai subțieze sângele odraslelor cu iepe iudaice. Zadarnic. Prusianismul prea localist a sprijinit pe Bismarck și a unificat Germania, dar a dus-o de două ori în prăpastie, odată cu Wilhelm II și, apoi, cu Adolf Hitler.

Rușii pierd toate războaiele și le câștigă pe toate cu diplomați cosmopoliți, cu spermă ucraineană și căzăcească, plus ideologie universalist-ortodoxă sau internaționalistă.

Aici - *in ovo și minuscul* - era vorba de un război *sui generis*: un război în sânul bisericii ortodoxe, la sânul maicii noastre. Era o răzmeriță cu perspective de război civil ecleziastic. Amintirile mele vii despre Martin Luther și catolicism, despre reformă și contra-reformă, întipărite în adolescență din prelegerile și interminabilele discuții cu filosoful plurivalent și umanist Nae Ionescu, mă atrăgeau să intru trup și suflet în această bătălie, să nu se mai comită, în mic, greșelile de odinioară din alt peisaj geopolitic. Oricât de mici sau de mari, greșelile ideologice rămân greșeli. Istoria Atenei se petrecea pe un spațiu redus și la o populație infimă, în comparație cu aglomerațiile moderne. Gesturile, greșelile, pozițiile, tactica, strategia și diplomația rămân eterne în substanța lor, fiindcă omul rămâne etern în substanța lui istorică plurimilenară, cel puțin aceste 3 - 4.000 de ani, cât îl descifrăm noi din pietre, papirusuri, pergamene și cronici.

Martin Luther apăruse în Valahia, la Sihastru, și predica la Vladimirești sub vestmântul lui Ioan-Silviu Iovan, înconjurat de „mase folklorice”, după pleonasmul savantului frate Andrei Scrima din biblioteca Patriarhiei. Protestantismul ortodox cvasi-lutherian

avea 46 de ucenici la Sihastru și 300 de călugărițe-fecioare la Vladimirești, în frunte cu enigmatică, dinamică și energetică personalitate a stareței stavrofore Veronica. Influența vladimiristă răbufnise în Ardeal la Făgăraș, unde ucenicii săi au avut majoritate de sobor în două mănăstiri și unde s-au efectuat prompte represalii de către influentul mitropolit Nicolae Bălan al Sibiului. La distanță de câteva săptămâni, mănăstirea Cozancea a venit să mă angajeze avocat împotriva mitropolitului Sebastian Rusan al Moldovei, plus alte delegații de călugări de la o mănăstire din Ardeal.

Situația mi se părea încâlcită, tulbure, tensionată, dramatică, dar nu disperată.

Am adoptat tactica tergiversării, pentru a câștiga timp și aliați.

Era în aprilie 1954 și bătălia trebuia dată în fața instanțelor judecătorești, civile și penale, unde erau pendinte două procese: unul civil de evacuare și altul penal de port ilegal de uniformă. (Călugăritele vladimiriste și din alte mănăstiri au un semn distinctiv în portul potcapului feminin, o gingășie și o grație vizibilă ochiului expert, contra cărora s-a dezlănțuit o ilariantă prigoană). Procesul cel mare trebuia judecat de Sfântul Sinod, singurul for competent suprem în materie de desființare sau transformare a mănăstirilor, conform Legii și Regulamentului monahilor elaborat în 1948 sub domnia și jurisdicția Patriarhului Justinian Marina. Inamicii trebuiau bătuiți cu armele lor și cu arma legalității, în principal.

Am început numărătoarea prietenilor Vladimireștilor.

Numărul lor era câtă frunză și iarbă printre cei de jos și de mijloc.

Nu predica părintele Ioan-Silviu Iovan la câte 15.000 de pelerini, vara, duminică de duminică? Nu veneau pe noroaiete șesului, pe zăpezile și în bătaia Crivățului siberian, sute, ba chiar două-trei mii de hagioi, la fiecare sărbătoare?

Ce contează masele în Istorie? Masele sunt material amorf, lut din care olarul îndemânat poate face minuni de artă sau meșteșug. Materialul dictează anumite subiecte, dă anumite directive, manifestă preferințe. Se trece ușor peste ele de o voință năprasnică, satrapică, tiranică sau sanguinară.

Nu există o dictatură a proletariatului, ci o dictatură a cadrelor însuflețite de o dogmă. Comunismul contemporan este blanquism. Lenin nu poate fi înțeles fără Blanqui, iar Stalin fără țârcovnicii ortodoxiei țariste, fără Pobedonosțev și Purișchievici, este un satrap odios, sanguinar și enigmatic. Enigma lui Stalin se descifrează prin țârcovnicii lui.

Problema maselor este demult soluționată în mintea mea, de la lectura lui Georges Sorel.

Ceea ce contează în istorie nu este proletariatul și țărănimea, ci mandarinatul activ.

Ceea ce contează în configurația prezentă nu este atât opinia maselor amorfe, lut netrebnic, care poate fi silit să servească drept material pentru o oală de noapte sau pentru o ulcică de vin, pentru o strachină la rațe sau pentru potirul de împărțășanie, cât opinia clericilor de sus și a clericilor laici din aparatul de stat.

Clericii de sus puteau fi divizați. Episcopul Valerian Zaharia de Oradea, dușman înfocat al Vladimireștilor, dorea să ia locul patriarhului Justinian Marina. Episcopii Ardealului - doctorii - nu suportau decât cu greu autocrația mârlanului de la Vâlcea.

Sfântul Sinod se întrunea în fiecare an, de la 6 la 12 iunie.

Această săptămână era decisivă.

Am hotărât, încă din aprilie 1954, să amân cele două procese pendinte, în fața tribunalului raional Adjud și a procuraturii locale, până după sesiunea Sfântului Sinod din 12 iunie.

La acest for, am hotărât să mă bizui pe voturile doctorilor ardeleni și pe votul cu valoare numerică dublă al Patriarhului, deși erau în animozitate.

Între ardeleni, aveam un prieten scump: pe mitropolitul dr. Vasile Lăzărescu de la Timișoara.

Medicul vladimirist Ovid Munteanu aducea votul și prestigiul episcopului Nicolae Colan al Clujului. Se afla într-o efemeră tandrețe cu o nepoată, tandrețe pe care am stimulat-o, dând ordin în glumă de căsătorie: *tu Felix Austria, nubel!* Căsătoria n-a mai avut loc, fiindcă episcopul unchi s-a porcit și - poltron - a trecut de partea prigonitorilor. S-a desfăcut și logodna, pe alte temeuri și pretexte.

Pot spune că am neutralizat, din aprilie până în august 1954, cu raporturi personale, pe Patriarhul Justinian Marina, cu o tactică ușoară, de fiu curtenitor al Olteniei față de unchiuțul ajuns în situații fabuloase. Nici n-am crezut că va fi atât de ușor. Ușile îmi erau larg deschise. În tinerețe, citise revistele pe unde scriam, ca poligraf infatigabil la Berlin și Paris, pe când el era popă rural în Vâlcea, ceea ce îl umplea de respect și de uimire, când îl vedea pe acel student minune al Olteniei pupându-i mâna, cu venerație și maniere arhaice. Nu mi-am permis un moment să vorbesc omului și compatriotului Marina. L-am tratat mereu drept patriarhul Justinian. Omul dispărea topit și absorbit în dregătoria sa, chiar în stricta mea intimitate, a solitudinii tragice în care mă cufundam vertiginos.

Mi se spunea de către prieteni și cunoscuți că patriarhul Justinian Marina a fost hoț de cai (inexact!). Descindea din geambași și hoți de cai. Ascendenții, da! El, personal, nu! Nu mă supăram. Luam alt subiect de conversație. Vladimireștilor sihastru sau columbelor nu le-am îngăduit niciodată să-l bârfească în fața mea.

Patriarhul Marina avea o afecțiune specială pentru mine din două motive sentimentale:

1) fusese prieten cu fratele meu mai mic (medic),

2) admirase pe Nichifor Crainic, iar eu am fost avocatul lui în procesul înscenat de Teohari Georgescu, și-l apăraseram pe poetul Șesuhlor natale cu ultima dârzenie, cu riscul libertății mele. Presimțea că i-aș putea fi și lui avocat?

Meseria mea este bizară. Faima mea de penalist mă pune în încurcături stranii.

Căutam de zor o legătură cu o bancă, pentru a obține un credit pentru un prieten. Era înainte de 1944. Intr-o seară, pică un înalt funcționar, care-mi aduce o sumă mare de bani, drept acout pentru un proces penal nedeclanșat. I-am restituit banii și am obținut creditul căutat pentru amic. Eu aveam bani peste nevoile curente ale câtorva ani, iar averea era consolidată în tot soiul de imobile și investiții, atât pentru mine, cât și pentru copii.

M-am gândit mereu la asemănarea comportării lui Marina cu acel înalt funcționar bancar, care m-a angajat, cu anticipație, avocat penalist al său.

Puteam să-i cer orice pentru mine și mi se acorda.

Puteam să cer, deci, lucruri rezonabile pentru Vladimirești, fără efort și fără grija catastrofei sau a turpitudinii din umbră.

După ce-am făcut numărătoarea prelaților utilizabili în acest război ecleziastic, m-am gândit la laici, mai mult sau mai puțin influenți.

Din Tucidide, știam că o cetate, oricât de minoră, aliată ție, poate atârna în greul balanței la victorie sau în înfrângere.

M-am împrietenit până și cu călugărul Mitrofan, valetul și ușierul Patriarhului. M-am împrietenit cu directorul lui de cabinet, poetul Nițșor Cazacu, cu amabilități prezente, telefonice sau epistolare. Am intrat în *ruajul* lor administrativ, cu vizite de protocol, șuete și grațiozități.

Dintre laicii influenți, m-am gândit la Gala Galaction, la Petre Constantinescu-Iași și la Mihai D. Ralea.

Am renunțat la Constantinescu-Iași. De când a avut sifilisul, în anii 1940 - 1941, și a fost tratat cu malarie, după metoda Werner-Yauregg, acest belfer și vechi amic al meu, căruia i-am făcut servicii substanțiale în viața mea, s-a sălbăticit moral, s-a cretinizat și a ajuns o păpușă în mâna unor sforari din umbră.

Gala Galaction mi-a dat ajutor prețios în ședința Sfântului Sinod din 6-12 iunie 1954.

M-am gândit, la un moment dat, și la Mihai D. Ralea.

Poate fi utilizat acest ipochimen pentru cauza dreaptă? A fost ministru al Cultelor și abia pândește să mai intre în dregătorie. Cuvântul lui ar avea greutate, fiindcă este vibratil și volatil, vibrion pătrunzător și ultra-virus, bârfitor și tenace, ductibil ca șarpele cel mai târător și mai iute de picior decât iepurele, de unde a luat inima în piept și pielea în spinare.

Am renunțat.

Ralea a utilizat pe toată lumea pentru atingerea țelurilor sale.

Ralea n-a ajutat pe nimeni fără beneficii palpabile și urgente.

Cum ar putea Ralea, prietenul magnaților politici și financiari, să ajute călugării umili de la Sihastru și călugărițele-fecioare?

Ralea a fost prieten cu inginerul N. Malaxa, magnatul industrial al României, dar i-a lăsat sora iubită în izbeliște, prigoană și nedreptate, o soră-călugăriță albă, fecioară și matematiciană, pedagogă faimoasă, cu părul coliliu, a lăsat-o în prigoană judiciară, când putea fi martor prețios, singurul martor prețios al cinei când Irina Malaxa - soția inginerului - i-a înmănat plicul cu bani pentru cheltuielile casei, înainte de plecarea în Ardeal. Erau plicuri sigilate, cu devize. Irina n-a plecat să se odihnească în vacanța din Ardeal. A plecat la Țarigrad și apoi în America, fiind așteptată, la Constanța, de un vapor suedez clandestin și „răpită”.

Ralea venea ambasador de la Washington, ca să aducă mesaj de îmbărbătare celor două femei. Cina cu ambele femei și le transmitea știri, deși era ambasadorul Anei Pauker. Cina n-a fost secretă. În dosarul penal al călugăriței albe se află ample lămuriri, care urmau a fi interpretate just. Operația era ușoară. Dovedeam existența sigiliilor pe plicuri. Aici era nodul procesului.

Am chemat pe Ralea să-mi ajute călugărița albă și fecioară cu păr coliliu, ca s-o scot din năpastă. A refuzat indignat. A interzis femeii lui No. 1 să dea o mână de ajutor, deși biata femeie făgăduise. Era biata *Fetița* Ralea.

Acest poltron putea fi de ajutor columbelor vladimiriste și sihastrilor mei înșihăstriți de dreptate? În calitate de fost ministru al Cultelor și de permanent candidat, lehăind prin anticamererele puternicilor zilei, putea fi un sprijin prețios. A sprijinit vreodată pe cineva în viața lui? N-a dat bir cu fugiții când a fost greu și nu s-a înghesuit de 25 de ani, permanent, la tava cu plăcintă?

Ralea a fost prietenul magnaților industriali de *tip Malaxa*, s-a gudurat pe lângă Max Auschnit, care i-a furnizat tantieme în consiliul de administrație și pentru tipărirea *Vieții Românești* (banii îi băga în buzunar), a lingușit pe Aristide Blank, care l-a îndopat cu bani pentru eterna *Viață Românească* (banii îi băga în buzunar), a luat bani de la Dupront (pentru propagandă franceză și pentru studenții ieșeni de la cercul Anatole France, și i-a păpat banii), dar a luat și de la nemți (pentru propagandă germană, tot la *Viața Românească* - vezi declarația ministrului plenipotențiar Noti Constantinide). Sunt aproape sigur că a luat bani, în 1936, și de la plenipotențiarul sovietic Ostrovski (tot pentru *Viața Românească*, numărul închinat *Vieții Românești*, unde am tipărit lungul studiu despre L. Tolstoi, rămas plătit doar cu cei 500 de lei, deși lucrasem 3 luni la el, în timp ce el încasa numai de la *Discom* 200.000 de lei, iar revista se întreținea singură din abonamente și din vânzarea cu numărul etc.).

Nu mai facem pomelnicul financiar al lui Ralea, deși acest om nu poate fi descifrat decât prin cifre de pungă și stomac.

Poate fi găsit în punga magnaților și în pomelnicul tiranilor din România.

Unde este o pungă cu bani și un tiran politic, vei găsi prezent, în ultimul sfert de secol, pe Ralea.

A fost cu tirania lui Carol II.

A făcut campanie în noiembrie 1937 - adevărată lună de miere - cu Garda de Fier și cu Decebal Zelea-Codreanu, care mi-a povestit delicioase amănunte de poltronerie democratică.

S-a pus brusc în slujba doamnei Elena Lupescu, deși Ralea ultragiase și apostrofase public și privat pe Armând Călinescu, până când acest Tersite polifemic i-a oferit un portofoliu. L-a primit la două luni după injuriile proferate.

A virat brusc spre Antonescu, după ianuarie 1941.

Când a simțit cotitura de la Stalingrad, a luat legătura cu comunistul Lucrețiu Pătrășcanu, deși îl amenințase că-l împușcă în anii 1938 - 1939, pe când era ministru al Muncii. (L-a părăsit când l-au împușcat comuniștii și l-a calomniat *post mortem*).

După 23 August 1944, s-a dus la Maniu să fie primit în partid. A fost refuzat. S-a declarat obedient al Anei Pauker și a dat lustru „țărănist” unei guvernări, care a băgat la pușcărie pe foștii săi prieteni țărăniști.

A căzut Ana Pauker, s-a oferit în continuare lui Dej.

S-a oferit oricărui guvernament.

Ce-a fost Fouche? O sabie de Toledo. Ce este Ralea, în comparație? O târătoare veninoasă. Prezența ei este pericol maxim.

Am îndepărtat gândul de a-l introduce în afacerea Vladimireștilor, ca pe-o reptilă veninoasă, pe acest fost și prezumtiv ministru al Cultelor.

Ralea nu poate fi prietenul și apărătorul celor mici sau al năpăstuiților.

Ralea nu poate fi decât prietenul magnaților și al satrapilor.

Cum ar putea lua poziție contra satrapului persan de la Buzău și contra mafiei de la Culte, care joacă o păpușă cu numele de Constantinescu-Iași?

Cum s-ar putea strica, eventual, cu Marina, prietenul prietenului său Ghiță Dej, căruia i-a venit rândul să fie proclamat, după Ana Pauker, al treilea mare om politic de la Mihai Viteazul și Armând Călinescu?

Cum ar putea indispune pe Iosif Chișinevschi, marele cancelar și Bismarck al Valahiei?

A preferat să țină o conferință despre Garabet Ibrăileanu, deși criticul ieșean a semnat toată viața G. Ibrăileanu, ca să demonstreze cancelarului că trăim într-un stat plurinațional, că, în definitiv, Levantul a adus valori supreme în acest peisaj danubian. Seara, oftează cu Suchianu după Moldova lui Tudoriță Balș, o Moldovă localistă, regionalistă și cu „specific național”, vorba lui Garabet I.

Meandrele acestei prea sinuoase reptile sunt nesfârșite.

Ralea și Nectarie Cristișor (august 1954)

Nectarie Cristișor este un călugăr blond, cu ochi rotunzi și sclipitori, supranumit Mercurius, fiindcă înghite distanțele de parcă ar avea la picior sandala zeului antic al negustorilor, al avocaților și al hoților.

El este delegatul Sfintei Mănăstiri Sihastru cu treburile exterioare, un fel de ambasador și ministru de externe al acestei republici monacale minuscule, în conflict cu mica putere a Episcopiei Buzăului, aliată cu marea putere a Patriarhiei din Capitală.

Nectarie Cristișor este diplomatul versat cu laicii și cu chestiile judecătorești. Face legătura cu mine. Mă găsește la București, la Poiana Țapului sau în orice colț de țară m-aș afla. Nu are impedimente. Nu se teme de distanțe.

Stau în acceleratul de Moldova, în plin august înăbușitor, după ce-am alergat trei ceasuri în Capitală, pe lipărul dintre orele 12 și 15, cu Nectarie și cu ucenicul meu Emil. N-am mâncat. Ne așezăm în tren. Am scos toți trei bilete la clasa a III-a, ca să economisim banii mănăstirilor și să nu batjocorim bănuțul văduvei și al orfanului.

Ca și Ralea, prin Antile sau Canada, Nectarie Cristișor este volubil și exuberant în voiajurile din Valahia. N-a trecut granițele, dar kilometrajul său general echivalează circumferința planetei. Știe să călătorească. În geamandanașul său găsești de toate. Ne scoate meniul: pâine proaspătă, brânză veche, prăjituri uscate. Înfulcăm, fiindcă de 48 de ore eram dihăniți de meserie și de alergături. Nectarie înghite tacticos și elegant, cu surăsuri și conversație adecvate. Prânzul e mai mult decât frugal, aproape inexistent, față de foamea noastră. Eu sunt Pantagruel, iar Emil este Gargantua, după 48 de ore de post. Propunem să mergem la restaurant. Biletele de clasa a III-a nu sunt valabile, răspunde Cristișor. Ba sunt, spune Emil.

Ca și călugărul întrariat cu sandaia lui Mercurius, ucenicul meu s-a prezentat surâzător și afirmativ. Apucă boccelele, să le ducă în plasele de fier ale vagonului-restaurant. Nectarie Cristișor se opune. Dar, dacă ni le fură? Nectarie nu poate fi urnit din loc. Nu ți-e sete? Ba, mi-este sete! De ce nu vii? Canonul nu-mi dă voie să intru în restaurante, berării, localuri publice rău famate. Ceartă mare. N-am mâncat eu, în străinătate, cu prelați catolici, în vagoane-restaurant? N-am dejunat, în plină lume, imediat după ședința Sinodului, cu mitropolitul Vasile Lăzărescu al Timișoarei, la *Athenee Palace*, și cu vicarul său, Ion Crăciunel? N-am dejunat și cinat la *Kempiaski*, la Berlin, cu Episcopul Comșa al Aradului, Dumnezeu să-l ierte, care se uita la prostituatele berlineze și ar fi fost amator să-l conduc la dame, eu, care eram dornic să scap de ele și așteptam miracolul convertirii mele definitive de la acest înalt prelat ortodox, trimis de Pronie din țară, pentru mântuirea mea? Când colo, prelatul venise să-i țin conferințe mistice și istorice despre Bărnăuți, la Arad, și m-a scârbit pentru câțiva ani și de mistică, și de istorie. M-am cufundat în cabală, și în nuri de dansatoare, și de acтріțe de la *Teatrul Piscator*.

- Hai, Cristișor, cu noi, să mănânci! Noi bem bere și tu bei apă. Murim de foame și de sete.

Ca și lui Ralea, amator de ambasade și voiajuri, lui Cristișor îi place mâncarea. El este evident lacto-vegetarian. Nu gustă carne, nu bea alcool, nu păcătuiește, pentru a se putea spovedi și împărtăși zilnic cu taina euharistiei, spre mântuirea sufletului, prin alungarea păcatelor.

Spre deosebire de Ralea, Nectarie Cristișor este econom și cu pudoare.

- Cum o să apar în restaurant, cu potcap în cap?

Pudoare? Timiditate?

Iată două noțiuni pe care comis-voiajorul M.D. Ralea nu le-a mai cunoscut din fragedă tinerețe.

Din vagonul-restaurant am trimis de îndată, prin ucenic, limonada rece, prăjituri, cașcaval și o pâine albă monahului Nectarie Cristișor, supranumit Mercurius, ambasador al Sihastrilor, ministru de externe al Vladimireștilor, nepot de episcop, luat la harță cu unchiul bătrân, devenit satrap persan și monahofag.

Ralea iubește satrapii din principiu. Pe lângă ei, dacă nu curge, pică. Iar dacă satrapii devin antropofagi, Ralea taie, gustă puțintel și înghite carnea de om, pe care o declară delicioasă în fața șefului și se miră că există atâtea *prejudecăți* în lume. În definitiv, omul de ce n-ar mânca alt om? Ce se opune? Gustul, mirosul sau obiceiul?

Banul, ca și friptura - *non olet* - are miros agreabil pentru Ralea.

De ce mă năpustesc pe Ralea?

De ce mă năpustesc pe Ralea?

În definitiv, omul nu mi-a făcut nimic. Nu avem nimic de împărțit. Îi suflă și lui pantalonii în vânt de crivățul existenței cotidiene, cum le suflă la toți, așa cum spunea temnicerul-șef oltean Vișan la Ocelele Mari: „Mie nu-mi suflă pantalonii ca la alții”. Poartă și el blană de iepure pe spinare, cum spunea Dimitrie Cantemir despre greci. N-a fost la Atena, acum câțiva ani, un ministru, Alexandru Ralis? Are apetituri de satisfăcut, ca toată lumea josnică, balcanică.

Mișu Ralea a teoretizat *obstacularea* în definiția omului și el se poartă ca un *Treibholz* moral, lemn plutitor pe apele învolburate ale evenimentelor istorice. Ei, și? Este ușurel la greutatea morală și nu cade la fund ca o buturugă. Spune una, în teorie, și face alta, în practică? Parcă evlaviosul Marina (în teorie) este mai bun, în practică? Nu este Justinian Marina patriarhul lor? Dacă episcopii, mitropoliții și patriarhul nu-și acordă teoria cu practica, mai poți avea pretenții de la un laic, fățiș ateu, ca Ralea, unul din puținii atei, care au îndrăznit în ultima vreme să se afișeze, cu viziara ridicată? Un biet mîncău, care avea să-și umple mațul gros și care este preocupat, exclusiv, de intestine (maț gros și mațe subțiri). Ce vrei, tu, mandarine, de la el?

Cum poți să te degradezi, ca, din medic uman caritabil, care a sacrificat suflete dragi, averi, onoare, libertate, să ajungi medic veterinar în specialitatea parazitologie?

De ce să mă năpustesc și-l năpăstuiesc pe bietul Mișu Ralea, omul cu mâini cartilagineoase, cu picioare în formă de X, cu nevasta No. 1, care a suportat toate infamiile lăbărtațului, cu amantă-nevastă mormonică No. 2, ca să se fâlească apoi cu omul vâxuitor, care a lustruit pantofii guvernanților tuturor regimurilor de satrapi persani sau de magnați financiari? De ce o fac? Fiindcă Ralea este un personaj reprezentativ, aproape un simbol al Balcanului bizantinizat, al răului din aceste regiuni.

El este bulgăroi cu ceafă groasă, după tatăl său, un onorabil primar al Hușului, de factură liberală, cu eredități de zarzavagii bulgari. La Huși sunt trei seminții, trei neamuri vechi care populează orașul în părți egale:

- 1) băștinași rumâni,
- 2) unguri reformați-calviniști sau catolici,
- 3) bulgari ortodocși.

Prin familie, Ralea face parte din categoria a III-a, un adevărat *tiers etat*, a treia stare, poate bulgar-zarzavagiu, poate plăcintar grec.

A vrut să treacă la starea I, la rumâni băștinași, alegându-și ca mastru pe Garabet Ibrăileanu. A nimerit din lac în puț. Un bulgar metafizician (*contradictio in adjecto*), condus de un breslaş al covoarelor?

Nu cred în calomnia lui Pamfil Șeicaru - alt indian -, urmaș de asasini, emigrat în Valahia, ca și Nichifor Crainic și Nae Ionescu (ultimii scăpați de asasinat fizic, sublimați în sacerdotalitate), că mama lui Ralea se cheamă... Angelica Kaufmann. N-are importanță, chiar dacă ar fi adevărat. Ar fi o subțirime a sângelui, dacă bunicul acestei Angelica ar fi recent venit din Levant. Dacă este vechi levantin pe-aici, atunci este un lapidat, adică un criminaloid, un mattoidal. 114 Ralea are instincte de călău criminaloid și impudoare mattoidală. De aceea mă feresc de el și sfătuiesc pe amicii mei, pe ciracii mei, pe amicii ciracilor mei să se ferească de călăi, de criminali și de impudici.

Feerie astrală

Sâmbătă și duminică, în prima săptămână a lui iunie 1955, au fost pentru mine două zile feerice în Capitală, cu un final astral.

Am plecat la 11 dimineața, din via mea, lăsând sapa, lopata și grebla la o parte. Trebuia să-mi văd copiii, muierea și casa.

Aici este o catedrală vegetală, contemplație, visare, muncă.

În strada C. Sandu Aldea 96 din București, este bordeiul meu, cu progeniturile, viața vie, legătura mea cu exteriorul, lăstărișul meu.

În gara Periș, am așteptat peste o oră ca să se scurgă trenurile excepționale, cu manifestați de la Brașov, Bușteni, Sinaia, Câmpina și Ploiești veniți, din ordin, să salute cordial pe tovarășii Hrușciiov și Bulganin. Drapele multe.

În gară, conversație agreabilă cu prezumtiva mea viitoare noră, cu maica ei, cu colege profesoare ale cuscrei.

Nora își dă bacalaureatul la 16 ani. A copilărit cu băiatul și cu fetița mea. Cu tatăl ei, doctor, fost și actual (mai puțin) șef al spitalului din Periș, am hotărât să ne căsătorim progeniturile. N-am rupt tunica, așa cum fac chinezii, când hotărâsc, anticipat, mariajul odraslelor.

Suntem prea moderni pentru asemenea rituri arhaice.

Totul este o ipoteză, o glumă, o politețe.

În Gara de Nord, n-am mai găsit tramvaie. Totul suspendat, cu drapele și manifestați obligați, nemâncăți, până la ora șase seara. Pleacă dimineața de-acasă, nemâncăți. Așa-s valahii. Nu știu să facă sandviciuri, să ia hrană rece, să renunțe la mămăliga lor caldă. Sunt palizi, nervoși, cu figuri sepulcrale.

Eu am mâncat o pâine neagră, de 2 lei. Am 2.400 de calorii în burtă. Bocancii arhaici m-au ros și mi-au făcut bătături. Înaintez cu greu. Salut și conversez cu prietenii, cunoscuții sau clienți întâlniți pe traseu. Unul, mănăstirean, huligan de dreapta, rotofei de stânga, spune că parcă aș fi - zdrențaros - un vânzător de găini. Port mereu papornița oltenească. Am trandafiri și românite pentru nevastă, fiică și casă. Huliganul mănăstirean, adept al mănăstireanului nostru Corneliu Zelinski-Braun zis Codreanu, fiindcă școala noastră, Eton românesc, a fost cam cosmopolită, mă invită acasă la el. Mă duc. Mă roagă să vin, seara, la o cină stropită cu vin generos, la o *parolă*. Dau răspuns evaziv.

Nu m-am ținut de cuvânt, a doua zi, fiindcă au venit Tiberiu Iliescu, Emil Popovici, Viorel Catrava, Moștenescu (din Oltenia) și s-a lăsat cu zaiafet. Au mai picat Pavel Pavel și profesorul Cristescu, învățăcel de Leipzig.

Eu am oferit 5 ouă fierte și un sfert de kilogram de brânză, conversație, ceva pâine (era lipsă). Ei au venit cu vermouth și vin. Nu prea mult. De la 11 ziua la 11 noaptea, conversație animată. Am ieșit și în oraș, cu ei. M-a însoțit nevasta.

După ce s-a terminat zaiafetul, la întoarcere, la miezul nopții, i-am arătat nevastei luna, stelele, spațiul cosmic, apariția bruscă a primăverii. S-a înspăimântat. A înțeles. S-a lăsat moale, ca o cocă în mâna brutarului.

I-am transmis gândurile, sentimentele, senzațiile mele, într-o plenitudine rară între soț și soție, unde există eternul și banalul război al sexelor, care se rezolvă în armistițiul patului conjugal, așa cum făceam și noi.

Înainte de armistițiu, a priceput exact frământările, gândurile, ataraxia (destul de rar obținută) la care am ajuns, în sfârșit. A simțit misterul cosmic, cu intensitate sporită, feminină.

A fost o noapte de feerie astrală, de armonie desăvârșită, trup și spirit, a patului nostru conjugal, care se apropie, curând, de nunta de argint.

Feeria astrală rezulta din sincronizarea misterului cosmic descifrat conversatoriu în doi, cu misterul iubirii armonice și al atracției năvalnice genezice, în încleștarea și bătălia suavă a celor două sexe, bărbatul conducând femeia lui spre taina tainelor, mare preot, oficiind ritualul de lut al iubirii eterne, inițiind-o și spre ritmul universal, obținând plenitudinea între trup și duh, fără abisul obișnuit, fără discrepanța banală protestantă. Numai țărani arhaici mai știu să obțină asemenea armonii, binomul bărbat-femeie, cele două sexe acuplându-se într-o unitate superioară, fără a se degrada în *monade fără ferestre*, atom lângă atom, cu valențe neîmperecheate. Lupta modernă între bărbat și femeie este o stupiditate, fiindcă femeia este umbra soțului, roaba lui, plasma germinativă, plastilina pe care o frământă și o modelează după chipul, nevoia și asemănarea sa, modificându-se la rândul lui, după chipul ei. De ce soții cu vechime seamănă între ei, fizionomie, ca gusturi, gesturi, rituri și obiceiuri? Tocmai din această osmoză și taină a sămânței (pe care pântecul o primește ca receptacol, plămădind o unitate nouă, care leagă, modifică, structurează și împlinește) poate rezulta feeria astrală, trăită ceas de ceas îndeobște de cuplurile rurale de tip arhaic, dar și de cuplurile eterne reușite, pe toate longitudinile și latitudinile globului.

Charles Darwin - Apologie limitată - (august 1955)

Ipotezele lui Charles Darwin sunt la ceasul de față irefutabile și nedemonstrabile. Au ajuns axiome în biologie și antropologie, așa cum sunt axiomele lui Euclid în geometrie. Poți demonstra o axiomă? Poți combate o axiomă?

Am citit zeci și poate sute de încercări de refutare a lui Darwin. Mi s-au părut puerilități sau fantazii biblico-mistagogice.

Am recitat *Origina speciilor și Viața mamiferelor și a oamenilor-fosile descifrați cu ajutorul aparatului masticator*, în ipoteza lui H. Sanielevici. Ambele sunt construcții impresionante ipotetice. Uneori, mi se par basme, scornituri, artă pură. Mă șterg la ochi. Aparatul meu aceptor de fiu al secolului XX mi le fac plauzibile. E, totuși, artă, și anume epica omului de la apariția lui și a oricărei viețuitoare pe pământ, cu mult mai plauzibilă, decât basmele și scorniturile biblice.

S-a spus că Darwin micșorează omul. Eu am impresia că i-a sporit prestigiul prin povestea lui coerentă, rotundă, de tipică empirie englezească.

Ce aduce nou H. Sanielevici după Charles Darwin? Nimic.

Virulența lui pamfletară e penibilă. Se dă drept lamarkian și el este saturat de darwinism. Ipotezele sunt și mai îndrăznețe, dezvăluind fondul literar și mizantropic al ambilor cercetători, naivitatea lor avântată și pură, stupiditatea naturalistă.

A rămas în *faza Zola, naturalis* în antropologic.

Biologia urmează a fi construită de-acum înainte. Cum? N-aș putea spune...

Ca o ipoteză a mea personală: moraliștii chinezi, proverbele populare balcanice și arta africană ne pot spune mai mult despre povestea omului, decât basmele ironice ale acestor europeni occidentalizați în ceea ce este mai rău în Occident.

Summing up (Bilanț)

Am trecut de o jumătate de veac și am făcut un bilanț al activității mele intelectuale.

Am inițiat sau participat la trei-patru bătălii ideologice ale timpului meu, sub formă de vajnic corifeu, sau hilar atlet, și mi-au devenit toate indiferente, sau mă situez intim pe poziții diametral opuse:

- 1) *Manifestul Crinului Alb*,
- 2) antifascismul,
- 3) statul țărănesc,
- 4) formalismul judiciar.

În mod curios, toate erau insurecții și n-adeceau nici un program pozitiv. Așa-zisa problemă a generațiilor, eu am inventat-o în 1926, în România. Generaționismul, antigeronocratismul și stupiditățile hilare, care au durat 15 ani, eu le-am devansat cu un an, anul nefast al lansării *Manifestului Crinului Alb* în 1927 - 1928 Eram de doi ani la Berlin, în solitudine și criză religioasă finală. Scrisesem *Mistica Statului, Drumul libertății interioare, Dezaxare și construcție, Pârvan și Filosofia Statului, Autohtononia ordinii juridice* etc. După aceste arpegii de tânăr jurist literator, am dorit atacul frontal împotriva bătrânilor și a ceea ce mi se părea putregaiul reprezentat de ei. Era o epocă fericită, tihnită, prosperă. Nu-mi lipsea absolut nimic. Nu eram împins nici de gloria lui Herostrat, fiindcă reputația mea universitară era unanim recunoscută și consolidată după vizita lui Leon Degust (1925) în țară, când mi-a făcut onoarea unor discuții publice a tezelor mele în materie de *Suveranitate și Stat. Aveam idei originale* cu duiumul, luate în considerație de un bătrân și ilustru francez care nu dădea cinci parale științifice pe decan și pe jumătate din profesorii mei, palizi de invidie față de succesul fulgerător al unui tânăr ras în cap, cu pulover albastru^ fără cravată. După pilda lui Demosthenes care intra în bordei ca să-și pregătească discursurile la lampă (care păstra mirosul ranced al oloului), luni în șir, m-am ras în cap ca să scap de Wagner și de teatru, în tovărășia colegelor, și să rămân în bibliotecă.

N-aveam nevoie de glorie. Eram bolnav de *Weltschmerz*. Antifascismul virulent a pornit tot din acest alean, din patos melancolic și din spirit de contradicție.

Din ideea vetustă bulgărească stamboliskistă a *Statului țărănesc*, am *raftolat* o polemică de o virulență unică în presă. Ion Mihalache însuși (care-și imagina că-i vor fi atribuite ideile nesemnate din coloanele *Dreptății*) s-a înspăimântat.

În 1938, am trecut la bară și la articolul bilunar juridic în *Repertoriul Penal*. Am stârnit o discuție care a împărțit tribunalul în două:

- 1) formalistii dongorozieni și 2) tanoviceniștii, discuție care m-a amuzat copios și mă amuză mai ales astăzi.

Generaționist antigeronotic, am ajuns - iată! - bătrân și surd la acele prostioare mai mult decât prostute din *Manifestul Crinului Alb*, semnat de Sorin Pavel, arheologul academician Ion Nestor și de mine.

Din antifascist și amic al URSS-ului, am ajuns un țaran conservator mandarinal.

Antiformalist furios în drept - știu că *forma dat esse rei*.

Amic al Statului țărănesc, nu suport bruta pură și mă drapez în toga mandarinatului.

Nimic din ceea ce am susținut un sfert de secol nu mai pot susține.

În fond, eu n-am vocație intelectualistă. Sunt un simplu moralist, un gospodar vital al acestor plaiuri, care a trăit sincer, autentic și direct aceste experiențe.

Chinga și profeții

Stau de vorbă cu mine însumi *a propos* de o poveste a sclavului meu. Ca pe lângă orice filosof antic, care avea un sclav, iată că, în plină democrație populară, s-a atașat un sclav pe lângă mine. E băiatul lui Lisandru, țaran și vecin. Le-am oferit pogonul de iarbă pentru cei doi cai și cele două vaci ale lor. Mi l-au mâncat și mi-au stricat sârmele cu caii și cu vacile intrate după iarbă în vie, în schimbul unor servicii iluzorii. Eu sunt cel în pagubă. Am, în schimb, un sclav pentru treburi mărunte.

Duminica s-a dus cu șase flăcăi în livada fermei de stat și au distrus un vișin. Povestea cu satisfacție. Pe chipul lui se zugrăvea ceea ce nemții numesc *Schadenfreude*. Flăcării satului lucrează în bandă, prădând livezile și podgoriile. E un spirit generalizat. O sălbăticită unanimită în rândurile tineretului. Se bat și se schinguiesc oribil, ne-a relatat aseară Dr. Stelian Apostol, la care am fost la masă cu fiu-meu.

Ce poți să faci?

Un mecanic de la SMT a intrat în livada GAC-ului, să rupă vișini. Paznicul l-a lăsat. I-a arătat cum să ia vișinile numai cu cozi, iar nu să rupă creanga întreagă. A scos cheia franceză, să-i dea în cap. Tu ești la Stat, eu sunt la Stat, ce te privește că rup vișinul?

Acest vișin fusese pus de colonelul Radu, aghiotantul regelui Carol II. Nimeni nu mai plantează un vișin, un dud sau un cireș. Toți distrug.

Ce este de făcut?

Pe buzele tuturor, flutură eterna poveste a represiunii: Să strângem chinga. Să punem dârjale pe nărozi! Să-i punem la punct! Să le facem educație!

Să le facem educația: marea problemă!

Ce fel de educație?

Avem nevoie de chingă și de dârjale?

N-am avut destule până acum? Am trăit patru dictaturi, cu tot soiul de chingi și de dârjale.

În loc de chingă, mi se pare că avem nevoie de profeți.

Educația religioasă este deficitară. Aici este punctul lui Arhimedes, cu care ții nărozii de zăbală. E o constatare tristă a unui biet mandarin și această constatare trebuie să facă parte din doctrina secretă a înțelepților cetății.

Rolul vladimirismului în această epocă de hoție, brutalitate fizică și vulgarizare psihică mi se pare imens pentru națiunea mea valahă. Părintele Ioan mi se pare un profet necesar. Maica Veronica, vizionara și ctitora unei mănăstiri cu fecioare, într-o țară de curve și fomicături, este fără sens? Nobila ei aspirație urmează a fi terfelită în calomnie, ură și aruncare sub zăbrelele pușcăriei?

CĂLUGĂRUL ALB DESPRE MAICA VERONICA
Arcadia Vladimireștilor (mai 1955)

Et in *Arcadia ego*...

Și eu am fost la Vladimirești și am văzut pe maica Veronica, stareța soborului celor 300 de călugărițe fecioare închinată Fecioarei Măria.

Și eu am fost la Sfânta Mănăstire Sihastru, filiala Vladimirești, unde se rugau, candelile aprinse, 46 de călugări tineri benedictini valahi.

N-am fost o singură dată, ca pelerin, sau hagiul banal la acest Ierusalim al pioșilor valahi, fiindcă nu sunt curios, nici mistic, nu sunt nici măcar credincios. Cu Dumnezeu nu mi-am încheiat, încă, socotelile. El și le-a încheiat, probabil, cu mine, demult: m-a trimis 7 ani în internat școlar, 7 ani la cazarmă, concentrări și mobilizare, iar alți 5 ani în *lagăre* politice, pușcării sadea, la Aiud și Ocnele Mari, pe timpul inenarabilului Teohari Georgescu, al reginei Ana (Pauker) și al regelui Laslo I (Vasile Luca).

$7 + 7 + 5 = 19$ ani.

Sunt născut în 26 iunie 1904: grele socoteli fără smerenia robului de 51 de ani, pe capul căruia nu s-a pogorât harul credinței.

Acum sunt iar în surghiun, cu fasole și varză.

Am făcut *satrap persan* și *baron feudal* pe Episcopul Dr. Antim Angelescu de Buzău, în vara lui 1954, în fața instanțelor judecătorești de la Adjud și Bârlad, în calitate de avocat al călugărilor de la Sihastru, în proces de evacuare și de port ilegal de uniformă, intentat de sfânta episcopie. Colegiul avocaților din Capitală m-a pedepsit cu transferare disciplinară, pe trei luni, la Alexandria-Teleorman. Acolo, nu m-am liniștit, n-am renunțat la băcăniile câștigate, amenințate cu surparea, am conversat epistolar cu maica Veronica, am pregătit memoriu la Sfântul Sinod, pentru a opri iminenta caterisire a duhovnicului Ioan-Silviu Iovan, am combinat tranzacția diplomatică a stavropighiei dintre Patriarhie și Vladimirești, pentru a curma stupidul război ecleziastic dintre clerul de sus și clerul de jos, am chemat într-ajutor pe dr. Ovidiu Munteanu de la Cluj, medic smerit și fără arginți, care a socotit să încrucșăm brațele. E teoria favorită a vladimireștilor. E teoria Micaelei, substareță și spiriduș în grădina Maicii Domnului. E convingerea Frevroniei și a Teodosiei, bibliotecara. Așa mi-au glăsuț sihastrii, în epistole sfâșietoare și mistice. Așa mi-a telegrafiat, fulger, la Alexandria, părintele Ioan, resemnat și scârbit: *dușmanii noștri și-au vândut conștiința, acum își vând și biserica*. A aflat toată Alexandria vladimiristă, ortodoxă și laică. M-am trezit iar în vâltoare.

Singură, maica Veronica n-a încetat o clipă să lupte și să nădăjduiască în triumful binelui asupra răului. Eu am fost trabantul ei. Am formulat amândoi, oral și epistolar: Dumnezeu te ajută, dar nu-ți bagă în traistă. Războiul a durat un an încheiat. Plângerea episcopală de evacuare civilă și plângerea penală (de arestare pentru port ilegal de uniformă) au fost introduse în martie 1954. Arestările și evacuările forțate au avut loc, concomitent, la 30 martie 1955. Au fost arestate maica Veronica și 40 de călugărițe. A fost arestat părintele Ioan. Călugării au fugit de la Ploscuțeni, la o distanță de câteva ore de tren, anunțați din vreme de amici, după ce au pus zăbranic negru la portal, fanai simbolic și de anunțare a pelerinilor. Eu am picat la Sfânta Mănăstire Sihastru (unde luasem în glumă metania de călugăr alb) a doua zi după arestările generale și am fost și eu arestat 24 de ore, fiindcă se arestau toți pelerinii. Venisem împins de dor și neagră melancolie, pledam pentru ultima oară la Panciu, în apropiere de ei, și nu puteam trece, fără să stau la mănăstire sacramentalele trei zile, ca musafir mereu poftit, prima vioară într-o dramă wagneriană, mistică și ortodoxă. După surghiunul alexandrin, fusesem anunțat verbal că mi se dă o suspendare provizorie din profesiunea de apărător. A sosit în scris, antedatată, la 9 martie 1955. Antedatată sau numai întârziată prin poștă? Suspendarea provizorie este pe o chestie din 17 decembrie 1954, când m-am zborșit la un procuror care cerea pedeapsa cu moartea la 11 inși. Clienții n-au murit. Judecătorii au fost benigni. Președintele a fost și el mutat. Eu am fost suspendat provizoriu, fiindcă am spus, grandilocvent, că ne aflăm în fața unui dosar de 2.000 de pagini care conține 2.000 de minciuni, că nu ne aflăm la abator judiciar, ci la farmacie judiciară, unde se dozează pedepsele.

Noi, avocații, trăncănim multe. De data asta, am spus adevărul răspicat. Nu-mi pare rău. Puteau pieri 11 inși. Au fost salvați. Avem articole în procedura penală care asigură imunitatea judiciară la avocați și procurori. Ba sunt 6 categorii de imunități garantate de legi: deputații, copiii, nebunii, avocații, procurorii și capul Statului.

Să le fac teoria imunității judiciare? O să spună că fac teoria chibritului. Eu am fost pârât de procurorul general Mănescu, asul așilor din Procuratura Generală. M-am lăsat păgubaș. Am încrucșat și eu brațele. Ce mai pot face?

Am fost suspendat provizoriu. *Et il n'y a que leprovisoire qui dure!*

Din aprilie 1955, m-am reîntors la Periș. L-am părăsit la 12 aprilie 1948, pentru a fi arestat în Capitală și depus la Malmaison, cu limuzina, în noaptea de 14 spre 15 aprilie 1948. Mă reîntorc la Periș după 7 ani, așa cum mi-au dat drumul din pușcărie, cu clasa a III-a, bogat în experiență, iar bănește mai sărac decât Iov, deși am avut în ultimii doi ani o zgomotoasă avocatură, cea mai numeroasă, cea mai frumoasă, cea mai variată clientelă a Capitalei.

Cad ca pisica mereu în picioare.

Am încherbat, după cuvântul oltean, banii de cantină ai copiilor pe câteva luni, vânzând biblioteca, piesele de rezistență filosofică și literară, anticariatului de azi. Bogdaproste: nu mi s-a pretins nimic din cărțile juridice, ele sunt sculele meșterului.

Pe urmă, am să vând cu cobilița și la tarabă bucureșteană cireșele de la Periș, pe urmă pepenii mei de Arad, pe urmă strugurii de masă tămâioși și Hamburg, de care îngrijesc la ferma mea din Periș.

Printr-un miracol, șomajul meu profesional a căzut într-o *cotitură agricolă* și o *cotitură de legalitate*. S-au redat proprietarilor trei vii preluate de către Școala medie silvică din Periș. Școlile medii s-au desființat în toată țara. Cei trei proprietari au fost poftiți, cu adrese bătute la mașină, să-și preia podgoriile părăginite și să le lucreze. A mea era cea mai micșoară: are o întindere de un pogon. Alături, mai este o livadă de pomi fructiferi (decimați) de aproape un pogon. Mai am și un parc în fața casei, de 2.000 de metri pătrați, odinioară cu brădet și flori, în special trandafiri și lăcrămioare pentru fetiță, azi ajuns o ruină. Casa - goală și pustie, biroul, sufrageria și bucătăria - cu mucegai și igrasie. M-am refugiat în salon și în dormitorul copiilor. Îmi voi relua dormitorul conjugal și vom dormi pe podea, la rogojină.

Ce-mi trebuie bucătărie și sufragerie?

Aici sunt ca la hanurile spaniole: găsești de mâncare ceea ce aduci în traistă. Han spaniol? Aici este iubitul meu Periș, paradisul vegetal pierdut și regăsit. Am venit cu 5,15 lei în buzunar, bani de reîntoarcere, și cu o pâine neagră de 2 kilograme. Trăiesc de o lună. Crinii câmpului nu țeș și posedă cele mai frumoase vestminte, păsările cântă și se hrănesc, eu n-am bucătărie și mănânc.

Mănânc foarte prost, exact ca la pușcărie din punct de vedere calitativ, dar mă satur *cantitativ*. Făceam, noi, ocașii politici, caiafelor cu fireturi și epoleți, trimiși de Teohari în inspecție, o subtilă și sfioasă demarcațiune:

- Cum este mâncarea?

- Ar fi bună calitativ, dar e insuficientă cantitativ! Ascultam politicios pe prietenii de suferință, răspunzând în dodii și elegant.

Eu luam harapnicul diatribei, fiindcă inspectorii erau chelneri agramați sau tinichigii recrutați de prin Oltenia, având în frunte pe colonelul Bădica, gras ca un caltaboș îndopat:

- Bre, omule! Tu mă cunoști, eu te cunosc din auzite. Ce? Nu se mai egzistă mămăligă și făsu în Oltenia noastră? Aici e lagăr de ocnă sau de exterminare prin foamete? În genunchi o să vă trimiteți muierile la mine, vechiul vostru avocat, să vă apăr pentru crimă contra umanității, și să-mi radeți mustața, dacă vă mai scap de la moarte. Nu va mai sta în puțința mea.

...Le vorbeam pre limba lor dialectală, fiindcă nu-mi uitasem limba maternă olteană.

Colindasem oameni, perindasem idei, vagabondasem prin ținuturi septentrionale și mediteraneene, dar îmi păstrasem rădăcina balcanică.

Mi-au ras mustața. M-au băgat la zdup, la neagra, la turnul alb, dar am fost și am rămas intratabil pe chestiuni de onoare și de legalitate elementară a umanității. Cum mi-au ras mustața? Directorul era spânatic. A văzut 40 de popi deținuți în careu. Bărboși și arhaici.

- Boaitelor, jos bărbile! Și tu, bandit de avocat, jos mustața! Ce-i claiă aia pe buza dumitale?

Am rugat pe frizer să mă radă în cap odată cu mustața. Conflict.

- Ce, ești ocnăș? Ce, ești *lăgărist*?

Surăd acum liber la Periș: mănânc calitativ exact ca la pușcărie, fasole, varză și cartofi. Mă satur *cantitativ*. Directorul școlii silvice, ardeleanul Blebea, m-a băgat cu rația de prânz la cazan, din afabilitate. Seara, îmi mai dă bucătăreasa de la ea, ca o pomană și din remușcări de conștiință, fiindcă mi-a furat o oglindă venețiană după arestare. E țărancă din Periș. Uneori, soacra administratorului școlii se alarmează că mă culc nemâncat. Nici ei nu prea au alimente, în afară de cazan. Eu am, regulat, pâinea neagră, pe unica masă, fiindcă contabilul Topârceanu mi-a plătit chiria pe șase luni restante, iar în cei 19 ani de internat, cazarmă și pușcărie am învățat gustul și valoarea nutritivă a pâinii negre cu apă rece în cantități abundente, și reprize dese, pentru a ingurgita cele 2.400 de calorii cotidiene.

Trăiesc solitar, cu reguli monastice. Exact după tipicul viețuitorilor de la Sihastru, unde am luat metanie vladimiristă. Pâine neagră, apă rece, ceapă bătrână, o fiertură de făsu, crupe sau varză acră. Aștept cireșele, să mă satur de mâncare iernatică în plin mai. Usturoiul meu a răsărit sfios în golurile aleilor cu trandafiri. Un estet ar socoti asta o blasfemie. Eu sunt și cu estetica - nu pot trăi fără frumos - dar și cu utilitatea.

Am trimis familiei jumătate din suma chiriei primită în *cotitura legalității*, rezervându-mi jumătate (180 de lei) pentru pâinea neagră și un pac de tutun la trei zile. Nu mă pot dezbara de iarba dracului. Ce? Să-mi fie rușine? Eu sunt călugăr vladimirist de la Sihastru sau de la ctitoria brâncovenească de la Sâmbăta făgărășană, unde au răsărit pui noi?

Sunt un călugăr alb, cum m-a numit maica Micaela, pe neașteptate, după șase luni de observație, pus sub lupă, când malițioasă, când sceptică, în timpul bătăliei judiciare angajate cu tactica și strategia atacurilor și a tergiversărilor, după care s-a produs pupătura generală din noiembrie 1954. Eu sunt călugăr alb oltean ca Moxalia, primul cronicar în limba moldo-valahă.

Lupta judiciară începuse în aprilie 1954, cu apariția mea pe arena vieții și a morții, ca avocat ales de Vladimirești pentru apărarea Sihastrilor în fața tribunalului raional Adjud, când fugiseră toți avocații de la bară, intimidați sau instigați de episcopul Antim și de protopopul Roman Drug, ca să nu se bage într-o afacere tenebroasă, cu călugări răzvrățiți și răzvrățitori. Directorul colectivului adjucean, Abramovici, a primit ordinul și l-a executat, indiferent. În fața mea, s-a plecat cuminte.

Maica Veronica, după o vizită în mănăstire a lui Gheorghe Apostol, consăteanul ei și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, vizită care l-a intimidat pe Episcopul Antim, a reușit să-și convingă elevii sihastru caterisiți, bațjocoriți și beștelii să-și ceară tot ei iertare, să facă ascultare. Episcopul a venit în vizită canonică la Vladimirești. Măicuța Veronica, după un discurs inimos, i-a stors lacrimi episcopului la trapeză, în prezența soborului de călugărițe și a asistenței. Dr. Antim plângea.

- Hă... hă... hă...

Era o nouă *minune* a maicii Veronica, au spus musafirii și albele columbe călugărițe înveșmântate în negru. Să storci lacrimi de căință, înțelegere și frățietate celui mai redevabil dușman al Vladimireștilor? Nu era minune? O, nu! Era vraja specifică măicuței, combinată din energie sufletească, optimism, duioșie și daruri artistice înnăscute. Maica Veronica este surioara mea. N-am înduioșat eu și n-am intimidat călăii timp de 25 de ani?

După ce-am câștigat în Sinodul de la 6 - 12 iunie 1954, tactica tergiversării, preconizată de mine, cu rugămintea de a-și înceta atacurile, eu rămânând *franc-tireur* laic și liber profesionist, apărător aprins, își dăduse roadele. Am fost chemat la praznic, după plecarea lui Antim, cu un telefon al maicii, ne-am amuzat copilărește, pe formula mea *la pupătura generală*, între lupi și miei. O mănăstire vladimiristă în atmosfera ei intimă are ore grave, ore de rugăciune și de muncă feroce, dar are și zile mari, ceasuri de amuzament și de destindere sufletească. Mai sunt și alte mănăstiri vladimiriste, în afară de acestea două: *molima* s-a întins în Moldova, la Cozancea pe Prut, de unde au venit să mă angajeze ca jurist într-o chestiune de recuperare a unei dării și pentru transferările la Miclăușeni, a răbufnit în Ardeal, la Sâmbăta ctitoriei brâncovenești. Mișcarea vladimiristă prinsese rădăcini în sufletele monahilor de elită, putea să regenereze biserica ortodoxă, s-o facă din nou candelă aprinsă, să fie factor sincer și eficient în criza sufletească a oamenilor valahi.

La praznicul lacto-vegetarian al *pupăturii generale*, maica Micaela a lepădat maliția și scepticismul, numindu-mă călduros călugăr alb, cu metanie la Sfânta Mănăstire Sihastru. În atmosfera cordială și juvenilă de pension de domnișoare, având un bondar negru în fruntea soborului, pe părintele ieromonah, duhovnicul Ioan-Silviu Iovan, și cu diaconii angelici blonzi în odăjdii fastuoase, cu o echipă de sihastru sosiți de la Canossa Buzăului, sărbătoream triumful energiei și al artei maicii Veronica în îmblânzirea dușmanilor.

Mi-am permis, ca laic, cu limbă de aspidă, să grăiesc:

- Arătați-mi locul la trapeză unde a plâns de înduioșare Antim, satrapul persan, în timpul și după ascultarea discursului ciceronian al măicuței! N-au lăsat lacrimile niscaiva urme? N-au fost cumva lacrimi de crocodil? De ce nu le-ați strâns în tubușoare, să le duceți la Galați, spre analiză, într-un laborator cu chimiști? Nu erau lacrimi de glicerina, ca la actrițe?

- Cum lacrimi de glicerina, domnule doctor?

Măicuța era consternată. *Elle a la larme facile*. Ea avea lacrima ușoară și sinceră, iar indignările ei sunt strict ciceroniene, ca la înțeleptul Catilinelor.

- *Quosque tandem abutere patientia nostra*”?

Pe urmă, începu expozeul cu miez de dinamiță. I-am explicat cu ocoluri antice și cu exemplificări moderne chestia lacrimilor glicerinate. Sarah Bernhardt și caracaleanca mea, Elvira Popescu, care a cucerit la un moment dat Parisul (*les pieds d'Elvire à Paris, Paris a ses pieds*), utilizau glicerina în momentele patetice, când nu ieșeau de la sine lacrimile. Pe furiș, în batistă, posedau o sticlucă cu glicerina. Lacrimile factice curgeau în dăre vizibile pe fardul copios, cu care mascau o mască și un obraz.

Măicuța a fost și mai consternată. Exemplificările îmi sporeau acțiunile, care au scăzut apoi brusc, până aproape de zero, când am decretat, la final de praznic, cu vechea mea experiență asupra vulpoilor pocăiți:

- Ne aflăm în *intermezzo* războinic. E moment de pupătură generală. N-avem pace. Războiul nu s-a încheiat. Suntem în armistițiu. Războiul ecleziastic va izbucni cu virulență sporită. În evul mediu, exista la războaie un armistițiu faptic, așa-zisa *Treuga Dei*, de Crăciun și Paști. Avem *Treuga Apostoli*, armistițiu provizoriu încheiat de Antim, de frica lui Ghiță Apostol, consăteanul măicuței Veronica. E o victorie. Dar... să te temi a doua zi după victorie!

Eram la începutul lui decembrie 1954. Ne-am despărțit destul de rece. Eram considerat ca o Cassandra vestitoare de evenimente grave.

La 12 ianuarie, am fost trimis în surghiun la Alexandria, la plângerea semnată de Episcopul Antim către ministrul Justiției. Spre începutul lui martie, mi-a venit suspendarea din exercițiul funcțiunii și am plecat cu sapa pe umăr în viișoara de la Periș, iar la 30 martie au început arestările și prigoana generală contra călugărilor sihastri și a călugărițelor vladimiriste, în total 346 de persoane. Eu, cel de al 347-lea om, eram pus la pământ, izolat și claustrat.

Maica Veronica a fost scoasă din închisoare și adusă, ostatică, la Mănăstirea Țigănești, raionul Snagov, lângă București. Prin ce hazard milostiv am simțit-o lângă mine, ca să scriu acest memorial?

Eu sunt muncitor agricol, mai mult cu palmele, fiindcă n-am instrumentar la Periș, raionul Snagov, la doar 5 km depărtare de Veronica și la 38 de km de Capitală. N-am strachină, n-am cană de băut apă, n-am nimic.

Maica Veronica are domiciliu forțat la Mănăstirea Țigănești. Micaela, părintele Ioan și circa 40 de călugări și călugărițe sunt la bască, în cercetări.

Nu ne putem vedea. Nu ne putem sfătui. Nu putem râde împreună. Suntem despărțiți, dar comunicăm parcă telepatic, pe unde scurte. Știu precis că maica Veronica a aflat de prezența mea aici și-mi dă și-i dau târcoale. I-am scris o misivă prin poștă, cu o săptămână înainte de arestarea ei, despre intențiile stabilirii mele în ruralitate snagoveană.

Aștept să-și facă apariția pe poarta mare, să-i sărut dreapta albă și să mă binecuvânteze, ca pe cel mai păcătos călugăr alb, care încă nu vrea să se împace nici cu Dumnezeu, nici nu face legământ cu diavolul, care rămâne spectator și agnostic estetizant la desfășurarea credințelor religioase, la drama metafizică propriu-zisă, dar care nu poate fi indiferent la problemele morale și juridice ale veacului nostru tulbure.

Ce mă menține în viață?

Răspunsul e simplu: viața însăși, cu rădăcinile ei, cu roadele ei, cu bucuria, cu întristarea și cumplitele ei dureri, întristarea și durerea fiind pe reversul medaliei. Am fost născut dionisiac. Rob saturnalic sau patrician sardanapalic? Nu știu bine care-i categorisirea. Nici nu vreau să știu. În orice caz, din această familie de sânge, din această seminție a afirmatorilor vieții, cu bucuria și patetismul ei, sunt născut. Port patetismul și bucuria în ființa mea, sub brăul meu, ca cele două fațete ale medaliei unice, după simbolica lui *Janus bifrons*, zeul roman, care râde și plânge.

Drama creștină de factură protestantă a studenției mele berlineze a aruncat o dungă de melancolie permanentă, o grijă anxioasă pentru fapta bună zilnică, o nebulă întru Christos, așa spune-o, care mi-a încurcat viața plenitudinară, m-a aruncat în jurnalistică și în behăială avocațială, pentru ajutorarea celor năpăstuiți, pentru o caritate zilnică eficientă și justă, atât de greu de găsit în alte profesii. Mi-a încurcat viața? Sigur că mi-a încurcat-o. Eu am pierdut un sfert de secol cu superstiția protestantă a faptei bune cotidiene. Unde am ajuns? Și ce este o *faptă bună* fără o credință religioasă, fără dragoste creștină, fără nădejde în învierea morților? Nu am nici credința religioasă, nici nădejde în înviere și în nemurire, iar dragostea mea a fost dragoste de oameni.

O *faptă bună* e un fapt divers. Ce este bun și ce este rău? Poți prevedea implicațiile ulterioare ale faptei bune? N-am hrănit cu bani, pentru carnații cotidieni și brânza hebdomadară, la închisoarea Văcărești, pe Teohari Georgescu, ministrul comunist al Internelor, fără să-l cunosc, care a ieșit rumeior ca un cârnat îndopat, ca să-mi devină călău, călăul meu și al patriei? Nu am remușcări de conștiință că mi-am pus pieptul, onoarea, arta și știința profesională (acumulată la 5 universități europene), pentru a pleda gratis și a scăpa de la moarte circa una mie de delincvenți ideologici comuniști, evrei antifasciști și proletari, încadrați la moarte sub cele trei dictaturi dintre 1938 - 1944. Dar ce-a ieșit din fapta mea bună? N-a ieșit nici măcar un pui de cuc, să te spurce dimineața, când pleci pe inima goală. Au ieșit pui de năpârci.

Fapta bună, fără trinitatea credință, dragoste și nădejde, nu este o aberație? Mi-a umbrit cu melancolie pe Dionisos, originar și opulent. La saturnalii, mă purtam măsurat și politicoș, iar la masa lui Lucullus și a lui Sardanapal, ciuguleam ca un brabete, deși am stomac de protopop ortodox.

Mi-am pierdut douăzeci și cinci de ani din viață cu jurnalistică și avocatură pentru năpăstuiți, fiindcă eu nu sunt născut nici ziarist, nici lehău. Eu sunt născut oltean gospodar și - poate - scriitor.

Pot sta ani în șir fără știri interne și internaționale. Am cumpărat, aici, în cotitura agricolă, trei jurnale vechi, ca să-mi acopăr masa și pentru uz la WC. Nu mi-au ajuns decât pentru masa largă de bucătărie. Am introdus frunza aspră de lipan la WC, după rețeta lui Teohari la Ocele Mari, care ne-a interzis hârtia, fără să-mi dea frunza de lipan și alte frunze din paradisul meu vegetal. Ne rupeam cămășile în pătrățele. Pe urmă, ne spălăm turcește, cu deștăl și cu apă. Oribil!

Nu sunt ziarist. Nu-mi place nici lehăiala de tribunale, trâncăneala de vrute și nevrute, și nici anxietatea redacțiilor pentru ultimul flecușteț al omului politic.

Eu am fost născut - poate - scriitor. Așa mi se spunea înainte de a împlini 25 de ani. Nae Ionescu, cel mai avertizat critic filosofic al generației mature, ne-a scos, prin 1927, cinci scriitori de primă linie ai generației tinere. Nici nu tipărisem material pentru un volum. În 25 de ani ulteriori, mi-am stricat condeiul și mi-am schimonosit stilul natural cu oralități nesărate, cu umpluturi și *tranziiții* de jurist consumat, cu efemerida intrată în sângele jurnalistului. Și-acum mai confecționez cărțile cu *tranziiții și umpluturi* orale, iar jurnalul intim este varianta jurnalistului.

De ce scriu la acest jurnal agricol de Periș? Fiindcă m-am învățat să gândesc măcar două ore cu condeiul în mână, pentru a-mi fabrica articolul la gazetă sau pentru a-mi redacta memoriul către judecătorul de pace al acelei zile.

E un viciu ca fumatul, un viciu benign, care, practicat intensiv, te poate intoxica *a la longue*.

Dar orice învăț își are și dezvățul.

Nu mai fabric articol, nu mai confecționez memorii.

Țin un jurnal intim nud, *pro domo sua*, fără stilizare fastuoasă, fără perorații, fără tactică și strategie, fără introducere, fără tranziții, fără floricele, fără *captatio benevolentiae*, un *aide-memoire* amorf, pentru mine, și numai de mine descifrabil.

Un podgorean și un pomicultor trebuie să aibă un butoi al său unde să-și arunce fructele coapte din livadă, căzute sau deteriorate, își strânge borhot din vreme, îl lasă să fermenteze. Toamna, trimite la cazan și extrage licoarea parfumată. O prefrige. O pune la învechit și-i dă culoarea galbenă a chihlimbarului, cu ajutorul butoiului de dud sau de stejar care-și lasă sucurile.

Aceste jurnale intime sunt butoiașele mele cu fructe coapte deteriorate, borhotul melancoliei mele tandre pentru maica Veronica, pentru sihastrii și vladimirști. Asupra lor a căzut năpasta prigoanei. Inima mea de apărător sângerează și mi-e teamă să nu fac o fistulă purulentă. Mă vindec prin katharsis, constituind gânduri simple și dând glas simțămintelor elementare. N-am nevoie de formulare artistică. N-am nevoie de estetism elementar, nici decadent, nici fastuos neronian. Îmi ajunge precizia telegrafică sau fraza șerpuitoare abundentă, pentru a reda exact meandrele gândirii și polifonia orchestrală a simțirii.

Situația mea față de vladimirști este la răscrucea dintre ei și laici. Între călugări mistici și mireni sunt abisuri de valori morale și țeluri în viață. Eu aparțin laicilor prin structură malefică și *inebranlabilă*. Îi înțeleg și pe călugări, prin capul cultivat la cinci universități europene și prin cele patru limbi străine sau poate din vocație ratată? De ce m-au ștampilat călugăr alb?

Un vladimirist are ca țel suprem mântuirea sa în viața viitoare, de care nu se îndoiește un minut, după cum nu mă îndoiesc eu că ornicul îmi punctează ora 12 noaptea și peste 12 ore va fi lumină în miez de zi.

Credeți că Antim, sau patriarhul Marina, sau mitropolitul Rusan, sau episcopul Valeriu Zaharia se gândesc zi de zi la viața viitoare? Că acesta li-i țelul suprem pe acest pământ? Au citit și ei, calea-valea, tânjală pe dârjală, ca seminariști și ca studenți teologali, despre *chestia asta*. Apoi, și-au căutat preotese focoase și lăptoase, pentru a-și *aranja situația*. De-atunci, se aranjează mereu cu stăpânirea, în orice sistem politic sau social ar fi, își aranjează progeniturile, ginerii, nurorile, rudele din a șaptea spiță, chiar pe tatăl-socru al Florentinei patriarhului, ultima sa metresă. Rusan are 17 odrasle legitime. Vă dați seama ce bătaie de cap, mai ales de când a ajuns mitropolit al Moldovei? La toți 17 le-au sporit pretențiile, de când a sporit dregătoria protopopului de Năsăud. Unde mai pui alte 17 persoane, gineri și nurori? Nu fac 34 de pretenții? Dar dacă fiecare are trei odrasle, fiindcă familia asta puiază, pare-se, ca șoarecii, nu fac alte 51 de gurițe fragede, în total 85 de pretenții? Unde mai pui bonele, guvernele, sufragioaicele și servitorii? Un mitropolit al Moldovei, călugăr pe deasupra, având atâtea griji casnice, mai poate medita la nemurire, la învierea morților, la mântuirea proprie, la judecata de apoi, ca un sihastru vladimirist? Mai are timp să se roage pentru sine sau pentru alții, cum fac monahii, aceste candelă aprinse ale rugăciunii, cum stă scris în Regulamentul monahilor, elaborat de sfințnicii lui Justinian Marina și semnat de el *manu propria*? Ah, Doamne, ce-l încurcă monahii din Moldova de Jos?!

Parcă Marina n-are și el grijile lui? Bașca grija răspândirii molimei și sectei vladimiriste, venite ca o năpastă pe capul lui de oltean chibzuit, cu instincte atât de tari și de elementare.

N-are copil medic și fată căsătorită cu un medic? Or fi având clientelă ori s-au lenevit? Cât venit le servește lunar, suplimentar, în afară de câștigurile aduse de posturile lor? Am auzit că feciorul și ginerele își comandă reviste și cărți de specialitate din America. Pe onoarea mea: mi-a mărturisit-o, cu orgoliu, fratele-bibliotecar Scrima. Câți primesc reviste științifice din America? Și cât costă?

Monologul păstorului suprem al Moldovei infectate de stilism și vladimirism se continuă pe registre mentale opace și laice.

Când te gândești că tragedia Vladimireștilor se joacă în asemenea condiții, pe o asemenea scenă și cu asemenea parteneri, îți vine să urli, ca o gorilă în pădurile ecuatoriale.

CĂUTĂTORI DE DUMNEZEU

(Jurnal ecleziastic 1954 - 1955)

Poema și drama Vladimireștilor (1 mai 1955)

De fapt, va trebui să mă hotărâsc și să mă concentrez în această vară la Perișul meu cu trandafiri și vie păraginită, ca să formulez o carte apologetică despre *fenomenul Vladimirești*, cum este doct denumit în revistele oficiale ale ortodoxiei pseudo-patriarhului Justinian Marina.

O voi intitula, simplu și reportericesc: *Sihastrii și maica Veronica*.

Cum să încep?

De unde s-o iau?

S-o iau cronologic, *daccapo*: de când am luat cunoștință personală de fenomenul Vladimirești? S-a împlinit un an, într-adevăr, de când am făcut prima vizită în Grădina Maicii Domnului din raionul Liești, regiunea Galați.

Cum poți evoca inefabilul? Cum poți exprima contururile fine sufletești ale călugărilor mistici de la Sihastru și ale celor 300 de călugărițe-fecioare de la Vladimirești, strânse roi, ca niște albine, în jurul reginei lor, starea maica Veronica? Cum îl pot picta pe duhovnicul meu, părintele Ioan-Silviu Iovan? Cum să redau atmosfera de visare, feerie și elevație care stăruie *ipso facto*, de cum ai intrat pe portalul mănăstirii cătorită pentru sihastrii de hatmanul Șendrea, acum 400 de ani, la un cot al Șiretului? Cum să pun, altfel decât în ritmuri, rime sau muzică, o zi la Vladimirești, cu ritualul ei și cu hieratismele ei straniu? Nu sunt nici poet, nici muzicant, nici credincios de strictă și nici măcar de minimă observață. Sunt un biet mandarin, într-un turn de ivoriu floral la Periș-Ilfov, pe o coadă de Bărăgan. Sunt în surghiun, după ce am expiat pentru pledoariile proferate la Adjud și Bârlad pentru călugării mănăstirii Sihastru, un surghiun de trei luni la Alexandria-Teleorman, între 12 ianuarie - 12 aprilie 1955.

La 13 aprilie 1955, mi-a sosit o nouă *lettre de cachet*, de suspendare provizorie din avocatură, într-o altă chestie, pentru o altă pledoarie, în spirit vladimirist și vechi-pandrist. Am spus despre un dosar penal de 2.000 de pagini, în care se cereau 12 căpățâni la moarte, că sunt 2.000 de minciuni. Asesorii și președintele instanței s-au convins că erau foarte multe minciuni. Unsprezece învinuți au scăpat cu viață, al doisprezecelea (despre care am declarat că este acarul Păun) a fost condamnat la moarte. Dar trăiește și el. Procuratura generală a făcut cerere de îndreptare, ca să-i omoare și pe cei 11. Tribunalul Suprem nu vrea să-și scalde mâinile în sânge și nu fixează termen. Eu am fost suspendat provizoriu, ca să nu compar în continuare... *Et ce n'est que le provisoire qui dure!*

După surghiunul de la Alexandria pentru călugărașii de la Sihastru (adeptii maicii Veronica și elevii părintelui Ioan), iată-mă șomer și muncitor agricol cu palmele, fără inventar și fără unelte, în pogonul meu de vie păraginită, în livada de pomi fructiferi devastată și în parcul cu trandafiri sălbaticiți, deveniți măcieși, la Periș, în preajma Capitalei.

Casa a căpătat igrasie. Locuiesc în vechiul meu conac, care seamănă cu un han spaniol: nu găsești decât ceea ce aduci în traistă sau în rucsac. N-am pat, n-am masă, n-am scaun. Am împrumutat de la vecini. După trei luni de surghiun teleormănean, când am trăit cu nădejdea reintrării în meserie, șomajul brusc m-a găsit mai sărac decât Iov. între 14 aprilie 1948 și 19 noiembrie 1952, am fost arestat politic (nejuste, necondamnat) la Aiud, Ocelele Mari și la alte *universități* valahe teohariste, fiindcă cele 5 universități europene, pe care le-am frecventat cu nonșalanță, se pare că nu-mi ajunseseră. Am învățat multe: nu mai am spaima morții, spaima arestării posibile, spaima pâinii zilnice, care terorizează pe semenii mei.

La 11 mai 1953, mi-am pus firma de doctor în drept și avocat al Capitalei la liberă practică. Am dat-o jos la 14 aprilie 1955.

În aprilie 1954, i-am cunoscut pe călugării Sihastri, fiind angajat de maica Veronica de la Vladimirești ca să-i apăr în fața instanțelor de la Adjud, într-un proces civil de evacuare, intentat de Episcopia Buzăului, ca și într-un proces penal pentru port ilegal de uniformă călugărească, fiind caterisiți de stăpânul și satrapul lor, Episcop Dr. Antim Angelescu de Buzău.

Bătălia a durat un an, din aprilie 1954 până la 30 martie 1955. Procesul penal a fost câștigat. Procesul civil de evacuare a căpătat o soluție solomonică, tăindu-se trupul în două: 18 călugări evacuați, alți 20 de călugări rămân pe loc, sub formă de tolerați în spațiul locativ, în calitate de cooperatori. Episcopul s-a burzuluiit. A procedat la arestări ilegale, tunderi, trimiteri la vatră, a alarmat comisariatele militare, pentru a-i încorpora pe cei caterisiți și evacuați. Pe urmă, s-au împăcat lucrurile. A fost *pupătura generală* din noiembrie 1954. În ianuarie 1955, a izbucnit din nou focul. S-a mers la catastrofă. S-au arestat și evacuat toți călugării de la Sihastri și s-a purces la o arestare preventivă, fără mandate judecătorești, a măicuței Veronica, a părintelui Ioan, a substareței Micaela Nicoară.

Părintele Ioan a fost caterisit de Patriarhie.

La ordinul patriarhului Justinian Marina, avocații laici, apărători în chestiuni ecleziastice, n-au fost admiși, deși apărarea este de natură constituțională. A călcat și Constituția și dreptul sacru al apărării. Dar câte legi și câte chestiuni sacrale n-a poluat popa de la Vâlcea, ajuns, prin uzurpare, prinț al Bisericii mele străbune?

Stau singur, în surghiun, pălmaș în via mea părăginită, o cultiv, îmi replantez trandafirii, îndrept, cu ferăstrău mic și clești împrumutați, coronițele cireșilor, prunilor și duzilor fragezi, răsăriți în lipsa mea. Mi-a mai rămas o magnolie. Cum sporesc belșugul ei floral? Ca pe stânjeneii pe care-i răresc și-i sporesc pe altă alee devastată? N-am o carte de horticultura la îndemână, n-am un grădinar avertizat. Maica Veronica mi-ar spune cu precizie ce să fac, fiindcă livada din jurul mănăstirii, plină de pomi fructiferi și de flori, a botezat-o singură *Grădina Maicii Domnului*, fiindcă mănăstirea ctitorită de ea poartă hramul *Adormirea Maicii Domnului*.

Fermecătoarele epistole primite de mine de la această stareță controversată - personalitatea cea mai enigmatică și mai energetică a ceasului de față din Valahia mea - încep așa:

1 mai 1954
Grădina Maicii Domnului

Mult stimată domnule Doctor și Iubitul meu fin!

Da! Eu sunt finul măicuței Veronica, avocatul ei, prietenul, admiratorul nemărginit, sfătuitorul, apologetul și adoratorul respectuos.

Epistolele le localizez pe bună dreptate cu *Grădina Maicii Domnului*. Am iubit-o dintru început și pentru opera ei, nu numai pentru personalitatea densă, ca platina, și strălucitoare ca diamantul. Nu se cunoaște pomul după roadă și omul după faptă?

Pe maica Veronica o iubești și o stimezi pentru faptele ei mărețe. A zidit din temelie, începând într-un bordei, cea mai tânără și cea mai curată mănăstire a țării mele. Nu este o mănăstire obișnuită. A înființat prima mănăstire de fecioare, într-o țară de curve și lichele. Nu acceptă în mănăstire decât fete de 14 - 15 ani, pe care le crește în duhul ei. Nu s-a făcut și dânsa călugăriță de la 14 ani? Chiar dacă a acceptat printre cele 300 de călugărițe și foste studente, ca Micaela Nicoară sau ca Teodosia (bibliotecara poliglotă), nu le-a căutat ginecologic, cu medici, deși are medici permanenți printre credincioșii vladimiriști. Le-a crezut pe cuvânt. Aceste două călugărițe, scumpe și stimabile prietene ale mele, pot fi crezute pe cuvânt. Vocația lor monastică, venită după câțiva ani de universitate, a fost năvalnică și sunt logodnice ale lui Christos, în sensul cel mai pur al cuvântului. Măgarii pot protesta și insinua. Maica Veronica a înființat în 1934 și a condus timp de 20 de ani o mănăstire de fecioare, ca o pildă a curățeniei fizice și morale, într-o țară unde *femeile sunt fără pudoare și oamenii fără onoare*, cum a spus un alt măgar de jurnalist din Franța despre România. Faptul este fapt incontestabil. Idealul înalt propus și realizat impune respect oricărui om de bunăcredință și în a cărui inimă nu s-a stins flacăra cavalerismului și nostalgia purității.

Maica Veronica a adus un mesaj nou în peisajul național: mesajul credinței sincere religioase, pilda ordinii și a curățeniei, a rectitudinii morale, vibrația autentică a corzii mistice.

Maica Veronica vorbește cu familiaritate despre Christos, despre Prea Curata Fecioară Măria, despre Sfântul Nicolae și alți sfinți și sfințișori din calendar. Teologii fără credință se scandalizează și socotesc asta o blasfemie. Teoretic, acceptă teofaniile. Dar teologii patriarhali ar dori ca, înainte ca sfinții să se arate în vis sau aievea măicuței Veronica, să ceară permis de apariție de la episcopul regional sau chiar de la cancelaria patriarhală. Permisul s-ar elibera, desigur, sfântului benevolent.

Până acum, nici Christos, nici Maica Domnului, nici alți sfinți n-au ciocănit la ușa cancelariilor episcopale, patriarhale sau la protoierei, ca să solicite permis scris pentru a sta de vorbă cu muritorii de rând. Teologii oficiali admit posibilitatea teofaniilor. Ei n-au avut niciodată viziuni. Dar ei cred în Dumnezeu? Cred în Iisus? Cred în sfinți? Pot sta de vorbă cu ei?

Eu cunosc două categorii profesionale care au avut și mai au câteodată familiarități cu sfinții, cu Preacurata, cu Mântuitorul și chiar cu Dumnezeu. Este vorba de poeți și pictori. N-au văzut Albrecht Durer și Grunewald pe Iisus Christos? L-au văzut și l-au pictat cu credință sinceră. N-a văzut Martin Luther pe diavol? L-a văzut. Luther a fost poet, profet și reformator.

Teofaniile sunt frecvente la naturile profetice și poetice. Vedenii au avut și sfinții. Sunt catalogate și admise de biserica oficială ortodoxă și de biserica catolică.

De ce n-am admite că maica Veronica va figura peste o sută de ani în calendarul de sfinți ai ortodoxiei. E o ipoteză egală ca valoare probantă cu ipoteza inversă, că maica Veronica nu are vedenii.

Mărturisesc că eu, personal, nu cred în viziuni, previziuni, premonițiuni sau vedenii. Nu am avut, nu am simțit niciodată așa ceva. Îmi păstrez rigoarea laică științifică și logică. Cunosc, în același timp, limitele științei și ale logicii. Îmi cunosc, de asemenea, opacitatea, uscăciunea sufletească, luciditatea mintală, care nu mă părăsește niciodată, pentru a mă aventura în acțiuni *pro* sau *contra* epifaniilor.

Teologii nu pot fi, nu pot avea dreptul de a se pronunța contra epifaniilor. S-ar surpa edificiul Sfintei Scripturi, toată arhitectonica religiei de pe tot globul, indiferent de rituri sau confesiuni.

Bisericile ortodoxă și catolică au la temeliiile lor credința în vedenii și credința în minuni.

Nu am întreat-o niciodată pe maica Veronica despre viziunile sale. Nici n-a îndrăznit să-mi vorbească, din delicatețe și inteligență superlativă. Am citit cărticica ei, cu vedeniile catalogate și numerotate. M-a interesat *Autobiografia*, lucrare în manuscris, bătută deja la mașină, care este o capodoperă literară. Am citit-o și recitit-o cu nesăț. Acolo este un capitol, cu povestea citoriei mănăstirii, începută într-un bordei, cu un preot bătrân și cu adeptele sale întru călugărie, cu ropotul de cai peste bordeiul troienit, cu clopotele îndepărtate, care mi se pare mai degrabă de natură metapsihică. Maica Veronica este o personalitate energetică, de mare energie psihică, având capacitatea transmisiunii fluidului și a influențării ascultătorilor. Cu un epitet literar, aș spune că este o personalitate fascinantă. Dar aceasta este o altă poveste, mai laică și destul de nelămurită. Constați numai faptul farmecului fascinant al unor anumite femei sau al anumitor bărbați, nu-l poți explica, îl analizezi cu greu, îl suporti cu plăcere sau displăcere, te temi, îl rezezi sau fugi.

Ca și în dragoste, sunt anumite victorii care constau în fugă. Indivizii prea săraci sufletește și mintal se tem, bîrfesc sau fug de personalitățile fascinante și energetice.

N-am priceput niciodată aceste dizerțiuni. N-am acceptat niciodată aceste dizerțiuni.

De ce?

Platoșa detașării mele mandarinale, amestec de afecțiune și luciditate, mă face imun la molipsiri psihice, la *Schwarmerei* (cum spune Luther) și la entuziasme bruște și facile. Politețea mea dezarmantă și calculată (devenită a doua natură, printr-o strictă educație paternă, școlară și europeană) pune diguri în confesiuni totale din partea oamenilor prea inteligenți. Prin meserie sunt duhovnic de infractori, care mi-au *confiat*, de regulă, absolut toate secretele lor, pe care le-am păstrat ca pe lumina ochilor din cap. Am tehnica confesionalului. Cunoscuți, prieteni, rude vin și mă aleg ca arbitru și duhovnic. Sunt naș, aș spune, ca meserie principală: cunun, botez, hojma.

Maica Veronica n-a îndrăznit, cu toate legăturile noastre atât de strânse, verbale și epistolare, cu toată expansivitatea ei, să-mi facă vreo aluzie la vedenii. Nici n-am întreat-o. Nici nu mi-ar fi făcut plăcere. Îmi cunoștea punctul de vedere: un om în îndoială, asupra problemelor centrale religioase. Aș fi vrut să cred, dar nu pot, aș fi putut fi ateu, dar nu vreau, fiindcă este prea ieftin și prea ordinar metafizic.

Soția mea, care s-a împrietenit cu maica Veronica, o îndemna să-mi povestească despre vedeniile sale, ca să mă ajute să găsesc pe Dumnezeu.

Maica Veronica a șovăit.

Eu n-am vrut nici ca glumă, nici ca joc, s-o incit la asemenea narațiuni, deși stăteam ceasuri întregi de vorbă între patru ochi sau în cerc mic. Eu nu mă joc cu chestiunile intime, serioase, ale semenilor mei, nu ating rănilor lor, sunt prea erasmic, prea tolerant și prea detașat pentru a-mi îngădui frivolități, deși ironia, autoironia, bagatelizarea și chiar frivolitatea în conversație îmi sunt arme favorite, pentru a arunca punți de cunoaștere rapidă și întinsă cu parteneri permanenți sau întâmplători de vorbă.

Simțeam de altminteri că aș pierde în ochii maicii Veronica prestigiul meu de *doctor jurist*, de frate mai mare, de om colindat, trecut prin ciur și prin dârmon, de om abraș și complicat, simplificând relațiile noastre de la o profetesă, la un credincios-cirac oarecare. N-am fost ciracul nimănui și am o legiune de secretari, ciraci și elevi pe care nu i-am dorit și care au venit și vin mereu. Eu am capacitatea prieteniei, un sentiment sacru pentru mine, un sentiment călcat în picioare în Valahia, unde sunt asociații întâmplătoare de pradă, de afaceri sau de interese, dar unde nu se cultivă floarea gingașă a prieteniei.

E drept că nu cred decât în prietenii pe trepte egale. Mai este sigur că nu poate exista o prietenie între un bărbat sănătos și o femeie frumoasă. Am făcut excepție pentru maica Veronica, o femeie sănătoasă de 34 de ani, foarte frumoasă (după gusturile mele), o femeie inteligentă, cultivată (o adevărată doctoriță în teologie și agronomie), feminină și artistă, o mare scriitoare, cu o conversație sclipitoare și agreabilă. Îi sărutam cu efuziune mâinile albe, la sosire și la plecare. Când, la începutul întrevederilor noastre, ascultam misterul în 3 acte și în versuri al maicii Teodosia, în aer liber, seara, pe o cergă, la picioarele măicuței Veronica, m-a mângâiat, calin, pe ceafă, ca pe un dulău. I-am simțit simpatia, răspuns al simpatiei mele fraterne, depășind brusc, la mine, limitele îngăduite. A fost o mână caldă, catifelată, de soră, aplicată pe ceafa mea groasă de taur, pe care aș fi vrut s-o sărut și s-o mângâi cu tandrețe carnală. O clipă a durat această incartadă. Mi-a fost rușine. Era o noapte caldă de iunie, după o zi înăbușitoare. Eram în tunică albastră, căzăcească. I-am privit ochii blânzi de căprioară și a surâs șăgalnic și celest. Gândurile mele reptilice s-au furișat în păpurișul subconștientului.

Evident că Erosul joacă feste și rol în raporturile dintre bărbați și femei. Linia demarcațională dintre prietenie și îndrăgostire este greu de ținut. Spun aceste lucruri cu toată sinceritatea, fiindcă sunt testimonii de jurnal intim, pentru a arăta latura omenească și feminină (feminitate concentrată) a maicii Veronica. Unii vor s-o privească drept o sfântă (ceea ce este) sau ca pe niște *moaște vii* (ceea ce nu accept), alții vor s-o scoată ca pe o diavoliță albă. Eu am văzut și simțit în maica Veronica femeia încântătoare, gingașă, șăgalnică, inteligentă și fină.

Comportarea ei era de regină înăscută, fiindcă numai reginele pot fi atât de simple în gesturi, fără trivialitate, cordiale fără josnicie, familiare ca surorile, cu distanța patetică indispensabilă oamenilor civilizați și rafinați.

Nu mi-a vorbit de vedenii și nici n-am întreat-o. Nu pot da nici un testimoniu în această privință. I le-a spus soției mele, care a rugat-o insistent să mi le povestească. Eu n-am insistat. Am tăcut, mâlc, timp de un an, deși ne-am văzut de zeci de ori, în proxima și stricta intimitate amicală. A asistat, de nenumărate ori, la break-fast-ul meu, la dejun și la cină, deși mânca la trapeză, împreună cu soborul măicuțelor. Ne-am sfătuit în bătăliile duse ceasuri întregi. Mi-a povestit. I-am povestit. N-am atins această problemă în doi, deși c' *etaît lapierre de touche de sa vie*.

Am făcut o greșală?

Nu cred.

Aș fi stricat cea mai plăcută și mai cordială amicitie, prin scepticismul sau prin acceptarea oarbă a spuselor ei.

Teoretic, poziția mea era clară.

Pentru un credincios, epifaniile sunt posibile în orice timp și în orice loc.

Eu nu sunt un mistic și nici măcar un om credincios: sunt un metafizician al destinului biologic, sondez misterul cosmic și nu-l pot descifra, mă refugiez în mandarinatul turnului de ivoriu, în doctrina strămoșilor și predic ordinea juridică, blândețea, toleranța și politețea.

Sunt în îndoială religioasă. Harul n-a pogorât pe umărul meu. Îl aștept din 1925 - 1926, când a început incubația unei grave crize religioase, care a izbucnit virulent în 1927 - 1928 și s-a destrămat în 1929 - 1930, lăsându-mă într-o melancolie senină, uneori; alteori, în sumbru pesimism, desfrunzit ca un nuc după o furtună de iulie, la mijloc de an. Nucul nu moare. Rodul și frunzele lui se află la rădăcină, inerte. Nu mai are puterea să-și refacă coroana frunzișului, nici nu sucombă, fiindcă august se apropie. Are sevă suficientă, ca să înceapă o hibernare prematură cu două luni. Nici nu mai hrănește nucile, nici nu-și mai îngroașă trunchiul sau ramurile. Stă pe loc și așteaptă, nostalgic, troienirea cu nea.

Ce să mă fac? Acesta sunt!

Am vorbit cu maica Veronica de nenumărate ori despre această dificilă poziție spirituală.

Cum să mă mântui?

Mă mântui prin fapte bune.

În loc de credință și nădejde, mi-a mai rămas iubirea de oameni, iubirea sub toate formele ei, pentru vegetale și animale, chiar pentru om, care este animalul cel mai hidos și mai detestabil.

Mântuirea prin faptă și accentul pus pe faptă este de natură lutheriană. Distonează în peisajul ortodox al țării inele unde se armonizează credința, cu dragostea și nădejdea. Dar nu se pune accentul între aceste trei noțiuni pe dragoste? Nu se spune că mai presus de toate este dragostea? Așa este! Prin acest lucru, îmi îngădui să rămân interior, printre ortodocși și în cadrul bisericii străbunilor mei.

Episcopul Valerian Zaharia din Oradea

Principalul dușman al Vladimireștilor în ultimii 4 ani (1951-1955) a fost Episcopul Valerian Zaharia de Oradea. Oradea, mare sau mică, nu știu.

Cine este acest episcop?

Nu știam nimic despre el.

A fost foarte obraznic.

În calitate de episcop de Oradea, se plimba ca Vodă prin lobodă în Moldova și săpa pe patriarhul Justinian Marina, dorind a ajunge patriarh prin răsturnarea olteanului din Vâlcea și supralicitarea în fața autorităților țarigrădene.

S-a dus la Sfânta Mănăstire Sihastru, cu engolpion, și a declarat ritos:

- Voi sunteți tineri, călugări tineri. De ce nu plecați muncitori în mine? De ce nu vă duceți vatmani de tramvaie? De ce nu vă modernizați? De ce stați aici, în rugăciune și singurătate de sihastri? Asta a fost pe vremea lui Ștefan cel Mare. Acum s-a schimbat calimera.

Pe urmă, s-a dus la Vladimirești.

Acolo a găsit 300 de călugărițe fecioare în jurul stareței maica Veronica, făcută maică stavroforă de către cezarul imbecil Justinian Marina.

Patriarhul scrisese cuvinte elogioase în cartea de aur a Mănăstirii Adormirea Maicii Domnului de la Liești, regiunea Galați. Le-am citit cu ochii mei, corectându-le din ochi cu ortografia mea precisă pe două academii.

Popa de Vâlcea n-avea ortografie prea precisă.

Popa de Vâlcea, ajuns, prin uzurparea pusă la cale de Ana Pauker, patriarh al României ortodoxe, n-avea nici stilistică de prinț al bisericii.

Popa Marina avea o bunăvoință extremă de administrator patriarhal, popa Marina avea apetituri de protopop ortodox, o burtă mare și o incultură crasă...

Maica Veronica la Țigănești

De când știu că maica Veronica se află la Țigănești, nu mai am astâmpăr.

Am propus secretarului meu Emil Popovici să meargă la procurorul Alexandru Voitinovici, să facă cerere de îndreptare în privința Sihastrului, să întreprindă ceva, întrucât a rămas avocat, iar avocatul este apărător, un ostaș care apără cu pieptul, cu mintea etc.

A dat din umeri. A dat și el bir cu fugiții. Toți dau bir cu fugiții.

Se repetă parabola celor trei cântături ale cocoșului: lepădarea lui Petru și a tuturor de ceea ce ai mai scump?

Am stat o noapte întregă și am evocat pas cu pas și treaptă cu treaptă babilonia acestui stupid proces ecleziastic.

M-am detașat din nou, judecătorește, cum am obiceiul.

Nu poți fi avocat fără a fi în prealabil judecător.

Nu m-a trântit profesorul de drept penal de la Berlin, la primul examen de intrare în *Oberseminar* (eram prea mulți), fiindcă nu i-am găsit rapid *Epistola către tesalonicieni* din Noul Testament și nu citisem, încă, i-am mărturisit candid, pe Nietzsche, ci numai câteva monografii despre filosoful moralist?

Profesorul a surâs viclean:

- Nu te supăra. Vei fi, zici, avocat. Dar dacă te faci judecător? Dar dacă vei legifera? Dar dacă vei avea elevi și vei fi, deci, dascăl? Cum poți apăra just un proces, dacă nu ești legiuitor și judecător? Premisele penalului sunt elemente de morală. Poți face judecată fără premisele de două mii de ani ale moralei creștine? Și Nietzsche te-ar ajuta mult să înțelegi Balcanul și Levantul. Acolo voința de putere (*der Wille zur Macht*) se exteriorizează originar (*urwuchsig*).

Cuvinte memorabile ale unui dascăl și îndrumător.

Judec acest proces cu Biblia la subțioară (călugării umili) și cu Nietzsche la cealaltă subțioară (înălții prelați balcanici și levantini).

Nu neglijez deloc faptul că Episcopul dr. Antim Angelescu este născut, crescut și trăit în Brăila, oraș dunărean, cu vechi amintiri turcești, cu atmosferă de Țarigrad interbalcanic.

Omul, sau mai exact șarpele Antim, are maniere și mentalități de levant.

Omul, sau mai exact fiara Justinian Marina, are maniere și mentalitate de cobilițar nietzscheean, fără scrupule, care dă lipsă la cântar, urmându-și țelul ca un glonte scăpat din pușcă.

Vâlcea este o regiune de lupi, cum arată și rădăcina slavă a cuvântului.

Între șarpe și lup, evoluează păunul înfoiat Ioan-Silviu Iovan.

Între șarpe și lup, trece, cu grații de albă păunită, maica Veronica.

Între șarpe și lup, au încăput cei 46 de sihastri și cele 300 de călugărițe vladimiriste, două clanuri de moldoveni naivi, băștinași, neajutorăți și omenoși.

Când cercetez componența conducerii din Moldo-Valahia în ultimul secol, mă întreb, de multe ori, dacă nu cumva omul băștinaș al acestor plaiuri nu este sortit pieirii.

De la Dimitrie Cantemir și Constantin Brâncoveanu, ultimii mari domni de viță autohtonă, am asistat la invazia Fanarului spre posturile din vârfuri. Nu sunt xenofob. Sunt un cosmopolit. Când emigranții invadează cu complexe de superioritate, ca vânători printre pieile roșii, este vai și amar de pieile roșii. Emigranții sunt stimulați când sosesc timizi, harnici, gata de muncă și cu oarecare complexe de inferioritate. Merită regimul legal al egalității în fața legilor, a oamenilor, a naturii și a lui Dumnezeu. Tot ceea ce poartă față omenească merită un credit, o șansă, o primă de încurajare.

Fanarioții au venit ca trimiși imperiali, impertinenți, disprețuitori ai aborigenilor care se haineau cu creștinii împotriva musulmanilor.

Ei, creștinii ortodocși, închinători la Patriarhia din Țarigrad, învinuiau pe domnii și conducătorii aristocrați de viță locală, creștini ca și ei, că... trădează față de Sultan. Postura morală și umană este impostură. Dimitrie Cantemir i-a pecetluit, disprețuitor, ca pe oamenii cu piei de iepure în spinare, cu frica de iatagan, neavând dreptul la diatriba trădării și la ditirambul loialității. Erau loiali față de Sublima Poartă și loiali față de poporul elin, de biserica ortodoxă. Erau simpli aventurieri pe cont personal, fără rezonanță și semnificație în viața publică.

Fanarioții porfirogeneți veniseră mai înainte de Cantemir și Brâncoveanu în Moldo-Valahia. Se înrudiseră și se amestecaseră, prin sămânță, cu băștinașii. Cantemir era soțul Casandrei, fiica lui Șerban Cantacuzino. de la care a avut copii celebri, ca Antioh și Măria Cantemir. Constantin Brâncoveanu, boier oltean, se înrudise cu Cantacuzinii. Partida cantacuzină a fost la un moment dat partidă antigreacă în dihoniiile politice munteneste.

Cu o rândunică nu se face primăvară.

Cu câțiva cantacuzini nu se șterge otreapă fanariotă pe aceste plaiuri, oricât le-ar șterge murdăria istoricul Iorga, un Arhiepiscop levantin, pe-o ramură.

Până târziu, în 1828, fanarioții au condus și au ocupat vârfurile în Moldo-Valahia. Slăbiciune a băștinașilor? Luptă atroce, în orice caz, pentru eliminarea sau asimilarea veneticilor.

Cu Garda de Fier, am fost amenințați de o nouă legiune străină, gata să se înscăuneze la putere și să masacreze căpeteniile băștinașilor. Nu era acolo o strânsură de greci, armeni, nemți seimeni și ruteni, în frunte cu căpetenia lor Corneliu Zelinski-Braun, zis Codreanu?

Când privesc peisajul de conducere, din 1930 până azi, mă apucă groaza și îndoielei cumplite asupra extincțiunii inevitabile a băștinașilor. Au condus patru sau cinci femei: Elena Lupescu, țiganka Mița Antonescu, Hertha Pătrășcanu, Ana Pauker și Liuba Chișinevski.

Eroul național de stânga, Lucrețiu Pătrășcanu, avea o suită de seimeni venetici, ca și eroul național, de dreapta, Corneliu Zelinski-Braun, zis Codreanu: Herbert Silber, Herant Torossian, Rupenian. Acest moldovean de sânge n-a avut nici un prieten băștinaș de confiență. Aghiotanții lui erau recrutați, cu exclusivitate, din Levant. A și pierit printr-o moarte năprasnică levantină.

Băștinașii au renunțat, de câteva sute de ani, la conducerea pe vârfuri.

S-au retras în văgăuni, prin râpe, viroage și coclauri.

Răsar din când în când, flori dalbe, cu parfum îmbătător, ca aceste grupuri de crini de la Sihastru și Vladimirești.

Abia atunci îți dai socoteală de stilul moral de viață al aborigenilor, de noblețea lor, de structura de fii de regi ai plaiurilor.

Sunt masacrați, rând pe rând.

Brăileanul levantinizat Dr. Antim a vrut să-i lichideze.

Le-a sărit într-ajutor un consătean, Ghiță Apostol, prim-vicepreședinte de consiliu, al cărui tată este vladimirist, și care l-a hrănit prin pușcării cu pachetele maicii Veronica. Știu: stomacul n-are recunoștință. Dar tatăl a spus: eu te-am făcut, eu te tai dacă se va atinge cineva de Vladimirești!

Armistițiul a durat exact șase săptămâni.

Ce poate face Ghiță Apostol, când în patul său bucureștean se culcă, seară de seară, Melitta Apostol, președinta Radiofoniei, Melitta, clienta mea, scăpată de la moarte în 1943 cu osârdia, banii, și riscul meu și care n-a dat nici un semn de viață de-atunci? Nu numai că recunoștința stomacului nu există la acești oameni, dar chiar recunoștința vieții este o floare la ureche pentru melifera Melitta, care este mai mult fiere decât miere, după pilda Anei Pauker, a Mițelor, a Lupeștelor, a Herthelor, și cum le mai cheamă pe aceste nerușinate emigrante, cu moralitate de curve izmenite, actrițe sulemenite și țafe de bordeluri (ca perspectivă publică). Melitta radiofonista a cerut de la Ghiță, ca Salomeea de la Irod, capul lui Iovan și al Veronicăi.

Stupidul război și stupidul proces ecleziastic sunt un fragment de viață valahă, în care se pot studia in vitro toate elementele contradictorii ale vieții noastre publice.

Băștinașii, cu demnitatea și moralitatea lor, sunt învinși de emigranți obraznici, volnici de putere, lacomi, hrăpăreți, fără scrupule, fără maniere procedurale, utilizând colți de șarpe veninos și colți de lup.

Între acești colți de reptilă brăileană și colți de fiară a pădurilor vâlcene s-a jucat drama Vladimireștilor, găsindu-se la București suficienți colți veninoși și alte fălci lupine.

Unii vin cu rugăciuni fierbinți către cer și cu decența albă a atitudinii. Alții aduc îmbăloșarea veninoasă a calomniei, a violenței individuale, a premeditării ticăloase.

Băștinașii au instincte și guri când se refugiază prin viroage și coclauri, când refuză să se chircescă sau să devină flori otrăvite ale asfaltului levantin?

Îți dai seama că acești emigranți din Orient sunt cinghinele, ceandalale izgonite, din urmași izgoniți, pentru crime brahiale? Așa se epura India de asasinii. Izgonindu-și, în zdrențe, ceandalalele, pentru a crea cea mai blândă civilizație cu substrat teocratic. Așa își izgoneau evreii, prin lapidări, pe cei care călcau regulile sacrale. Cei buni rămâneau în Galileea. Au dat pe Mântuitor și pe cei 12 apostoli. Iscarioteanul s-a sinucis. Răii erau lapidați sau emigrau. Tot Levantul este plin de lapidări teocratice.

În regiunile Dunării, ca într-un *No man's land*, seoseau candidații la lapidare. O, dacă ar fi fost emigranți! Dar nu sunt emigranți cu complexe timide de inferioritate, ci lapidați criminali și criminaloizi, cu instincte malefice, nerușinați și vibrații.

M-am mirat totdeauna de cruzimea, duplicitatea și stupiditatea sectară a Anei Pauker.

Avocatul Moritz Iancu, blând și serafic, decan la Piatra Neamț sub guvernul ei, mi-a dat o explicație.

- Tatăl ei a fost casap, casap haham. La noi este foarte rar să găsești vărsători de sânge. Trebuie o specializare vocațională.

Am înțeles.

Ana Pauker era fiica unui lapidat în comunitate. A fi haham sau casap e o nenorocire. Se selecționează cei cu instincte sanguinare. Era nepoată și strănepoată de lapidați, criminali sanguinari, fugiți și emigranți în blânda țară a lui Tudor din Vladimiri Gorjului, cel masacrat și aruncat într-o fântână argeșeană, și în Moldova lui Lucrețiu Pătrășcanu, blândul moldovean, masacrat de fiica aceluși casap, ea rămânând judecător suprem printre valahii puturoși, în țara Vladimireștilor.

În mod simbolic, fiica crudă a crudului casap a format o divizie de prizonieri, denumind-o *Tudor Vladimirescu*, pe care a masacrat-o, în frunte cu generalul și amantul ei, Nicu Cambrea, din Hobița Gorjului.

Acestea sunt culisele vieții publice ale țării negre, cabinetul negru, pe care-l dezvălui în neagră melancolie, la lumina soarelui tămăduitor.

DRAMĂ LA VLADIMIREȘTI (*Jurnal de călugăr alb*)

Periș, 11 mai 1955

Împărtașania zilnică sau Alcoolizarea în doze homeopatice

Dragii mei Emil și Sorin,

Noi suntem vechi băutori de vinuri bune și autentice, de la mama lor, de la buturugă.

Un vin bun se face de la o viță de vie care trebuie mângâiată ca o femeie. Eu fac aici cu voi, care m-ați ajutat și acum, cu palmele, după ce am fost ajutat cu gândurile, un jurnal intim agricol de Periș. Am dezgropat cu ghearele și cu sudoarea mea, timp de trei săptămâni, o parcelă bună de viță tămâioasă, de Hamburg imperial (bun pentru masă), de Chasselas și de coarnă. Pentru ca vița să-ți producă efectiv, trebuie s-o adori ca pe-o amantă sau ca pe-o soție cu vocație de amantă, cu pântec bun și generos. Vițele și femeile de viță lasă sămânță și dau rod numai dacă sunt bine îngrijite.

În aceste chestiuni, tu, Emil, și tu, Sorin, sunteți experți mai mari decât mine. Vorbesc, bineînțeles, de vinuri, fiindcă în altă chestiune, aceea a rodului, mă pricep și eu puțin, din vocațiune ereditară. Mare brânză! Mare brânză și cu vinurile voastre, nu numai cu chestia mea, care-i și a voastră. *Zic voastră*, fiindcă această epistolă trimisă ție, vechi amic de tinerete prin străinătăți, am s-o bat la indigo în trei exemplare (unul pentru tine, unul pentru mine, unul pentru carte) și manuscrisul am să-l dau secretarului meu indisolubil, legat de această afacere tenebroasă a Vladimireștilor, prieten numai din ultimul deceniu. Noi suntem prieteni de trei decenii.

De fapt, eu am băut la început cafea. Sunt om de cafea. Pe urmă, am ajuns - într-un foarte scurt intermezzo - om de salon. Știu până azi, chiar în pușcării, în cazărmi, în mănăstiri, în tribunale, să mă port cu o desăvârșită artă. Oho, oho, posed o artă subtilă de salonard consumat, cu formule de hidalgo, de lord și de fiu de rege!

Am abandonat cafeaua și salonul și am trecut la taverna proletară, bolnav de spleen, ca să mă vindec și să mă mântui de perplexități. Am stat în cafea, cu maniere de salon. Salonul l-am disprețuit ușor, fiindcă eram prea puternic - plebeian (există o *souche* puternică de jos, de călăreț și golan în mine) și m-am purtat în tavernă (mai exact, cârciumă) cu maniere de lord, de duhovnic la confesional, deși în mine stăruie-mi vorbesc mie călugării vladimirești de duhovnicie și păcate?

Îi poftesc la tribunal și la cârciumă, să asculte păcate umane, să absolve, să îndrume, așa cum am făcut eu în 25 de ani de carieră onestă, în amintirea metaniei mele adevărate de la Mănăstirea Dealu, de la *Christicher Verein Junger Manner* (C.V.J.M.), din Wilhelm-strasse 48, asociație de adolescenți universitari, adevărați călugări în Babilonul berlinez din anii 1927 - 1929, asociația creștină a tinerilor distinși și cuminiți.

Eu pot vorbi azi cu valahi puturoși, cu acești călugări leneși (*fenecanți*) și cu episcopi ortodocși plini de păduchi, păcate și gineri, cu patriarhi bombardati în jilț nesperat, cu predicatori care nu știu să acorde subiectul cu predicatul. Eu știu păcatele oamenilor, pe care le-am gândit, le-am simțit și le-aș fi putut comite pe toate - vorba lui Goethe -, dar de care m-am ferit, le-am ocolit, ca vulpea și bondarul, din pudoare și respect față de neuitatul meu Tata Ion, față de maica mea iubită, Baba Anica, poreclită Baba de liota ei de 9 copii și 27 de nepoți, care toți veneau spre ea, ca găzele spre farul luminat.

Eu nu m-am șmecherit nici la Craiova, nici la București, nici la Paris sau Heidelberg, nici la Roma, nici în presă, nici în tribunal valah, un sfert de secol, fiindcă aveam icoana lui Tata Ion și a măicuței mele Anica, armonioși și complecși, aveam pilda lor hotărâtoare și nestrămutată (prin voința mea).

Aceasta însemnează să ai un far călăuzitor. Far călăuzitor bun? Far călăuzitor rău? Nu știu. Nici nu mă interesează! Știu că este un far. Sunt eu mai deștept decât înaintașii mei? Mai elocvent decât Cicero și mai subtil decât Plato? Cu mustața mai lungă și mai stufoasă decât a lui Tata Ion? Cu sufletul mai ascuns și mai tandru decât al mamei Anica, pe care nepoții o supranumeau Baba? Cu o hârmicie mai mare decât a lor?

A d'autres, șefule! Nu umbla și nu vorbi parascovenii. Peste părinți nu poți trece nici măcar cu un milimetru, după cum nu poți sări peste propria ta umbră.

Mi-au plăcut puținel călugării de la Sihastru, fiindcă ei erau lacto-vegetarieni și nu beau vin decât cu târâita, sub forma împărtașaniei zilnice, care se face cu proscomidii și vin.

Nu mi-au plăcut dintru început cele 300 de călugărițe de la Vladimirești, fiindcă se proclamau fecioare și nu acceptau la sânul soborului lor vădane, divorțate, deziluzionate, foste prostituate pocăite. Marina le-a trimis vădane spioance. S-au izolat singure și au plecat, ca să nu moară ca șoarecii intrați în stupul albinelor, îmbălsămați în ceară, restanțieri în stup și fără suflare.

Vorbă să fie, că nu mi-au plăcut Sihastrii și călugărițele fecioare!

Cum să nu-ți placă ție, avocat sau împricinat, un judecător integru și care nu ia șperț?

Cum să nu-ți placă un poet care cunoaște toate secretele din *Ars poetica*? El poate să scrie și versuri libere. N-are a face!

Acum stau la Periș și mă gândesc la scumpii mei călugărași și călugărițe, la împărtașania lor zilnică, eu care, adorator al lui Bachus, stau sec, de atâtea săptămâni, sec, după ce-am vărsat atâtea sudoare pentru a mângâia cele 3.000 de vițe, ca pe niște amante, ca

un adevărat calif, ca un supra-Mahomed extenuat de foame, sete și lipsa unui pac de tutun, iar nu de plăceri senzuale, fiindcă *l'amour c'est l'affaire des oisifs* (Napoleon).

Nu cumva împărtașania lor zilnică însemnează o alcoolizare în doze homeopatice?

Mă gândesc, spre binele lor, spre salvarea lor.

A fost o intoxicare?

Eu știu ce însemnează un băutor domnesc și ce însemnează un bețivan nemernic, un alcoolizat.

Un băutor domnesc nu căpiază, nu face psihoze, vinul este un stimulent pentru activitate în toate domeniile, inclusiv patul. Spre deosebire de băutor, bețivul este un dipsoman, un intoxicat care are nevoie de otravă la ore fixe, la date fatidice. Jalea pânđește casa lui și decrepitudinea, trupul.

Prima regulă a băutorului este să nu bea zilnic. Să bea întâmplător, când are, când poate, la sărbători, cât îl țin curelele. Nu are ocazie? Nu bea singur. Am stat cinci ani, fără să gust o picătură de alcool. Am ieșit după cinci ani de la pârnaie și, ulterior, timp de 6 luni, m-am ferit de alcool, ca să mă fortific fizic. Nici n-au voie să bea decât cei puternici, cei sănătoși, cei dârzi și cei buni, în fibra lor intrinsecă morală. Vinul nu este pentru decrepiții fizic, pentru slăbănogii intelectuali, fiindcă iau câmpii, pentru criminalii larvați, fiindcă iese tendința la iveală, nici pentru femei, nici pentru copii.

Bețivul este un toxicoman, un dipsoman, cu nevoia alcoolului zilnic, la ore fixe. Tot Occidentul este alcoolizat, începând cu nemții, care nu pot trăi fără halba de bere de la ora 10 dimineața în sus și cu șnapsul de Korn (rachiu infect de graminee) alături, iar hitlerismul a scos la iveală pe criminaloizi; parizianul își ia absintul său amar, anglo-saxonul, whisky-ul său. O spiță tare în Occident sunt levantinii, care refuză alcoolul sub toate formele lui, preferă cafeaua și pokerul afacerilor. Pierd paradisul terestru, sărmanii de ei și sunt odioși pretutindeni ca meteci, fără călcâiul achileic, unde-i rana cea mai sensibilă, rana alcoolului.

Îmi cunosc băutorii și bețivii simpli, pe băutorii domnești și pe bețivanii jalnici.

Pun acum o întrebare homeopatică: nu cumva împărtașania zilnică, la ore fixe, dă simptome similare cu alcoolizarea cotidiană?

Un medicament poate fi luat în doze mari (medicina curentă) sau în doze mici (medicina absconsă a homeopatiei). Toți știm liniile ei generale. Nu mai facem expunerea corpului de principii teoretice și al realizărilor ei practice, uluitoare uneori.

N-am avut și nu am încă nici o opinie preconcepută asupra homeopatiei, după cum n-am avut și nu am despre Vladimirești (în afară de tandrețe și de pofta nebună a comprehensiunii fatale pe linia lucidității).

Spiritul meu liber, de umanist modern, are grijă să-și deschidă valențe și porți multiple spre noile apariții și cuceriri științifice, deși sunt sceptic asupra cuceririlor și asupra științelor în materie morală. Sunt foarte larg în materie de fizică, chimie, mecanică sau medicină. Nu s-a petrecut sub ochii noștri miracolul penicilinei? Nu am văzut puterea auromicinei? Nu s-au extirpat holera, exantematicul (cu DDT), variola, sifilisul și alte coșmaruri de lov aruncat la gunoi? Nu vedem avioane, nu le-am mai vedea?

Ce știu eu despre homeopatie?

În Germania am citit, pe la începutul asimilării lacome, vagi reviste și broșuri, cu repulsia omului dintr-o specialitate definită, care nu mai crede în vrăji și în *Kurpfuscherei*, dar care nu este rău să mai știe pe ce lume se află.

Am auzit că s-au creat catedre de homeopatie la facultățile de medicină. Nu credeam și mă enerva, exact după cum nu cred și mă enervează când aud și nu cred despre catedrele de spiritism, metapsihică, levitațiune și alte baliverne.

Am cunoscut întâmplător o doctoriță cu păr argintiu, căsătorită cu un matematician, profesor universitar de Politehnică. Nu-l spun numele. Este din București. Mi-a fost și clientă. Am scăpat-o ieftin pe vrăjitoare cu șase luni de închisoare politică, adică la limita prevenției, după ce eu am intrat automat cinci ani, fără condamnare, în urma aceluiași proces. Ii port pică, fiindcă vrăjitoarele aduc ghinion. Mi-au purtat ghinion și doctorița homeopată și maica Veronica. Am fost în ambele procese suspendat. Deocamdată, n-am intrat la pârnaie cu ultimul proces al Veronicăi și-mi scriu memoriile cu sabia lui Damocles atârnată de gât.

Doctorița homeopată este prietenă cu doi dintre cei mai prestigioși și mai scumpi prieteni ai tinereții mele: cu Ștefan Teodorescu și cu Petre Țuțea. Fănică, zis Nenea, este prieten de tinerețe berlineză (1927 - 1931) și, apoi, s-a zvârcolit mereu printre noi, din 1933 până în 1944, între București și Berlin. Țuțea este prieten antic. Prin 1928, l-am găsit la Cluj și de-atunci mergem împreună, dioscouri, prin rău și bine (vorbă să fie de bine, de fapt mai mult prin rău), de 28 de ani, fără întrerupere de-o secundă.

Această doctoriță homeopată este prietenă și cu Fănică și cu Petrake Țuțea.

Doctorița în teologie Veronica este admirată, iubită, stimată, fără să știm în concret, prealabil, de alți câțiva prieteni ai mei de bază. Cum pot omite din șiragul colierului de perle pe cea mai prețioasă nestemată, pe Dr. Ovid Munteanu de la Cluj? Procesul vrăjitoarei teologice mi-a venit prin prieteni dragi și stimabili.

Pentru mine, când sunt supărat, atât homeopată, cât și teologa, ambele doctorițe, sunt niște vrăjitoare. Da, da, mențin cuvântul: niște vrăjitoare. Maica Veronica prezintă simptome cabalistice de vrăjitoare. N-a fost alungată din satul ei, cu pietre, ca adolescentă, tîdea prezenta simptome de bătrână vrăjitoare? Nu hipnotiza pe aderentele ei din bordei și pe duhovnicul lor, bătrânul călugăr Clement Cucu, că aud, colectiv, tropote de cai deasupra nămeților de zăpezi așezați pe bordeie și - apoi - izbucnea în hohote de râs? Nu le făcea să audă clopot în depărtare? Aieva, aiurea sau în realitate? A avea, în sistemul nervos, un aparat personal de receptare a sunetelor și de intensificare a lor, ca aparatele de radio?

Eu aș vrea să pun, față în față, pe maica Veronica de la Vladimirești cu Mariechen de la București și să stabilesc anumite fruntarii și corelații. (Iată că am spus și numele acestei femei superioare).

Pot să-l spun, fiindcă eu nu cred în femei superioare, nu cred deloc în femei, cred rareori în amici, nu cred, ca Toma Necredinciosul, decât în ceea ce am văzut și pipăit (după multe verificări și experiențe), nu cred decât în mine, ca o formulă de egoism superior, care nu are nimic de-a face cu egolatria, egolatrina și alte derivate scatologice. Eu cred în principii, într-un corp de principii adunat cu trudă de 2 - 3 milenii. Aceste principii sunt puține și îmbrăcate în zdrențe. Cred în biologie și în corelatul ei, în teoria sămânței, la propriu și la figurat. Aici mă despart de călugării sinceri de toate confesiunile, de catolicii ipocriți și de protestanții strămți la minte și la simțire. Mă apropii de popii noștri ortodocși, echilibrați, cuminiți, toleranți, gospodari și cu sămânță, cu libertatea de a procrea, de a-și depune sămânța la locul ei, de a bea vin, când se întâmplă și când trebuie, fără a deveni toxicomani.

Împărtașania zilnică a catolicilor și a călugărilor vladimiriști este o toxicomanie în doze mici, homeopatice.

Spun doze mici, homeopatice, intenționat, știind că am făcut un pleonasm. Lumea nu știe ce este homeopatia. A bea un litru de rachiu de drojdie zilnic sau a-ți face o injecție zilnică cu alcool rectificat (1/100 cantitativ) - tot dracul ăla este.

Se fac injecții cu arsenic sau cu alte otrăvuri.

În cantități foarte mari - omoară.

În cantități mijlocii - vindecă (medici curenți).

În cantități mici - vindecă, de asemenea (medici homeopați).

În cantități infime - omoară.

Cât alcool beau zilnic cei 46 de clienți tineri ai mei de la Sihuștru și cele 300 de călugărițe-fecioare de la Vladimirești? Câte o linguriță. Nu este o doză homeopatică ă la longue?

Am s-o întreb pe Mariechen.

Vipera și năpârca nu-mi va răspunde. Nici nu mă va lua în serios, nefiind specialist.

Despre Mariechen aș vrea să consemnez o întâmplare autentică.

Mariechen, ca orice vrăjitoare superioară, de o subtilă frumusețe fizică, este o mistică ortodoxă. Păstrează ritualul fără preget, fără a schimba o iotă. La șapte ani de la moartea tatălui, l-a dezgropat. I-a scos osemintele să le pună în bolniță.

Le-a adus acasă, de la cimitirul Bellu, să le spele cu vin, ca o fiică pioasă, să le ungă cu untdelemn și să le îngroape cu preot borțos de-al nostru. Erau osemintele tatălui ei adorat.

A pus săculețele patern cu oase în baie.

Cum putea să le pună la bucătărie? Atâta i-ar mai fi trebuit, ca să-i iasă reputația de homeopată antropofagă.

Le-a dus la baie, le-a spălat frumușel cu vin. Aș fi curios să știu unde le-a spălat? în chiuvetă? în bideu? Lângă cauciucul dușului? Am s-o întreb, precis, ca să-mi precizeze. Cert este că oasele și hârca au fost așezate la vedere, spălate cu vin și unse cu untdelemn.

Când a sosit soțul, politehnician, l-a trimis în baie:

- Du-te să-l vezi pe socru-tău!

- Ce sunt glumele astea macabre?

- Du-te, omule, să-ți vezi socrul!

A intrat în baie și a zărit hârca. N-a înnebunit, dar a socotit-o ne bună pe Măria lui, pe care n-a mai alintat-o cu Mariechen. Pe urmă, s-au reconciliat. Homeopata mistică și doctorița teologă Veronica vor trebui întâlnite succulent și substanțialmente de mine, într-o lungă confruntare.

Doctorița Mariechen este tot atât de credincioasă și cufundată în ritualuri ca și maica Veronica. Din ele se degajă același fluid al personalității mistice, care vede realitățile mai adânc decât noi, superficialii, normalii și banalii. Nu-l nimeni mai gospodăros și mai tenace decât misticul religios. Ei sunt frunțașii producției, contabilii experți și novatori în infinitul mic al gospodăriei. Nimic nu le scapă, totul se leagă, totul este util. Esteții puri sunt niște zăluzi în materie profesională sau în materie gospodărească. O nevestă esteta pură este o mică, îndelungă catastrofă, îndulcită doar de faptul curățeniei cu orice preț, oricând și la orice oră din zi și din noapte, fiindcă altminteri îți pune mărgăritare de mai lângă tacâm și uită sarea ori muștarul.

Mariechen și Veronica sunt estete, firește, sunt gospodine sunt înțelepte, cu miracolul personalității care provoacă mirajul feeriei cotidiene, sunt mistice și rituale, văzând în adâncuri ceea ce noi presimțim, dacă ni se spune.

Ar trebui ca maica Veronica s-o consulte pe Mariechen în privința terapeutice împărțășaniei zilnice cu vin a elevilor săi de la Sihuștru și a celor 300 de călugărițe-fecioare. Nu cumva este vorba de o alcoolizare în doze homeopatică? La măicuța Veronica nu s-a prins vinul. Are constituția puternică de băutor domnesc, deși ea nu mănâncă decât de post, nu bea decât împărțășania. Ciugulește la trapeză, ca păsărelele. Nici nu are nevoie de alcool pentru a intra în *Stimmung* și pentru a-și stimula energia. Maica Veronica avea o energie năprasnică... Trupul era mititel, sâni proeminenți, figura regulată și suavă, ochii jucăuși.

Vizite de arhiepiscop judiciar

Titlatura de arhiepiscop judiciar am primit-o tot de la maica Micaela, spiridușul Vladimireștilor. Ea mi-a dat și metania la Sihuștru și rangul de călugăr alb.

Sceptica, *meșianta* și investigatoarea Micaela a gustat epitetele de *satrapul persan* și *monahofagul* date Doctorului Antim, în memoriile mele judiciare.

A exclamat, la lectura manuscrisului, pe când îl bătea la mașină:

- Va-să-zică, Prea Sfințitul Antim și-a găsit nașul. Era și timpul.

Apoi, cu politețea ei insinuantă:

- N-o să vă mai spunem domnule doctor. Să vă găsim altă apelație.

- Să-mi spuneți, atunci, prea cuvioase călugăr alb...

- Nu merge. Altceva. Nu-mi mai place călugăr alb.

Mă uitam, pe sub gene, la ea și i-am grăit:

- Dacă e vorba de un joc de societate monastică, dumneavoastră îmi evocați ceva din alte timpuri și alte locuri, o stareță catolică, *vraiment une vraie abesse*. Și dacă mă gândesc bine, v-aș schimba rasa neagră ortodoxă și v-aș pune o glugă din ordinul Sfântului Vincențiu-Paul. Sau mai bine ar ieși un iezeit: energia de fier, precizia țelului, lipsa de aromeală. Un cardinal iezeit de Spania, un doctor de Valladolid.

A intrat maica Teodosia, bibliotecara Vladimireștilor, în biroul unde dictam la mașină memoriul și conversam cu Micaela, luându-mă la zor, în franceza ei predilectă, în asistența altor două măicuțe aromite de somn și care ne așteptau poruncile:

- *Mais, mon cher Maître, c'est déjà minuit. Vous serez fatigue demain devant les juges. Allez-vous coucher! La destinee la'ique de Vladimirești est entre vos mains et votre prestige en est aussi!*

Micaela își continuă firul gândurilor:

- Teodosia, am găsit un titlu pentru domnul doctor. îl facem arhiepiscop judiciar.

- *Fi, donc! Er bleibt der weisse Monch!*

M-au trimis la culcare în camera episcopilor, a mitropoliților și a patriarhului, când veneau în vizite canonice.

Am predat Micaelei, deschise, epistolele de curtoazie și tâlc pentru Gala Galaction și pentru mitropolitul Dr. Vasile Lăzărescu, care ne ajutaseră să nu fim puși pe ordinea de zi a Sinodului și rași în sesiunea de la 6 - 12 iunie 1954, ca să căpătăm un respiro, după teoria și practica tergiversării:

- Mai moare Sultanul, mai crapă măgarul...

Micaela a privit scrisorile deschise:

Ce să fac cu ele?

Le citiți, le lipiți și le expediați de-aici, de la Vladimirești, unde am fost în vizită canonică de arhiepiscop judiciar.

- De ce să le citim? Să le cenzurăm? Cu ce drept? —Eu am luat metanie de călugăr alb la Sfânta Mănăstire Sihastru, filiala Vladimirești lor. Mă aflu la centrală...

- *Allez vous coucher, mon ami!* A picat și Emil, ucenicul meu:

- Șefule, ți-am lăsat o jumătăciță de molan dintr-o balercuță faină, pentru zilnica împărtașanie a măicuțelor. Aș fi sorbit întreg molanul. Mi-a fost milă de pântecul cuvioșiei-voastre de alb călugăr. Balercuță este insesizabilă. Nici prietena matale Tiberiada, nici prietena mea Fevronia nu mai găesc cheile de la beci. Du-te, mulțumește-te cu o jumătăciță de molan și bea-l până la ultimul strop, că tare-i bun! Voi dicta eu măicuței Micaela, în locul matale, pogoanele de hârtie albă pe care te-ai apucat să le punctezi cu hieroglife descifrabile numai de Champollion și de mine. Champollion a murit. Eu am să ating suta de ani, dacă mi se dă zilnic un asemenea molan.

Era ora două noaptea.

Măicuța Veronica nu adormise. Ne despărțea numai sufrageria și antreul cu plante tropicale și coliviile cu canari. Călugărița de serviciu a escortat-o. Pășea alert și proaspăt, roză, ca rozele de mai, pe chenar negru și cu lujerul alb al frunții. A venit să mai stea de vorbă. Să mai stea la sfat. Era neliniștită și agitată. Altă călugăriță mi-a adus o gustare. Nu mi-era foame. Nu mi-era sete. Molanul ucenicului Emil a rămas neatins. Am cerut voie și am aprins o țigară. Am ascultat-o visător pe maica Veronica. Buzele îi erau arse de insomnie și agitație din cauza procesului, a amenințărilor surde și a pericolelor iminente care amenințau obștea soborului.

Am găsit-o descumpănită. Cu buzele arse și uscate, aproape calcinate. A fost prima și ultima oară când nu mi-a plăcut maica Veronica, prima și ultima oară când am văzut că n-am în față o sfântă, o ființă misterioasă și venerabilă, ci o biată femeie, ca toate femeile din lume.

Nu mi-amintesc cum am căutat s-o liniștesc. Aveam și eu negre presimțiri. Intrasem într-un *ruaj* cu popi vicleni monahofagi, ca în lacurile mazuriene și ca în China: știind când intri, nu știi când ieși și cum ieși. În orele de melancolie și depresiune, orientalul din mine apare la suprafață. *Grattez le russe et vous trouverez toujours le cosaque.* Scarpină-mă bine și cade de pe umeri cobilița olteană, smalțul dar și *homo faber* occidentalizat. Blazonul meu, desenat de Ion Vlad, pe care am vrut să-l ținutesc în placă de aramă la ușa casei și a grădinii mele de la Periș, a fost cobilița și pasărea măiastră brâncușiană. Pasărea măiastră este pasărea fără somn din legendele orientale. În orele de melancolie și depresiune, se ivește fatalistul oriental, dervișul urlător al pateticei valahe. Se duce la dracul sistematica, precizia, activismul, raționalitatea și logica. Le arunc în străfundurile lacului interior, aștept să mi se liniștească undele și-mi contempul apele și oglinzile interne, nepăsător, inert, alungând gândurile, contabilitatea, cobilița, învățăturile occidentale și aparatul acumulat.

Din haos, Doamne, m-am născut și m-aș întoarce-n haos,

Și din repaos m-am născut, mi-e sete de repaos.

Nu mi-au plăcut buzele, arse, uscate, aproape albe și calcinate, de o senzualitate aprinsă și inhibată ale maicii Veronica. Era ora 2 noaptea. N-a avut o criză de isterie? O asemenea forță a naturii să se înlănțuiescă voluntar în castitate, rugă și veghe? Nu era mai bine să fi făcut 12 copii, ca mama? Să fi lăsat grijile metafizice pe umerii unui soț viril și mistic, care știe să poarte aceste griji ca pe o togă de proconsul sau ca pe o hlamidă, cu grație de prinț oriental și de sacerdot?

Sacerdotium nu-i pentru femei. E o zonă toridă interzisă de natură pentru capacitatea lor intrinsecă.

Nu mi-a plăcut în acea noapte maica Veronica, fiindcă i-am văzut limitele de femeie.

Dar cum să nu-mi impună și cum să n-o venerez și mai mult?

Acea slăbiciune m-a legat de ea, fiindcă legăturile umane sunt mai solide pe defecte decât pe calități.

Nu sunt plămădit și eu cu aceeași plămădă a forței calde?

Cu un gând păgân, aș fi vrut s-o iau în brațe, s-o mângâi, s-o sărut și să-i spun cuvinte de alinare și s-o scot din griji. Aceste griji nu sunt pentru ea. Lupta cu popii vicleni s-o lase pe seama noastră, a bărbaților, pe seama părintelui Ioan, pe seama mea, a ucenicilor săi monahi. Să dea *carte blanche*. Să nu se tortureze zadarnic. Nu i-am comunicat nimic din gândurile mele. Nu știu ce i-am inventat.

Maica Veronica a plecat fâlfăitor, ca o pasăre nocturnă.

Mi s-a părut o regină de Saba, escortată de cele două roabe negre.

Aș fi vrut s-o rețin. Numai cu mine, numai pentru mine.

Mi-a întins mâna, o mână fierbinte, uscată și catifelată. Am depus sărutul pe dreapta albă.

Am sorbit molanul înjumătățit de ucenicul Emil.

Am fumat. Spre revărsatul zorilor, a ciocănit cineva ca să mă scoale.

Făcusem o noapte albă de călugăr alb la Vladimireștiul albelor colombe.

Infatigabilă, Micaela ajută la grajd să se pună hamurile la cai. Tiberiada va fi vizitiul meu. Am aruncat țigara jos, din jenă și respect față de venerabilele măicuțe. Am storcoșit-o cu piciorul, ca pe-o libarcă, să nu se aprindă fânul.

Am pornit la tribunalul regional Bârlad, ca să depun motivele de recurs, pogoanele de hârtie de care vorbea ucenicul meu Emil și la care contribuise în bună măsură, bătute la mașină toată noaptea de Marietta Nicoară, eleva stadionului, devenită maica Micaela, sub-stareța Vladimireștilor.

Bombardament de rugăciuni

De Sfinții Constatin și Elena, inginerul Pătrașcu de la un Sovrompetrol din Ploiești, născut la Piscu, în plasa Liești, s-a dus s-o vadă pe maica Veronica, în surghiunul ei de la mănăstirea Țigănești.

Se află cu încă trei călugărițe vladimiriste, între care și cu nepoata ei. Are, deci, o suită, ca o mică regină. Stareța s-a îmbolnăvit subit de hepatită infecțioasă și - *de facto* - maica Veronica a devenit superioara mănăstirii. Se pare că și restul măicuțelor s-au molipsit de vladimirism.

Inginerul Pătrașcu - vechi amic al ei, persecutat în profesiune pentru credința sa vladimiristă - a putut vorbi cu Veronica prin intermediul maicii Cipriana.

Măicuța trimite vorbă adepților în prigoană:

- Faceți bombardament de rugăciuni împotriva dușmanilor noștri.

Marșul Sihastrilor spre Vladimirești

La 21 martie 1954, au început arestările la Vladimirești, deci nu la 31 martie, cum fusesem anunțat.

Eu am fost arestat într-o vineri, la Sihastru.

Joi, au plecat cei 46 de monahi încolonați, pe jos, în marș forțat, spre Vladimirești, spre a-l despresura. Mistical marș *per pedes apostolorum* a stârnit o enormă senzație în satele pe unde a trecut. Coloana de monahi, înșiruiți, câte unul, pronunțând rugăciuni, trebuie să fi avut un aspect medieval. Așa a plecat Martin Luther la Roma, în câteva rânduri, în suită de călugări augustinieni, însoțind câte un episcop sau înalt ecleziast chemat în interes de serviciu la Vatican. Plecau mereu la Roma, în șirag de perle negre.

Peste sute de ani, coloana monahilor de la Sihastru pornea în marș forțat să despresureze cetatea sfințită și sfințitoare a Vladimireștilor, asediată de ateii, miliție și securitate.

Ceea ce pare mai dureros este faptul că la asediu, la arestarea și la ridicarea corifeilor și a celor 40 de călugărițe, au participat și preoți de mir din ordinul protopopiatelor, la instigația Episcopului Antim.

Acești preoți au venit îmbrăcați în civil. Polițiști clericali, incognito? Halal! Chestiunea a transpirat pretutindeni și ei sunt boicotați, priviți ca leproși morali. Cum s-a aflat? De pildă, un preot de mir și foarte... mirean, înainte de plecare, pentru a da ajutor milițienilor la asediul Grădinii Maicii Domnului și al ctitoriei Veronicăi, a trecut pe la ibovnică. Ce vreți? A spus preotesei că pleacă în interes de serviciu pentru câteva zile. A mai dormit o noapte la ibovnică din satul alăturat, înainte de a purcede la marșul său forțat. La ibovnică, a spus unde se duce în zorii zilei. Ibovnicile nu sunt discrete. A pâlăvrăgit despre popa misterios îmbrăcat în civil.

Sihastrii încolonați au ajuns la poarta Vladimireștilor.

Autoritățile represive au rămas consternate de acest convoi monahal care brua la poartă și a intrat direct în biserică. S-au prosternat și au rămas, câteva ceasuri, în rugăciuni fierbinți, bombardându-și inamicii cu evlavie și rugă.

Dezmeticiti, ofițerii conducători ai represiunii i-au arestat unul câte unul, la ieșirea din biserică. S-au predat în liniște. Au fost conduși cu ducele negre la închisoare.

Câțiva au fost reținuți pentru trierea și descifrarea corespondenței dintre Sfânta Mănăstire Sihastru (filiala) și Sfânta Mănăstire Vladimirești (centrala).

Între cei reținuți, se afla și ierodiaconul Simion Ovezea.

Pe urmă, a șters-o. Se află pe undeva, fugar. Nectarie Cristișor, Mercurius cel iute de picior, și Teoctist - starețul - se găseseră printre cei arestați.

Procesul a fost fixat pentru 29 mai 1955, probabil la Galați, după un an și ceva de la arestare.

Micaela Nicoară, eroină...

Maica Micaela preia asupra sa toate învinuirile ce curg ca grindina asupra Vladimireștilor. Dorește fierbinte a fi țapul ispășitor. Ar vrea ca ea, și numai ea, să fie condamnată.

În acest sens orientează procesul și Viorica Lascu, maica Teodosia. Dorința de martiraj și de ispășire a unor vieți pure va fi satisfăcută?

Călugării răzvrățiți și răzvrătitori

Călugării de-o zi, Marina, Rusan și Antim, au reușit să trimită în fața instanțelor de judecată pe călugării răzvrățiți și răzvrătitori de la Sihastru, pe duhovnicul ieromonah Ioan-Silviu Iovan și alte 40 de albe porumbește vladimiriste cu straie cernite, în doliul de adâncă jale pentru distrugerea cuibului lor monastic. S-au închinat lui Iisus. Și-au dedicat viața pe altarele sacre. Sihastrii nu și-au luat neveste, au renunțat la carne, la vin, la toate bunătățile acestei lumi, de la o fragedă vârstă, prin vocație irezistibilă și neclintită voință, fără șovăieli, fără căderi în păcat, supraomenește și monahicește, după pravilă. Cele 300 de porumbește și-au zis logodnicele lui Christ și au rămas în starea feciorelnică a logodnei, a promisiunii de uniune în viața viitoare, fără carnalitate, duh zburând spre marele Duh.

Aceste voințe inebanabile au fost botezate răzvrătite și răzvrătitoare de către o bandă de boaite ipocrite închinată pântecului, sub pântecului și Mamonei. Tâlharul judecă pe cel drept. Furul zbiară despre inocență, ca măgarul care pretinde că are glas mai dulce decât privighetoarea. Fariseii judecă pe vameși ca să se împlinescă întocmai Scripturile in Justiției, așa cum se împlinesc de mii și mii de ani. Eu sunt dezolat, ca jurist și ca om.

Cearta cu Dr. Petru Groza

M-am certat cu Patriarhul Justinian Marina pe chestia Vladimireștilor.

M-am certat cu Dr. Petru Groza, președintele Republicii, pe aceeași temă. Erau de față și cei doi amici ai mei, Dr. Pavel Pavel și Dr. Aurel Buteanu, amicii ardeleanului Dr. Petru Groza.

A tunat și a fulgerat contra lor. Mi-a amintit că-i fecior de protopop. Am gândit în sinea mea: fecior de protopop cu prebendă, adică cu stipendii maghiare împotriva fraților săi de sânge asupriți. S-a lăudăroșit că este deputat sinodal, de 40 de ani, fără întrerupere.

Ce-a tunat? Și ce-a fulgerat contra Vladimireștilor?

Că este... cuib de imoralitate.

Acest om frivol, cu două neveste oficiale și cu nu știu câte ibovnice, acuză pe maica Veronica și pe părintele Ioan că sunt amănți. Că i-ar fi găsit Securitatea Statului, în lăntuși, în delir erotic. Că maica Veronica și-a făcut patru raclaje la Galați, după mărturia unui medic ginecolog. Câte n-a bolmojit Dr. Petru Groza? Am plecat ulcerat și indignat.

Coboram dealul Patriarhiei și al prezidiului Marii Adunări Naționale, afectat și deprimat, însoțit de amicul meu Pavel Pavel.

O limuzină oprește lângă noi. Era Dr. Groza, cu Dr. Aurel Buteanu, și ne poștește în automobil. M-am urcat lângă șofer, ca să pot să-l privesc din față, să-l dădăcesc, să continuăm cearta.

I-am spus limpede, la final:

- Maica Veronica este ca o regină, exarha fecioară a plaiurilor noastre. Prin arestare, i-ați dat nimbul martirajului. E o chestiune de mai mare amploare decât cum credeți. Maica Veronica este o Jeanne d'Arc a Valahiei, pornită dintr-un sătuc umil spre a predica lumina, curățenia morală și curajul civic, unor neoiobagi aflați în întuneric și în mocirla unei vieți fără orizont metafizic. Din suboameni, vrea să facă oameni. Din animalitate, îi trezește la demnitatea omeniei.

Maica Veronica nu este o femeie în sensul frivol al cuvântului. Ea este un supraom răsărit în penuria de oameni mari ai țării mele, supraom dotat cu darul atât de rar al contemplației, concomitent cu geniul organizatoric.

Incapacitatea mistică (comprehensiune, simpatie, trăire)

Incapacitatea mistică se referă nu numai la ateism, la materialismul grosolan. Ea îi privește și pe cei care lucrează cu modalitatea comprehensiunii sau a simpatiei. Fără trăire plenitudinară nu există experiență mistică religioasă.

Fac autoanalize și experiențe. Nu pot să mă rog și - atunci - nu vreau să mă închin în pustnicia mea vegetală. În biserică, închinatul vine automat, ca o reminiscență din copilărie. Vine și rămâne automat. Nu operează intim și nu cheamă nici grația. Pentru un mistic, natura este o catedrală a lui Dumnezeu. Pentru mine, natura nu are atribute religioase. O simt păgân, dionisiac, și-mi dovedește atotputernicia sămânței. Catedrala mea verde este un templu dedicat rodniceii, forței line, luptei și bucuriei de a trăi. Nu găsec nicăieri noțiunea păcatului și a rușinii. Florile sunt himene în care se face acuplarea și fecundarea și faptul că omul iubește instinctiv floarea dovedește trăinicia tendințelor afirmatoare ale nunții și voluptății. Sunt cu mult prea păgân pentru a face o experiență religioasă în sihăstria vegetală perișană.

Atunci, de ce mă indignez contra lui Ralea și împotriva boaitelor de tipul Antim, Rusan și Valerian Zaharia? Nu-l pot aproba fiindcă-s nesinceri. Una gândesc, altceva vorbesc, și făptuiesc lucruri păgâne sub mască clericală. Mă indignează ipocrizia. Dacă episcopul Valerian ar fi rămas în tavernă și bordel nu m-ar fi supărat. Nici nu m-ar fi interesat. Omul de bordel și tavernă este o viețuitoare oarecare. Călugărilor li se mai spune și viețuitori. Ar fi, deci, pe plan egal, dar la distanțe mari. Faptul că viețuitorul de bordel și tavernă vine cu mentalitatea specifică și face morală viețuitorului monastic mi se pare o incongruență și o lipsă de tact și de bun gust. Nu e numai atât. Ar fi prea puțin. E infamia pânditoare și zămisliitoare de turpitudini, de blasfemii și buclucuri, fiindcă Vladimireștiul este un bucluc pe capul lor, un dangăt de clopot pentru dezmoțirea conștiinței morale a acestui popor și un semn îmbucurător, pentru noi, mandarinii, dornici de viață intensă și arzătoare a duhului, nu numai a trupului. Eu sunt compus din lut și duh. Nu pot trăi ca un dobitoc în lut. Am nevoia duminicală a trăirii duhovnicești.

Raliera mea la Vladimirești se face pe platforma mandarinatului.

Sunt anumite note specifice în armonie cu ceea ce simțim că este frumosul, cu ceea ce este binele și cu adevărul moral.

Raliera nu se operează pe tematica religioasă, dată fiind incapacitatea experienței mistice la mine.

Biserica este instituție fundamentală în viața de Stat și are valori, valențe și apeluri pentru fiecare individ, afară de problema strict mistică. Citez: botezul, logodna, nunta, moartea, morala publică și privată, orientate în semnul ei.

Dar dacă Vladimireștiul iese din biserică? Dacă face o schismă, ca Luther din catolicism?

Dacă Vladimireștiul iese din biserică risc o profetie: va ajunge o sectă, ca și *Cuibul cu barză* al lui Tudor Popescu, iconoclast și protestant, una din cele câteva sute de secte ale protestantismului anti-eceziastic de pe glob, cu tendințe de combatere a bisericii catolice și a bisericii ortodoxe (la aceste două secte). Va fi o frumoasă iluzie, ca și oastea Domnului, filială a Armatei Salvării (*Hulfe oder Rettungsarmee, Salvation Army, l'Armee du salut*, fondată de gălăgiosul general Booth).

Până acum, vladimiristul este scos cu sila din biserică, anatemizat de porci cu mitra-n cap. Rămâne în cadrul bisericii și o animează, duce facla milenară mai departe, în această etapă istorică și pentru această generație. Face operă pozitivă și sănătoasă. Acești călugări și călugărițe sunt din osul lui Heracles, care știu să curețe grajdurile lui Augias. Sub domnia lui Justinian Marina, biserica a ajuns, aproape, un grajd. De sus până jos, s-au instaurat incuria, neobrăzarea, ipocrizia și delăsarea. Rolul acestor călugări și călugărițe mistice este să facă ordine și aerisire în casa proprie a comunității religioase ortodoxe, deci în casa proprie a comunității naționale.

Lăsându-se zvârlită afară din biserică, mișcarea vladimiristă se va etiola și se va spulbera ca un fulg de pădădie. Forța ei este în incinta bisericii.

Mă bucur că maica Veronica se află la 6 kilometri depărtare de mine, tot în cadrul unei mănăstiri, la Țigănești. Liberată din închisoare, nu s-a dus la una din nenumăratele ei prietene, nu a cerut azil laic. A cerut, a insistat și i s-a dat azil monastic, un soi de domiciliu forțat în vechiul cadru al bisericii. Puteau s-o aresteze de oriunde. Cererea azilului monastic mă înduioșează.

Bătălia dintre Patriarh și părintele Ioan-Silviu Iovan va sfârși așa cum le-am spus-o candid: după Justinian Marina vine Ioan ca patriarh al României și arhiepiscop al Ugro-Vlahiei. Nu e o ceartă de succesiune. E lupta dintre demon și înger, dintre un tâlhar cu alură de haiduc politic și un călugăr autentic, de o valoare intelectuală inegalabilă, un predicator de talie înaltă.

Succesiunea este fatală și eu am indicat-o, fără nici un efort, în epoca tratativelor pașnice dintre Vladimirești și Patriarhie.

Justinian cerca să determine pe ieromonahul Ioan să plece la una din mănăstirile Olteniei. Nu s-a supus bâzdâcului său patriarhal, îl acuza de lipsa supușeniei. Cui să te supui? Nu-s toate stăpânirile de la Dumnezeu? Le mai prefirăm și mai alegem grâul de neghină și mânătarca de ciuperca otrăvită.

În acea epocă, ieromonahul Ioan era grav bolnav de icter. I-am interzis eu să vină la tratative diplomatice cu patriarhul, deși îmi pusese la dispoziție automobilul.

I-am prezentat patriarhului, politicos, certificatul medical al părintelui Ioan. Erau de față starețul-poet Sandu Tudor de la Rarău, preotul Nițșor Cazacul - director de cabinet -, fratele-bibliotecar Andrei, secretarul meu Emil și subsemnatul.

Justinian a izbucnit cu violență:

— Voi sparge buboiul de la Vladimirești! Voi aplica fierul roșu pe cangrenă!

I-am luat mâna, după ce i-am sărutat-o ceremonios, și i-am pus-o pe inima mea, ca să se potolească. S-a mai potolit. Apoi, a reizbucnit cu furie de geambaș oltean:

— Ce? Sunt doi patriarhi în România? Eu și Ioan? Nu încap două săbii într-o teacă!

I-am spus calm și frivol, diplomatic, gândindu-mă la Antonio Possevino tratând cu Ivan cel Groznic:

— Da, sunt doi patriarhi la ceasul de față: unul, cel din fața mea, este patriarhul oltean al meu de azi. Patriarhul de mâine va fi Ioan. E foarte tânăr, are 33 de ani și poate să aștepte. Într-o teacă pot încăpea două săbii succesive. Nu aveți dreptate. Nu sunt două săbii concomitente.

S-a uitat îmbufnat. A plecat furios. A revenit după câteva minute. A mai sporovăit. Tot timpul diatribei, i-am ținut mâna pe toracele meu stâng.

În fond, Marina l-a iubit și l-a apreciat pe Ioan.

Justinian Marina a apreciat-o pe maica Veronica, fără să înțeleagă nimic din mesajul ei, a ridicat-o la rang de stareță-stavroforă, o vizita des și cu plăcere, pentru latura organizatorică și gospodărească. În cartea de aur a mănăstirii, este o pagină bombastică, plină de elogii, scrisă și subscrisă de cel care a dat cu toporul să reteze copacul falnic sădit de măicuță pe plaiurile de la Lieștii covurluieni.

L-a iubit pe Ioan ca pe un fiu de trup și fiu de duh. Din gura lui, am auzit multe cuvinte de aur și recunoaștere. În ochii lui Marina, abia sesizabil încrucișăți, licăre o undă de blândețe, care nu seamănă cu ochii de viezure ai lui Antim, cu ochii bovini ai mitropolitului Rusan, cu ochii porcini ai episcopului Valeriu Zaharia.

Marina este din alt aluat. Are ceva de haiduc și gospodar abraș. Liziera dintre tâlhărie și haiducie este greu de ținut. Nu știi unde începe haiducia și unde se termină tâlhăria. Gustul său pentru metafizică este nul, estetica n-o zărește, mistica o ignoră, cu Dumnezeu și cu Christos a semnat un pact de neagresiune, nădăjduindu-l reciproc, cu morala nu face casă bună și este în divorț deschis, cu mâncarea și femeile se înlănțuie cu poftă mereu sporită, derivată dintr-o vitalitate cu izvoare puternice și nescacate. Dacă n-ar fi fost ochii blânzi și ambiția nemăsurată pentru glorie și prestigiu, Marina ar fi fost un pericol public și o calamitate a mănăstirilor de maici.

Frâna lui a fost voința delirantă de putere într-un cadru clerical, unde ipocrizia aducea omagiu minimal virtuții, ca să parafrazăm pe moralistul sceptic francez La Rochefoucauld. S-a mulțumit cu o Madame de Maintenon a unui monarh ortodox, cu puteri nelimitate și cu mici ciupeli în umbră, care n-au provocat scandal public, nu s-a afixat, nu s-a dat în stambă, cum se spune că făcea în tinerețe la Muierasca, raionul natal din regiunea Vâlciei.

Aceste circumstanțe atenuante nu l-au împiedecat să patroneze scandalul istoric al persecuției mișcării vladimiriste, piatra de încercare și de la capul-unghiului, scandal pentru valahi și nebunie pentru oficiali.

Despre ucenicii satanizați

Dr. Antim are ca vicar pe preotul Ion Bogoiu. Pe cât este episcopul de viezure aspru și de bătos, cu labelle în sus, dându-se la rumân, pe atât este de felin și de catifelat vicarul. Mi-a spus că să i se usuce mâna dacă va lovi în Vladimirești. Și a lovit.

Când mi-a spus-o?

Era imediat după Pastele din 1954.

Să fi fost în Duminica Tomii?

Aveam dubla plenipotență: a măicuței Veronica, fiindcă fusesem deja la Vladimirești și primisem delegație scrisă de avocat apărător al filialei de la Sihastru, în fața tribunalului raional Adjud, și mandat de tratative diplomatice cu Patriarhia, pentru a soluționa pe cale administrativă în chestia părintelui Ioan. Problema ei personală nu era încă în litigiu, fiindcă dușmanii hotărâseră să nu dea atacul frontal, ci să-i mănânce în rate: întâi filiala de la Sfânta Mănăstire Sihastru, apoi pe duhovnicul Vladimireștilor, ieromonah cu metanie la Sihastru. Trebuia mâncată, de mistreți monahofagi, partea bărbătească monahicească. Pe urmă, venea Micaela Nicoară la rând. În finală, maica Veronica urma să aibă soarta Bernadettei de la Lourdes, adică să fie ridicată și claustrată pe toată viața într-un schit obscur, de unde să i se piardă urma, să nu se mai vorbească de ea.

Planul era simplu și evident. Eu l-am aflat din gura fratelui Andrei și din gura lui Sandu Tudor, care nu-și dădeau seama de grozăvia faptei lor. În fond, era un proiect, elaborat din capul lui Andrei, pe reminiscențe literare și lecturi din istoria catolicismului francez. Bibliotecarul nici n-a făcut planul din viclenie și satanism. A încolțit, firească, în căpățâna lui nutrită până la saturație de idei și mucuri de țigări livești, fiindcă fratele Andrei citește cărți din viciu, cum alții fumează.

Ce vice impuni, la lecture...

Din viciul nepedepsit al lecturilor bibliotecarului patriarhal a ieșit sămânța buruienii otrăvitoare a complotului anti-vladimirist.

Am aflat de acest plan, într-o duminică, la prânz, cu soare de primăvară victorios izbucnită. Cred că era prin mai. Îmi dădusem întâlnire cu Sandu Tudor în chilia bucureșteană a starețului de la Rarău, venit să-și plombeze dinții sau chemat la sfat intim de sinodali, pentru treburi bisericești. Mă aflu în raporturi excelente cu Patriarhul. (El e ucenicul lui N. Crainic). Nu-l cunoscusem, personal, pe patriarh, decât vag, ca student, în cercul de la Cuibul cu Barză al preotului Tudor Popescu, ulterior caterisit. Eu frecventam Y.M.C.A., din când în când prelegerile lui Nae Ionescu, căruia îi fusesem elev de liceu, dar de a cărui tutelă intelectuală mă emancipasem, căutându-mi drum propriu. Mă enervau farafastăcurile și *năisme*.

Aceste *năisme* erau fascinante la început, deveneau fastidioase prin repetiție și prin tehnica paradoxului cultivat a *outrance* și obositoare, până la sfârșit. Observai inanitatea și ieftinătatea. Cum prindeai tehnica punerii naiste a problemelor, confecționați un paradox pe ceas, luând problema clasică la refec și răsturnându-i premisa majoră sau premisa minoră. Sofisma este cultivată în avocatură. Eu purtam, ca secretar, geanta profesorului universitar și a avocatului de mare prestigiu și seriozitate Anibal Teodorescu. Ascultam, cotidian, în tribunal, sofști de mare strălucire, ca Istrate Micescu, I. Rosenthal și Al. Vasilescu-Valjean. În orice avocat zace judecătorul. Avocatura și magistratura sunt cele două fațete ale jurisconsultului. Citisem ca licean, în vacanțe, treizeci de volume de tratate clasice juridice franceze și române, cadou mareț și neașteptat al vărului meu mai mare, judecătorul Tudor Băloiu, premiul I pe țară, mort pentru patrie, la 33 ani, în primul război mondial. Eram un jurisconsult în miniatură, când am sosit la dezbaterile universitare. În primul an, am luat cu note maxime bursă la cămin și cantină, chiar la Anibal Teodorescu, care m-a ales secretar. Luam premiul I, II, III în bani, pentru mine și prietenii mei olteni, cărora le confecționam rapid referatele seminariale.

Din tratate, înveți latura de magistrat a jurisconsultului.

Sofisma avocațială o trăiam din plin, cu umor, fără pic de derutare. Eram născut judecător și jocul fastidios al avocaturii nu mă descumpănea, nici nu-mi plăcea. A fost catastrofa trivială a vieții mele, că a trebuit să ajung avocat pentru a căpăta independență socială și materială, indispensabilă facturii mele de cobilițar oltean seniorial.

Când observam sofisma practică la bară, nu mă supăram.

Așa este jocul: părțile oponente aduc material comparativ, ușurează munca judecătorului, care hotărăște într-un sens sau altul. Judecătorul este arbitru într-un litigiu cu oameni încăierăți. În loc ca cei încăierăți să-și facă singuri dreptate, pe legea talionului sau a răzbnării, un *tertium non gaudens*, el găsește o soluție chibzuită.

Când observam sofisma practică la catedra de Logică, la Metafizică și Istoria religiilor, începea să-mi devină suspect chiar sofistul, în speță Nae Ionescu, iubitul și neuitatul meu dascăl de liceu, fiindcă Nae Ionescu a fost un mare pedagog pestalozzian, care iubea copiii, știa să se joace cu ei, dădăcându-i, și avea marele secret al cuvântului, al gestului și al faptei simbolice.

Cum să-l pot uita? Luasem partea lui Catilina, din spirit de contradicție, la ora de latină, fusesem muștruluit cu notă proastă, iar directorul de studii, Nae Ionescu, m-a chemat la muștrulială superioară, dându-mi dreptate și punându-mi în mână pe Theodor Mommsen, ca să mă documentez și să-mi susțin teza.

Cum să-l uit? Plec la Berlin și-i spun că mă duc special la neokantianul Rudolf Stammler, de la filosofia Dreptului. Râde, îmi recomandă să mă împrietenesc cu asistentul lui, să ne ducem la bordel și să citesc pe Hegel, ceea ce s-a și întâmplat în realitate, fiindcă Stammler îmbătrânise, secrețiunile mele hormonale erau tinere, prelegerile estivale ale dascălului nu mă mai interesau, iar Hegel este un filosof veșnic tânăr.

Fratele Andrei Scrima și Sandu Tudor sunt năiști și sofiști. S-au scuturat, verbal, de influența lui Nae Ionescu. Chiar îl bârfesc. Satanismul lui, împrumutat de la Sâr Peladan, de la Max Stirner și de la alți anarho-sindicaliști europeni dintre 1905 - 1918, dau lăstăriș târziu în acești ucenici cu barbă.

Dușmanii Vladimireștilor sunt sofiști, în regiunea intelectuală de sus și niște braconieri sanguinari, jos.

Dușmanii Vladimireștilor care practică sofisma se scuză cu dogmatismul lor rigid ortodox. O, parcă nu i-am cunoaște, parcă nu le-am ști Maestrul! Am spus-o de nenumărate ori și am scris-o în portretul lui Nae Ionescu din voi I de Portrete și Controverse (Editura Bucur Ciobanul, 1948). Dascălul meu de liceu a venit de la Munchen, după o lipsă de 11 ani, după ce și-a rezolvat sui generis o pustiitoare criză sufletească și metafizică. Pentru a scăpa de nihilismul european, care pânđește orice inteligență a Europei ultimului veac, așa cum just a consemnat Nietzsche, Nae Ionescu a ancorat în dogmele bisericii ortodoxe din disperare metafizică, pentru a-și ordona viața interioară, pentru a-și găsi un echilibru în viața intimă și pentru a păși în viața publică pe teren ferm. Nae Ionescu a fost un dogmatic rigid, dar nu cu o credință lină și plenitudinară, ci un dogmatic din disperare filosofică, pentru alungarea aceluși nihilism spiritual, care fusese și rămăsese marea sa realitate plenitudinară sufletească și care i se părea lipsit de rodnicie și anti-vital. Nietzsche s-a salvat prin afirmarea vitalismului păgân, de factură elino-romană, fiindcă după Helada și Italia suspină mereu oamenii Nordului. A urmat calea lui Holderlin, a lui Novalis și - parțial - chiar a lui Goethe.

Brăileanul Nae Ionescu a găsit o soluție mai certă și mai specifică situației sale. S-a întors la Stroe Ivașcu, bunicul de pe Bărăgan. O soluție venerabilă și acceptabilă. O soluție discutabilă, când i se face aplicația pe planul religios și mistic.

Ce ne poate învăța Stroe Ivașcu în materie mistică? Ce ne poate învăța haiducul Justinian Marina? Ce ne poate învăța despre îngeri, feciorie, sfinți și păcatul carnal întruchipat în mitropolitul Sebastian Rusan, cu 17 copii și care nuntește hebdomadăr în palatul metropolitan, alături de osemintele Cuvioasei Paraschiva?

— Ce, voi credeți în oase moarte?

Așa a întrebat îndrumătorul de la Ministerul Cultelor, exarhul oficial al plaiurilor moldovenești, care înțelege, aprobă și este prieten cu Rusan, dar care nu poate pricepe fervoarea mistică a lui Simeon Oveză, candoarea lui Nectarie Cristișor, gravitatea lirică a lui Teoctist (starețul Sihastrului) și patetismul părintelui ieromonah Ioan-Silviu Iovan.

Dogmatismul ortodox din disperarea metafizică a nihilismului pernicios în care au ancorat Sandu Tudor și Andrei Scrima, ciracii lui Nae Ionescu, duce la incongruențe teoretice, la satanismul cu care au pornit, proiectat și condus campania anti-vladimiristă.

Drama își are tâlcul și amploarea ei.

Care-i tâlcul? Aș spune tâlcul sămânței, în jargon agricol.

Sămânța aruncată de Nae Ionescu în sufletul jilav al acestor învățăcei bântuiți de febra lacrimogenă și de putregaiul orgoliului a dat rodul mătrăgunei negre, de factură catolică, a claustrării măicuței Veronica, după tipicul Bernadettei de la Lourdes.

Acești ortodocși rigizi spun că biserica noastră nu a îngăduit în experiența ei pluriseculară, în care se unesc misticul cu umanul, fundarea de mănăstiri claustrate și nici nu avem ordinul trapiștilor, al tăcerii veșnice. Într-o mănăstire catolică claustrată, cine intră nu mai iese. Această sinucidere anticipată și vie nu e îngăduită de ortodocși. Cadavrele vii nu pot fi legalizate și dogmatizate. Andrei Scrima a statuat și a hotărât cadavrul viu al maicii Veronica. Dacă ar fi fost iezuit, ar fi ordonat punerea ei pe rug, ca eretică și vrăjitoare. Fiindcă este abate monden ortodox și catolicizant, a ordonat transformarea în cadavru viu a celei mai vii, mai energice și mai mistice măicuțe din câte au avut, printre viețuitoare, la ceasul de față, mănăstirile noastre.

Asupra acestor ucenici ai lui Nae Ionescu, nu mai insistăm. Profesorul a avut și altfel de ucenici. Pomenesc numai de Mircea Vulcănescu, care l-a iubit pe Nae Ionescu și a luat părțile lui pozitive. A murit, moarte de mucenic, în închisorile lui Teohari Georgescu.

Sit tibi terra levis.

Când vor muri starețul de la Rarău și fratele Andrei, cum se vor înfățișa în fața Judecătorului cel mare, cine le va spune: să le fie țărâna ușoară? După asemenea faptă herostratică, au ieșit din *comunitatea de dragoste și destin*, cum definea Nae Ionescu națiunea noastră cu destin patetic. Au ieșit din soborniceasca noastră patetică. Ortodoxia este tolerantă și comprehensivă. Acceptă oameni de toate caracterologiile și opinii cât de felurite. Premisa ei este dragoste în soborul cel mare, care-i ca o grădină unde găsești tot soiul de poame și roade.

Când se trece la fapta gravă a persecuției unei parcele din sobor, când se face o spargere atât de serioasă, socotesc că cei doi oameni satanizați- ai lui Nae Ionescu au depășit sofisma și au intrat în infrațiunea de lezare a intereselor națiunii într-un moment istoric dramatic, cum sunt anii 1954 - 1955.

MAICA VERONICA ȘI SIHAȘTRII

Începuturi (mai 1955)

Maica Veronica a luat metanie la vârsta de 14 ani, la Mănăstirea Buciumeni, satul Ploscuțeni, raionul Adjud.

Cum s-a întâmplat acest lucru, devenit faimos?

Stareța Buciumenilor se numea maica Leonida.

Această mănăstire se află la o distanță de câțiva kilometri de Mănăstirea Sihastru. Unul din urmașii ctitorilor, pe latură femeiască, este moș Costache Ifrim, fost primar al Ieșilor, din gura căruia dețin această poveste adevărată. Era, pe-atunci, inspector al Cultelor, venit la Adjud să mai ajute pe schimnici. Dormea la Buciumeni.

Într-o seară, maica Leonida i-a spus:

— A venit o țărăncuță de la Vladimirești, în vârstă de 14 ani, care pretinde că a avut o viziune cu Maica Domnului și că vrea să facă o mănăstire în lanul ei de porumb...

Era o seară de vară cu lună, în atmosfera de basm și fagi a regiunii. Costache Ifrim a chemat-o pe țărăncuță în arhondaricul invadat de lună. Măicuța Veronica a divagat vrute și nevrute. Era o fetiță de 14 ani, care avusese o vedenie cu Maica Domnului.

După 20 de ani, moș Costache Ifrim (acum în vârstă de 72 de ani) se miră:

— Ce era la Vladimirești, în plasa Liești, pe acea vreme? Niște lanuri de porumb și ogoare de grâu sau ovăz. Un șes între Tecuci și Galați, spre Prut. Ce este acum? O mănăstire cu 300 de chilii și cu popor care vine să se roage.

Moș Costache Ifrim tace. Apoi, continuă:

— Pe acea vreme, se afla la modă Petrache Lupu de la Maglavit. Eu nu credeam în asemenea parascovenii. Țărăncuța auzise de ciobanul oltean din șesul Dunării, care văzuse pe Dumnezeu sub forma unui *moș*, lângă o buturugă de salcie. Ar fi vrut să se ducă până acolo.

Comentariu în sinea mea: deci, primul impuls al maicii Veronica, fetiță țărăncuță de la Liești, a fost dat de Petrache Lupu de la Maglavit.

Moș Costache Ifrim își deapănă povestea după stilistica semănătoristă, execrabilă mie, deși a publicat un studiu în *Viața Românească*, în același număr cu mine, pe când eram student. Acum suntem prieteni la cataramă, legați prin gusturi similare, prin admirații comune religioase vladimiriste. Este un bătrân, bine legat, țărănos ca înfățișare, cu păr încă lipsit de nea, cu dinți puternici, nebiruit de ani și griji. Doi băieți sunt la pușcărie, un ginere zace de zece ani prin beciuri, fiica plânge mereu de nenorocul ei. A stat și el după gratii trei luni, în calitate de primar al Ieșilor. Putea să zacă în mod nedrept în temniță, din 1945 până azi, 14 mai 1955, să-i înălbească oasele pe-acolo, dacă n-ar fi fost o cimotoie de-a mea, staroste judecătorească. El a verificat dosarul și l-a eliberat. L-au mai cercetat în câteva rânduri. I-au dat mereu drumul. Ultima oară, l-au chemat acum zece zile să-l întrebe dacă unul din feciori n-a făcut parte din echipa morții. Elegant anchetator și verde moșneag!

Moș Ifrim spune:

— Când am văzut pe fetițuca aiasta atât de împătimită să se ducă în Oltenia, la ciobanul Domniei-Voastre maglavitean, am scos din geantă (fiindcă eram inspector la Culte) și le-am dat două bilete, dus și întors, pentru starea maica Leonida și pentru Vasilica Constantinescu (azi maica Veronica). Un prieten al meu, care era de față, le-a mai dat și ceva parale de cheltuială.

Așa a început povestea maicii Veronica.

Dar cu maica Micaela, ce este?

Micaela Iordache este cu câțiva ani mai în vârstă decât Veronica. Ea este originară din Nicorești. Are licența în Litere și Filosofie Ca și fratele ei, Iordache Nicoară, a început prin a face politică. A stat ascunsă multe săptămâni în podul casei lor din Nicorești, pentru a nu fi arestată. Fratele ei a fost ucis mișelește. Pe urmă, ea și-a găsit refugiu într-un bordei, la Vladimirești, unde măicuța Veronica începuse clădirea mănăstirii, cu alte fete din satul ei.

Comentariu în sinea mea: deci, nu-l adevărat proverbul că nimenea nu-l profet în țara lui. Nu-l nevoie să emigrez, pentru a deveni profet, legislator sau om serios. Poți fi om acătării și creator și printre ai tăi? Nu cumva nu poți crea, decât dacă ai rădăcini adânci în solul tău obișnuit?

Finul la Vladimirești?

Moș Costache Ifrim povestește azi, sâmbătă 14 mai 1955. finalul Vladimireștilor.

Dar este vorba de un final? Eu mă îndoiesc. La 30 martie 1955, au venit organele de represiune ale Statului și au ridicat 40 de persoane din 300, în frunte cu cei trei:

- 1) Veronica,
- 2) Micaela,
- 3) Ioan.

La 3 aprilie 1955, au arestat 30 de călugări de la Sihastru. Restul au rămas.

Nu-mi vine a crede. Eu am fost la 6 aprilie 1955 la Sihastru. Am fost imediat arestat (era miezul nopții), am văzut o singură măicuță, iar dimineața, când am fost transportat în break deschis, de circa 15 milițieni înarmați, la portalul cu zăbranic negru, starea Tecla plângea și făcea semne de adio...

Să fi fost ceva călugări rămași în mănăstire? N-am văzut noaptea nici unul.

Ce-a mai rămas la Vladimirești după răpirea celor 40 de călugărițe fruntașe ale soborului?

S-a pus ca stareț o... locotenentă de Securitate, îmbrăcată în călugăriță, care fumează toată ziua ca un turc (cum se spune într-o delicioasă epistolă a lui Oveză). A venit, evident, și satrapul persan Dr. Antim Angelescu, episcop de Buzău, cu un ministru. Au sărutat, firește, mâna starețului locotenent de Securitate, drapat sau drapată (o fi femeie temniceră? o fi bărbat?) în negru, urmașă a maicii Veronica.

Procedeele sunt diabolice. Le-a inventat Stavroghin? Stau și mă crucesc.

Am citit negru pe alb narațiunea și nu-mi vine a crede. Ticăloșia și blasfemia nu au margini în Valahia sulfuroasă? Dar mai este Valahia? Nu este aicea sigiliul lui Stavroghin? Brutalitatea, ipocrizia, nemernicia și stupiditatea se amestecă, în doze egale, cu opereta din țara lui Hubsch.

Singurătate de azur

Citind epistola catastrofală cu narațiunile lui Simion Oveză, care pictează în cuvinte simple groaznică decădere morală și intelectuală a prelaților mei de sus, m-am înfășurat iarăși în toga melancoliei și m-am retras în singurătatea de azur a bunului meu Friedrich Nietzsche.

Umanitatea eroică trăiește în acești călugări prizoniți.

Umanitatea josnică, animalică, retrăiește în acești prelați, onctuoși, servili și aliați cu diavolul.

Prezența episcopului Antim de Buzău, braț la braț cu temnicera, impunând pe locotenenta de Securitate cu trabuc în gură ca stareț de Vladimirești, este o scârnăvie grotescă.

Ce pot face eu, mandarin detașat sufletește și decantat mental, amestecat profesional în această oribilă tragicomedie, decât să mă retrag în nietzscheana solitudine de azur, pentru a intona ditirambi Neantului și a profera imprecății de dezgust față de semenii valahi din casta dominantă a anului 1955?

Riscuri la o vizită de curtoazie

Evident, mă voi duce la Mănăstirea Țigănești, s-o văd pe maica Veronica aflată de izbeliște. Vreau să-i dau un semn de viață, un semn de dragoste. S-a purtat cu mine ca o regină plină de afecțiune pentru plenipotențiarul ei în lume, ambasador printre caiafele patriarhale, printre judecători năuci și avocați poltroni. Li sunt dator o vizită de curtoazie. Va fi o vizită de nostalgie fierbinte.

Voi avea, firește, iarăși riscul arestării, pentru cel puțin 24 de ore, ca la Sihastru. Așa se procedează, metodic, la Sihastru și la Vladimirești: orice pelerin trece o zi și o noapte prin purgatoriul beciurilor organelor de represiune. Este bănuțul plătit de către vladimiriști, de simpatizantii vladimirismului și de orice vizitator care a vrut să cunoască cele două mănăstiri în lunile aprilie și mai, Anul Domnului 1955. Cele două izvoare energetice ale bisericii ortodoxe vii și viabile trebuie astupate, fiindcă există pericol de inundație mistică. Înălții prelați n-au nevoie de misticism. Ordinea trebuie să domnească, în sfârșit, ca la Varșovia. Sectorul bisericesc se bucurase de o relativă libertate. Au fost băgați prin pușcării mulți preoți prea sărguincioși ortodocși. În perioada 1948 - 1952 aveam, la Ocnele Mari, vreo 40 de preoți ortodocși.

Au fost arestați, din ordinul vagmiștrilor, uniții protestatari care n-au aderat, cu anasâna și japca, la sânul bisericii maice ortodoxe române.

Au fost arestați preoții romano-catolici, împreună cu prelații lor. Am găsit și protestanți reformați, ca pastorul de la Episcopia Bihorului, care semăna leit cu mine și pe care codeșinții îl credeau frate mezin, fiindcă eram toată ziua împreună, în conversații aprinse teologice, în limba germană. Era maghiar de origine, studiasse teologia la Zurich, eu la Berlin, și ne înțelegeam pe platforma Hochdeutsch-ului goethean, creat inițial de Luther și dus pe mari înălțimi de Nietzsche. Comentam împreună, din puncte de vedere felurite, pe olimpiantul Goethe, pe năstrușnicul Luther (mă feream să-i spun porcul mistic, după pilda lui Jacques Maritain) și pe feciorul pastorului Karl Ludwig Nietzsche, din satul Rocken, lângă Leipzig, nepot pe linie maternă al pastorului Oehler, devenit strălucitorul antichrist al lumii moderne.

În afară de pastori reformați și prelați catolici, au mai intrat în pușcării mulți *sectanți* din Oastea Domnului, ca neuitatul Dr. Albu, care a făcut sumedenie de prozeliți, martori de-ai lui Iehova, furibunzi anticatolici, bapțiști, și tot soiul de aderenți din casele de rugăciuni protestante, care mișună în țara mea, spre spaima proștilor și a vagmiștrilor. Mă aplecam cu dragoste asupra tuturor. Protestantismul este o forță explozivă, fiindcă pune fitilul cu dinamită al transformării omului direct la sursă, așezându-i în mână Evangheliile și obligându-l să le mediteze zilnic. Catolicii și vladimiriștii servesc cotidian taina eucharistiei, recomandând spovedania și împărtășania deasă, pe cât posibil o dată în 24 de ore. Protestanții au o armă și mai virulentă: lectura deasă a Bibliei, de către fiecare credincios, fără intermediul sacerdotului. N-am citit Biblia, trei semestre berlineze și un semestru parizian, primul și ultimul meu semestru petrecut la Paris, spre stupefarea colegilor înhăitați cu noctambule (la Les Noctambules) și în localurile de noapte din Montparnasse? Eu ascultam liturghia la Notre Dame sau la capela ortodoxă română. Învătasem acest lucru de la protestanții berlinezi (C.V.J.M.) din Wilhelmstrasse 48, fiindcă nici Catolicii, nici ortodocșii nu te îndeamnă la lectura Bibliei, ci mai mult la frecventarea bisericii. (Singur Nae Ionescu făcea excepție cu învățăceii săi: la 15 ani, mi-a pus Biblia în mână, în variantele franceză, germană, engleză, italiană și română, pentru studiu filologic și teologic, concomitent).

Îmi regăseam în pușcăriile valahe pe protestanții întâlniți în străinătate, cu stilurile respective de gândire și simțire, vorbind însă românește. Euforia mea a fost indescriptibilă, fiindcă pe Christos l-am învățat cu adevărat, mai întâi și conștient, în casele de rugăciuni ale protestanților. Cum aș putea avea aprehensiunile vagmiștrilor teologali sau politicaștri cu teoria și practica ortodoxiei, biserica *dominantă*? Ce-i aia *dominant*? Dominant prin credință, prin flacăra intensă, prin scrâșnirea dinților în durere metafizică, în observarea discrepanței fatale dintre credință și faptă?

Când ortodocșii lui Marina au stimulat, au instigat și au aprobat arestarea preoților catolici uniți recalitranti la unire și retrocedare, au făcut o faptă rea. Nu este nici prima și nici ultima. Când persecută pe Vladimiriști, fiindcă sunt o sectă care surpă temeliile bisericii oficiale ortodoxe, dovedesc că au rămas tot la teoria jandarmerească a bisericii dominante. Regula de aur a libertății conștiinței și a liberei alegeri confesionale, în conformitate cu libertatea interioară religioasă, nu s-a înțeles încă în aceste cercuri ecleziastice semi-ateistice și sulfuros materialiste.

Persecuția maicii Veronica este picătura de apă care a umplut paharul prea plin al persecuției și a devenit clar pentru fiecare că se preling stropii prigoanei într-o băltoacă murdară.

Am aflat din două surse că maica Veronica se afla surghiunită la mănăstirea Țigănești, scoasă din stăreția ei de ctitorită a Vladimireștilor și trecută, în prealabil, spre penitență, prin beciurile represive ale Galațiilor.

Prima sursă a fost părintele Nițșor Cazacu, șeful de cabinet al Patriarhului Justinian Marina.

A doua sursă a fost călugărul Grigore Băbuș, caiafă ortodoxă, care s-a făcut de răs pe vecie în ochii ortodocșilor, punându-și semnătura de judecător pe sentința de caterisire din sânul bisericii a părintelui Ioan-Silviu Iovan, duhovnicul și predicatorul Vladimireștilor.

M-am certat cu această caiafă la ultima întrevedere.

Penultima întrevedere decursese în termeni normali. Venisem cu propunere de stavropighie și de încheiere a unui armistițiu pentru curmarea acestui stupid război ecleziastic între oficiali și vladimiriști. Venisem cu propuneri scrise, cu clauze precise, neautorizate scris, dar aveam carte blanche din partea măicuței Veronica pentru a găsi o soluție omenească. Până în ultimul moment al declanșării tragediei, stareța a dovedit limpezime realistă și elasticitate. Duritatea și stupiditatea s-au aflat exclusiv de partea oficialilor.

Călugărul Grigore Băbuș, împreună cu starețul Sandu Tudor și cu savantul frate Andrei Scrima, bibliotecar patriarhal, formează trinitatea nefastă, acel *brain trust* din care au ieșit planurile de nimicire a vladimirismului. I-am combătut cu penița în revistele de specialitate, comentând până la sațietate fenomenul Vladimirești. Pe urmă, am scos sabia de la brâu. Acești arhangheli negri ortodocși, bieți luciferi decăzuți, nu s-au sfiit să completeze și să ațâțe laicii, scoțându-le pistoalele din buzunare, ca să le pună în mâinile lor atee, să compună dosare mincinoase, să scoată mitraliere din arsenalul armatei și să le încarce în dube negre, dându-le direcția spre Vladimirești și Sihastru. Au reușit într-adevăr să aresteze 40 de călugărițe fecioare și 30 de călugări. Ei și?

Ce-au obținut prin aceste arestări?

Pedestalul maicii Veronica a mai sporit cu câteva trepte și Vladimireștii au căpătat nimbul cu razele de azur ale persecuției.

Am auzit din gura fratelui Andrei, încă din vara anului 1954, de soarta care o așteaptă pe maica Veronica. Discutasem, amical, în contradictoriu, fiindcă eu am iubit-o din primul moment pe stareța Vladimireștilor, i-am fost paladin neîncetat, nu m-am îndoit o clipă de sfințenia, de sinceritatea și de autenticitatea credinței ei, în toiul și în potopul maximelor calomnii. Andrei o ura și o disprețuia cu mofturi de cărturar și fariseu, pe temeiul unor estetisme dezbrăcinate și neroniene, Neron valah cuprins de pofta incendiului și rafinat parizian reîntors, teoretic, la primitivismul cu păduchi al lui Cleopa. Literalmente, fratele Andrei ura Vladimireștiul, fiindcă acolo, în urâtenia fizică și morală a fecioarelor, nu se găseau păduchii lui Cleopa și nici urmă de stelnițe, stelnițele tradiționale, ci numai flori, flori și iarăși flori.

Planul lui Andrei era copiat după planul iezuiților care au procedat magistral cu Bernadette de la Lourdes. După ce a fundat locul de pelerinaj, iezuiții au răpit-o pe Bernadette și au claustrat-o pe undeva, fără identitate, fără armă, fără posibilitate de a mai ieși.

Bernadetta ortodoxă era maica Veronica.

Planul elaborat de estetul neronian Andrei Scrima este un plan opiat *tale quale* de la catolicii francezi:

Aber, lieber Bruder, Du hast die Rechnung ohne Wirt gemacht.

Sau, ca să înțeleagă și acești frați valahi, socoteala din târg nu se potrivește cu socoteala de-acasă.

Bernadette a fost răpită și Lourdes a rămas în picioare.

Veronica a fost răpită și Vladimireștiul a fost închis, în această diferență se află și infamia, și incapacitatea ortodocșilor lui Marina. Ei sunt luciferi distrugători. Nu sunt iezuiți constructori, din societatea fraților dedicați lui Iisus, cu metode organizatorice preluate din tola stătalității. Departe griva de iepure, departe fratele Andrei de Sfântul Ignatio de Loyola.

Călugărul Grigore Băbuș este frate de arme al lui Andrei, Sandu Tudor și Cleopa.

Băbuș nu are nimic din tenebrositatea dogmatică a bibliotecarului, din contorsiunile poetului *Comornicului* travestit în starețul Daniil de Rarău, nimic din pitorescul fonf al lui Cleopa.

Băbuș este discursiv, limpede, aproape luminos, superficial și iresponsabil. Băbuș este călugărul lichea, eternul Mitică Popescu, refugiat în chilii și în sutană neagră prin mănăstiri, vicariate și cancelarii episcopale. Își ascunde faconda și aplombul de Mitică sub pleoape cernite, buze roșii și obraji rumeiori, fiindcă nu mai pierde nopțile prin cafelele sau taverne, ci are somnul lin, masă îmbelșugată, viață regulată, telefon pe birou, cursuri la Institut, articolașe la gazeta de perete, fotografiile de verișoare pe masă, maniere onctuoase, suspine de puritate și comprehensiune pentru *frații mei, călugării mistici*.

Întrevederea fusese furtunoasă la început, fiindcă i-am făcut aspre remontrante pentru că și-a pus semnătura sub sentința de caterisire a părintelui Ioan.

M-am potolit sub ploaia surâsurilor lui înscenate, a scuzelor și asigurărilor de dragoste pentru clienții mei.

L-am privit, atunci, cu ochi de entomolog pentru o gănganie nouă. Întepase cu venin și nici nu și-a dat seama de răul făcut?

L-am studiat cu atenție sporită.

Mai văzusem judecători care semnav sentințe de condamnare din ordin înalt, așa cum mă asigurase fratele Băbuș, fără să creadă în dreptatea acestor sentințe, fără să aibă remușcări de conștiință. Nu mă mai miram. Îmi găsisem o speță familiară de oameni, cărora le atârnam de gât epitetul de lichea, și terminam intim cu ei, deși trebuia să mă judec decenii în șir.

Călugărul Grigore Băbuș, judecător ecleziast, semăna ca două picături de apă, fizionomie și moral, cu judecătorul militar, ajuns general-locotenent, Alexandru Petrescu.

Plasat la Periș, în surghiun agricol, am găsit, spre stupefacția mea, o repetată notă telefonică adresată din partea acestuia călugărului alb.

Ce vrea această boaită lichea?

Am ridicat receptorul, i-am format numărul și i-am ascultat iarăși glasul onctuos. Mi-a confirmat prezența maicii Veronica la Mănăstirea Țigănești. L-am bruffuluit de m-o ține minte și în mormânt.

Dorea să afle adresa lui Cofariu, un soi de călugăr catolic din ordinul cerșetorilor, fost secretar particular al Monseigneurului Vladimir Ghica.

Ah, stranie întâmplare a prințului Ghica, evocată pe fir telefonic de acest Băbuș, cerând adresa enigmaticului Cofariu.

Dar are domiciliul stabil Cofariu?

Descinde dintr-o familie ardelenescă, înrudită cu poetul Dan Botta și cu actorul Emil Botta.

De zece ani, umblă cu *rosarium* în buzunar, în ansamblul boemei artistice, în centrul căreia se află sculptorul Ion Vlad, poetul Dimitrie Stelaru, pictorul Corneliu Baba, poetul Victor Tulbure.

A fost câțiva ani secretatul prințului Vladimir Ghica. Narațiunile în jurul acestui monseigneur catolic de spiță arnăuto-valahă sunt fabuloase, pline de mister și poezie. La 30 de ani, a părăsit ortodoxia și s-a convertit la catolicism. Nu-mi plac convertirii religioase. Îi accept ca pe orice fenomen. Au glăsuț la convertire instinctele lui schipetare, care au condus pe primul ghiculesc istoric pe drumul pribegiei, spre Țarigrad, spre fascinantul Țarigrad, spre a se trezi, în tovărășia altui copil cu picioare goale, ajuns vizirul Kiupriului, pentru a-l bombardă din negustor, voievod, pe tronul Moldovei?

Fascinația Romei catolice pentru Vladimir Ghica trebuie să fi fost tot atât de mare cât și Țarigradul pentru zăludul Grigore Ghica. *Si Paris vaut une messe*, dacă pentru cucerirea Parisului Henri IV și-a schimbat o confesiune, de ce nu și-ar schimba elegiacul prinț valah, de pe caldarâmul Parisului, Vladimir Ghica, în vârstă de 30 ani, confesiunea ortodoxă a străbunilor săi pentru a trece la catolicism? Ce șanse poți avea la sânul unei biserici autocefale bucureștene? În comparație cu organizația planetară a Romei catolice, Iașiul sau Bucureștiul ortodox reprezentau două puncte negre, excremente de muscă, pe un glob.

Punctul de plecare al lui Vladimir Ghica, acum 50 de ani, este un punct negru. Traectoria de o jumătate de veac este dintre cele mai luminoase. A luat în serios meseria de duhovnic monden și a convertit la catolicism nume glorioase dintre intelectualii Franței. Prietenia sa duhovnicească cu Jacques Maritain este consemnată în analele literare, cu dedicații publice de cărți. A spovedit pe Francis James, s-a amestecat în viața spirituală a protestantului nietzscheeanizat și dostoevskian Andre Gide (din spița lui Smerdiacov), a convertit poeți argentinieni și brazilieni, a lucrat în leprozăriile din China și Japonia ca misionar catolic, a contribuit afectiv la catolicizarea protipendadei nipone, în frunte cu Mikadoul și soția lui.

Al doilea război mondial l-a prins în țara lui de baștină, de peste trei decenii. Numele lui de familie este împletit cu numele din cronici, cu domnitori, străbate epopeea pașoptismului, în frunte cu scriitorul Ion Ghica, prietenul lui Vasile Alecsandri, mentor economic înțelept și diplomat abil. Beiul de la Samos, fiindcă în surghiun i s-a mai dat o demnitate turcească în amintirea almanahului Gotha de la Sublima Poartă, a scos în evidență, încă o dată, caracteristica ereditară a acestei familii: tenacitatea gospodărească și abilitatea diplomatică.

Catolicul Vladimir Ghica este urmaș adevărat al lui Ion Ghica, pașoptist și iluminist.

Cum era și firească, Teohari Georgescu, Ana Pauker și Vasile Luca l-au trimis în pușcărie.

A murit în pușcăria de Ia Jilava, în vârstă de 80 ani, vârstă matusalemică, după o rodnică activitate biblică. Acolo doarme somnul dreptilor.

Aflasem știrea la Oenele Mari, în al cincilea an de pușcărie politică, pe când mă pregăteam să fac călătoria cea mare, și cea din urmă, după 14 zile de inaniție involuntară și aproape totală, în urma unui icter infecțios. Moartea lui Vladimir Ghica a fost ca un cântec ultim de buciem al unui păstor venerat. Nu ne-a înghețat inimile. Ne-a întristat profund. Ne-a arătat cruzimea destinului și neînțelesele căi ale Domnului.

Scăpat ca prin minune, reintrat în sala pașilor pierduți a tribunalului din Capitală, m-am reîntâlnit cu călugărul cerșetor Cofariu, care n-a luat încă metanie, care întârzie în a-și lua metania catolică, așa cum întârzii și eu în luarea metaniei mele ortodoxe. În loc să fie frate la Sfântul Iosif, întârzie ca țârcovnic de cimitir sau cu alte treburi mărunte și utile la *Saint Vincent de Paul*, după cum întârzii și eu în tribunalele românești, pentru a realiza mărunte treburi caritabile ale celor însetați și *însihăstriți de dreptate*, cum spune atât de frumos maica Veronica.

Călugărul cerșetor, într-o costumație aproximativă de boemă și mirosind a țârcovnic de cimitir, a venit cu propunerea de a figura ca avocat și a face diligentele necesare (petiții, aprobări administrative) pentru a deshuma osemintele de la Jilava ale monseigneurului Vladimir Ghica și a le reînsuma la cimitirul catolic.

Am reflectat și am răspuns:

— Lasă-l pe bunul monseigneur să-și doarmă somnul de veci în leprozeria de la Jilava. A colindat în leprozeriile din China și în leprozeriile din Japonia. A revenit în patria strămoșilor pentru a închide ochii tot într-o leprozerie. Așa a hotărât Destinul. Lăsați-l să doarmă măcar 7 ani, după ritul ortodox. Pe urmă, îl puteți deshuma. El ne aparține și nouă, prin nume, prin familie, prin sânge, chiar prin viața lui în care a arătat atâta fierbinte dragoste de oameni, fiindcă ortodoxia este axată pe dragoste. Să doarmă 7 ani în leprozeria valahă de la Jilava, după ritul nostru. Pe urmă, îl puteți lua, fiindcă a aparținut bisericii catolice planetare, care face prozeliți pe planetă, spre deosebire de noi, care dăm pildă personală de viață biologică și duhovnicească, într-o sobornicească patetică, dar nu facem, nu vrem să facem prozeliți. Primim în familia noastră confesională, asimilăm seminții și oameni. Nu organizăm și nici nu facem prozelitism. O viață dreaptă dă pildă, dar nu achiziționează nici cu forța, nici cu meșteșugul, nici cu vicleșugul și nici măcar cu intenția.

Călugărul cerșetor catolic Cofariu a înțeles. A lăsat lucrurile baltă. A transmis sfatul meu superiorilor săi. A trecut aproape un an. Mă aflu în plină clientelă vladimiristă. Pledasem și pe catolicul Horia Cosmovici. După pledoaria făcută în favoarea lui, a venit și propunerea pentru a mă ocupa de latura juridică a reînsumării osemintelor prințului valaho-catolic Vladimir Ghica. N-am șovăit. Era o onoare prea mare. Era o cunună în plus în jerba mea profesională. Sfatul de *status quo* pentru 7 ani de la moartea în leprozeria de la Jilava a venerabilelor oseminte l-am dat după intuiție primordială și reflexie teologală.

S-au răzgândit superiorii lui Cofariu? Nu mi-au ascultat sfatul?

Ită că apare și Băbuș, monahofagul ortodox. Distruge vladimirismul ortodox și se înhamă fervent la reînsumarea lui Vladimir Ghica? Crede că face o faptă bună? Sigur că face o faptă bună. Simetria de monahofag vladimirist și de serv al prințului Vladimir este nițeluş tulburătoare. Pe ai tăi nu i-ai cunoscut, după cei străini ai alergat, frate Băbuș!

În căutarea unui tovarăș în vizită de curtoazie

Sunt în căutarea unui tovarăș, pentru a face o vizită de curtoazie maicii Veronica, la mănăstirea Țigănești.

De ce îmi trebuie un tovarăș de drum? Pentru a schimba impresii? De frică? Doamne ferește!

Îmi trebuie un tovarăș, pe cât posibil un secretar, pentru a păstra protocolul, pentru că oricât de bizar ar părea, am tratat dintru început pe maica Veronica exact ca pe o regină a acestor plaiuri ecleziastice (exarha plaiurilor), iar eu nu m-am dus niciodată în calitate de pelerin sau de gură cască. M-am dus totdeauna la Vladimirești cu treburi și pe poziții spirituale bine precizate. Maica Veronica, la fel cu părintele Ioan, cu Micaela și cu Teodosia, știa precis că eu sunt un filosof în îndoială creștină, un jurist care crede sincer în meseria sa, un musafir cu calitatea pur rituală și exterioară de fin al nașicei starețe. Epistolele le-am intitulat mereu *scumpa mea Nășică*. Am nevoie de un însoțitor, fiindcă am nevoie de aparat, de o suită. Nu mă pot prezenta la o regină în exil, ca fost ambasador al ei, ca un pâlmaș de Periș. Trebuie păstrat standardul, cu orice preț, în orice decădere de ranguri.

La Vladimirești, am venit de câteva ori cu soția mea, o dată cu mașina patriarhală, altă dată cu daruri și client însoțitor de la Panciu. Am sosit deseori cu secretarul meu Emil Popovici, atât de drag lor, fiind spiriduș de speța Micaelei. *Ucenicul Emil* a intrat și la inima Sihastrilor, prin nonșalanța lui de țârcovnic agreabil, prin vocația cilară și permanenta nostalgie călugărească. Acest om va ajunge călugăr.

M-a însoțit la câteva întrevederi monahul Nectarie Cristișor de la Mănăstirea Sihastru, făcând secretariatul, pe când purtam procesul pe la Adjud și Bârlad.

M-a însoțit, altădată, inginerul Grigore Fotache, în calitate de secretar, frate al unui client. Am nevoie de cineva în asemenea vizite. Nu pentru a-mi duce geanta sau pentru treburi subalterne. Eu am fost și am rămas primul serv al secretarilor mei, secretar de secretari, care m-au servit la rândul lor strălucit, pentru prosperitatea *colhozului avocațial*, care purta întâmplător numele meu, cuib cald de unde ei își luau zborul spre meleaguri, bordeie sau palate proprii. Din atelierul meu, au ieșit, unii, judecători, alții, miniștri, alții au trecut în alte meserii. Comunitatea a rămas neîntinată de dihonii sau meschinării.

Am nevoie de aparat pentru a face vizita de protocol, de curtoazie și de afecțiune maicii Veronica, în surghiunul ei de la Țigănești.

Îl voi lua pe Emil Popovici? Acest om de o îndrăzneală nebună în gândire și oralitate este timid la faptă, precaut ca un politician la guvern sau aflat în opoziție în preajma guvernării. A fost un soi de ministru de interior al pușcăriașilor de drept comun și pseudonimul lui, prin 1945 - 1947, a fost *echipa-fulger Alimănescu*

Să-l iau pe Petre Ghinea, unul din cei mai vechi secretari?

Să-l iau pe N. Săvulescu, cel mai ductibil și mai abil ex-secretar?

I-am propus bătrânului Costache Ifrim. A șovăit. M-a îndemnat să mă duc. Lui îi este frică de consecințe. Îi este frică de arestare. E prea bătrân pentru a suporta o nouă arestare.

Să mă duc singur, însoțit de șoferul școlii silvice de la Periș?

Voi face vizita neapărat în primele zile ale acestei săptămâni, oricâte riscuri ar comporta această vizită de protocol, curtoazie și afecțiune, chiar dacă nu mă va costa 24 de ore, ci de 24 ori 24 de ore, adică numai 24 de zile. Floare la ureche! N-am stat eu 1.825 de zile ori 24 de ore, adică o cifră enormă de ore în pușcării, și n-am ieșit nici mai rău, nici mai bun, nici mai idealist, nici mai materialist, ci doar mai slab fizic, mai dens psihic, la amărăciunea veche s-a adăugat o nouă amărăciune, la patosul distanței față de contemporani s-a suprapus patetica valahă sobornicească, din turnul de fildeș al mandarinului solitar am mai urcat o treaptă spre turnul de azur al unei detașări, care echivalează cu pieirea instinctelor de conservare, care mi se par instincte lașe, oarbe și murdare.

Eu nu pot trăi fără onoare, care-mi este tot atât de necesară ca aerul și sfertul de pâine zilnic. Am răbdat 14 zile fără sfert de pâine și niciodată mintea n-a fost atât de lucidă, sufletul atât de împăcat, surâsul atât de permanent înfoliat pe buze. Experiențele de înfometare în 5 ani de înfometare și pușcărie m-au vindecat de trei spaime: spaima morții, spaima privării de libertate, spaima pâinii zilnice.

Nu pot trăi fără onoare printre semeni, după cum nu pot trăi în murdărie și dezordine când sunt singur. Spălăm și frecăm parchetele la Periș, curățăm closetele fetelor brigadiere silvice, după ce mi-au evacuat casa și grădina, și mi le-au lăsat în murdărie și paragină. Am spălat closete *voluntar* în pușcării și aici, la closetul comun din București, al casei naționalizate cu 16 chiriași, unde locuiesc de doi ani și unde colocatarii nu se înghesuie la curățarea dejectiunilor proprii. Am părăsit prejudecăți, scârbe, mofturi. M-am

detașat. Pot pleda la Tribunalul Suprem sau pot mânui mătura de closet, sapa ori grebla de țaran pălmaș, cu aceeași detașare. Nu mai există o ordine de ranguri în activitatea mea. Tot ceea ce e necesar se face cu bunăvoință, precizie și bunăcuviință. Nu este necesară onoarea? Nu-i nevoie de bunăvoință în comerțul social uman? Dacă n-ar mai fi protocol și politețe, n-am trăi în infern?

Ataraxie (31 mai 1955)

Au trecut două săptămâni de când am aflat că maica Veronica este la 5 - 6 kilometri depărtare de mine, la mănăstirea Țigănești, cu mica ei suită de regină clericală în exil.

A văzut-o și i-a vorbit inginerul petrolist Pătrașcu.

Au discutat despre procesul Micaelei Nicoară și al părintelui Ioan-Silviu Iovan, fixat pentru alaltăieri, 29 mai 1955.

Pătrașcu m-a numit pe mine ca eventual apărător.

Maica Veronica i-a comunicat că sunt la pământ, în surghiun.

Cum de nu s-a gândit la ucenicul meu Emil Popovici?

Am luat înțelegere cu inginerul Pătrașcu ca să scoată delegație ucenicului meu, să-l trimită la Galați și să se intereseze de proces.

Am așteptat zadarnic. Două săptămâni de anxietate.

Nimic nu mai funcționează normal în Valahia. Nu mai există cuvânt dat, onoare, punctualitate, afecțiune, tandrețe. Inginerul a mai dat două telefoane, acasă, promițând să-mi ia nevasta, să facă o vizită nașei noastre Veronica. Nu s-a prezentat. Nu cumva este o indicație tactică a stareții? Vizita noastră i-ar putea face rău? Ar putea-o băga în bucluc? Noi suntem leproși de gradul 7. Fratele nevestei, împușcat public, cu foc bengal. Arestați. Prigoniți. încrucieș și eu brațele: ataraxie. Somnifer. Ataraxie.

Clericul vladimirist Dr. Ovid Munteanu

În august 1954, pe când mă aflam în toiul luptei cu satrapul persan, am primit o neașteptată, scumpă și neuitată vizită la București. Prietenul meu Dr. Ovid Munteanu, de la Cluj, sosea după un raid pe la mănăstirile din Moldova. Avea rucsac, bocanci, basc, fața bronzată și ochii migdalați, mistici, vladimirști. O explozie de bucurie l-a cuprins, când a auzit că eu sunt apărătorul lor în procesele înscenate și declanșate de satrapul persan.

Cunoștea deja toată terminologia noastră internă rezultată din bătălii:

- baronul feudal,
- satrapul persan,
- sihastrii înșihăstriți de dreptate,
- ați furat cheile bisericii,
- vi se face o mare favoare la bătrânețe, să spălați closetele Sihastrului,
- călugări *feneanți* ortodocși și benedictini vladimirști,
- arhiepiscop judiciar contra gălmelor teologale,
- stupidul război ecleziastic,
- călugărul alb cu metanie la Sihastru,
- dați-vă demisiile, dacă nu puteți onora jilțul episcopal,
- Zaharia Valerian a pestilențiat tavernele și bordelurile Capitalei,
- lupta dintre șarpe și porumbiță (dintre episcopul Valerian și maica Veronica),
- icterul părintelui Ioan este boala scârbei și a înfometării (diagnostic pandrist ocnemărean),
- călugărul alb poruncește părintelui Ioan să ingurgiteze 2.400 de calorii zilnice (călugărițele să supravegheze dieta excelentă calitativ și cantitativ),
- columbele de la Vladimirești,
- proletariat lacto-vegetarian vladimirist și profitariat ecleziastic borțos,
- porci cu mitra-n cap (de mare efect!), dinastii monacale în Moldova de Jos (Sihastru și Vladimirești),
- paralela Bernadette
- Veronica, Lourdes - Vladimirești, catolicism - ortodoxie, clasificare tripartită a confesiunilor creștine pe bază caracterologică,
- liturgia ortodoxă a uniților,
- toga melancoliei mandarinale,
- valahi puturoși etc, etc, etc.
- Eflorescența lexicală și *argot*-ul inventat *pro causa* pentru Vladimirești, în șase luni de luptă judiciară, tactică și ideologică, rodise, intrase în viața mănăstirii și a pelerinilor.

După un pelerinaj sau două la Vladimirești, mulți prieteni și cunoscuți sau necunoscuți se abăteau pe la mine, în Capitală, în strada C. Sandu Aldea 96, pentru a se sfătui, pentru a se informa, pentru a proiecta un nou pelerinaj, fiindcă aceasta este caracteristica Mănăstirii Adormirea Maicii Domnului din șesul gălățean:

— Cine a fost, se va mai întoarce! Când ajungi, n-ai mai vrea să pleci!

Într-adevăr, o dulce sfășiere te cuprinde la plecare, o stranie anxietate la sosire (ca s-ajungi mai repede), o nostalgie fierbinte cât ești în depărtare: iată formula pelerinului vladimirist.

Scumpul meu Bubu Munteanu s-a încolonat, așadar, în cohorta Vladimireștilor. Un câștig mare pentru ambele tabere. Misticismul sincer, patetic și suav al medicului Ovid Munteanu de la Cluj, una din cele mai nobile figuri ale vieții noastre valahe și cea mai cuminte figură întâlnită în pușcăriile Aiudului și ale Ocnelor Mari, unde am stat împreună peste 3 ani, în cele mai grele momente, nu-și putea găsi o albie mai adevărată pentru apele sale involburate, decât în credință, dragoste și nădejde creștină. Nu-l invidiez. Nu-l deplâng. Mă bucur.

Nașa mea

Prezența măicuței Veronica în preajma mea nu-mi dă pace. Este a treia săptămână de când știu cu certitudine de prezența ei și nu m-am învrednicit s-o văd. M-au încurcat când Emil Popovici (ucenicul meu), când inginerul petrolist, când bicisnicia mea. M-au luat treburile în valul lor. Și ce-aș putea să-i spun? Că am fost pe-acolo, că umblu ca un vibrion în București pentru ei. Gândesc la ei. Am încrucieșat brațele, după tactica lor. Este atât de năucă, încât nu-și dă seama că n-am bani decât să mă deplasez abia dincolo de Chitila, că zdrențele curg de pe mine mai rău decât pe Iov. Că timp de un an, cât am fost avocatul Vladimireștilor și Sihastrilor, mi-am

dezechilibrat bugetul, mi-am neglijat și abandonat clientela remuneratorie. Popii știu să ia. Nu știu să dea, chiar cei mistici. Popii cei mai mari m-au trimis în surghiun la Alexandria, unde m-am dezechilibrat definitiv financiarmente. Apoi a venit prăbușirea în șomaj, palmas în cotitură agricolă, etc.

Nu mă plâng. *Tu l'as voulu, Georges Dandin!*

Nu mă plâng. îmi explic pentru mine încrucișarea acestor brațe active și târâșul acestor picioare cu sandală invizibilă de Mercurius.

În materie practică, misticii sunt foarte realiști, foarte echilibrați, foarte prevăzători. E omagiul meu suprem adus misticismului. Am văzut, în genere, pe materialiștii teoretici dezbrăcinați, diletanți, fumiști, fără pic de simț practic. Rezolvă cu pungășii ceea ce nu pot soluționa onorabil prin echilibru practic.

Misticii sunt practici, echilibrați bugetar. Se întind cât le este plapuma. Știu să cheltuiască și 1.000 de lei pe zi, pot trăi și cu 2 lei pe zi, cum trăiesc și eu de trei luni aici, și cum voi mai trăi trei luni în continuare. Am avut pâine de 1 leu, țigări de 1 leu, o sapă, cerneală, caiete și cărți. Ultimele ustensile mi-au adus prestigiu mandarinal, fiindcă - în mod cert - cărturarii se bucură de venerație în țara mea. Rezultatul a fost o fiertură de prânz, gratis. În a treia lună, a sosit litrul de lapte, boțul de brânză și mămăligă. Familia trăiește la București din vânzarea bibliotecii.

Nu am făcut în viața mea o tranzacție financiară cu conștiința.

Mă gândesc la materialiști: ei iau banul și de la diavol, tară a ști că-și periclitează conștiința și drumul.

Economistul Dr. Petre Ercutză (prieten de un sfert de veac) mă îndeamnă să fac împrumuturi la Banca Agricolă, pe baza paradisului meu de 1 hectar de la Periș, rambursabile pe termen lung. Pretexte: replantare de vie, replantare de pomi fructiferi.

Mi-am replantat parțial golurile cu cireși din pepinierele găsite natural în grădină. Pot replanta 200 de cireși, care m-ar costa 2.000 de lei, de la mine, prin forțe proprii. Pot replanta 100 de pruni. Am mai descoperit 2 nuci fragezi în vie, răsăriți, probabil, din ciocul păsărilor, care și-au pierdut prada culinară.

Golurile din vie și vița sălbatică (au degerat altoiurile) le voi pune cu tirază. Îmi voi face vin prost până la Anul Nou, foarte gustos și nutritiv, o balercuță de sufletul meu și al musafirilor rară pretenții.

Nu vreau credit. Nu vreau datorii. Secretarul meu, Emil Popovici, a vrut să-mi plătească chiria. Mi-ar fi convenit. Și telefonul. L-am refuzat. Aproape m-am formalizat.

Teologii și misticii au fost întotdeauna chivernisiți.

Ce este un manadarin, decât un teolog al artelor și al filosofiei?

Ce este un călugăr alb decât un teolog pe o treaptă înaltă față de religioși?

Nu m-am supărat pe stareța Veronica și nici pe Sihastri, când i-am observat atât de chivernisitori pentru instituțiile lor, unde juriconsulții nu sunt puși pe schemă.

Maica Veronica dădea zor în epistole și oral: *doctorul fără arginți*. Eu eram doctorul surâzător, râdeam augur la augurul meu Emil, încasam banii de tren și pachetele cu brânză și pâine albă. Noi nu mâneam fripturi la restaurante? Nu beam bere sau vin, ca să fim în rândul lumii și al clienților? Nu plăteam bacșișuri? Nu plăteam note de hotel? Cadouri la grefierii, dactilografe și aprozi?

Ca orice mistic, îmi făceam socoteli exacte. Fiecare săptămână lipsă de la birou, pentru interesele Vladimireștilor, se solda cu deficit efectiv substanțial, în afară de pierderile de clientelă nouă și de enervarea clienților vechi, pentru absențe repetate.

Din punct de vedere pecuniar, experiența cu Vladimireștii a fost un dezastru.

Fratele Andrei m-a întrebat, odată:

De ce ții la Vladimirești?

Din dragoste!

E o perversiune. Veronica iubește pe Ioan. Micaela e fidelă logodnicului ucis. Teodosia e prea sfântă. Tiberiada e prea țărăncuță.

- Vorbești nerozii!

— Negi substratul erotic între Ioan și Veronica?

— Nimic nu se face fără dragoste. E o dragoste platonice, îndepărtată de trup, sunt camarazi slujitori la aceeași instituție.

— Înțeleg. Nu înțeleg dragostea dumitale. Nu sunt ceva interese pecuniare?

Nu l-am plesnit cu palma peste bot pe acest călugăr șmecher de București, care rămâne în postura de frate-bibliotecar. L-am suduit de mama focului. Atunci, mi-a venit pleasna de hoți de chei. Cheile erau ale bisericii.

Proiecte de vizită la Țigănești

Nu-mi place numele de Țigănești. Nu-mi place asonanta. Nu-mi place conținutul, amintirile istorice, nici simbolica.

Maica Veronica a naufragiat printre țiganii ilfoveni. E simbolic și era fatal.

Am vorbit cu Ion Saru, fostul plutonier major și administratorul școlii silvice. Când se vor duce la ocolul silvic de la Țigănești, să mă ia și pe mine în Fordul lor hodorogit, să fac o vizită nașei mele, stareța maica Veronica, aflată la Țigănești. Atât. Reticent și plauzibil. Ard de nerăbdare s-o văd pe buna maică Veronica, surghiunită printre snagoveni, alături de lacul cu amintirile negre ale Leordenilor, ale bățăliilor cu Cantacuzinii, dintre boieri de țară și boieri de Levant, pentru stăpânirea aparatului fiscal și politic al țării mele.

Snagovul este locul cu cea mai bogată istorie. N-a sihăstrit și n-a tipărit, aici, primele cărți, Antim Ivireanu?

Nu i-am scris eu o broșurică lui Eufem, pe care el a stricat-o cu sosul lui urbanistic, intitulată Snagovul, cu care am câștigat ceva părăluțe pe numele lui - în anul de stagiul militar? Am făcut și broșuri și teze de doctorat pentru alții. Câte drăcovenii n-au ieșit din aceste degete osoase? Multe prostii au ieșit, dar nici o infamie. Nici un târg al conștiinței. Maica Veronica este un *alter ego* feminin, mandarinal și însetat de absolut și de puritate.

PREAMBUL: CICLUL DE IUNIE

Meditație sub nuc rotat (iunie 1955)

Sub nucul meu din marginea viei, mi-am făcut culcuș în miros de pelin, românită și frunziș amar rotat. Crengile se pleacă până la pământ ca-n poema eminesciană, dar nu sunt elegiace, ci stenice, vitale, protectoare și învăluitoare în taina nopților, umbroase, în lipărul nămieșilor de iunie.

Mi-am depozitat perna, pătura soldătească și cojocelul sub pernă. Când dorm acolo, mi-aduc și a doua pătură. E o mică, amăruie și vegetală cetățuie. Iarba moale, crescută pe frunzișul vechi, putrezit, formează o saltea mai delicată decât lâna merinos sau tîgaie.

Sunt paznicul cireșilor mei, paznicul viei, mic rege individualist într-o paragină a generalei paragini.

Ce-am visat și ce-a ieșit?

Într-un acces de romantism social, îmi surâdea să fiu țăran într-un colhoz pe Bărăgan. Aveam reticența, știam că ochiul stăpânului îngrașă vita, că țăranul individual are tragere de inimă și-și centuplează forțele gospodărești, pe când colhoznicii, birocratii și statalii risipesc și bruma de energie. Statul socialist trăiește prin mașinism. Deocamdată, trăiește din bogății naturale și din zestrea trecutului.

Dar de ce mă cramponez de un petic de pământ, repetând pe Cincinatus sau pe misticul Anteu? Din încăpățănare pentru jignirea adusă prin arestare, trecând la antipod? O, nu! Din poftă de solitudine și de meditație, pentru a cântări lucrurile, a face *summa summarum*, a trage concluzii lapidare, conforme cu realitățile. Bătălia și coexistența pașnică a celor două sisteme social-economice și politice (capitalism, comunism) au răsturnat viața tuturor, dar nu și pe-a mea. Eu eram pregătit interior. Eu n-am drama confortului, adică atunci când nu pot face baie în cadă de faianță să mă simt nenorocit. Mă spăl foarte bine la cișmea, de sus până jos. N-am tabieturi culinare. Nu cer nimic vieții, nici de la alții. N-am cerut nici măcar un pahar de apă, fără a-l plăti. Nici nu mi s-a dat măcar.

Eu am pofta nebună a independenței, a autonomiei personalității. Mă izolez, într-un colț al meu, până și de familie. Aici, în culcuș de nuc rotat, cu pelin și româniță, la margine de viță tămâioasă, am impresia că-mi aparțin și nu mai am cătușe, lanțuri, obligații, drepturi.

Ah, ce bine am înțeles plecarea contelui Lev Tolstoi, ca să moară singuratic, într-o gară, la Astapovo. Nu pleacă fiarele rănite în bârlog tainic, pentru a-și linge rănilor?

Acest exces de individualism sălbatic, originar, care este de esența omului plenitudinar, frizează anarhismul teoretic și practic.

Sferturile, ciozârtele sau jumătățile de oameni trăiesc bine gregar, ca maimuțele, albinele și oile.

Eu sunt gorilă, bondar sau baci al turmelor de oi. Nu mă pot încadra. N-am putut fi nici mănăstirean 100%, ci cu rezerve și acut criticism. Împreună cu Eugen Demetrescu și Virgil Popescu, am făcut jurământ că nu ne vom mai întoarce la acest internat școlar model din Valea Voievozilor. Ne-am călcat jurământul. Eugen Demetrescu, ajuns tehnocrat financiar al țării, a reconstruit școala pe dimensiuni și confort înzecit. Virgil este cel mai autentic mănăstirean. Eu am teoretizat și problematizat problemele specifice de la școala din Valea Voievozilor, zidită la umbra unei sfinte mănăstiri și am ajuns un soi de călugăr alb, fără obediență, dar ascultând și căutând principii universale, fără castitate, dar impunându-mi-o voluntar câte o săptămână, fără pauperitate, dar dând mereu, dând de un sfert de secol și sufletul și cămașa de pe mine.

Nu pot fi nici vladimirist, nici comunist, deși principiile teocratice și colhoznice ale celor două biserici sunt structuralmente înrudite prin atmosfera și chiliasma pravoslavnică. Numai că mănăstirile Vladimirești și Sihastru au reușit, în mic, să realizeze comunitatea de interese și frățietate, de egalitarism total, pe când dincolo este vorba de un faliment grandios.

Rămân singur, pișcat de anarhism, pe care-l atenez cu răspunderea sacră și supremă a conștiinței mandarinale, detașat de oameni și evenimente, amestecat uneori, mereu înfășurat în toga melancoliei.

Meditația sub nuc: fenomenul Vladimirești, fenomen colhoznic?

În definitiv, *fenomenul Vladimirești* nu înseamnă, în substanță, componentă și coordonate, transcrierea pe plan monastic a fenomenului colhoznic, mai nuanțat (și voi reveni), a fenomenului comunitar?

Până acum, mănăstirile erau organizate, din punct de vedere economic, pe tip individual. Fiecare monah avea celula sa și mica sa grădiniță, avea gospodărie proprie. Mănăstirea de obște era o raritate. Egumenii erau rotofei, camarila lor prospicia. Traiul viețuitorilor din mănăstiri reflecta mediul ambiant al individualismului și al proprietății private cu grade, ierarhizări, opulențe, semi-iobagi, iobagi.

Visul cel mare al misticismului creștin, și al oricărui fel de misticism, este lepădarea de proprietate și revenirea în comunitate. Prințul Buddha și-a lăsat soție tânără, copil de față, moștenirea regatului, pentru a se îmbrăca în zdrențe, pentru a-și trimite calul înșăuat bogat și cu zăbală de argint, prin valet, pentru a lua drumul înțelepciunii, care trece prin sărăcie, prin durere, prin muncă atroce.

Apostolul Pavel era cărturar și fiecare apostol avea o meserie brută: Nu poți fi profet și nici înțelept, dacă nu te hrănești prin sudoarea frunții. Diviziunea travaliului este o șmecherie a șmecherilor celor mai șmecheri din comunitate.

Faptul că abia acum s-au putut organiza două mănăstiri strict comunitare nu reflectă tipul colhoznic?

Când Gheorghe Apostol, chelner, vechi comunist și vicepreședinte de consiliu de miniștri, a văzut ordinea supremă și dantelată de la Vladimirești, a rămas paf. Consăteanca sa, maica Veronica, i-a luat-o înainte. El dirijează haosul, jaful, furtul individual, pe o scară gigantică și metodic organizat, pentru afară și pentru buzunarele șmecherilor dinlăuntru. Maica Veronica a organizat o mănăstire de tip colhoznic de o armonie inegalabilă.

Dacă Ghiță Apostol s-ar fi dus trei zile la Sfânta Mănăstire Sihastru ar fi rămas, definitiv, acolo. În sufletul fiecărui comunist sincer și autentic zace essenianul, acea sectă primitivă creștină comunistă, zace Sparta, zace cetățeanul din republicile sud-americe, organizate comunist odinioară, de ordinul călugărilor iezuiți.

Partidul comunist, în prioritățile, pornirile, nostalgiile și planificările lui, este un partid teocratic. Are chiliasme. Are egalitatea. Are sectarism. Are durtatea strictei observațe iezuistice.

Marota construcțiilor a năpădit și aceste mănăstiri colhoznice.

Maica Veronica a instalat lumină electrică, cu motor propriu Diesel. Mănăstirea Sihastru avea trei proiectanți și trei oferte de la credincioși vladimiriști, să-și pună electricitate. Bine făceau. Cearta cu Episcopul Dr. Antim și cei 46 de călugări sihastru a început de la dărâmarea vechii trapeze și construirea uneia noi.

Am zis marota construcțiilor și mențin cuvântul marotă.

Eu meditez, și nu întâmplător, în culcuș de dulău, la umbra nucului rotat, pe pătură soldătească. E maximum de confort.

Nu pot fi contra construcțiilor. N-am motive.

Dar... dar... mi se par niște mușuroaie de furnici, încrețituri rizibile ale planetei. Eu m-am suit prea sus. Mă aflu în planeta Sirius? Privesc, totul, cu această detașată, îndepărtată perspectivă.

Orice palat mi se pare o abia perceptibilă încrețitură a scoarței planetei mele. Eu am conștiința planetară și perspectivismul ei. Aceste certuri de granițe, de avuții în ciment, fier, oțel, acumulările nesățioase de bogății sunt stupidități lamentabile.

Omul nu are nevoie decât de 2.400 de calorii cotidiene, adică de 1 kg. de pâine neagră - adică 2 lei. Ceea ce pui în plus trebuie să scazi la rația de pâine. Dacă nu scazi, devii obez, se pune grăsime inutilă pe ceafă, burtă, inimă, intestine și - vai - chiar pe creier.

Dacă pleci de la premisa biologică a celor 2.400 de calorii, singura școală economică serioasă, în această vastă neseriozitate care se cheamă economia politică, sunt numai membrii din școala fiziocratică.

Ea e baza.

Pe urmă, ar fi *laissez-faire, laissez-passer*.

Ce conținut grandios în *laissez-faire*! Lăsați oamenii să creeze tihnit. Să-și vadă de treburile și de robotele lor. Pune o sămânță și ies 20 sau 200, după gustul, nevoia și voia fiecăruia. Nu împiedecați creația etc, etc.

Dar conținutul lui *laissez-passer*?

Mă cutremur de adâncimea lui sculptată în aramă, nemuritoare, *aere perennis*.

Meditație sub nuc despre Ferdinand Tommies

Sociologul Ferdinand Tommies de la Bonn a făcut epocă în știința mizeră a sociologiei contemporane operând o distincție între *Gemeinschaft* (comunitate) și *Gesellschaft* (societate). Am reluat piesă cu piesă demonstrația lui, aflată în fagurii cu miere ai memoriei mele. Am să recitesc cartea aflată prin podul meu cu cărți germane de la Băneasa. Am zărit-o zvârlită într-un colț de Nina Cassian, care-și căuta poeziile și cărțile gastronomice (vai, atât de puține), când mi-am scos biblioteca la mezat.

Distincția între comunitate și societate nu rezistă, în sensul că una e armonie sublimă și societatea, un infern atomizat.

Trăim în comunitatea comunistă și, vedem, trăim iadul pe pământ. Toți sunt niște veleitari. Toți se văicăresc.

Am văzut numai două paradise comunitare în viața mea: zisele mănăstiri colhoznice din țara Moldovei de Jos.

Să vă dau detalii de la Sihastru. În atmosfera de basm a naturii originare, omul pângărește florile cu fecalele lui rău mirositoare. Closetele sclipeau ca la Hotel Ritz sau la Hotel Adlon. Și culme a confortului: closetul pentru episcopi, patriarhi, mitropoliți și pentru arhiepiscopul lor judiciar, care era puținătatea mea, avea catifea moale pe lemnul tare. Catifeaua era de culoare albastră argintie.

Când mă gândesc la closetele murdare, generalizate din RPR, mă apucă greața. Nimeni nu-și mai spală closetul. La domiciliul din București, acum, suntem douăsprezece persoane pe o gaură. În afară de mine (pe fetiță nu o las, deși se oferă să mă ajute), nimeni nu pune mătura să și-l curețe.

Aici, la Periș, au construit haznale imunde între magnoliile mele, distrugându-mi două, iar instalația de apă a fost sferetisită. Baia zace cu păianjeni. Chiuvetele sunt sparte.

În comunitate poate fi iad.

Ca și în societate.

Totul depinde de armonia voințelor, de decizia interioară a fiecăruia.

Distincția lui Ferdinand Tommies este un haloimăș universal.

Pistoalele Patriarhului Justinian Marina

Patriarhul Justinian Marina poartă cu sine pistoale.

Nu le poartă la brâu, așa cum se obișnuia pe vremuri, la noi în Oltenia. Brâu purtăm mereu, dar pistoalele le-am lepădat. Nu le purtau decât haiducii și oamenii abrași, cusurgiii ori fricoșii. Olteanul poartă la brâu o custură sau în mână o măciucă subțire din lemn de corn, cu măciulia rădăcinii frumos netezită. Tata, când pleca pe zăvoaie sau pe câmpuri, purta cu sine o bătă nu prea groasă, dar mai grosuță decât simpla măciucă, tot de corn, de care fixase, la extremitate, doi colți de oțel prinși cu o banderolă de fier, lucru trainic făcut de rudarii și fierarii lui, țigani pripășiți și sedentarizați de el în cele 9 pogoane de zăvoaie. Nu mânuia arme de foc. Mânuia această armă albă, cu care se apăra de lupi. L-am văzut, copilandru, întinzând spanga, vara, unui lup tânăr care a mârâit, întâlnit în simicelele de răchită deasă, de pe prundișul Oltețului. M-am minunat de curaj. Mi-a spus că lupii sunt fricoși, dacă le arăți măciuca și-ți vezi de drum. Pușca o mânuiam, noi, copiii, să tragem noaptea, câte un foc pentru alungarea hoților din vie sau din livadă. Ne trimitea și la ograda din Teiș, traversând un cimitir. Alungam hoții și propria noastră frică de strigoii și alte marafeturi.

Când am aflat chiar din gura patriarhului Justinian Marina și a șoferului că poartă pistoale la drum, nu m-am sesizat de incongruența înaltei sale demnități și... pistoale. În definitiv, eu îl luam ca pe un cunoscut oltean de-ai noștri.

Noi purtăm brâu și - unii - pistoale la brâu.

Brăul dăruit de mama îl port de la vârsta de 17 ani. Până la 11 ani, purtam bete înflorate. Pe urmă, am devenit cadet cu moțuri, pampoane, haine de catifea și postav fin, cu pelerină, și purtam centură și curea. La 17 ani, mama mi-a dat - ca pe o togă virilă - brăul roșu. Nu l-am mai lepădat până astăzi, ca un legământ cu ea (așa mi-a spus: să nu mai lepezi brăul, dacă vrei să fii sănătos și voinic), din considerente de rutină, igienă și amintire. Mă cam încurcă. Adică, m-a cam încurcat în orele intime cu actrițe și femei de lux, dar când vedeau și cămășile de noapte, din cel mai fin borangic, brodate luxos, amuțeau în fața artei naționale. Tranziția era chiar mai ușoară, mai rapidă și mai picantă. Se obișnuiau. Scădeau acțiunile mele de intelectual, dar îmi îngăduiam libertăți de subjugare. Le puneam să-mi coase vreun nasture. Aveam ac și ață de la 11 ani, din liceul militar. Brăul îmi deschidea calea unui fiu de rege al unor plaiuri autohtone și cu farmec patriarhal.

De ce nu s-ar purta și pistoale la brâu?

Când maica Veronica mi-a spus - în cea mai mare taină - că Patriarhul Justinian Marina, în vizitele sale canonice, își pune pistoalele la cap, am strâmbat din nas.

— Unde? Chiar aici, sub aceste perne imaculate de puf? În această mănăstire de călugărițe fecioare? Rău face! Prudența este excesivă și orice exces devine insignifiant (ca să pastişăm un citat francez favorit al lui Ralea). Acest exces este și un simptom maladiv. Să știți că Patriarhul Justinian Marina este un fricos. Sub aspectele lui proțâpite de oltean bărbos, poartă blana de iepure în spinare. Viața lui e dulce, prea dulce, și ar vrea să și-o prelungească. Din dulceața vieții a făcut o mică psihoză. Am să-l vindec!

Cum voiam să-l vindec? Cu tehnica psihanalitică, adică aducându-i în fața conștiinței și a mândriei sacerdotale inanitatea portului acestor pistoale. Nu l-am vindecat.

Mi-a povestit pe larg cum era să fie ucis de atentatori. Cum s-a apărat din mașină. Cum a tras cu carabina.

Am insistat. Am citat pe Luther. Poți să te aperi contra hoțului, contra tâlharului. Dar un sacerdot, plecat la predică sau în vizită canonică la mănăstiri, n-are voie să poarte arme. I-am invocat *Tischreden*.

Aceste pistoale au fost cauza răcelii dintre noi.

Nu l-am vindecat.

M-a ocolit. Și-a făcut culcuș în boală.

Viața lui era dulce. Vrea s-o prelungească mult, cu pistoale, mitraliere, tunuri.

A trimis mitralierele la Vladimirești, în incinta Sfintei Mănăstiri a Adormirii Maicii Domnului și la Sfânta Mănăstire Sihastru.

Nu numai că le-a păstrat întru apărarea sa, dar le-a trimis și contra altora, care nu-i recunoșteau supremația.

Iată ce spune Luther:

„... Ein Prediger soli sich nicht wehren. Drum nehme, ich kein Messer mit auf die Kanzel, sondern allein auf den Weg...

Dafragte Herr Peknowsky, ob der Doktor Martin Luther sich wehren wollte, wenn er von Raubern in der diebischen Heid wird angegriffen?... Erwiderte der Doktor: ganz gewifi; wenn man mich aber angriff als einem Predige ums Evangelium, so wollt ich mit gefalteten Händen sagen: nun, mein Christe, hie bin ich, hab dich gepredigt; ists num Zeit so befehl ich mich in dein Hand, - und also sterben (... Un predicator nu trebuie să se apere, de aceea eu nu iau nici un cuțit când mă îndrept spre amvon, ci merg singur pe drum.... Atunci l-am întrebat pe Dl. Peknowsky dacă Dr. Martin Luther ar fi voit să se apere în cazul în care el ar fi fost atacat de bandiți, în vremurile de jaf la drumul mare.... Doctorul a răspuns: „Categoric, da; dacă m-aș simți atacat ca predicator, în ceea ce privește Evanghelia, atunci - cu mâinile împreunate -aș spune: «Iisuse, asta fiindu-mi soarta, iată-mă; iar eu propovăduiesc că a venit vremea ca să-mi încredințez viața în mâinile Tale și deci să mor! »””. (Ediția Buchward, Kroner Verlag pg. 78).

După aceste texte și după alte texte similare, Marina putea să-și poarte pistoalele la brâu, după cum Martin Luther își lua un cuțit la drum pe care-l băga, probabil, în turetcă, dar nu-și poate lua nici cuțit, nici pistol, când se suie în amvon sau când intră în mănăstire. Putea să-și lase pistoalele în mașină, în grija lui Gheorghiuță, șoferul său originar din Drăgășani.

Marina își lua pistoalele în arhondaricul măicuței Veronica.

Mașina trăgea la scară.

Sui trei trepte mici de ciment. Dai în antreul care desparte sufrageria (în dreapta) de birou (în stânga). În plină iarnă, te întâmpină cântec de canari și plante tropicale verzi. Maica Veronica, printre alte pasiuni minore și majore (curățenia, ordinea, munca), are și pasiunea canarilor și a plantelor tropicale. Pasiuni desuete și nițeluș provinciale, vor spune unii. Pasiuni de fată bătrână, vor mormăi alții. Nici mie nu-mi plac canarii, nici plantele tropicale. Cadrul, și aranjamentul în cadru, prindea și pe acei canari, cu ciripitul lor suav.

Patriarhul Justinian Marina intra în camera canarilor cu pistoalele în mână. Trecea în biroul maicii Veronica. Se închina la icoana Sfântului Nicolae, care avea o candelă permanent aprinsă? Nu cred. Nu prea se închină acest popă haiduc! Trecea în dormitorul scilpitor de curățenie, broderii și rufărie imaculată. Sub pernă, așeza pistoalele. Pe pat era pregătită cămașa înflorată, națională, ca la noi în Oltenia, cu tonuri de colorit ceva mai delicate, după gustul unei fecioare, iar nu după gustul unei mame oltence, care confecționează cămăși bărbățești de noapte pentru soțul ei, pentru feciorii ei, pentru nepoții ei. Aici, la Vladimirești, totul e feciorelnic, până în cele mai mici detalii.

Pistoalele patriarhului (sub pernele imense, albe și cu imperceptibile ajururi) par copite de bivoli pe pântecul alb al unei virgine adolescente.

Pe bună dreptate, instinctiv, maica Veronica era alarmată de asemenea vizite canonice.

Pistoalele patriarhului, într-o mănăstire de fecioare, erau indecente, de prost gust și mătăhăloase.

Popa Marina se mișca alert, onctuos, vizita de zor secția covoarelor, secția vacilor cu lapte, stupina, livada, zarzavaturile, via, moara, purceii, trapeza. Era uimit, bine dispus. Fibra sa de gospodar vibra favorabil în asemenea ambianță. Nu era de acord cu lacto-vegetarianismul lor, cu spovedania colectivă, cu împărtășania zilnică. Cultul fecioarei nu-i pria. Prea mult alb imaculat în atmosferă, prea mult trandafiri.

De ce cresc porcii, dacă nu mănâncă deloc carne?

Ca să-i vândă și să plătească birurile?

— N-aveți daniile credincioșilor? Acestea merg la uzina electrică? Nu e rea *lampa lui Ilici*, dar s-o lase mai moale, pe patriarhalitate. Așa cum spunea bibliotecarul meu și cu Sandu Tudor, trebuie să aveți și voi ceva păduchi, măcar de sămânță. Mănăstire ortodoxă fără stelnițe și păduchi? Câteva cuiburi de sămânță, ca să faci curățenie temeinică de două ori pe an. Prea mult modernism. Nu vă dați cu catolicii? Și tu, Veronică, ai început-o cu sectanții, cu oastea Domnului. Erai copilă? Amintirile astea rămân. E drept că sectanții sunt protestanți. Așadar, nu ai fost niciodată catolică și n-ai să te faci protestantă? Rămâi cu mine, cu biserica noastră ortodoxă strămoșească. Ai văzut cum am adus-o din condei cu uniții din Ardeal? I-am adus pe toți acasă. Din catolici au devenit ortodocși. Cam de voie, cam cu forța, îi avem iar în mijlocul nostru. O apă și-un pământ, o turmă și-un păstor.

Popa Marina sporovăia și suita Vladimireștilor se înspăimânta de trivialitatea gândirii, de imbecilitatea argumentației, de duritatea procedurii, de laicitatea celui mai înalt arhipăstor.

Ce se putea face împotriva împrejurărilor vitrege?

Maica Veronica și soborul au intensificat munca și rugăciunile. Se mântuiau de Belzebuth prin muncă, zi de zi, ceas de ceas, și prin rugă fierbinte.

Patriarhul pleca, însoțit de Gheorghiuță și de pistoale. Lăsa câte o pagină de laude administrative în condica de aur a mănăstirii.

Soborul răsufle ușurat.

Frumoasa surghiunită (8 iunie 1955)

Pe când îmi băteam placa de aramă cu numele meu pe portalul scorojit și ruginit, ca să fac act de prezență definitivă după trei luni de muncă, pentru scoaterea paraginii din grădina și casa mea, apar două călugărițe care se îndreaptă spre mine.

Eram în chiloți, cu picioarele goale, suit pe scaun, s-o bat mai sus. Legam sârmă peste titlul profesional: două linii de șters un cuvânt.

La vederea măicuțelor, inima a început să-mi bată.

Întrebau de drum.

Am întrebat și eu de maica Veronica. Este adevărat că se găsește la Mănăstirea Țigănești? Poate fi vizitată? Nu sunt bune vizitele? De ce? Să nu i se îngreuneze situația? Are domiciliu forțat? N-au știut să-mi dea mai multe lămuriri. Erau de la o mănăstire învecinată.

M-am apucat și i-am făcut o schiță de epistolă. Nostalgie și afecțiune.

Seara, administratorul Școlii Silvice vine pe la mine și-mi aduce un pachet de țigări.

Îi vorbesc de starea Vladimireștilor. Habar n-are. Îi spun că este nașa mea de cununie, surghiunită la Țigănești.

A auzit de la inginerul silvic, șef al Ocolului Țigănești, că ar fi acolo o maică surghiunită. O maică foarte frumoasă. I se spune *frumoasa surghiunită*. A surghiunit-o Patriarhul, fiindcă ar fi prins-o în flagrant delict de amor cu un călugăr. Era ibovnica lui.

Se afla, de față, și Lisandru, fost birjar.

Povestește de ofițeri, în special de căpitani iubăreți care aveau ibovnice călugărițe la Țigănești. Ducea noaptea câte un căpitan în birjă, 5 kilometri, de la Periș până la Țigănești.

Îmi crapă obrazul de rușine.

Va-să-zică, asta-i versiunea lansată de anturajul patriarhal: maica Veronica era ibovnica lui Ioan Iovan, ieromonah, și au surghiunit-o ca pedeapsă disciplinară. Șefii localnici au botezat-o *frumoasa surghiunită*. Se ținea cu un călugăr. Dar este frumoasă.

Am trimis pe administrator cu mașina școlii - un Ford hodorogit - cu o epistolă pe 4 pagini, cu venerația scrisă, să i-o înmâneze personal. I-am dat și trei trandafiri cardinali, roșii, înfloriți ieri. A scăpat de îngheț o singură tufă, ascunsă printre liliac, protejată de liliac. Trei trandafiri involți, apăruți ca prin miracol, darul meu pentru miraculoasa, bârfita, nedreptățita măicuță Veronica, nașa mea de cununie, în acești ani tulburi 1954 - 1955.

Ce-aș zice dacă ar fi adevărat ce spune plebea?

Problemă grea și de conștiință.

Aș ierta-o. Admirația mea este prea mare pentru ea, prețuirea pentru energetismul intrinsec e fără margini. N-aș mai trimite-o la Vladimirești, firește. S-ar spulbera un vis. Un fum pierdut pe cer, așa cum lasă avioanele. O linie punctată pentru o oră, două, și pe urmă se destramă. Aș scoate-o și din cinul călugăresc. Aș instala-o aici, la Periș, și eu aș pleca la București, să-mi văd de rosturi. Ar reface paradisul și catedrala mea vegetală. I-aș cumpăra penițe multe, hârtie velină și cerneală. Aș pune-o să scrie. Maica Veronica face parte din cinul călugăresc. Ea mai are o taină. Face parte, prin vocație nestăvilă, din cinul nostru, al scriitorilor. A trecut proba de foc prin două cărți care circulă în manuscris. Una are 500 de pagini bătute la mașină și conține o *Story of my life*, o autobiografie de tip straniu, englezesc. Ponderată. Pitorească. De o cuceritoare sinceritate. Sunt capitole care vor intra în antologia prozei românești. Refăcută, ar putea fi o carte de circulație internațională.

A doua carte, este mai subțirică și hermetică. Am citit-o și pe asta cu atenție. Ce conține? Sunt circa 63 de viziuni, cronologic notate. Eu le-aș spune visuri. Sunt notate și câteva fenomene metapsihice.

Ce ciudat!

În înfometarea din pușcării, în izolarea de la Turnul Alb, am avut deseori senzația levitațiunii. Cred că pluteam cu tot trupul la doi centimetri distanță de patul de fier ruginit, acoperit cu rogojină. Când doream intens, la câte o săptămână o dată, puteam pluti, câteva momente. Stare de nervi? Halucinații, probabil. Vedeniile maicii Veronica trebuie să fie din aceeași categorie de tensiune nervoasă? De înfometare?

Dar dacă sațiul și opulența pun bariere sistemului nervos, pentru a prinde alte unde și a îndeplini alte funcțiuni?

Pe propria-mi piele, am experimentat scufundări în subconștient, în special, la celula neagră, în cele patru zile de post negru. Am putut urmări cele mai delicate probleme și ipoteze cu iuțea fulgerului. Am coborât ultimele trepte ale explicației și înlănțuirilor cauzale, m-am dus la corelații, la înțelegerea încheieturilor, la pacea uitării de sine. Îmi construiam personalitatea și viața pe mai multe ipoteze și toate mi se păreau egale, deși cu traiectorii și finaluri diferențiate. Am înțeles oamenii (rude, prieteni, cunoscuți) din punctul lor de plecare, din punctul lor de vedere și la punctul de sosire, parcă ar fi avut viscere și vieți de sticlă. Nu era nimic maladiv în această universală comprehensiune, cu alungarea valorilor mele și a punctului meu de vedere. Nu era nici euforie. O stare de detentă, de dezgărdinare a eului, de desfăcere și de volatilizare a lui, apoi de contopire în univers.

Aceste stări de yoga le cunosc.

Actele de telepatie mi-eră curente. Citeam cu ochii și gândurile temnicerilor, în sufletele codeșinilor. La temniceri citeam cu luciditate (fără adversitate, care întunecă). În sufletele codeșinilor, citeam cu milă. Și acest sentiment tulbură, împiedică, opacizează.

Fenomenul de levitațiune l-am simțit pe piele proprie în singurătatea Turnului Alb. Aș fi vrut să-l repet pe priciul de sus, sub geam, sub ochii uimiți ai celor 60 de codeșinuți. Mi-am interzis cu voință, luciditate, intenție.

Am ocolit, intenționat, trei răni grave de penitenciar:

- 1) dihoniiile politice interne ale lăgăriștilor,
- 2) sexualitatea,
- 3) metapsihica.

Pe corifeii taberelor învrăjbite i-am împăcat, dând pilda politetii și amenității salonaarde. Se puteau bârfi prin colțuri. N-aveau voie să se certe ca la șatră și să degenereze în *rixum*. Ideologiile politice sunt cele mai ieftine materiale explozibile, aproape dinamitarde. Se poate crea ușor, pe nuanțe politice, un iad într-un cămin tihnit, o talpă a iadului într-un lagăr.

Am evitat sexualitatea, fiindcă n-avea debușeu, iubirea trece prin stomac (*die Liebe geht durch den Mageri*), iar noi eram înfomețați. Puținele calorii trebuiau să rămână pentru supraviețuire, iar nu în plus, pentru tulburări neurotice.

Am evitat metapsihica și spiritismul, fiindcă 80% din lăgăriști făceau crize mistice, se agățau cu disperare de dogmele credințelor religioase.

În mod înțelept, Biblia condamnă spiritismul, vrăjitoria și toate fenomenele metapsihice. E o înțelepciune milenară care poate și trebuie păstrată într-o colectivitate, mai ales într-o colectivitate ca a noastră, de pușcăriși vechi, cu termene lungi și necunoscute, care putea duce ușor la psihoze și catastrofe psihice.

Azi, notez telepatia, yoghismul și levitațiunea, ușor *efleurate* de sistemul meu nervos descumpănit, în post îndelungat, ca realități de care îmi aduc aminte, mărturisesc, fără nici o plăcere. Azi, mi se par morbide. Atunci, mi se păreau naturale și normale.

Vedeniile maicii Veronica sunt declanșate de posturile ei îndelungate și de lacto-vegetarianismul permanent, de o energie intrinsecă năprasnică, de castitatea unei naturi vulcanice. Ce este real și ce este poezie în *Vedeniile ei*?

Ce este *Dichtung* și ce este *Wahrheit* la Goethe, care este granița între poezie și adevăr?

Încrucșez brațele și mă dau învins: nu știu!

Mesaj recepționat?

S-a întors administratorul Școlii Silvice pe Fordul hodorogit. E încărcat cu hârtoage de cancelarie, fiindcă a fost prin Capitală, să facă cumpărături de scriptologie.

A primit oare maica Veronica mesajul meu compus din trei trandafiri cardinali și o epistolă pe patru pagini?

S-a întâlnit pe drum cu o călugăriță, care l-a rugat s-o ia în mașină. Era binevenită. A dus-o până la poarta mănăstirii. Versiunea cea nouă: maica Veronica este bolnavă și nu poate primi pe nimeni. Să fie adevărată boala ei? Versiunea oficialității sau boală diplomatică? Sau au transferat-o în altă parte?

Faptul că acea măicuță, picată întâmplător, servită omenește cu transport gratuit, a luat epistola și buchetul de trandafiri mă face să înclin că măicuța Veronica se află la Țigănești, într-adevăr, și că boala ei este de natură diplomatică, silită de cei care au dictat reclusiunea.

Prima noapte zăpușitoare

În această noapte de iunie, am avut prima noapte de zăpușeală.

M-am refugiat sub nuc, cu pătura soldățească și căpătâiul de paie. În sfârșit, nopțile de șes și de bărăgane, cu cer înstelat oriental, cu mirosuri tari de sulfină, de trandafiri, pelin și izmă, cu fân cosit, cu zăpușelile de odinioară și cu răcoarea Oltețului natal, au revenit și la Periș, cu oarecare întârziere, după calendarul iulian. Le aștept de o lună cu dor, să mă prăjesc ca o șopărlă, să cad în aromeală și picoteală, să alung divagațiile și observațiile inutile și fără sfârșit asupra meandrelor conștiinței și asupra datoriei de împlinit, cărâielile și cărcotelile asupra contemporanilor, să mă scufund în lacul vegetal inundat de apele soarelui torid, să mă topesc, să mă aneantizez, fără descuamare, fără discarnație. Dimpotrivă. Trupul muncit în vie, cu sapa în mână și cu vermorul în spinare, se usucă de orișice grăsime. Se tăbăcește. Tendoanele par de oțel, oasele din lemn de corn, părul se decolorează, mâinile harnice ca furnicile primesc calozități și par gheare de pasăre răpitoare. Picioarele goale, obișnuite cu mersul prin vie și pe ogoare, devin nesimțitoare la mărcini și rugi, par niște copite agile de mânzoc. Numai ochii țăranilor capătă, vara, langori feline, un luciu misterios și catifelat, o noblețe concentrată compusă din senzualitate exuberantă, din acumulare zbicită de sămânță, din oboesală și obidă, din dublul exercițiu al muncii și al iubirii, care-i stoarce și-i usucă. *L'amour c'est l'affaire des oisifs?* Napoleon n-avea dreptate decât la Paris. În Valahia este altă manieră.

Iarna, țăranul nu are spațiu suficient pentru declanșarea erotică. O practică ferit. Locuind claie peste grămadă, bunici și socri, părinți și gineri, copiii de țâță și mari cu tuleie, în câte o cameră încălzită, economisind abraș combustibilul pentru odaia musafirilor, erotica lor conjugală se *perpetrează* în tăcere, pe apucate și pe înfundate, în timpul zăpezilor. Când vin lunile mai și iunie, începe paradisul erotic în colțuri de zăvoaie sau pe lângă o scărteață, în porumbiști sau în podgorii, pe sub nucii generoși, prin șanțuri, acoperiți de umbrele auguste ale înserării, pe lângă o căpiță de fân sau o claie de paie. Tineri căsătoriți sau conjugal argințați, ibovnici vechi sau cu cașul la gură, se prălesc de zor, fără tehnică savantă, în acuplări fierbinți.

O, claia de paie și stogurile cu fân sunt și iarna ascunzăturile flăcăilor cu fecioarele ieșite la horă, în amor alb, cu picioarele strânse ale fetei, în jocul chinuitor, loial și furtunos al măciuliei flăcăului, până când trece stagiul înțeleștărilor, armonizarea valențelor, cedarea fecioriei, fuga în doi la rude și îmborșoșarea, când sunt și chiar când nu sunt opreliști, sau nunta, dintru început, când toată lumea-i mulțumită și când mirii sunt înțelepți.

Jocul etern al dragostei rurale, fără icneli și poticneli, începe cu prima noapte zăpușitoare de mai sau iunie. Populația intră în rut agrest, frământând și udând organele cu sudoare și sămânță.

Observ faptul aici, la mine, la Periș, în pogonul de livadă. Îl consemnez cu surâs de entomolog și geograf al ruralității, pe toate planurile ei.

Silvicultorii mi-au tăiat cele două rânduri de pomi fructiferi de la mijlocul livezii. Le era mai comod să le taie la mijloc, din punctul de vedere al distrugerii pentru foc, iarna. Au păstrat rândul dinspre vie și rândul dinspre gardul vecinului. Am sosit la timp. La mijloc s-a format o alee lată de 10 m. și a crescut o naturală fâneață până la brâu, parfumată și îmbietoare la dragoste sau odihnă. Sunt trei spărturi în gardurile de sârmă împletită, ca trei violuri, trei crăpături de trecere oribile ale unui trup uman. Le-am astupat grijuliu în martie, bandajând cu sârmă ghimpată și mărcini. Mi s-au redeschis, nocturn, în mai, cu mâini febrile însângerate de faun în rut. Le-am astupat de trei ori în iunie. E în zadar. M-am resemnat. Văd dimineața, în pogonul de fâneață al livezii decimate de silvicultori, urmele cuplurilor rurale fericite în îmbrățișarea universală. Surâd. Nu mă supăr. Sămânța rodește și aduce rod. Câte fete din Periș și-au pierdut fecioria în livada mea părgănită? Câte au rămas însărcinate? Câte au făcut avort? Nu mă interesează statistica. Mi-ajunge consemnarea faptului și concupiscenta de călugăr alb, nevoit să trăiesc alb, pentru menținerea prestigiului de mandarin în prigoană, fiindcă ruralii sunt pudici pentru alții, pretențioși pentru sacerdoți, călugări și intelectuali. În mod bizar, castitatea li se impune și le impune cu precădere. Celibatul monahilor catolici și puritanismul protestanților au impus africanilor și asiaticilor pe predicator mai mult decât adevărul Evangheliilor. Asia și Africa sunt încă păgâne.

Mai constat și alt lucru: predica năroadă a castității în mediul rural balcanic este o fățarnică imposibilitate. Păgânismul vechi și nou are o bază largă și serioasă. Ortodoxia s-a aclimatizat mult. Sacerdoții nu pot decât să dea benedictiunea unor fapte naturale și să le reglementeze. Le-au reglementat în căsătoria de tip monogamic, în logodnă și nuntă, botez și ritual de înmormântare. Sacerdotul ortodox e căsătorit și are ibovnice. Țăranul zice: să faci ce zice popa, să nu faci ce face popa!

E bine?

E rău că vărsarea sămânței s-a reglementat monogamic?

Nu știu. De fapt, nici nu se pune problema binelui și a răului. Este o problemă a faptului *observat* prin *experiență* și standardizat în cutumă, în ceea ce privește nașterea pruncilor și creșterea lor, monogamic. Avem și mormoni la noi și toți surădem: Dr. Groza, Ralea, etc.

Constat că gândesc absolut păgân, că n-am nici un pic de elevație creștină în câteva probleme esențiale ale omului valah.

Atunci, ce-au însemnat pentru mine Vladimireștii, Sihastrii și patroana lor, maica Veronica? Un ideal inaccesibil? O stea polară pentru navigatorii idealului? Eu nu sunt idealist. Eu sunt biolog. Ce am făcut și ce am adus în această poveste? Ceva mai mult decât atitudinea vechiului samaritean, așa cum am procedat, altădată, cu adventiștii, comuniștii, legionarii, israeliții persecutați rasial, sub cele trei dictaturi fasciste. În a IV-a dictatură, sunt persecutați monahii vladimiriști. Jurisconsultul samaritean a sărit să-i apere. A terminat și a reintrat în obișnuita lui ataraxie intelectuală, disprețuind pe alții, pe sine și disprețuind disprețul.

Sunt de o consecvență și de o rectitudine crasă în comportare, demnă de tot disprețul. Nu pot evolua mintal și nu există mutații sufletești?

Miracolul lui Saul, devenit Paul, s-a petrecut, cândva, pe drumul Damascului. Nu se petrece în Oltenia și nici în Valahia și nici în Balcani. Sunt regiuni păgâne, patronate de vița de vie (Bachus), de zăvoaie (fauni și nimfe), de ogoare fertile (zeița Gee), unde pui o sămânță și ies 20, 200, 500 de semințe. Clima alternată, biciuită de zăpezi și lipăre de vară, de Crivăț și adiată de Zefir, au înzestrat omul autohton cu registre bogate de răbdare și vitalitate. Se cunoaște, imediat, omul venit de pe alte plaiuri, așa-zisul venetic: suferă

de grabă, se așează în târguri și orașe împuțite, n-are divină nonșalanță, are apetituri disproporționate față de climă, nu este răbduriu și adaptat moralei, circumstanțelor și localismelor.

Levantinii greci, cocoțați în dregătorii și în gătlejul câștigurilor, au fost disprețuiți încă de pe vremea lui Dimitrie Cantemir. Sub pana lui acerbă, le-a aplicat pecetea *blănurilor de iepuri în spinare*. O scria la 1714. După un secol, la 1821, a fost răscoala lui Tudor Vladimirescu și a pandurilor săi olteni. Arma disprețului s-a transformat în arsenal militar de băte, topoare, furci, puști și ceva tunuri. Răzmerița din 1907 a avut cam aceleași obiective. Oamenii cei mai disprețuiți erau arendașii levantini, tăiați cu topoarele, împunși cu furcile în mațe, puși în butoaie și tăiați cu fierăstrăul.

Cine sunt cei mai disprețuiți oameni ai ceasului de față? Ralea și slugarnicii care dețin dregătorii și s-au separat de restul populației, devenind seimeni și ieniceri.

Cine sunt asesorii judecătorești care condamnă la popreală pentru sabotaj și nepredare de cote? Majoritatea sunt brunii, indienii, cota țigănească a populației. S-au separat de băștinași, ca apa de untdelemn. Odinioară, rudarii ofereau și cota de călăi. Azi, au furnizat cota de asesori. Disprețul băștinaș a fost, este și va rămâne. După ei, levantinii și emigranții de toate confesiunile, categoriile și naționalitățile au supralicitat la profesiunea rentabilă de călău sau cârmuitor asupritor. Avem inflație de călăi.

Băștinașii s-au dat la fund, în cotitura agricolă. Au pășit exclusiv pe ogoare și în păduri, pe care le stropesc cu sudoarea trupului lor, dar și cu sămânța lor nepieritoare în pântecul femeilor. Au reintrat în biologie pură și protoistorie. De când biserica i-a părăsit, prin căpeteniile lor oficiale, de sus până jos, de când pântecul popilor a crescut și trupul rumânului s-a uscat în lipăr de vară și în hrană insuficientă iarna, de când clerul a devenit ieniceresc, în frunte cu Marina, Valerian Zaharia, Rusan și Dr. Antim, băștinașii se reîntorc la cultul zeiței Geea, al lui Bachus, al faunilor, al silvanilor, al nimfelor și la cultul naturii ospitaliere. Câțiva au rupt-o cu biserica, în mod inoficial, îndreptându-se, ca oile fără păstor, la păstorița de suflete de la Liești, spre vladimirism.

Cu o floare nu se face primăvara!

Fenomenul Vladimirești este fenomen de criză adâncă sufletească.

Băștinașii se îndepărtează de instituțiile fundamentale ale unui Stat care nu-i ocrotește, ci-i prigonește.

Ostașii în termen, milițienii, ostașii de securitate sunt bine îmbrăcați, bine plătiți și izolați de restul băștinașilor. Cazărmile lor sunt temple ieniceresti.

Biserica ortodoxă oficială a intrat de un deceniu în aceeași categorie de templu al ienicerilor.

Eu nu mă indignez. Ca mandarin detașat, nu am dreptul la indignare, ci la înțelegere, la descripție exactă topografică. Eu am murit demult, de când nu mai am pasiuni ideologice, de când am văzut inanitatea ideologiilor și a utopiilor, de când m-am refugiat, laolaltă cu frații mei băștinași, în biologie pură, în protoistorie și feerie vegetală. Acum sunt, ca și ei, lucrător agricol manual. Nici mai fericit, nici mai întristat. Pândesc anotimpurile, ploaia, plantez sămânța, aștept rodul. Nici nu mă mai enervează lipsa de garduri, furturile, lipsa de utilaj tehnic. Sunt toate niște prostii. Dacă natura este cât de cât benevolentă, nu se poate pune botniță bouului care asudă și treieră. Pământul rodește. Haraciul poate fi cât de greu. Se poate lua până la 90%. Băștinașul bicisnic se mulțumește cu zeciuală lui de etern pâlmaș și iobag. Palmele au calozități, tendoanele sunt joarde de viță, picioarele goale, copite de mânzoc. Soarele, marele tămăduitor, hrănește și tăbăcește pielea, tăbăcește suferința morală și fizică. Fiziologia umană își urmează cursul ei de mii și milioane de ani, mai exuberantă și mai înfloritoare decât aglomerațiile citadine, decât în mizeria birocratică, în studitățile *dirijiste* și utopice ale huliganilor de ieri și de dreapta, și în planificările pe hârtie și cu harapnic fiscal-penitenciar al huliganilor de stânga, de astăzi.

După ce-am citit studiile istorice asupra fiscalității Imperiului otoman, am înțeles că, de la Bogdan Chioru (feciorul lui Ștefan cel Mare) și până la Armând Chioru (primul dictator modern), nu s-a schimbat nimic.

Armand Chioru, prietenul lui Ralea, a introdus răspunderea penală de cislă, care era și materie fiscală, de natură otomanică. Familia răspundea în grup de faptele unui membru zăbăug. S-a făcut text de lege, de răspundere penală colectivă, trecut prin Consiliul Legislativ cu doctori de Paris, semnat de un consiliu de miniștri cu câțiva sorbonarzi, omologat de un Parlament (ales pe sprânceană), așa-zisul Parlament al Frontului Renașterii Naționale. Au deschis calea răutăților musulmanice. Nu m-am mirat când a IV-a dictatoare, Ana Pauker, prietena lui Mișu Ralea și protectoarea care i-a dat galonul râvnit de capuchehaie sau de ambasador la Washington, a trimis în lagărul de la Ocelele Mari toată familia țărănească, făgărășană, în număr de 18, a lui Horia Sima. Au suferit, împreună, făcând sindicat de rude persecutate.

La Stindardele însângerate ale huliganului de dreapta Horia Sima s-a mai adăugat persecuția de clan familial a internaționalistei Ana Pauker, în aplauzele țiganilor, levantinilor și ienicerilor.

Un băștinaș adevărat nu *achiesează* la asemenea trivialități morale și exagerațiuni. El are măsură, dreaptă cumpănă și o biologie plenitudinară temperată de doctrina bunului samaritean, care este o coordonată primordială în doctrina strămoșilor.

Un băștinaș știe să-și dea demisia. Știe să se retragă la timp atunci când nu-i prierște slujba, ambianța, galonul. Nu pleca Petre Carp la Țibănești? Nu pleca C. Stere la Bucov? Nu pleca Iuliu Maniu la Bădăcin? Nu plecau, atunci când nu le convenea ceva, atunci când nu puteau *achiesal*. Se cramponau de pulpana slujbei și a demnității?

Mihai D. Ralea este unicul universitar care n-a fost suspendat o singură clipă de patru dictaturi contradictorii. A participat la două. -a aranjat cu alte două. Se cramponează și îngenunchează.

TRAGEDIA DE LA VLADIMIREȘTI Jurnal intim (1954 -1955)

Strict secret!!!

Confesiune

Călugăr alb!

Așa m-a poreclit măicuța Micaela, substareța de la Vladimirești, prietena mea din 1954, fosta studentă la ANEF, pe când eu sosisem din străinătate, în 1931, de la Berlin și Paris, Heidelberg și Roma, unde mă străduisem să fac studii de specializare în criminologie, drept și procedură penală, criminalistică și branșele minore aferente (*iuris utriusque*). Tragedia noastră comună s-a consumat peste un sfert de secol.

La ANEF, îmi făceam stagiul militar atât de întârziat, fiindcă pasiunea pentru criminologie din anii 1923 - 1926 slăbise încă din toamna anului 1926 până în toamna lui 1931, intrat cum eram în vârtoarea religiei, a metafizicii și a sociologiei, pentru a eșua, în 1932, pe stadion, ca soldații Neață sau Sweik, printre proaspeții studenți și studente bronzate, obligat să le redactez revista lunară sportivă, cu o capelă franțuzească pe ceafă, cu veston cazon ponosit, cizme deteriorate și centiron lat. Eram soldat T.R. (art. 71).

Marietta Nicoară evoluase grațios patru ani ca gimnastă consumată sub privirile severe ale colonelului Virgil Bădulescu, ale colonelului-medic Lascăr, ale lui Nae Ionescu, Octav Onicescu, Gh. Zapan și ale colonel Petre Lazăr C, o echipă de dascăli pe care o mai suportasem șapte ani la liceul meu de cădeți din Valea Voievozilor, între 1915 - 1922. Pământul e rotund. Virgil studiase la Stockholm gimnastica suedeză, Nae Ionescu era doctor în filosofie de la Munchen, Octav Onicescu era doctor în matematici de la Roma, Gh. Zapan era doctor în psihotehnică de la Berlin, iar Petre Lazăr C. era doctor în pedagogie de la Lausanne. Mai erau și alți doftori.

Eram afanisit de atâția doctori valahi.

Petre Lazăr C. mă luase, cum spuneam, în primire de la vârsta de 11 ani, ca să-mi facă educație europenească la acea școală de cădeți. Fusese pedagogul meu mulți ani în șir. Era un cusurgiu nemaipomenit, spiritual, distant și cult. Nu-ți dădea voie să mănânci o pară sau mărul creșesc decât cu cuțitul și cu furculița. Dacă-ți puneai laba pe pară s-o duci la gură, erai pierdut în ochii lui verzi. Un torent de ironii curgea pe scăfârlia păcătosului. Prietenul meu Marcel a îndrăznit să ducă odată brânza, pe cuțitașul de alpaca, direct pe buze. I-am dat un ghiont și i-a căzut brânza, fiindcă se apropia *dușmanul de clasă*. Îl simțeam după cizmele zornăitoare:

— Vezi să nu înghiți cuțitul odată cu brânza, domnule elev!

Ne cenzurau direct scrisorile și lectura. Pe Foanță l-au dat afară, fiindcă primea și scria epistole pornografice la dame de bordel. Dacă te îmbolnăveai de blenoragie, te tratau discret la infirmerie și nu te eliminau. Pentru epistole și măscări nu te iertau. Fusese un scandal enorm, în 1912, pe chestia câtorva cădeți din ultimul an, claustrați în această Vale a Voievozilor, sosiți din vacanța de vară euforică, bolnavi de boli lumești. La umbra vechii mănăstiri a Dealului, citorită de Radu cel Mare și unde odihnea în criptă căpătâna lui Mihai Viteazul, omorât de Basta pe câmpia Turzii, a avut loc, în 1912, o discuție ciudată între profesorii civili și profesorii militari.

Comandantul școlii, colonelul Marcel Olteanu, a fost de părere ca elevii în culpă de boală și femei ușoare să fie iertați și vindecați. La opinia lui, s-au raliat aproape jumătate din belferi și câțiva ofițeri-pedagogi.

Directorul de studii, bizantinologul N. Bănescu, și alți belferi și ofițeri erau de părere să fie eliminați.

Ministerul de război, condus de un oarecare Nicolae Filipescu, un ciocoi borât și amant al Olgăi Prezan, rival cu prințul Ferdinand, a dat dreptate grupei conduse de Marcel Olteanu.

Grupa bizantinologului s-a retras, ca Achile în cort. Și-au dat demisiile și au părăsit școala de la Mănăstirea Dealului, unde aveau lefuri triple, bașca masa și casa gratuite, pentru ei și familiile lor. Au plecat pe o chestie morală și pedagogică. N-au nimerit rău. Bizantinologul N. Bănescu a ajuns, din profesor secundar, rector la universitatea din Cluj, împreună cu aproape întreaga lui echipă, adică din cal a ajuns Ducipal, iar nu măgar. Teoria lui era o măgărie, socoteam noi, deși făcuse pui: pe Foanță l-au dat afară pentru scrisori pornografice (dar dacă veneai cu blenoragie te tratau discret la infirmerie).

Eram copil de 11 ani, când am intrat în *cuibul Șoimilor* și am ieșit la 18 ani. Adoram pe Marcel Olteanu și dormeam sub căpătâi cu cartea lui, Huzarul negru. Matematicienii Onicescu și Zapan îmi impuneau, Nae Ionescu era virulent ca influență, pe Petre Lazăr C. Îl simțeam ca pe un frate mai mare, șugubăț, dar când l-au dat afară pe amicul meu Foanță (Cornel), am zis:

— Aha, porcăriile se pot face, dar nu se vorbește despre ele! Ce-i ipocrizia asta catolică? Noi suntem aici, la umbra unei mănăstiri ortodoxe, unde porcăriile se și fac, se și vorbește!

Petre Lazăr C, pe-atunci căpitan și responsabilul clasei noastre, a Vi-a (începusem să mă rad), m-a chemat și mi-a zis:

— Degeaba te superi și te solidarizezi cu amicul dumitale Foanță. El va ajunge rău și tu nu semeni cu el. Tu vei face *porcării* și ai să te duci la bordel, dar n-ai să te lauzi și nici n-ai să scrii epistole la dame de bordel. Vei scrie epistole la doamne și domnișoare culte. Știu de unde-ți vin ideile și protestele: în fundul valizei, vii cu literatură bolșevică, îți pierzi vremea cu Gherea, Marx și Engels. Am citit-o și eu la vârsta ta. Nu ne formalizăm. Dacă vrei, îți comandăm la bibliotecă și pe anarhiști, pe Stirner, Kropotkin și Reclus. Barem să știi totul în materie.

S-a ținut de cuvânt. Mi-a adus niște tomuri ale lui Reclus, care m-au plictisit.

Mă dureau ironiile asupra nasturilor mei fâlăfăitori, asupra bocancilor nevăxuiți și a moletierelor înfășurate pe pulpe, fără estetica simetriei:

— Dacă îți caut în valiză, găsesc teancuri de ruble bolșevice, dar nu-ți găsesc cremă de ghetete. Îți place, vai, ideologic, *Albina*.

Cunoșteam acest mediu mănăstirean și pe acești oameni până la sațietate, mă despărțisem de ei, bucuros, în 1922, și eram obligat, după 10 ani, să-mi fac stagiul militar printre ei. Cum aș fi putut gusta voioșia mutatului?

La Sfinții Petru și Pavel, în 1922, plecând cu geamantanul plin de premii școlare (cărți anoste istorice și literatură clasică), am depus jurământul să nu mai dăm vreodată prin Valea Voievozilor. Împlinisem 18 ani. Jurământul mi l-am călcat, la fel Virgil și Eugen, co-jurătorii mei.

Logodnica mea a avut ideea să dea un telefon, ca să mă transfere de la cazarma *19 infanterie Caracal*, la ANEF, în București, ca să ne căsătorim, cum hotărâsem. A fost destul să dea două telefoane la un mănăstirean, coleg al lui Petre Lazăr C, care avea post mare la secția mobilizării în Capitală. Cred că și-a pus degetul, chiar el, degetul lui lung, osos, cu unghie impecabilă, în această afacere a turbulentului său elev. M-am trezit adus telegrafic la ANEF, m-am căsătorit urgent și prosteam armata pe stadion. N-o prosteam ca sportiv, Doamne ferește! Disprețuiam pe zănaticii care își fac bicepsii la picioare și la creier. Nici n-aveam nevoie de sport. Mă chinuieră șapte ani cu gimnastică suedeză, fotbal, tenis, scrimă, volei, oină etc. Uram terenul de sport, care-mi mânca orele de lectură. Furios, când ne-a pus la pantalon, am trântit *la luptă dreaptă românească* absolut toată clasa și am luat premiul I și la o clasă superioară. Eram în elan nervos, iar Petre Lazăr C. mi-a declarat că, dacă iau acest premiu, mă va dispensa de restul.

— Ce-mi trebuie mie premii sportive? Eu iau premii la istorie, limbi străine și filosofie

— Decât un filosof ofticos, prefer un măgar sănătos. Nu uita dictonul: *mens sana în corpore sano*.

De furie, am luat premiul I și la trântă voinicească. Pedagogul s-a ținut de cuvânt și închidea ochii când trăgeam chiulul la programul sportiv de trei ore zilnic și mă culcam în fâneața parfumată a livezilor de pruni. A mai îngăduit la chiul pe Eugen și pe Virgil.

După un deceniu, eram obligat să suport iarăși acest mediu *civilizat, europeanizat, elevat*, cu doctori din străinătate, valahi superiori și manierați, punctuali și ordonați, fără vicii și fără ipocrizii fățișe, voioși și cuminți.

Eu aveam nostalgia *umilițiilor și a ofensațiilor*, a haimanalelor proletariene și a pălmașilor rurali, acel gust sinistru pentru apași, golani și decăzuți, pentru a-i ajuta și mântui. Aici este rădăcina carierei multor medici. Nu făcusem medicina, cum mă stimulase tatăl meu înțelept. Alesesem Dreptul, fiindcă iubisem latina și dreptul roman. Pe urmă, mă cantonasem câțiva ani în criminologie, în Lombroso și în biologia infractorilor, în psihiatrie și psihanaliză, palimpseste penitenciare, tehnică criminalistică etc.

Sosit în mediul *clasicilor* mei mânăstireni, cu predica echilibrului între trup și suflet, cu oroarea exagerărilor și cu mulțumirea de sine, scuiam romantic în sinea mea pe stadion și le... redactam revista, compilând, traducând și recenzând din opusculi străine similare, intram o zi pe lună în tipografie, unde vegheam la puritatea ortografiei (ce scandal mi-ar fi făcut acești *clasici*?) și mă plimbam cu logodnica, devenită soția fericită a unui Neață cu capelă, veston, centiron, absolut nereglementare. Le îmbrăcam la intrarea pe stadion și le dezbrăcăm la ieșire, pitind efectele la baie.

Pe acest stadion și în acest mediu, evolua grațios ca o libelulă, cu o flacăra în ochii negri, Marietta Nicoară de-acum, substareța Vladimireștilor. Am vorbit de câteva ori despre ea cu Andrei și am dat din umeri. Era una din sutele de *scorpii sportive*, viitoarele profesoare de gimnastică, menite să crească bicepsii la picioarele fetițelor și să le bronzeze, în loc să le lase albe ca niște odalisce, cu nuri proeminente, gâturi de lebădă și gheare vopsite în roșu sau violet.

Nici n-aș fi reținut numele Mariettei, dacă nu mi s-ar fi spus că este sora lui Iordache Nicoară, omul politic aflat pe principii exact contrare principiilor mele.

Eu pluteam între aceste adversități. Înclinam spre cei de stânga, dar mi-aduc aminte că Petre Țuțea, sosit proaspăt de la Cluj, a venit să-mi facă o vizită la ANEF, împreună cu căpitanul Șiancu, protagonist faimos în procesul lui Tischer Mohr.

Țuțea era simpatizant comunist febril, visa la gigantice construcții și planuri cincinale în Rusia și în România.

Mă interesau experiența sovietică și economia dirijată. Eram sceptic în privința rezultatelor. Am spus-o lenevos lui Țuțea, lui Șiancu și lui Andrei Ionescu (soldat *teterist* ca și mine, la institut), sprijiniți cu coatele pe parmalâc și privind la grupul Mariettei Nicoară:

— Fac prinsoare cu voi că, dacă mergem la Odesa și la Moscova ca turiști, fiindcă se dă voie în ultima vreme, vom găsi păianjeni mari încă din 1917, casele nevăruite, bolnave de lepră și lipsite de îngrijire individualistă. Nu găsesc încă formula, între socialism și individualism creator.

Andrei Ionescu mi-a dat replica:

— O găsești la noi, la Iordache Nicoară, la legiunea Arhanghelilor Mihail și Gavril, între vechii tăi cădeți...

Am răspuns și mai lenevos, cunoscând problema și oamenii, pe plan german și autohton:

— La voi, găsești național-socialism, formulă hibridă, stupiditatea antisemitismului, care este un socialism al proștilor, cum spunea August Bebel, dictatură mussoliniană, care n-a rezolvat absolut nimic din dilema economică. Nu am încă formula. Poate că o mixtură din *brain-trust*-ul și *New-Deal*-ul lui Roosevelt, asigurările sociale realizate parțial de Bismarck și preconizate de socialiștii germani de catedră, ceva *Beveridge* și *laissez-faire*, *laissez-passer* pe plan internațional și intern ar rezolva criza modernă. Nu am soluția. Am intuiții. Știu critica, nu văd construcția. La revedere. Plec. Mă așteaptă nevasta, ca să mergem la masă.

Crugul mandarinului se învârt la infinit

Andrei Ionescu și Iordache Nicoară erau discipolii lui Corneliu Z. Codreanu, cadet din Valea Voievozilor, de unde și-a însușit nomenclatura *cuibul șoimilor*. Jucasem turca în tandem cu el și cu belferii noștri Nae Ionescu și Cezar Spineanu (matematician sorbonard și democrat acerb).

Foanfă evoluase senzațional. Vagabondase prin California, s-a acuiat la Paris, pe lângă Puiu Dumitrescu, ca secretar de secretar regal. Veniseră *chiciură* cu Duduia Elena Lupescu, în zbor de restaurație, la 8 iunie 1930, după instalarea ca rege a lui Carol II.

Nae Ionescu era consilierul aulic al lui Carol II, iar Foanfă, cu alții din bandă, furniza cadăne nocturne pentru rege.

Petre Lazăr C, aflat în altă echipă de mânăstireni, era pedagogul moștenitorului tronului regal, Mihai, Voievod de Alba-Iulia. Fugisem de acest mediu select încă din 1922, ahtiat de a intra în contact cu plebea sârmană și imundă, cu plebea proletară și, peste un deceniu, dam iarăși peste ei. Frecventasem mediul mizer german și francez. Acum eram cu botnița la gură încă o jumătate de an. Petre Lazăr și Nae Ionescu, care-și păstrau catedrele aici, cu rang universitar, îmi făceau ușoare aluzii la idealurile mele plebeene și democratice, umanitariste și socialisto-bolșevice, într-un talmeș-balmeș, care corespundea cu aspirațiile mele difuze.

Odată am vrut să deschid gura și să vorbesc despre trinitatea palatină: Nae Ionescu este conducător ideologic palatin și filosoful Lupeascăi, Foanfă este codoș palatin și Petre Lazăr, pedagog voievodal. Destinul împarte rolurile. Cel mai tare mi se pare Foanfă: prietenul meu este codoșul regelui. La Carol II nu contează capul și inima, ci damele. M-am reținut. Eram uluit de perspicacitatea aproape profetică a pedagogului, când a descifrat din liceu destinul lui Pirgu, codoș de câini, codoș de dame, acest crai de curte veche la curtea nouă, exact ca în Mateiu Caragiale.

Evitam invitațiile dese ale profesorului meu Nae Ionescu, director de studii în adolescență, ca să vin la colocvii. M-am dus de câteva ori, cu Țuțea.

Fugeam și de pedagogul strălucit și profetic care boscorodea la cap, acum, pe voievodul de Alba-Iulia. Nu ne boscorodise destul pe noi, copiii de rând, în liceul din Valea Voievozilor? Nu se plictisise? Eu doream altceva decât flașnetă ordinii. În schimb, nu fugeam de colegul meu Foanfă, în care vedeam întruparea criticii și a lui Pirgu. Mă amuza și mă informa, fără să știe, și fără să vrea, ca orice palavragiu, hoinăream și râdeam. Foanfă ar fi vrut, scârbit de rolul lui de valet nocturn la Palatul regal, să intre ca secretar al meu, când voi deschide biroul de avocatură. Să plece. Era dornic și el de aer curat. Mi-era frică de gura... nevastei și de gura lumii. Eu, prieten cu Foanfă și tovarăș de afaceri? Foanfă murdărea și soarele. Am rămas prieten cu el o viață întreagă, în momentele lui... grele. Când mi-era mie greu, el era absent. Când mi-era bine, și el intra la tăvăleală, făcea apel, iar eu eram prezent, ca orice medic de batalion și de prim-ajutor. Rudele, prietenii, clienții sunt trimiși de hazard.

Foanfă a prevăzut și el ceva: bătălia fratricidă din acest *cerc mânăstirean*, cearta dintre ideolog și pedagog,uciderea ideologului (Nae Ionescu) și a colegului meu de turcă (C.Z. Codreanu) de către Carol II și Duduia. A prevăzut cu precizie matematică, dintru început, după cum Petre Lazăr îi creionase, din fragedă adolescență, sămburele intrinsec de om al lupanarelor și al afacerilor veroase, sictirindu-l din mediul nostru select. Foanfă s-a depărtat de noi, s-a atașat pe lângă bancherul Wieder, omul de afaceri al Lupeascăi. Despre acest cuplu a scris Dragoș Protopopescu, micul și strălucitorul pamflet despre *Țara regelui Wieder și a reginei Duduia*, care a pus capăt carierei jurnalului denumit *Calendarul*, condus de poetul-teolog Nichifor Crainic.

Eu am intrat ca jurnalist la trustul adversar *Calendarului* și colegului cu care jucasem turca, în tandem cu Nae Ionescu. În acest trust de presă democratic, am polemizat cu toți amicii mei, în mici sfădălii de presă. Foanfă stipendia, cu banii câștigați cu Wieder, o gazetă a unui deputat liberal din grupul H. Am polemizat până și cu el, fără să știm, și fără semnături. Ne-am războit îndelung cu oamenii colegului de turcă. M-am războit rău de tot cu ziarul Cuvântul al lui Nae Ionescu, care mi-a replicat o săptămână în șir pe tema: *hai, tată, să-ți arăt moștia....*

Când i-am replicat că țara nu-i moșia regelui-stăpân, nici a ideologului camarilei, care instaurase în fum de tămâie un monarh mediocru și arhi-vital ca satrap, că țara e a țăranilor în proporție de 80% și că, dacă e vorba de Stăpân, eu mi-am ales inspirator pe Montesquieu, adică *domnia Legii* și împărțirea tripartită a puterilor în Stat, pentru control reciproc, lepădându-mă de dascălii mei de adolescență, s-a dat drumul haitelor de lupi turbați, dulăi, javre și căței.

Nae Ionescu, ca orice senior valah, avea la curtea sa doi logofeți alogeni: pe Ion Călugăru și pe Mihail Sebastian. S-au pornit acești vechili să-mi facă *morală națională* și să-mi spună că mă contrazic în viața mea de rumân, și am intrat *slugă la străini*, la o *anumită presă*, că sunt un *suflet pierdut*, vorba mitropolitului Comșa al Aradului într-un articol al xenofobului ziar *Universul*, unde fusesem denunțat vindicte publice.

Eu nu puteam fi nici xenofob și nici xenofil.

Ca elev mânăstirean și învățacel al lui Petre Lazăr, eram unul dintre valahii europenizați, studiasem la cinci universități europene și mă întorsesem acasă, să mă apuc de muncă, după formula *eu sunt oltean și european*, nu cunosc *românitatea*, care-i termenul vechi al iobagilor, mă scutur de neoiobăgie, nu recunosc pe regele-stăpân, nu recunosc pe boierii borâți și pe financiarri verosi. Mă conduc după instinctele și intuițiile mele, corectate de o inimă caritabilă și de o rațiune nutrită la izvoarele civilizației, începând cu *Digestele* lui Justinian și sfârșind cu *planul Beveridge*.

Crugul mandarinului se repetă mereu.

Crugul mandarinului valah se repetă în cicluri dese.

Cine ar fi crezut că exact aceleași probleme din 1930 - 1932 mi se vor pune în 1954 - 1955?

Că mă voi întâlni exact cu același fel de oameni, în aceeași atmosferă și deznădejde?

La gazetele democratice unde am intrat, aveam un coleg, strălucit reporter, de tip Mac-Orlan și Egon Erwin Kisch. El a descoperit și a lansat Maglavitul și pe Petrache Lupu, omul care a văzut pe Dumnezeu. În pelerinaj spre Maglavit, prin 1936, s-a dus și o tânără călugăriță. Era maica Veronica. Ea credea sincer în Dumnezeu. Avusese o viziune, la 14 ani, pe lanurile cu porumb ale Vladimireștilor natali, când trei îngeri i-au poruncit să zidească o mânăstire. Mai avusese, ulterior, o viziune, la Sfânta Mânăstire Sihastru, filiala feminină de la Buciumeni. S-a dus la Maglavit cu miile de pelerini, dornici de apa vie a credinței.

Eu nu m-am dus. Am aprobat pe reporterul Fox, colegul și prietenul meu, când a redat exact realitățile. El a contribuit la difuzarea maglavitismului.

Eu nu m-am dus.

Atunci, ca și acum, sunt în îndoială religioasă. Aș putea fi ateu, dar nu vreau, fiindcă este prea trivial din punct de vedere moral și chiar din punctul de vedere al teoriei cunoașterii. Aș putea fi credincios, dar nu pot, fiindcă nu cred și nu pot face saltul în gol, în aderarea la dogme fixe.

Cred în toleranță, în dragoste, în îngăduință, în respectul tuturor confesiunilor, în legalitate și în omenie. Mă socotesc un reprezentant tipic al românismului, care s-a aflat de două mii de ani în Europa, pe linia romanică a *Digestelor*, care n-a putut fi deformat nici măcar de cei 400 de ani de subjugare otomană. Noi putem fi ocupați, dar nu asimilați, fiindcă avem un punct de vedere moral și o conștiință juridică elevată, care rezistă la împilări și care asimilează pe alogenii cotropitori.

Peisajul din 1932 este peisajul din 1954.

Bătălia se dă aproape cu aceleași figuri.

Maica Veronica este Petrache Lupu de la Maglavit, eleva lui, într-un salt calitativ remarcabil.

Atunci, era un cioban gângav și sincer.

Maica Veronica este o doctoriță în teologie, de o elocvență remarcabilă, cu condei care amintește pe cel al Selmei Lagerloff, cu un fizic de o mare frumusețe, aproape o actriță de tip ingenuu, profund sinceră, amicală, iubitoare de oameni, de flori și de curățenie fizică și morală.

Aghiotanta sa, Marietta Nicoară, a evoluat pe stadionul ANEF, cu 25 de ani în urmă.

Maica Teodosia, bibliotecara, scrie versuri și drame *claudeliene*, îmi trimetea, în franțuzește, corespondența referitoare la treburile juridice ale mânăstirii.

Părintele Ioan-Silviu Iovan este un teolog emerit și un orator extraordinar.

Sihastrul Simion Oveză a frecventat facultatea teologică din București.

După 25 de ani, grupul maglavitean de la Sfânta Mânăstire Sihastru, de pe malurile Șiretului, și cele 300 de călugărițe de la Vladimirești, raionul Liești, regiunea Galați, este în vădit progres cultural, dogmatic și fizic.

Cine sunt dușmanii?

Dușmanii de moarte ai Vladimireștilor sunt ciracii lui Nae Ionescu: poetul Sandu Tudor și bibliotecarul poliglot al Patriarhiei macedo-române, Andrei Scrima.

Înalții prelați sunt ciracii lui Nichifor Crainic și ai lui Foanță.

Patriarhul Justinian Marina l-a adorat pe Nichifor Crainic, în calitatea lui de elev, lector și prieten ceva mai mic. Marina este elevul *Calendarului* cu care eu am dus o polemică urâtă. Mă înfier când mă gândesc. Nu mă îndurera faptul că profesorul de teologie Nichifor Crainic își seducea starostele. O făcea și M.D. Ralea, aflat în lagărul nostru democratic. Nu mă interesau chefurile lui nocturne la Leul și Cârnatul, unde a fost palmuit de Colonelul Virgil Bădulescu și pus în genunchi să ceară iertare (a și făcut-o), de acel Virgil Bădulescu, comandantul meu de la Mânăstirea Dealului și de la ANEF, unde evoluase grațios, ca o libelulă, pe stadion, Marietta Nicoară, azi măicuța Micaela, substareța Sfintei Mânăstiri a Vladimireștilor și aghiotanta maicii Veronica.

Substareța a fost eleva lui Virgil Bădulescu, este o mânăstireană de-a noastră, dornică de puritate fizică și morală.

Intenționat pun accentul pe această puritate fizică.

Alt dușman al Vladimireștilor și al Sihastrilor este Dr. Antim Anghelescu, episcop de Buzău, o creație episcopală a lui Foanță, a cercurilor liberale de tip H. Codoșul Foanță, cu prietenii lui, a ridicat la rang episcopal pe văduvoiu de Brăila, profesor de religie în portul dunărean, aglomerat cu o casă de copii. Alt dușman este mitropolitul Sebastian Rusan al Moldovei, care are o spuză de copii. În total 17. Patriarhul are și el doi copii legitimi. Rămas văduv, și-a luat amantă legitimă.

La maîtresse legitime a lui Anquetil, pornograful francez.

După rânduiala ortodoxă, toți episcopii, mitropoliții și patriarhul ar trebui să fie călugări. Care-i jurământul călugărului? Castitate, obediență și pauperitate.

Înălții chiriarhi n-au fost căști niciodată, n-au ascultat decât de buricul lor, s-au înconjurat și au acumulat fast, avere, odoare lumești.

Crugul mandarinului este veșnic și se perindă în cicluri scurte în Valahia.

Măicuța Micaela m-a botezat călugăr alb. Nu port rasă neagră. Aș dori să port inima blândă și curată a călugărului. Maica Veronica îmi dăduse apelative zgomotoase de *arhiepiscop judiciar* și *doctorul fără arginți*.

Am încercat să fiu la înălțimea apelativelor suave din epistole și din conversațiile noastre nesfârșite, în bătălia care a durat exact un an de zile, de la Pastile 1954 la Pastile 1955.

Pe urmă, eu am fost suspendat din avocatură, la 9 martie 1955 și ei au fost arestați, la 11 aprilie 1955.

Nu mai sunt apărător al lor.

Episcopul Antim de Buzău, omul cercurilor lui Foanfă, mi-a dat lovitura de grație, lovitura măgarului din fabulă, pârându-mă la superiorii mei, care m-au surghiunit întâi la Alexandria, pe termen de trei luni, fiindcă l-am făcut *satrap persan* și *ultim baron feudal*. Am stat de la 12 ianuarie 1955 până la 9 martie 1955 la Alexandria, când am fost suspendat provizoriu, și m-am expediat cu sapa în mână la Periș, la viișoara mea. Aici mânuiesc și condeii în ceasuri libere, cu aceste caiete intime, evocând tragedia de la Vladimirești, consumată sub ochii mei.

Episcopul Antim, omul lui Foanfă, care i-a pus mitra în cap, prin Bejan și Petre Gheață, nu știa că, printre ultimele pledoarii bucureștene, am câștigat, la fond, și procesul de evacuare al lui Foanfă. Ar fi fost aruncat în stradă, cu bătrâna lui mamă. Câștigasem la Adjud procesul de evacuare al călugărilor sihastri, câștigam și pe Foanfă, binefăcătorul de odinioară. Dându-mi lovitura de expulzare din meserie, călugării au fost expulzați din mănăstiri și Foanfă a rămas cu recursul adversarului pe brațe ca un cadavru, obligat să-și vândă ultima zdreanță.

Crugul mandarinului este înfiorător și sublim, câteodată.

Geniul răului a învins momentan în Valahia.

S-au coalizat doi elevi ai lui Nae Ionescu (Sandu Tudor și Andrei Scrima), un elev al lui Nichifor Crainic întru beție și curvășerie (patriarhul Justinian Marina), un mitropolit suferind de fornicățiune (Sebastian Rusan, cu 17 copii), o creatură a lui Foanfă (episcopul Antim), pentru a da lovitura de grație noilor maglaviteni, celor 300 de călugărițe-fecioare *din grădina Maicii Domnului* de la Sfânta Mănăstire Adormirea Maicii Domnului din comuna Vladimirești, raionul Liești, regiunea Galați, și contra celor 46 de călugări cultivați și puri, care credeau sincer în Dumnezeu și în Fecioara Maria, retrași, *candele aprinse ale rugăciunii*, la Sfânta Mănăstire Sihastru de la Ploscuțeni, raionul Adjud, regiunea Bârlad.

Cum a fost posibilă comiterea acestei crime?

Eu văd în toată afacerea o tipică tragedie națională, acea *Patetică valahă* compusă din jale, prigoană, sânge, spermă și pehlivănie pe care o întâlnim mereu în paginile cronicarilor noștri Ureche, Costin, Neculce și Cantemir.

Cuvântul *crimă* a fost pronunțat de partea adversă a Vladimireștilor. Călugării erau moderați ca ton și supuși. Au fost judecați pentru răzvrătire, crimă de înaltă trădare, delictul de apostazie, de spovedanie colectivă etc, etc.

Un bun avocat este și un bun judecător.

În Englitera, nici nu ajungi judecător, dacă nu ai trecut prin ciurul și dârmonul avocaturii.

Am trecut, ca apărător, prin cele mai grele procese din Valahia ultimului sfert de secol. Nu știu dacă am fost avocat mare sau mic. Am fost un avocat solicitat de o vastă clientelă din toate categoriile sociale, cu toate infrațiunile.

Recent, de ziua Sfinților Petru și Pavel, am trecut cu doi ani de jumătatea de secol a vieții.

Când m-am apucat să redactez acest memorial al Vladimireștilor, rațiunea mea cea mai limpede și inima mea mereu caldă tindeau spre rolul bunului judecător.

Voi face o cronică simplă, ca o sentință judecătorească. Am iubit și iubesc pe călugări și călugărițe. Dar nu sunt un cadet din Valea Voievozilor, cu rădăcini atât de înfurcate? N-am fost și n-am rămas prieten cu Sandu Tudor și Andrei Scrima, ciracii lui Nae Ionescu, dascălul meu de germană și filosofie din liceu? Dascălul meu de universitate? Nu am fost prieten cu Foanfă? Cum să-i lepăd la gunoi creaturile lui așa cum ar merita? N-a fost Patriarhul, prietenul fraților mei, și n-a fost o clipă și amicul inimii mele ulcerate, ieșit din pușcării, nu mi s-a confesat și nu m-am gândit să-l iau confesor? Cum pot să-l blamez pe Sebastian Rusan, fiindcă este baci sâmpluț, cu 17 copii, când tata a avut 12 copii și ne îndemna la zămislire?

Istoria valahă ortodoxă nu poate fi sumară, ca istoria italiană catolică, și nici sumbră, ca istoria elvețiană calvină, pe care le cunosc mai bine. Are specificitățile, tipicul, tipul și arhetipurile ei.

Bătălia dintre carne și duh în ortodoxie se duce pe alte planuri și cu alte arme, decât în catolicism sau la reformați.

Vladimiriștii au fost răpuși pe o chestie zisă *carnală*, aș spune o mârșăvie. Maica Veronica a fost acuzată, că a întreținut relațiuni erotice cu părintele Ioan-Silviu Iovan. S-a invocat opinia unui medic-ginecolog, un *avorteur* de profesie, care pretinde că a făcut trei-patru avorturi stareței de la Vladimirești, în cel mai strict secret, maica Veronica era frumoasă și tânără, foarte tânără, când a venit părintele Ioan la Vladimirești, ca duhovnic al măicuțelor-fecioare și ca predicator. Părintele Ioan-Silviu Iovan era foarte tânăr. Abia își terminase examenele de doctorat în teologie la Cluj, lucra la o teză despre Epifanii, când a simțit vocația mistică. Nu s-a mai căsătorit, ca orice preot ortodox înainte de hirotonisire, s-a dus ca frate la Sfânta Mănăstire Sihastru de la Ploscuțeni și a luat metanie de călugăr. Pe urmă, a fost ales, după hirotonie, ca duhovnic și predicator. Era tânăr, prea tânăr, în preajma celor 25 de ani, pentru o mănăstire de maici. Este argumentul adus de dușmani. Maica Veronica se afla în preajma celor trei decenii: *la femme a trente ans*. Părintele Ioan a fost profesorul măicuței Veronica, stareță prestigioasă, dându-i lecții pentru a-și trece bacalaureatul, pe care l-a luat cu distincție la Galați.

Comunitatea lor de visare mistică și de muncă pedagogico-religioasă n-a fost o comunitate erotică?

Sandu Tudor și fratele Andrei îmi vorbeau de *substratul erotic* al acestui cuplu. Măicuțele-fecioare de la Vladimirești, feciorelnice și suave, glăsuiau unanim, că nu pot lăsa pe părintele Ioan să plece din mănăstire, pentru bârfeli ignobile:

— Nu dăm voie să ni se surpe stâlpii de susținere ai mănăstirii!

N-au acceptat cu nici un preț, rupându-și gâtul, plecarea duhovnicului tânăr, predicator inspirat și cu viața fără prihană, pretindeau ele. Bănuiala asupra maicii Veronica li se părea o blasfemie.

Călugărița Tiberiada mi-a declarat energic, mie și soției mele, la prima vizită, și o repeta mereu:

— Nu-l dăm pe părintele Ioan. Nu-l dăm cu nici un preț. Dacă înălții chiriarhi îl vor caterisi ca pe călugării de la Sihastru, îl vom reține ca servitor al mănăstirii noastre. Nu ne despărțim de părintele Ioan. El este unul din stâlpii de susținere.

Vorbea cu exaltare. Era o ființă viguroasă, voinică, țărancă în mentalitate și langaj, rezonabilă în toate privințele, în afară de cele ce priveau pe măicuța Veronica, pe părintele Ioan și viața mănăstirii.

A fost un moment de exaltare mistică și colectivă la cele 300 de fecioare?

A fost un moment de exaltare erotică, așa cum pretind adversarii?

A fost un moment de eroare dogmatică și de abateri de la canoane?

1956

Grădina Maicii Domnului de la Liești-Vladimirești

În raionul Liești se află satul Vladimirești, cam la distanță egală între Tecuci și Galați.

Acolo s-a născut, după primul război mondial (1914 - 1919), o fetiță, care va fi sămânța de discordie și piatră de scandal în sânul bisericii ortodoxe, iubită și celebră în sânul poporului, sub numele de maica Veronica.

Numele de botez este Vasilica.

Veronica este numele de călugărie.

În actele de stare civilă, poartă numele de familie al mamei și se numește Vasilica Barbu. S-a născut în 1920.

În realitate, ar fi trebuit să fie numită Vasilica Constantinescu. E fata din flori a unui tânăr învățător, ajuns ulterior inspector școlar la Galați, cu o tânără țărancă, văduvă de război. Soțul legiuit murise pe front și o lăsase pe brațe cu trei copii și cu viața abia începută. Nu împlinise 25 de ani, când îl întâlnise pe tatăl Veronicăi.

La țară, fetele se căsătoresc devreme. Băieții pleacă la armată, la vârsta de 21 de ani, lăsându-și în urmă logodnica aleasă, cu care stă de vorbă, cu o promisiune certă sau nevestă cu copil în pântec ori în troacă. În concediu, se duce de la cazarmă la muiere și mai toarnă, între timp, un copil sau doi.

Mama Veronicăi n-a făcut excepție de la regula generală rurală valahă. Când soțul i-a murit, la 25 de ani, îi lăsase trei odrasle. Ea avea cu ceva mai puțin decât soțul decedat, erou anonim pe front.

Flăcăii stau de vorbă cu fetele înainte de a se căsători și înainte de armată. Armata e prag al bărbăției decisive.

Orășenii habar n-au ce înseamnă *a sta de vorbă* o fată cu un băiat, înainte de armată. Nu se face conversație de salon și nici contemplație extatică între două statui de carne firavă.

Erotica rurală este profund gospodărească și animalică, dar în această animalitate constă frumusețea pentru înțelepți, *păcatul* pentru teologi, dezgustul pentru esteți emasculați, pericolul pentru părinții gospodari, când erotica nu se consumă pe făgașe milenare nuptiale.

Biserica ortodoxă și înțelepciunea străveche rurală au avut grijă și au codificat realități biologice fără a crea psihoze, traumatisme psihice și deviațiuni morale.

Când o fată *stă de vorbă* cu un băiat, nu este o rușine. Ar fi o rușine dacă fata n-ar fi căutată de băieți sau băiatul nu ar fi primit de fete, ca să stea de vorbă la fântână, la horă sau la porțiță.

A sta de vorbă este drumul sărutărilor aprinse, al înțelegerii valențelor genezice, potrivirea trupurilor până în preajma acuplării.

Potrivirea trupurilor este problema fundamentală în căsătorie. Tragedia patului, de care vorbește insistent misticul Tolstoi, și de care este plină literatura modernă europeană și extra-europeană, se evită în mediul rural danubian și balcanic după o tehnică și o cutumă probată milenar. Nu știu cum este la țară în alte părți ale lumii. Cunosc bine, din experiență, numai aceste reuniuni sud-est europene și pe cele din Germania.

Căsătoriile nu se fac la întâmplare și din ordinul părinților. Selecțiunea valențelor senzuale se face în mod natural. Sunt perechi, cum se știe, cu un potențial ridicat, mijlociu sau scăzut în materia patului și a împerecherilor fizice. Dacă perechile se armonizează, uniunea este fericită. Dacă o femeie de mare temperament senzual se împerechează cu un soț glacial sau benign, căsătoria este ratată sau devine o catastrofă. Dacă o femeie frigidă acceptă să intre în patul conjugal al unui țap în permanente călduri sau al unui armăsar năraș, nu va avea nici o plăcere și își va castra țapul sau armăsarul, cu vorba și fapta, dacă n-o izgonește la timp.

În principiu, căsătoria ortodoxă este indisolubilă ca și la catolici, ca și la protestanți, ca orice căsătorie. Pentru a preîntâmpina greșelile împerecheri sau proastele asortări tardive, cutuma valahă recomandă căsătoria timpurie după o prealabilă înțelegere a perechilor, în tatonări psihice și *fizice* de cel puțin o jumătate de an. Fetele au dreptul *să stea de vorbă* cu băieții.

Băiatul își ochește fata pe care socotește că ar putea-o lua în căsătorie. N-o ia orbește și fără potriveli prealabile între patru ochi. Băiatul are dreptul să se întâlnească seara cu fata la fântână sau la porțiță. Băiatul are dreptul să-și întâlnească fata, ziua, pe lanuri. Băiatul capătă, apoi, dreptul să se întâlnească noaptea cu fata la stogul cu fân sau la șira cu paie. Părinții fetei știu și închid ochii. Fata își apără fecioria fizică, dar își dă buzele, sânii, trupul. În aceste înțelegeri treptate, trupurile încep să se cunoască și să se recunoască. Dacă se recunosc apte de a figura în patul conjugal, rămân definitiv împreună. Un flăcău este, îndeobște, un cavaler. Dacă a trecut Rubiconul la înfierbințală și la învălmășagul din stogul cu fân sau din șira cu paie, purcede a doua zi la facerea formalităților și pregătirilor de nuntă fără nici o întârziere. Impulsul timpuriu este aprobat unanim.

Când o fată *a stat de vorbă* cu un flăcău, nu este o rușine să-l părăsească, dacă nu-i place. Gura satului nu clevește pe fetele rămase fete mari. Gura satului clevește pe fata care nu-i fată și trece din flăcău în flăcău.

Gura satului clevește pe flăcăul care a nenorocit o fată și nu vrea s-o ia de nevestă. Părinții flăcăului abraș și rudele lui intervin energic în conflict și-l silesc să ia fata socotită siluită și terfelită. Nu se admite violul sau viclenia (seducția). Satul valah este extrem de moral și cu o moralitate fundată în biologie armonică și libertatea voinței.

Situația văduvei este complicată și dificilă. Vai de văduve!

O văduvă fără copii, dacă nu ajunge să-și capete în scurt timp, ca bărbat, un vădov, este ținta ironiilor și suspectă de prostituție. Nu se îngăduie prostituția sub nici o formă în mediul rural. Nu se îngăduie nici bigamia (triumfiul vesel francez). Nu se îngăduie nici poligamia și nici poliandria.

O văduvă cu copii este o femeie pierdută din punctul de vedere al patului și al posibilității de selecțiune. Nu se poate recăsători legitim și moral decât cu un vădov.

O văduvă cu copii, care se căsătorește cu un flăcău, este moralmente lapidată.

O văduvă cu copii, care trăiește cu un flăcău și mai procrează un copil din flori, este demnă de a fi internată în leprozerie. N-o lapidează. O înconjoară ca pe o leproasă. Calvarul leproasei este fără de sfârșit.

Aceste cutume valahe aplicate văduvelor cu copii din flori sunt, firește, barbare și pe cale de extincțiune. Ca sensibilitate morală, au rămas de o rară virulență până în prezent.

Cazul mamei Vasilicăi Barbu, văduvă de război, care a cedat unui flăcău necăsătorit, de rang social mai înalt, a agravat, până la tragedie, drama sătească petrecută prin 1920, în comuna Vladimirești, plasa Liești. Văduva cu copii nu era o prostituată prin vocație. Nu i se mai cunoaște nici un alt amant. Văduva era o femeie de mare vitalitate și de fierbinte temperament erotic. Era țărancă și cusătoreasă. A sucombat sub disprețul satului, lăsând trei copii orfani.

Vasilica Barbu-Constantinescu a fost realmente cenușăreasa din povestea cu condurul fermecat. Copiii au fost luați de milă de către rude. Târziu, tatăl maicii Veronica a avut remușcări de conștiință, și-a căutat fetița, a vrut s-o întâlnească, s-o înfieze, a avut loc o întâlnire datorată absolut Hazardului, într-un compartiment de tren, cu două călugărițe. Una dintre ele era fiica sa. A întrebat de maica Veronica. Le-a spus că este tatăl ei. S-a prezentat ca fiică. Întâlnirea le-a fost sfâșietoare. Această recunoaștere tardivă, între tată și fiică, într-un compartiment de tren, datorată zeului Hazard, este un episod mișcător și emoționant relatat de maica Veronica în *Autobiografia* ei atât de patetică. Când i-a murit tatăl, pe care nu l-a mai văzut până la episodul din tren, a refuzat să-l mai vadă, l-a rugat să nu mai vină niciodată pentru a nu o tulbura în misiunea ei de clădire și perfecționare a Mănăstirii Vladimirești. Când tatăl a murit, maica Veronica i-a făcut comăndul și i-a împlinit toate formele post-decesuale la care este obligată o fiică față de tată.

Pe urmă, eliberată de criza psihică și scăpată definitiv din ghearele dramei, a purces să cristalizeze, sub forme de o suavă perfecțiune, ceea ce s-a numit și a fost *grădina Maicii Domnului*, adică Mănăstirea cu hramul la sărbătoarea Adormirea Maicii Domnului, care pică vara.

Martorii oculari sunt în număr de zeci de mii printre noi.

Poate au trecut sute de mii de credincioși pe la Vladimirești, prin această grădină a Fecioarei, realizată de maica Veronica Barbu-Constantinescu.

Rudele ei feminine se află în mănăstire, cot la cot cu ea. Moș Barbu, unul din unchii ei, era musafir permanent la mănăstire. Am vorbit personal cu el. Era un țăran mustăcios, bătrân, cuminte, cu dulce grai moldovenesc, măsurat și prea puțin mistic. Era respectuos, cald și tandru față de nepoată.

Pe mine m-a interesat detaliul psihic la Vladimirești, simbolul ritualului, gestul semnificativ, fiindcă peisajul geografic era amorf, îmi dădeam seama de personajele tragediei, de forțele mărețe intrinseci ale celor două combatante: maica Veronica și maica Micaela. Nu mai aveam nici o îndoială: Părintele Ioan-Silviu Iovan, când vorbea de moaștele vii și sfinte, adică de persoana măicuței Veronica, atunci când predica despre Vladimirești, ca despre locul *sfințit și sfințitor*, eram lămurit. Părintele Ioan era bărbătușul mâncat de două păienjenite. Nu era nimic fizico-erotic între mascul și femele. Viața acestor două femei era viață tragică, nesfârșită, pe când părintele Iovan avusese o viață infantilă lină. Fiu de popă ardelean, cu mulți frați și surori, cumnate și cumnați din mediul proeșec, nu cunoscuse *viața* socială. Era cărturar eminescian și la fizic. Nu avea nimic din dinamica odraslei din flori, ca Veronica, nimic din peripețiile senzaționale de *ilegalistă politică* dedicată unui ideal socotit sacru, ca Micaela. Sentimentele și atitudinile lor erau sentimente devoționale, materne.

Cele două femei se înțelegeau și se completeau minunat.

Stareța Veronica era mai tânără decât Micaela.

Viața le fusese dură, aproape cumplită pentru amândouă. Maica Veronica a experimentat - și povestește cu amărăciune în cartea încă netipărită - copilăria ei de la unchi la unchi, bătută de mătuși vitrege, închisă la cuhnie, plină de păduchi. Când a sosit Oastea Domnului în sat, cu cântecele despre blândul Iisus și maica Domnului, s-a alipit, desculță, păduchioasă, zdrențăroasă, trup și suflet, de echipa religioasă. Nu i s-a dat voie să frecventeze pe schismatici, fiindcă Oastea Domnului este o erezie. Fructul oprit este cel mai dulce. La 13 ani, lucra cu sapa în lanul de porumb toată săptămâna. Lucra cu osârdie și furie. Nădăjduia ca măcar duminica să i se dea voie să se ducă la casa de rugăciuni unde se cântau psalmi, se rosteau rugăciuni, se predica o nădejde într-o lume mai bună.

La 14 ani, a avut viziunea decisivă în lanul cu porumb, în lipărul nămiezii, când lucra de zor cu sapa. Trei îngeri s-au arătat fetei, poruncind să zidească o mănăstire pe aceste plaiuri.

Îngerii nu cer voie mătușilor maștere cui să se arate, în somn sau ziua în nămiaza mare. Fetița a vorbit de îngeri și de porunca îngerilor. A fost și mai rău bătută, hulită, închisă prin cuhnie și cotețe, ca și Cenușăreasa. Trebuia să se îplinească suferințele în minuscul, după tipicul glorios al mării suferințe crucificate.

În două decenii, mănăstirea era pusă pe picioare. Cum? în ce fel?

Filosofii voluntarismului vorbesc de miracolul voinței.

Psihologii subconștientului și ai psihologiei abisale dizertează despre sublimarea unui Eros puternic, moștenit de la maica și de la tatăl ei, fercheșul învățător și curtezan, Ion Constantinescu. Aceste forțe interne glandulare, cu bogate secrețiuni, refulate și dirijate spre un țel, fac minuni.

De ce fac minuni numai la câțiva? Câți oameni vitali și refulați nu cunoaștem?

Filosofii și psihologii pot dizerta cât vor, cât timp au și - mai ales - dacă îi ascultă cineva. Nu ascultă nimeni de asemenea truisme. Firește că nu poți ridica mănăstirea de Argeș dacă nu ești Meșterul Manole, un arhitect competent, în plină putere, care și-a zidit glandele, testiculele și nevasta pentru a crea ceva măreț. Slăbănogii nu creează niciodată, nimic. Slăbănogii și castrații din naștere, sau cei de timpuriu accidentați, creează confuziuni, discordii, dezolare și obstacularea frumosului, a voinței și a tandreții.

Firește, maica Veronica descinde din părinți vitali și - probabil - de o mare inteligență. A moștenit vitalitatea, inteligența și grația. Nu-mi imaginez că un învățător tânăr s-ar fi uitat la o țărancă șleampătă, având pe brațe trei copii orfani, dacă n-ar fi fost grația și coeficientul vital hormonal atractiv, ca un magnet.

Acestea sunt truisme. Maica Veronica n-a fost arhitect. A fost domniță ca Bălașa Brâncoveanu, fiica lui Altân-Bey, prințul aurului, cum îi spuneau turcii.

Ceea ce este frumos și specific este realizarea maicii Veronica, adică ceea ce a făcut ea cu aceste forțe moștenite, ce întrebuițare le-a dat, ce-a făcut cu talanții. I-a îngropat? Nu. I-a risipit? Nu. Această carte de exegeză și de tăiere a firului în patru a fenomenului Vladimirești, văzut ca un capitol de biologie, de psihologie abisală, de psihologie colectivă și de morală moldo-valahă, ar trebui înlocuită cu o poveste simplă, cu o narațiune suculentă și catifelată. Nu sunt capabil să realizez povestea, fiindcă am fost actor lateral în tragedie, am suferit din aprilie 1954 până astăzi, 10 septembrie 1956, fără să treacă o zi, ca să nu acumulez venin, reflexii și tristețe. Poate mai târziu aș fi capabil să fac și narațiunea care-mi plutește în creier și în suflet, ca o fantomă în depărtări, tandră, vioaie și suavă. Scriu rapid aceste gânduri discutate pe caiete, de teama tragediei care ne pândește, cu spaima morții apropiate în suflet.

Maica Veronica n-a fost domnița Bălașa Brâncoveanu și n-a avut aurul patern. Și ce-a realizat Bălașa? O singură biserică. Maica Veronica a realizat, din nimic, o biserică de dimensiunile Domniței Bălașa din Capitală, înconjurată de chilii și ateliere

fastuoase pentru 300 de călugărițe. A realizat ceva mai mult: o mănăstire de fecioare cum n-a mai fost de un mileniu pe aceste plaiuri, într-o trăire plenitudinară pentru toate *viețuitoarele*. A atras magnetic mulțimile. Avea ceva magnetic, ceva telepatic și forțe metapsihice neobișnuite, în făptura ei micuță, cu obraji rumeni, cu buze roșii, guralivă și jucăușă ca o căprioară.

Grădina Maicii Domnului de la Liești zace în pragină.

S-a închis definitiv?

Protagonistii zac la pușcărie, unele călugărițe și călugări au fost trimiși cu domiciliu forțat în localitățile de baștină, alții sunt fugari, iar eu - apărătorul lor fără de arginți - mi-am expus pieptul, cariera, viața copiilor.

Ce-mi pasă de carieră?

Ce-mi pasă de greutate?

Ce-mi pasă de clevetirea intermitentă și în șoaptă a muierii mele, amenințată să umble desculță și care-și vinde lâna saltelelor pentru a cumpăra lapte și pâine la copii? Nu se pot umple saltelele cu fân proaspăt cosit sau cu otavă, pentru a ne odihni hoiturile și ciolanele?

Doar de copii îmi pasă.

Dr. Ovidiu Munteanu, sosit de la Cluj, m-a întrebat anxios și cu suavitate vladimiristă, după ce s-a închinat cucernic la o iconiță dăruită de maica Veronica să fie păzit de rele, dacă este adevărat că feciorul meu face facultatea de medicină generală a Capitalei în opinci. M-a jignit. Încă n-am ajuns până acolo. Eu am vrut în copilărie să port opincuțe și mama mi-a interzis. L-am implorat pe tata. A refuzat. De ciudă, port iarna și pe lapoviță cizme.

L-am ironizat pe Dr. Ovid Munteanu, Bubu - cum îi zicem - în legătură cu închinăciunile lui cucernice la iconița maicii Veronica, așezată deasupra patului conjugai, la căpătâi, spre răsărit. Eu nu m-am închinat încă niciodată singur. Nici cu nevasta și nici cu copiii nu facem rugăciuni colective. Ne închinăm în biserică, de obicei, și pentru a nu stârni alarma credincioșilor. Închinăciunile îi erau după tipic monacal, parcă ar fi fost Simion Ovezea, Teoctist sau Nectarie Cristișor. I-am spus-o cu ironie. Îi prevăzusem că va lua metanie de călugăr negru la Sihastru. A rămas călugăr alb, fiindcă s-a căsătorit cu o olteancă, doctoriță, intrând pe fâgașul strămoșesc. Așteaptă pe curând un prunc.

Îi relatez calomniile și difamațiunile ordinare, cu cele nu știu câte avorturi ale maicii Veronica, în toiul procesului de la tribunalul militar Galați.

Bubu oftează:

— E vremea calomniilor, Maestre!

Nu îndrăznesc să-i spun lui Bubu că, pentru o carte patetică pe care aș vrea s-o scriu despre Vladimirești, varianta erotică lansată de dușmani ar fi cu mult mai succulentă pentru un *ouvrage* literar. Romeo și Julietta la mănăstire - ar fi subiect gras. Romeo ar fi părintele Ioan, duhovnicul meu și al lui Bubu. Maica Veronica ar fi Julietta, o Julietta de trei ori gravidă, într-o pasiune carnală nimicitoare, cu remușcări de conștiință, cu fereli și spaima în incinta celor 300 de perechi de ochi de Argus, cum pot fi ochii fecioarelor.

Noi, care cunoaștem topografia amănunțită și viața interioară a mănăstirii, socotim ca absolut improbabilă alegațiunea și calomnia, o ticăloșie fără margini.

Bubu Munteanu povestește despre clopotele care se trag misterios la miezul nopții în mănăstirea păraginită și strașnic păzită cu ostași.

Ostașii se închină pe furiș și satele se scoală, noapte de noapte, și se închină cucernic.

Legenda Vladimireștilor abia a început...

MAICA VERONICA ȘI SIHAȘTRII

Două telefoane de la maica Veronica (iunie 1955)

Am primit două telefoane din partea maicii Veronica.

Primul mi-a fost dat de la Galați, în miezul nopții, ca să mi se anunțe împăcarea cu Episcopul Antim și stingerea proceselor.

Al doilea, ca să mă roage să-l rog pe ucenicul meu Emil să se intereseze la Galați de procesul părintelui Ioan.

Era o călugăriță la telefon. O văzuse pe maica Veronica la Țigănești, cu autorizația Patriarhiei. Așadar, stareța are domiciliu forțat, este pusă sub observație polițienească. Nu poate face o mișcare fără autorizații și opreliști. Libertatea ei civică și monacală s-a spulberat. Ochii de Argus ai copoilor patriarhiei o pândesc și notează orice mișcare.

Cum stă cu sănătatea, maica Veronica?

Are mereu crize de ficat. Roagă pe domnul Emil să se intereseze la Galați de procesul părintelui Ioan. A primit epistola dumneavoastră și vă roagă să nu-i mai scrieți, fiindcă-i faceți rău. Va plăti oricât domnului Emil!

Am telefonat lui Emil. Sfat elegiac în doi. Ce putem face? Ambii suntem niște păduchi economici. În ianuarie, le-am scris să scoată două delegații pentru procesul părintelui Ioan, să nu stea cu brațele încrucișate, să se apere. Au preferat tactica brațelor încrucișate. Nu au scos nici măcar cele două delegații avocațiale, din care să rămână una în picioare și cu valabilitate, ușor transferabilă, prin amabilități, de la procesul consistoriului Arhiepiscopiei București la procesul tribunalului militar Galați. Acum suntem cu toții la pământ. Maica Veronica mănâncă borș pescăresc în raionul Snagov, la mănăstirea Țigănești. Eu trăiesc cu doi lei pe zi, cu fasole și pâine neagră, la Periș. Ucenicul meu Emil se descurcă destul de greu, ca începător fără vogă și clientelă sedimentată. Îi trimit mereu clienți care mă solicită. Dar ei vin *intuitu personae*. Se duc la alt avocat. Medicina, ca și avocatura, se face pe confiență și reputație.

Suntem păduchi economici.

Acum, maica Veronica, redevenită păduche economic și redusă la numitorul comun al pauperizării generale, fâgăduiește marea cu sarea. De unde să scoți mia de lei pentru delegație la colectiv? De unde să scoți altă mie, cheltuieli de drum și găzduire la Galați? Nu va fi un termen. Vor fi mai multe.

Ucenicul meu Emil este supărat - economic - pe maica Veronica. Făceam drumuri lungi și costisitoare la Adjud, Sihastru și Bârlad. Păraseam clientela și treburile de la București. Maica Veronica încasa banii cu târna, ridica uzină electrică la Vladimirești și construia mereu. Eu mă declarasem din oficiu, cu asentimentul ei entuziast, *doctorul fără arginți*. Eram sacerdotul judiciar, fără țeluri financiare. Dar ce era obligat ucenicul Emil, țarcovnicul meu, să suporte același regim financiar? Maica Veronica dădea la plecare câteva sute de lei, din care abia se acopereau biletele de tren și câteva mese. Pentru programul de vară, în legătură cu pregătirea Sinodului extraordinar de la Iași, în care se hotăra căsăpirea Vladimireștilor, proiectasem câteva vizite canonice ale noastre, de informare și dezinformare a înalților prelați, la Timișoara (mitropolit Dr. Vasile Lăzărescu), la Arad (episcop Andrei Magier), la

Râmnicul Vâlcea (episcop Gafton), la Cluj (episcop N. Colan, protector și socru *În spe* al prietenului meu, Dr. Ovid Munteanu), la Sibiu (mitropolit Nicolae Bălan).

Proiectul era aprobat cu entuziasm de măicuțe. Cum putea fi realizat, fără bază economică? Popii de toate categoriile știu să ia, nu știu să dea. Proiectul nostru obositor și plicticos (o jertfă pentru noi, juriconsulții) a căzut baltă. Maica Veronica n-a mișcat. Ucenicul meu o judecă aspru. Eu o iert. Era prea ocupată cu proiectele ei de lărgire și înfrumusețare a Vladimireștilor. Ar fi vrut să ridice încă o nouă biserică, o adevărată catedrală. Fixase locul, avea schițele arhitecților pentru catedrala în care să cuprindă la liturghie zecile de mii de credincioși, care veneau, cete, cete, spre acel *loc sfințit și sfințitor* al Vladimireștilor, *care va fi plămădit cu sânge*. Viziunile ei mă interesau prin grandoarea și bizareria lor. Dădeam din umeri la viziunea noului Athos în șesul gălățean, necredincios și detașat, înregistram fidel claviatura imaginației. Era ceva nou și superb. Dușmanii pândeau din umbră. Clevetirea, aliată cu invidia, va dărâma și acest început de monument monastic. Maica Veronica viziona un Athos valah în viitor, vedea capele și chilii, catedrală monumentală, o cetate inexpugnabilă a credinței, pe când inamicii pândeau din umbră.

Calomnia era simplă: Romeo și Julieta la mănăstire, Ioan și Veronica, în duo erotic, nemuritor în banalitatea lui.

Duhovnicul Ioan Iovan era într-adevăr tânăr, arzător și pasionat în liturghiile, oficiile și mesajul său.

Maica Veronica era frumoasă, tânără, grațioasă, sprinteră ca o căprioară.

Au atacat în acest nod vital al tinereții și grației triumfătoare.

Fratele Andrei Scrima, cu onctuoziță de prelat catolic și cu tehnica bine cunoscută a lui calomniez, *calomniez, il en restera toujours quelque chose*, insinua mereu, în cercuri restrânse de înalți demnitari civili și ecleziastici, despre substratul erotic dintre Ioan și Veronica în rebeliunea vladimiristă. Așa au ștamplat-o și în surghiunul de la Țigănești: *o stareță frumoasă care trăia cu un călugăr*. Călugărul era ieromonahul Ioan.

Maica Veronica își face iluzii când crede că se va întoarce la Vladimirești, ca să-și continue visul interior al noului Athos, al catedralei mărețe și al cetății teologice în piatră, marmură și beton armat.

Visul s-a curmat. Nimbul suferinței și al închisorilor a încoronat opera. E suficient. Atât se poate realiza în Valahia, care are vocația patetică, a jalei, a suferinței, iar nu a construcției plenitudinare.

Balele veninoase ale calomniei vor urmări cuplul Ioan și Veronica. A fost, firește, un duo cu substrat erotic platonice. Jalea din surghiun a maicii Veronica pentru întemnițatul Ioan nu face decât să sporească aria de întindere a calomniei.

Privind cu luciditate de biolog prezența tânărului, ardentului și virilului duhovnic Ioan printre 300 de măicuțe fecioare, în calitate de duhovnic, avea efecte de aprindere a lămpilor seminale, de biciuire a imaginației, de stimulare a energiei creatoare. Măicuțele erau ca găinușele în prezența unui cocoș de rasă. Nu se întâmpla nici o acuplare formală. Totul se petrecea (potrivit observațiilor noastre imparțiale) după regulile celei mai stricte bune cuviințe, ca într-un internat școlar model, ca într-un pension de domnișoare cu un profesor tânăr, frumos și inteligent. Domnișoarele visează la el. Profesorul nu e un tânăr porc, ci un tânăr serios. Prezența lui la catedră stimulează munca și hărnicia elevelor. Toate se iau la întrecere la învățătură, ca să fie pe placul dascălului adorat.

Părintele Ioan avea poziția profesorului tânăr, inteligent, frumos și cuminte într-un pension de domnișoare. El stimula munca, imaginația și rodnicia celor 300 de fecioare călugărițe.

Este oare obligatoriu ca duhovnicii în mănăstiri să fie bătrâni, urâți, proști, mâncăi și bețivi?

Rezistența la ispite și păcate se observă abia atunci când condițiile ispitei și ale păcatului sunt întrunite. Rar se poate ști dacă o femeie urâtă este virtuoasă. De obicei, la primele solicitări sucombă. O femeie frumoasă și care n-a avut prilejul solicitărilor în preajma unei canapele nu poate fi taxată virtuoasă. Numai frumusețea, solicitarea, canapeaua și refuzul formează cele patru condiții cumulative ale virtuții respective.

La Vladimirești s-a format o mănăstire cu fecioare, ca o noutate în peisajul ecleziastic.

În această mănăstire, a intrat un ieromonah tânăr, ca duhovnic elocvent, sprinten și neobosit.

Sunt toate elementele ispitei.

A căzut Veronica în plasa iubirii carnale?

A căzut Ioan în plasa iubirii carnale?

Șeful Securității de la Bârlad, cu prilejul arestării mele de 24 de ore, mi-a vorbit de niște medici ginecologi de la Galați care ar fi făcut 3-4 avorturi maicii Veronica.

Am dat neîncrezător din cap.

Cunosc tehnica, funcția și răspândirea calomniei în Valahia, mai răspândită decât pirul din via mea.

Până în ceasul de față, nu cred.

Lamentele Veronicăi pentru Ioan la închisoare nu mă fac *mefiant*. Era tovarășul ei de muncă și de creație. Lămpile seminale și glandele endocrine interne funcționau reciproc cu ritm mai intens în acest duo erotic platonice.

Izvorul melancoliei

De unde ia naștere melancolia? Care-i sunt tainicele, subteranele izvoare? Incapacitatea de a găsi pe Dumnezeu? Imposibilitatea de a găsi o soluție metafizică și un echilibru spiritual? Dar soluția am găsit-o deja, demult, în biologie, în privirea spectacolului lumii și al cosmosului, cu ochi de biolog empiric, de țăran etern, hâtru bun de glume și lucid, de intelectual ancorat în doctrina simplă și vastă a strămoșilor. Fac în acest caiet observații de *Gâgă*, fiindcă sunt platitudini nemuritoare, care trebuie puse pe primul plan, ca să nu năpădească și în mine buruiana idealismului, nici florile stranii ale misticismului celest, nici mărăcinișul dogmatismelor. Mi le țintuiesc în creier cu ciocanele tenacității, ca să nu deraiez de pe drumul drept al strămoșilor, biologi empirici, trăitori ai fenomenului biologic, afirmatori cu seninătate ai acestui fenomen primordial.

Știu că seninătatea mea de biolog empiric este mai mult pictată cu albastru de vopsea banală, inundată de culoarea naturală a violetului melancoliei. După cum sunt dogmatici creștini, din disperare metafizică, și din faliment în teoria cunoașterii, ca Nae Ionescu, Sandu Tudor și fratele Andrei Scrima, tot așa am ajuns, eu, biolog empiric rural, din incapacitatea sinceră de a adera la fenomenul mistic sau la materialismul cras și vulgar al epocii. M-am îndreptat plin de robuste nădejdi, ca la un liman, la acest *retour au pays natal*, fără a obține albastrul seninătății strămoșilor, decât cu eforturi de zugrav și pictor, fiindcă la mine totul este scaldat în violetul violent al melancoliei fără leac, fără scuză, fără arta fățarniciei.

Fragmente dintr-o epistolă

Prietenul și fratele meu de pușcării, Dr. Ovid Munteanu de la Cluj, îmi trimite o epistolă, din care consemnez câteva rânduri în acest *Jurnal intim agricol de Periș*:

„Cluj, 6 iunie 1955

Scumpe Maestre,

Mă bucur că te descurci atât de amuzant (la Periș), ca în orice împrejurare, de altminteri (la Aiud și Ocnele Mari), și nu trebuie să fii decât încântat de drumul pe care-l parcurgi. (*Drumul melancoliei, al șomajului și al solitudinii*).

Este vocația dumitale, până la o adevărată și autentică regăsire. (*Vrea să zică, regăsirea mistic-vladimiristă!*).

Nădăjduiesc că ești într-un mediu prielnic pentru meditații și că vei împuțina pasiunea de scris, pentru un scurt timp, bineînțeles. (*Adică, am schimbat stiloul cu sapa!*).

Scrie-mi, te rog, dacă aș putea vizita Mănăstirea Țigănești. Mi-e foarte dor de o revedere cu vecina dumitale (*adică maica Veronica, durch die Blumensprache!*). Ce face fratele ei (*adică părintele Ioan*)?”

Ce-ar zice Dr. Ovid Munteanu, care crede în maica Veronica, exact sau mai mult decât în lumina ochilor săi, dacă ar afla că ea este supranumită în regiune *frumoasa surghiunită*, prinsă în flagrant delict de amor fizic și avorturi cu ieromonahul Ioan? Bietul vladimirist ar cădea jos, siderat și electrocutat de cinism.

Ce-ar zice de mine, care explic amorul lor platonice cu valențele biologice și sexualității năvalnice la două personalități energetice încătușate?

Ce-ar zice de mine, care explic fenomenul Vladimirești ca un fenomen de chiliasmă politică, de protestare încadrată în fenomenul general protestatar al unui popor păgân în substanță și în atitudinile lui ultime, teocratizat prin suferință și nemângâiere națională? Că vladimirismul este epifenomen, iar nu fenomen originar în lățimea și lăbărțarea lui, că este fenomen originar numai la cei 46 de sihastri și la cele 300 de călugărițe, la acele dinastii monacale și mandarinale tincturate ecleziastic?

Dr. Ovid Munteanu continuă:

„Te asigur că-mi ești foarte drag, deși cu *divergențe pe aloculea*. Îmi sunt dragi gândurile și scrisorile dumitale, pe care le prețuiesc”.

Prietenul meu e amabil, prea amabil, când vorbește de divergențe pe alocurea. Între noi este o prăpastie, prăpastia trăirii biologice și prăpastia trăirii mistice. Eu trăiesc vegetal, ca un nuc cu frunziș amar, el trăiește în duh, ca un seraf.

Ascultați finalul epistolei sale incompreensibile:

„Eu? Sunt în luptă, în luptă cumplită cu mine. Consider că biruințele din afară, dacă le va îngădui Dumnezeu, se câștigă luptând împotriva ta însuși. Aceasta nu este pasivitate, cum fals o crede lumea. Este cea mai activă, cea mai rațională luptă.

Nu cunosc mai bun luptător, și concomitent pe toate fronturile, decât pe acela care încearcă smerenia, atât de greu de dobândit. Ca un trușăș ce sunt, îți poți da seama de înclăștarea în care sunt prins. Cred că omul cel mai puternic este acela care-și simte duhul smerit. Iată de ce eu sunt atât de slab!”

Scrâșnesc din dinți, fiindcă eu nu înțeleg smerenia, nu înțeleg lupta cu sine pentru alungarea păcatului.

Ce numesc misticii, păcat? Activitatea eliminării seminale, adică natura triumfătoare la apogeu, cea mai dulce, cea mai scumpă, cea mai firească dintre funcțiuni. Pentru mine, florile la vegetale reprezintă maximum de plăcere și venerație. Este ceea ce se cheamă rușinea la femei. De ce rușine? E o prostie. De ce penisul armăsarului, sfredelul taurului și al câinelui, mădularul abraș al bărbatului să fie un lucru înjosit și înjositor?

O, ce farisei și ce pigmei!

De ce să nu te bucuri când albina duce polenul florilor de la una la alta și le fecundează? De ce să nu am gândul să-mi instalez două roiuri de albine în livadă și vie, ca să mi le fertilizeze și să mă bucur și de mierea stupilor?

De ce să-mi fie rușine că abia aștept să fiu bunic și să-mi cresc nepoții, odrasle odrăslite din odraslele mele?

Dr. Ovid Munteanu continuă:

„Cât despre o revedere, o doresc pe cât mai curând. Aș avea multe de discutat cu dumneata. Când va rândui Domnul, se va întâmpla și aceasta”.

La revedere, ne vom lua la păruiala discuției contradictorii dogmatice, pe partea lui și libere, până la libertinaj, din partea mea. Afară de cazul când nu voi pune, ca de obicei, masca toleranței și a ipocriziei mandarinale, *achiesând* pe jumătate la adevăruri care mă scot din sărite, care sunt negația afirmațiilor mele intime și afirmarea negațiilor mele cele mai fățișe. Ne vom întâlni pe platoul minciunilor convenționale.

Nu mă voi lăsa: cu semiton calin, îl voi întreba de ce nu și-a găsit văduvioara sau divorțata comestibilă urgent, până când se va fixa la conjugalități cu nepoate de episcopi, așa cum l-am instigat, machiavelic, pentru salvarea vladimirismului său iubit, consecutiv sau chiar concomitent: ibovnică văduvioara și conjugalitate episcopală, fiindcă scopul scuză mijloacele, după preceptul iezuistic, practicat de catolicizantul Andrei, fratele ortodox, care i-a mâncat mănăstirea de colombe, ca pe un boț de urdă sau de caș proaspăt!

Dr. Ovid Munteanu termină, patetic și naiv:

„Fruntea sus, maestre! Te găsesc pe drum bun. Nu crezi că bunul Dumnezeu are grijă de dumneata? Caută-l și-ți va spune mai multe. Nu-l simți cum te urmărește pentru a te salva? Roagă-te și imploră-l harul cel sfințitor”.

Reflectez și comentez: nu am deloc impresia că Dumnezeu se ocupă de toate gângăniile, nici nu le urmărește pentru a le strivi și nici pentru a le salva. Dumnezeu te ajută, dacă-ți bagi singur în traistă. În catastriful divin nu se notează orîșice, fiindcă *de minimis non curat praetor*. Suntem singuri, deznădăjduiți sau veseli, după vocație, hormoni și secrețiuni glandulare, singuri în grădina naturii, cu regulile și repetițiile ei plurimilenare. Repetiția unui joc de mult fixat. Farmecul jocului constă în neștiința și în iluzia noastră, înțeleptul ridică vâlul iluziei, se epurează de iluzii și entuziasme facile, se așază în postura de spectator ataraxic al scurgerii fluidului vital, fără aprobare, fără dezaprobare, chiar fără consemnare, deoarece consemnarea nu-l privește decât în subsidiar, ca factor ajutător în descurcarea din mărăcinișul vieții.

PRIMĂVARA 1932 PE STADIONUL ANEF

Soarele de primăvară bătea pe stadionul pustiu. Zăpada se topise în câteva zile. Iarba gazonului înverzise și crescuse parcă sub ochii fachirului. Nu era nici un indian prin apropierea ei, numai soldatul T.R. (art. 71), adică subsemnatul, proaspăt sosit de la regimentul 19 infanterie Caracal, chemat telegrafic și repartizat la ANEF, în continuarea serviciului militar obligatoriu până la toamnă. Nu descifrasem misterul transferării. Sosisem cu o cizmă și un papuc, având o unghie încarnată rebelă și un bagaj sumar: o

pijama de mătăsă naturală, o cămașă lungă oltenească brodată cu râuri roșii și chenare albastre, un schimb de rufe civile, obiele și cizma cu papucul de rezervă.

Mi-era rușine să mă prezint așa în fața lui Virgil Bădulescu, colonelul meu, pe care-l avusesem, cu 10 ani în urmă, căpitan la școala de cădeți din Valea Voievozilor.

Colonelul de la regimentul 19 infanterie Caracal m-a trimis, într-un fiștigi, la primirea telegramei, presupunând socoteli complicate. Era bucuros să scape de mine. Aveam un dosar secret de anarhist, de secretar al trădătorului național Constantin Stere (pe care-l iubeam și pe care-l văzusem o singură dată la Hotel Esplanade în Capitală) și de intelectual pernicios, pus sub supraveghere polițienească, îl veneram pe C. Stere, firește, și scrisesem un studiu de protest la revista lui, când a fost dat afară de la Operă de niște generali democrați și rezerviști, cu complicitatea unor miniștri democrați maniști, pe care-i făcuse chiar el miniștri în sufrageria lui Barbu Știrbey, cu regina Măria, mama răniților. Studiul lung a cășunat o replică mizeră a mitropolitului Comșa, într-o gazetă infectă și răspândită: *Un suflet pierdut*. Eu, pierdut?

Îmi citisem dosarul *secret* de la Caracal, după ce făcusem un chef strașnic cu majurul companiei. Episcopul Comșa al Ardealului vărsa gaz pe foc. Dosarul conținea niște parascovenii atât de mari, încât mi-au căzut ochelarii berlinezi, cu бага neagră, pe podeaua crășmei infecte. Majurul se îmbătase turtă cu țuică nouă de dudă și eu mă afumasem cu catran de Dăbuleni, un vin negru parfumat de tirază. Pusesem postament serios de slană, salam și brânză, dar țuica de dudă, pe care n-o suport nici ca aperitiv, și vinul de viță *ignobilă* mă scosese din sărite la lectura dosarului meu secret, agravat de boita episcopală. Ne-a surprins colonelul infanterist și caracalean în flagrant delict de crâșmă și de violare a secretelor de stat. Muică, muică!...

Colonelul era o deșcă provincială infectă, fericit să facă tărăboi. Mi-e scârbă să-mi aduc aminte...

N-am putut trece pe la mama, la Mărgăritești, să-mi iau garderoba de Capitală, și abia am avut banii necesari pentru plata chefului. M-au expediat cu foaie de drum, clasa a III-a, în trăsura personală a colonelului, însoțit la gară de un aghiotant, Trandafirescu, băiat bun și cimotie prin alianță.

Cu o cizmă și un papuc, cu o unghie încarnată la piciorul stâng, n-aveam curaj nici de cinci parale. De la gară până la stadionul ANEF, mi-am cărat singur geamantanul, șontăc, șontăc.

M-a întâmpinat ironic maiorul Petre Lazăr C, care mi-a arătat un pat cu pătură aspră, într-o cămăruță lângă baie, și m-a trimis la duș:

— La Caracal, s-a rupt carul cu proști. Te pomenești că de-acolo ne-aduci și ploșnițe pe stadion. Frumos cadou!

— La noi nu se zice ploșniță, ci stelniță. E mai poetic. Carul s-a rupt și proștii au plecat. Am fost un prost că am plecat. De ce m-ați chemat?

— Ce, nu știi? Tu ai cerut!

— Eu? Da, am cerut de astă-toamnă. Ați întârziat, șefule. Abia așteptam la Caracal să mă trimită în concediu două luni, pentru munci agricole. Aveam regim de soldat. La început, greu, pe urmă, bine. Greul l-am trecut. Peste două zile începe primăvara, dacă anul este bisect. N-am agendă. Primăvara a și sosit pe stadion. S-au topit nămeții și la noi, în Oltenia.

— Să nu uiți să cumperi un mărișor pentru logodnică. Ea a dat un telefon lui Ilie și l-a rugat să te transfer la ANEF. Fii binevenit între noi! Ne întâlnim după zece ani. Te-am expediat în lume cadet falnic și elegant, cu grad de plutonier, și mi te întorci zdrențaros și soldat, cu o cizmă și un papuc, parcă ai fi bicisnicul prieten și coleg al dumitale de tristă amintire. Cum îl chema?

- Atunci e bine, este chiar foarte bine. Slavă Domnului că v-am găsit. N-am uitat milităria de șapte ani, de-odinioară. Era chiar poetică, acolo, în Valea Voievozilor. La Caracal, ticăloasă...

- Treci la duș! Credeai că Liga Națiunilor va desființa armata? Crezi că ți-am uitat teoriile obraznice, cu Titulescu Mapamondul, olteanul tău? Uite că armata nu s-a desființat. Ați depus, cădeți, jurământ cu Virgil (Popescu) și Eugen (Demetrescu), că nu vă mai întoarceți niciodată la școala de cădeți din Valea Voievozilor? N-ați vrut să vă faceți ofițeri, și ce ați ajuns după un deceniu? Unul este conțopist la Finanțe și altul portărel de tribunal. Haimanale. Halal de voi! Băieții noștri cei buni! Treci sub duș, îți trimit frizerul și, într-un ceas, să treci pe la colonelul-medic Lascăr, pentru vizita medicală, ca să-ți opereze unghia încarnată.

- Și Dr. Lascăr este aici?

- Păi, ne-am strâns cu toții, cei din Valea Voievozilor. Noi avem spirit de echipă. Voi sunteți recalcitrați. Comandant ne este Virgil Bădulescu. Director de studii îl avem pe profesorul de logică Nae Ionescu (acum vine mai rar). La matematici face prelegeri strălucite Octav Onicescu. Așteptăm ca Gh. Zapan să sosească de la Berlin, unde-și trece doctoratul în psihotehnică. îl ținem în concediu, cu leafă dublă.

— M-am despărțit de el anul trecut, pe *Unter den Linden*. E în gravă divergență cu profesorul Wertheimer. Nu cred că Gheorghită Zapan are dreptate. El măsoară inteligența, intuițiile și instinctele cu metrul, cu integralele, cu tabelele de logaritmi. Păcat că s-a lăsat de poezie și de tragedii. Mata, când te-ai întors din Elveția?

— De curând. Am trecut un fleac de doctorat în pedagogie, cu Claparede, la Lausanne. La mine a fost ușor. La Gheorghită este mai greu. El face știință în pedagogie și psihologie.

— Mofhuri! Totul este artă, psihanaliză, intuiție...

— Marș la baie!

Am făcut dușul rece și continuam monologul înfierbântat. Maiorul Petre Lazăr C. fusese comandantul-pedagog al clasei mele, în cursul superior, la liceul meu din Valea Voievozilor, în anii 1919 - 1922. Avea pe-atunci grad de locotenent artilerist. Se ocupase de noi, mucoșii la vârsta mojițiilor (*Flegel jahren*), cu o răbdare îngerească, dublată de ironii acerbe. Știa să mânuiască biciful cuvântului și gestul simbolic. Acum era maior și profesor de pedagogie la ANEF, institut de sporturi, asimilat cu o facultate în cadrul universității bucureștene. Era tot osos, subțirel, parcă nemâncat cu anii. Un om fără vicii. A crescut cădeți, pentru a scoate ofițeri. Acum, crește gimnaști pentru cadrele profesionale ale liceelor civile. El are vocație de pedagog. Octav Onicescu o fi matematician? Pedagog nu era. Nae Ionescu are vocație de filosof sau de jurnalist? Nu cumva este un politician abject? Am auzit că s-a înhăitat cu Lupeasca și Carol II, cu Puiu Dumitrescu și Foanță, colegul nostru, că face guvernele în țara rumânească și s-a pricopsit. A venit în Valea Voievozilor, de la Munchen, în 1919, cu pantofii scâlțiați și cu doi copii adorabili, Radu și Buda. Își clădește, azi, palat la Băneasa, vilă la Balcic, posedă iaht pe Marea Neagră și amante celebre, recrutate dintre prințese și actrițe. Catedra de metafizică și gazeta sunt tribune prestigioase. Dar nu sunt mai degrabă poveri? Principesa am auzit că-i cam răscoaptă și nu știe cum să scape de ea.

O gazetă cum este *Cuvântul*, ei da, un amvon unde oficiezi zilnic! O catedră? Asta-i belferie sau vocație. Nu simt vocația belferiei. În loc să oficiezi la 40 de inși, ca jurnalist vorbești la 100.000. Dacă am depus jurământ cu Eugen și Virgil, într-un elan de

școlari scăpați de cătușele celor 7 ani de internat, că nu ne mai întorcem niciodată în Valea Voievozilor, apoi cu Sorin și cu Ionel am depus jurământ la Heidelberg, că nu vom alerga și nu vom accepta catedre universitare, pentru a nu ne altera autonomia personalității, în fond, ce sunt autonomia și personalitatea? Sunt gata să-i dezleg de jurământ.

Argumentul era specios, de studenți cu grăsime de bere pe creier. O redacție e mai mult. O catedrală.

După ce termin stagiul militar, eu mă fac avocat și jurnalist.

Ca avocat, câștigi *nervum rerum gerendarum*, iar ca jurnalist și scriitor, faci apostolat.

Întâi, mă însor. Cu avocatura, câștigi bani. Ca ziarist, oficiezi în amvon? Să-mi limpezesc starea civilă și sentimentală. Eu am să scriu la foile democratice pentru umiliții și ofenșații soartei. Nu suport pe borțoși, sătui, îngâmfați și imbecili. Dar ce se va face Sorin? El este filosof, asistentul lui Petre Andrei, sociologul de la Iași. Firește, trebuie să aștepte catedra, fiindcă Andrei este tânăr. Nu mult. Petre Andrei este demult cu coliva în gât. Situația lui Ionel, ca fost asistent al lui Vasile Pârvan (marele meșter și protectorul lui a murit năpraznic la 49 de ani), este ceva mai dificilă. Cum se va înțelege cu succesul? La ei amândoi sunt probleme grele materiale. Eu am deschisă larg calea avocaturii în Capitală. Am să mă descurc ușor. Am pe zarzavagiii, pescarii și negustorii olteni, ca fundal de notorietate. Dau iama prin Obor, am rude și cunoscuți printre cobilițari, se face o iufă strașnică și piperată cu proaspătul avocatei sosit, cu studii superioare, timp de cinci ani, din Berlin, Paris, mă rog, din străinătate, ceea ce face primă în Balcani. Am spatele asigurat la maestrul meu Anibal Teodorescu, unde am practicat un an (îl întreb ceea ce nu știu).

Mă uit și la acești pedagogi ai mei din Valea Voievozilor, pe care i-am suportat în anii 1915 - 1922 și pe care i-am scuipat printr-un jurământ, depus infantil, cu Virgil și Eugen, să nu-i mai revedem în viața noastră. Sunt lingavi și ponderați. Nici unul nu dă din coate pentru carieră, mâncare, dame, băutură. Au succes pe aceste zone. Fiecare își face datoria pe trepte, tihnit, cuminte și ordonat. *Ordnung muss sein* - spune mereu Goethe. Au trecut zece ani și nici tata, nici mama, nici pedagogii, nici colegii nu s-au schimbat cu o iotă. Oare eu m-am schimbat? Sunt cu stagiul militar întârziat, port ochelari de baga neagră, cu două dioptrii jumătate, mustață stufoasă pe oală, după modelul lui Leon Blum, simbol parizian și prietenul meu de trei zile. Și Emanoil Bucuța poartă la fel. Nu-i socialist. Nu-i snob ca mine. Este un estetic. Ca avocat, trebuie să pari om în vârstă și serios, pe cât posibil cu burtă. Se duce esteticismul și snobismul pe Dâmbovița. Am s-o rog pe nevastă-mea (fiindcă mă însor curând, m-am hotărât *inebranlabil*, chiar ca deșcă, așa cum s-a însurat și tata, care făcea armată și mama avea doi copii) să-mi gătească mâncăruri grase, fiindcă-s prea sfrijit la înfățișare, cu toate oasele mele late, să prind puțin abdomen și puținel *embonpoint*, cum se zice pe limba ei favorită, fiindcă mi-am surprins logodnica gândind și ținându-și jurnalul intim în limba franceză. Faptul m-a surprins și m-a indignat pentru o româncă intelectuală, fiindcă jurnalul intim pe care eu îl țin obligatoriu de la vârsta de 11 - 12 ani, ca cercetaș, (cum ne-au învățat belferii aștia de la Școala de cădeți din Valea Voievozilor) mi-l redactez acum, de preferință, în limba germană, smălțuită cu niște valahisme și oltenisme drăgălașe, de și se zburlește părul. Ei, vezi? Nu-mi place nici dezrădăcinarea și nici des-țărarea. Cum conciliem aceste fapte contrarii? Eu am o patrie mică, pe care o iubesc până la adorație: Oltenia. Restul e cosmos. Sunt *Weltburger*, cetățean cosmopolit. Am o patrie ceva mai potrivită ca mărime, vreo 300.000 km², și pe care Mihail Kogălniceanu a botezat-o România (mi se pare, într-un opuscul francezesc despre Țigani, scris ca student la Berlin). Eram foarte mândru, la *Alma mater berolensiae*, că audiam în aceleași săli și mâneam la *mensa academica*, pe unde a trecut reformatorul moldav al Valahiei (la Roumanie). Vedeam statuia lui ieșeană plutind ca o fantasmă prin lungi coridoare berlineze și în patruleterul înverzit, interior, îi simțeam prezența, cot la cot, când luam notițe la cursuri și la bibliotecă, mă sculam cu noaptea-n cap, să ajung la prima prelegere de la ora 7 dimineața. Statuia a eliberat țigani, a împroprietărit clăcașii și a secularizat averile mănăstirești. Cam ce reforme se pot face în Moldo-Valahia?

Mă sculam, matinal, foarte greu, luna, și iarna.

Când m-am prezentat în semestrul 1926 - 1927 la conserva-toriul lui Ernst Heymann (*Sprechstunde*), profesorul de *Istoria Dreptului german*, bătrânul lungan neamț, bărbos și chelbos, a fost fericit să aibă și un student român printre auditori. Mi-a spus că l-a cunoscut pe... Mitiță Sturdza. Pronunța *Mitița Sturțea*. M-am îngrozit. Acest Sturdza fusese demult prim-ministru al țării românești și a strâns ceva documente istorice pentru Academie, unde s-a ales membru. Când belferul neamț mi-a urat să fac și eu cariera lui Mitiță Sturdza, adică să ajung academician și prim-ministru, m-am scuturat îngrozit și politicoș, gândindu-mă la atâta mediocritate, și la zeul meu Kogălniceanu:

— Demetrius Sturdza a fost un istoric fără lucrări serioase și un om politic de valoare îndoielnică, i-am spus lui Herr Profesor.

— Tineretul de azi nu este prea infatuat?

Am tăcut și i-am cerut bibliografie restrânsă de istoria dreptului german.

N-am mai spus profesorului neamț că Mitiță Sturdza, prim-ministru fiind, la un consiliu aulic s-a băgat sub masă și a început să latre ca un cățel mops. Dus la ospiciu, la Viena, psihiatrii au declarat că pacientul este nebun de mulți ani și fericirea țara care n-a băgat de seamă. Mare fericire și mare scofală! Mitiță Sturdza introdusese obiceiul ca miniștrii să pupe mâna regelui, modă, obicei din istoria noastră, când boierii pupau mâna voievodului și voievodul pupa mâna vizirului și poala Sultanului la Țarigrad, iar slugile se băteau la tâlpi și boierii numai cu buzdugan domnesc, de mâna voievodală. Nae Ionescu, întors de la Munchen, în 1919, face la gazetă teoria Regelui-Stăpân, în primăvara aceasta radioasă din 1932.

Ne recomandă, indirect, să pupăm mâna monarhului, ca Mitiță Sturdza.

Citesc gazeta și mă întreb dacă Nae Ionescu n-a înnebunit de doi ani. Când îl ducem la balamuc?

Dar dacă, peste 11 ani de la întoarcerea mea de la Berlin, am să predic și eu la gazeta mea sau a altora, ori prin tribunale, o aberație ca Nae Ionescu, ceva similar cu pupatul mâinii? Dacă apare un președinte de republică năuc, cu o Lupească la subțioară și la prohab, ca voievodul Carol II?

Mi-aduc aminte că lauda adusă de Heymann lui Mitiță Sturdza m-a scârbit de istoria dreptului german și nu mai eram dispus să fac ascultare lui Heymann și lui M. Kogălniceanu, acest mitropolit fantasmagoric și pedagog înaintaș, care mă îboldea la hărnicie. Am audiat sânguincios jumătate de semestru prelegerile de istorie juridică le lui Heymann, i-am citit tratatul în trei volume, i-am tocit manualul de două sute de pagini și am început să trag chiulul, sătul de memorizări inutile. La ce o să-mi trebuiască istoria dreptului german, la București? Chiulul și tragerea la fit pot fi înțelepciuni divine.

N-am contat și eu, cu socoteala birtășului, pe bătrânul Heymann, prietenul probabil tânăr al mathusalemicului compatriot Mitiță Sturdza, care vrea să educe vlăstarul danubian și să-i indice treptele spre academie, glorie politică și balamuc. Mai făcusem greșeala să-i arăt la un al doilea *conservatoriu* un manuscris despre *Montesquieu* (o cercetare de izvoare istorice începută la profesorul tânăr și la modă, neohegelianul Rudolf Smend) și altul despre *Izvoarele doctrinei lui Bărnuțiu*, filosof juridic autohton, publicat deja parțial într-o revistă a Capitalei mele. Moșul m-a bătut pe umăr, indulgent și satisfăcut, fără a mai vorbi de infatuare și criticism dizolvant.

Era luna, era iarnă, și era ora 11 dimineața.

Abia îmi sfârșisem baia și odihneam în halat, cu o revistă de teatru în mână, uitată de o actriță începătoare, de la teatrul modernist și scandalog al regizorului scandalagiu Piscator. Trecuse ora de istoria dreptului.

Gazda mi-a anunțat o vizită și a intrat - halucinație? - moșneagul.

— Sunteți, probabil, bolnav, că n-ați mai venit la cursurile mele, domnule student? E greu să te îmbolnăvești printre străini. Singur-singurel. Am venit să vă țin de urât și să vă fac o vizită de bolnav.

Am strâns iute revista de teatru și am acoperit cu pledul cearceaful mototolit, cu rămășițe din parfumul suav al Hildei:

— Am fost mai multe săptămâni gripat. Sunt perfect sănătos. Voi veni regulat la cursuri. Sunteți de o amabilitate care ar încânta pe prietenul Dv. Mitiță Sturdza și chiar și pe idolul meu Kogălniceanu, rivalul lui Mitiță. (Și mă gândeam să nu facă o conversație cu gazda, să-mi afle minciuna gripei).

— Au fost rivali politici?

Oarecum. Deși liberali iluminați amândoi, predecesorul lui Mitiță i-a luat locul de la șefia partidului liberal și l-a făcut puțintel ridicol și cam pomanagiu pe Mihail. Când trebuia să țină un discurs fulminant de opozant, Ion Brătianu îi făcea o vizită prealabilă, de curtoazie, și-i cumpăra câte un tablou de valoare incertă, pe prețuri astronomice, în contul bugetar al Statului, bineînțeles. Lucrurile s-au cam petrecut așa și în Prusia, între tânărul Wilhelm II și bătrânul Bismarck.

- Vă orientați lecturile spre o anumită direcție criticistă? N-ar fi tocmăi recomandabil...

Am condus pe gârbovitul meu belfer Ernst Heymann, în vârstă de vreo 70 ani, cu smerite plecăciuni, revenind la reverie și foiletând revista teatrală.

Stau cu ochii pierduți iar în reverie, pe gazonul primăvărativ al stadionului ANEF și mă gândesc:

— Oare profesorul meu valah Istrate Micescu ar fi venit vreodată să facă vizite de bolnav la un elev obscur? E prea ocupat, să strălucească pe firmamentul public, în Parlament, în întruniri electorale și să pledeze la Casație. Când să se mai ducă la școlari bolnavi? Abia-și ține cursul de drept civil la facultate. Din patru prelegeri, lipsește la trei. L-am așteptat de atâtea ori să vină să-l ascult, să-i prind tehnica, mimica, gestică, argumentația silogistică, pîruetele artistice. L-am audiat în tribunal, purtând un an geanta lui Anibal. L-am văzut, acasă, în biblioteca lui, fiindcă secretarul care-i ducea geanta este de la noi, din zăvoaiele oltenești. Ce-o mai fi făcând Iancu Niculescu-Olteț? O fi tot secretar? Sunt oameni cu destin de secretari, de adjuncți, și o duc bine. Eu nu pot fi secretar. Vreau bordeiul meu, vreau taraba mea, vreau cobilița mea, vreau nevasta mea, vreau copiii mei...

Pe stadion, au început studenții și studentele să evolueze ritmic. Unghia mea încarnată s-a vindecat aproape integral, l-am scos bandajul pus de Dr. Lascăr și am expus-o la soare, marele tămăduitor. Cred în Soare, sunt un fiu al Soarelui, cred în sănătate, în voioșie, în inima bună ca o pâine caldă, cred în părinții și strămoșii mei de pe Olteț.

Reveria s-a întrerupt brusc:

— Pofțiți la comandant.

Mi-am scos papucul și m-am repezit să-l schimb cu cizma, să mă echipez cu vestonul și cu centironul, plus boneta franțuzească dăruită de Petre-Lazăr C, care mi-a ars în focul de la baie capela soioasă de deșcă din Caracalul unde s-a rupt carul cu proști.

Plantonul nu m-a lăsat:

— Pofțiți de urgență, că pleacă. A venit automobilul să-l ia în audiență la Palat.

De ce mi-a fost frică n-am scăpat: mă voi prezenta în fața lui Virgil Bădulescu într-o cizmă și un papuc. Cum o să mă primească? Era sever și distant acum zece ani, când eram copil, dar acum? Sunt m pulovăr rupt și pantaloni bufanți peticiți.

Mi-am aruncat ultima oară ochii pe stadion, unde evolua grațios n grup de fete.

Plantonul mi-a șoptit la ureche:

— Acea din mijloc este Marietta Nicoară.

- Cine-i Marietta Nicoară?

- Cum, nu știți? Studentă la noi și sora lui Iordache Nicoară!

- Și cine-i Iordache Nicoară?

- De la ce regiment veniți? Nu veniți din Moldova?

Mi-era rușine să-i spun „regimentul 19 infanterie” și că am sosit de la... Caracal.

— Bădie, te-am văzut prieten cu teteristul Andrei Ionescu. El îți va spune cine-i bădia Nicoară și cine-i soră-sa Marietta, cea mai bună și mai curată fată a institutului nostru.

Colonelul nici nu s-a uitat la papucul meu, mi-a întins o mână lată și caldă, m-a privit în ochi, parcă ne-am fi despărțit de ieri, mi-a dat un vraf de manuscrise și de reviste:

— Uite geanta mea, să nu le pierzi, pune-le în ordine, să te îmbraci civil, sau militar, cum vei dori, să locuiești la noi sau în oraș, să nu găsească greșeli grave de tipar, faci rezumate din revistele străine pe care le ai în mapa asta, aici e colecția revistei noastre de gimnastică și educație fizică, dar nu-mi place, dacă poți s-o faci mai bună, dacă vrei să faci sport... militarie știi pentru gradul tău de soldat... păi, n-ai fost plutonier? Ai fost al treilea la școala de cădeți, de-aia te-am gradat pe-atunci, aici nu pot să te fac decât sergent. De ce nu te-ai dus la școala de ofițeri de rezervă? (Abia acum observam că vorbea fără gramatică).

— Domnule colonel, teteristul credea că o să vină dezarmarea, că se vor desființa armatele și nu mai era nevoie de stagiul militar obligatoriu, cum spune Titulescu de la Liga Națiunilor, interveni vocea sarcastică a fostului meu pedagog, ivit deșirat în umbră.

Cu picioare de bărzăun, în cizme galbene lungi și subțirate, colonelul Virgil Bădulescu s-a uitat încruntat ca un bulldog la subalternul lui maior, și a grăit blajin către mine:

— Îți vezi de treburi. Lasă băiatul în pace, măi Petre-Lazăr Constantin! Dacă vom fi toți după un calapod, unde ajungem? Dacă ai neplăceri cu ei, vino la mine. Eu o țin în internat și pe sora lui Iordache Nicoară. Sunt extremiști de dreapta și revoluționari. Tu ești pacifist. Ei, și? Ea este o fată bună și cuminte. M-am zborșit la vagmiștrii veniți la percheziție după manifeste și nu le-am dat voie să mi-o tulbure sau s-o aresteze în incinta institutului meu. Ce faceți voi afară și în conștiința voastră, vă privește. Eu sunt cu toleranța și cu libertatea opiniilor.

— Cine-i Marietta Nicoară?

— Cum, nu știi? Sora lui Iordache Nicoară.

— Și cine-i Iordache Nicoară?

— Cum, nu știi?

— Cum o să știe, dacă vine de la Caracal, a replicat sarcastic Petre-Lazăr C.

— Lasă băiatul în pace. El vine de la Berlin. Și nu uita că de la Caracal au plecat Iancu Jianu și Nicolae Titulescu, dușmanul tău personal înverșunat.

— Dați-mi voie să vă spun că am întâlnit la Paris, personal, două caracalence: pe Elvira Popescu și pe principesa Brâncoveanu, din Brâncovenii romașeni, cunoscută ca poetesă, contesa Ana de Noailles. La Paris, mai avem un mare actor, pe Mihalesco. În Capitală, avem pe cea mai frumoasă actriță, pe...

Colonelul s-a încruntat:

— Sunt grăbit, că mă așteaptă Majestatea Sa Regele Carol II. Porcăriile se fac, nu se discută, și mai ales chestiile astea cu actrițele și damele voastre nu trebuie să se audă: Tu când te însori, Petre-Lazăr Constantin?

— Să mă mai gândesc. Uite, el se însoară!

Pedagogul și zbirul meu amabil a rămas flăcău unguresc. Ca să facă, probabil, pe plac contelui Apponyi, adversarul lui N. Titulescu la Liga Națiunilor, și să cotopească maghiarii Transilvania, dacă noi nu avem sporuri demografice.

Elevul ți-a zis-o! Felicitările mele pentru căsătorie, dar nu și pentru limba de aspidă. O să vă luați la întrecere în dueluri ironice. Astea-s fleacuri. Vedeți-vă de treburi. Să faceți și copii, cum am făcut eu, ca să nu ni se sfârșească neamul.

Pe Marietta Nicoară n-am mai cunoscut-o. Nici pe Iordache Nicoară, deși eram prieten de cazarmă și stadion cu Andrei Ionescu, prietenul lor de taină și de opinii.

M-am descazarmat, ca și Andrei, și m-am mutat la hotel, provizoriu, până când am adus certificatul de naștere, am făcut publicațiile la ofițerul stării civile, am oficiat căsătoria, renunțând categoric la celebrarea slujbei religioase, spre consternarea și dezolarea logodnicei habotnice, în Parisul ei liceal. Așa era moda pe-atunci la băieți, printre tineretul de aur. Logodnicele crâcneau și înghițeau. Căsătoriile se făceau devreme, fără foaie dotală, fără tâmbălău, discret, fără serviciu divin costisitor, tară invitați zgomotoși și pizmăreți, fără publicații la gazetă și fără târguiala între socri, care aflau ulterior de nuntă, căpătând, uneori, apoplexie.

Cu doi martori, am terminat ceremonialul civil contractual. Am stat singuri o jumătate de oră într-o biserică pustie la ora matinală, acordându-i o primă concesie. Imensitatea catedralei făcea și mai zguduitoare îngenuncherea logodnicei în rugăciuni abia șoptite, pe buze tremurânde și fierbinți. Nu eram stană de piatră și nici stană de sare. Cunoșteam aceste stări sufletești și o învăluisem în toga tăcerii, a iubirii și a stimei. Criza mea religioasă o sfârșisem în melancolie, dezastre interioare și îndoială permanentizată, ca o fistulă purulentă. Nu mai doream să reîncep calvarul și întrebările pustiitoare. Suferisem cumplit cu câțiva ani în urmă, în străinătate. Venisem în țară pentru împăcarea mea, doream tihnă în cămin, nu-mi era frică de furtunile de afară, ci de mine însumi, de crizele intime, cu aspect religios.

Din biserică, am plecat cu trenul de prânz în luna de miere, la Sinaia, unde nu se topiseră zăpezile. N-am stat o lună, din lipsă de parale, ci zece zile, pentru a purcede în Oltenia, la ai mei, unde era gratuit și belșug alimentar, ca să nu capete apoplexie, aflând știrea de la alții. Am mers și-acolo la biserică, trimis insistent, fiind considerat păgân de tatăl mistic, și sărutați cu foc de o mamă aproape atee, care ne-a cerut cel puțin 9 prunci, nepoți voinici, așa cum ea a îndrăznit să poarte și să alăpteze 12 copii, dintre care cel mai mare mort ostaș pe front, în 1917. Și a început să plângă...

Cine-i Marietta Nicoară?

Cine-i Marietta Nicoară?

N-am mai văzut-o din primăvara anului 1932, când evolua ca centru feminin pe stadionul ANEF, într-un grup de tinere. Am văzut grupul, n-am văzut centrul. Am mai trecut destul de des pe acest stadion, an de an, până mi-am terminat stagiul militar, la meciuri internaționale de fotbal sau la demonstrații politice. S-au perindat oameni, curente și evenimente, din 1932 până astăzi, după aproape un sfert de secol. Prietenul meu Andrei Ionescu, cu care mă ciorovăiam regulat și amical pe stadion, la Camera deputaților (unde era slujbaş, și unde eu veneam ca jurnalist) sau pe Calea Victoriei, a murit la pușcăria Aiudului (pe unde am trecut și eu), la câteva luni după plecarea mea spre pușcăria Ocnelor Mari, unde am stat patru ani încheiați și n-am murit. Am trecut pe liziera morții amândoi. El s-a prăbușit. Eu am rămas supraviețuitor.

Andrei Ionescu era un spirit neliniștit, cu scheme de gândire conservatoare și retrograde. Așa le socoteam eu. El mă taxa cu apelative înfiorătoare, de pe baricada adversă. Ne dădeam mereu mâna, fără a fi prieteni. Ne-am fi putut ucide reciproc, dacă stadionul n-ar fi fost loc de întâlnire pentru toți și dacă n-ar fi fost de strajă umbra imperioasă, ca o statuie, a lui Virgil Bădulescu, cu *toleranța* și *treaba*. În primăvara și vara aceea cazonă, nici Andrei, nici eu nu l-am mai văzut pe Virgil decât din depărtare și întâmplător. Își vedea de sporturile și de instituția creată. Nu ne cerea absolut nimic, în afară de politețe, ordine și curățenie morală. Dușurile calde și reci erau permanent deschise pentru păduchii și nebunii fanatici din toate categoriile sporturilor fizice și politice.

Virgil Bădulescu nu înțelegea deloc tărăboiul ideologic reprezentat de Andrei și Nae Ionescu, pe de-o parte, de mine și de Petre Țuțea (o lebăda oratorică și stranie, care evolua braț la braț cu mine), pe de altă parte, în incinta stadionului său. Clasificarea în dreapta și stânga i se părea factice, aberantă și periculoasă, menită să dezlănțuie stihiiile anarhiei, dezmațul golănesc și să crape nația în două, ca pe o catapeteasmă spartă de cutremur. Cu Petre Țuțea, pregăteam scoaterea unei foi ideologice, care a și apărut cu un succes care ne-a uimit și pe noi. A avut cel mai mare tiraj de revistă din Valahia.

Andrei Ionescu a dorit să-mi prezinte odată pe Iordache Nicoară.

Acum, nu mai întrebam ca o gălmă caracaleană cine-i Iordache Nicoară.

Răspundeam simplu:

— Nu mă interesează Iordache Nicoară. Am jucat turca pe terenul de sport din Valea Voievozilor cu șeful lui Iordache. M-ar interesa să cunosc pe sora lui, Marietta...

— Mai încet! De-abia te-ai însurat! E o fată pură, aproape un înger. Nu admite nici flirtul.

— Am glumit. Nu mă interesează Marietta și Iordache Nicoară. Îl *citesc* pe frate și-mi este suficient. M-ar compromite și l-aș compromite cu vizite reciproce. Am rupt relația cu poetul Radu Gyr, coleg de liceu, cu Traian Herseni și cu Vasile Cristescu, colegi și prieteni intimi la universitatea Berlinului, am rupt cu toți de la voi și aceste rupturi nu mă dor. Am găsit prietenii în altă parte. Nu poate fi prietenie decât între oameni cu pungi egale și cu idei aproximativ similare.

— Paradoxuri banale și occidentalizante!

Cine era Marietta Nicoară? Ce-a devenit Marietta Nicoară?

Dintr-o gimnastă, studentă la Litere și Filosofie, cu examenele la curent și internă la ANEF, fiindcă-și alesese gimnastica suedeză ca materie secundară, dându-și examenele la filosofie, s-a născut călugărița Micaela Nicoară, stareța secundă a Mănăstirii Adormirea Maicii Domnului de la Vladimirești.

Marietta Nicoară a dispărut. Sportiva excelentă și grațioasă a îmbrăcat vălul negru, după uciderea mișlească a fratelui Iordache Nicoară, și a devenit mireasa lui Christos, la mănăstirea de fecioare, ctitorită de maica Veronica, în raionul Liești, țara Moldovei de Jos, între Tecuci și Galați.

Marietta Nicoară a murit ca sportivă grațioasă, dar umblă după două decenii cu același pas sprintar, cu rasă neagră și potcap negru, tivit cu o dungă de un alb imaculat, sub numele de maica Micaela.

Nu ne-am dat mâna pe stadion.

Nu ne-am văzut la față decât din depărtare. Ea era centrul sportiv într-o rozetă de fete, care se mișcau ritmic.

Eu tăiam frunză câinilor și prosteam milităria cu Andrei Ionescu, prietenul intim al fratelui ei, escortați de silueta de vlâjgan gesticulant a lui Petrache Țuța, în grup cu Nae Ionescu sau cu Octav Onicescu.

Când ne-am cunoscut, în 1954, în grădina Maicii Domnului de la Vladimirești, mi-a reamintit o butadă a mea, care circula pe stadion: „Eu sunt oltean și european și aș dori să ajung la cinstea de cetățean al lumii. Nu mă interesează destinul României în bătălie cu vecinii, ci în emulație cu națiunile lumii. Nu sunt xenofob. Sunt cosmopolit!”

- Mai susțineți asemenea teorii? a întrebat malițios maica Micaela.

- Sigur că da, cu mici corecturi de formulare. Ador Oltenia și sunt european prin educația de la Valea Voievozilor și prin frecventarea universităților străine, în anii decisivi ai formării personalității tânărului. Dacă te duci târziu afară, printre străini, nu asimilezi nimic. Poți deveni emigrant. Eu am rădăcini în Oltenia, coama rotată este în Europa și aspir la titlul goethean de *Weltburger*, de cetățean al lumii. România ne este destin. Nu poți schimba nimic. Un destin malefic. Mă simt bine în Oltenia și în turnul de ivoriu al Europei, un turn imaginar. Cu România mă răfuiesc, o suport ca pe un dat, aș vrea s-o corectez. Faptul că la Mihail Kogălniceanu am citit cel mai vechi text, într-o istorie scurtă, despre țigani, despre *La Roumanie*, nu îmi place. Prefer Moldova, Valahia, Transilvania, Bucovina. Nu-mi place orgoliul lui Nae Ionescu, când scrie și pronunță *rumân*, *rumânitate*, rumânismul. Rumân e rom, adică rob țigan. Nae Ionescu o făcea cu intenție sardonică. El era țigan tătărească, ca origine etnică. Eu aș vrea o Românie a Cavalerului Floare de Crin, un aliaj de morală medievală, libertățile iluministe ale Revoluției franceze de la 1789 și grija pentru comunitate a unui socialism înțelept. Nu pot renunța la evul de mijloc (preiau morală), nici la evul burghez (preiau libertățile) și nu pot ignora problemele contemporane de dirijare economică, asigurări sociale, etc.

Maica Micaela a surăs enigmatic.

Ne cunoscusem de puțină vreme și era *mefiantă*. Intrasem peste capul ei, fără știrea ei, în incinta mănăstirii, în miezul conflictelor decisive, adus de fotografii lor pios, tocmai de la Piatra Neamț, unde mă auzise într-un proces complicat și succulent cu măcelari și ingineri și unde îngenunchesem instanța și pe avocații locali într-o sigură ședință. Se terminase cu tirania Anei Pauker la București, dar apărătorii locali puneau mai departe concluzii în acuzare, pentru clienții care aveau nevoie de concluzii efective în apărare. Vinovații și inocenții se condamnau de-a valma, dacă procesul interesa ordinea publică, eufemism sub care se ascundeau samavolnicia și dizolvarea legalității.

Ieșeam din tribunal, când fratele clientului din boxă, apărât de directorul colectivului de la Piatra Neamț ca funia pe spânzurat, mi-a cerut să-i apăr fratele, fiindcă apărătorul local este un porc care a încasat parale fără să facă nimic, ba încă face rău, acuzând ca un procuror, l-am spus calm și perplex:

— Nu-i elegant să furi clientul unui coleg. Să ți-l menții, fiindcă ți l-ai ales după slujba înaltă pe care o deține. Să-ți fie pedeapsă și învățătură. Antim Ivireanu, în *Didahiile* sale, echivalează învățătura cu pedeapsa. Poți să-l rogi să-mi dea voie să pun concluzii, ca secund apărător, pentru fratele dumitale.

Alături, se afla un domn cu frunte bombată, cu ochelari de sârmă, care ascundeau niște ochi scâlțați în lumină și visare.

— Mi-a plăcut, domnule doctor, cum ați pus problemele și cum v-ați străduit o zi întreagă să salvați de la pușcărie pe cei din boxă. N-ați vrea să veniți și la Adjud, să apărați 46 de călugări de la Sfânta Mănăstire Sihastru, aflați în proces cu Sfânta Episcopie a Buzăului și cu Sfânta Patriarhie?

— Regret. Mi-e imposibil. Nu pot lua mai mult de un proces pe lună în provincie, fiindcă-mi dereglează bugetul și biroul bucureștean. Eu nu iau, din principiu, nimic peste cota convenită de la delegația eliberată de colectiv. Tarifele sunt plafonate maximal și minimal. Prefer să pledez mai multe procese mărunte în Capitală, decât procese mari și senzaționale în provincie. Este mai rentabil și eu am ieșit de câteva luni din lagăr, după cinci ani de absență profesională. Am obligații față de familie, să-i îmbrac și să-i încălț din nou. Au mare nevoie. Procesele provinciale mă dezzechilibrează bugetar, chiar dacă sunt taxate mereu la maximal. Îmi place să fac turnee teatrale. Noi avocații suntem cam actori. Nu sunt actor ambulant. Eu sunt actor de Capitală. Am birou. Am casă, masă, pat, copii, nevastă. Provincia te stimulează, îți dă aripi, te scoate din sedentaritate, cunoști, auzi și vezi mult. Dar, este un dar... *cum grano salis*, ca sarea în bucate, așa trebuie să fie și procesele în provincie...

Fotografii pios, cu ochi inteligenți și visători, nu s-a lăsat.

- Pot să vă mai văd?

- Mă duc la un coleg de pușcărie, tot avocat, izraelit, fost director de colectiv aici, la Piatra Neamț, care și-a reluat meseria. Mă așteaptă cu o sticlă de șampanie. Ne-am promis-o, pe când stăteam sub pământ, la pușcăria Uranus.

— Pot să vă însoțesc?

— Vă rog, mai ales că nu știu calea. Am strada și numărul.

Pe drum, fotografii pios mi-a vorbit în termeni exaltați de maica Veronica, de la Sfânta Mănăstire Vladimirești, despre viziunile ei, despre cele 300 de călugărițe fecioare, despre lumea care aleargă cu miile în fiecare duminică la serviciul religios și la piedicile înălțătoare ale părintelui ieromonah Ioan-Silviu Iovan.

- Ce legătură are această mănăstire de maici cu Mănăstirea Sihastrului, împrocesuată la Adjud? Ce fel de proces pot avea niște călugări sihastri la tribunalul raional Adjud?

- Au două procese. Un proces penal, pentru port ilegal de uniformă, și un proces civil de evacuare din sfânta mănăstire de la Ploscuțeni, după legea spațiului locativ, procese intentate de episcopul Antim al Buzăului, sub oblăduirea cărora se află, susținut și de Patriarhul Justinian Marina. Oblăduitorii s-au transformat în împilatori. Păstorii sunt lupi împotriva mieilor. Pe maica Veronica n-o pot scoate de la Vladimirești, fiindcă este mănăstire nouă, clădită pe lanurile ei cu porumb, când a avut prima viziune, la 14 ani, și trei

îngerii i-au poruncit să zidească o mănăstire pe acele locuri. A făcut întâi un bordei, și pe urmă, cu ajutorul lui Dumnezeu, al credinței și al nostru, al credincioșilor, a ridicat ziduri mărețe, clopote de aramă. Mare minune-i acolo, la Vladimirești! V-aș ruga, domnule doctor, să veniți o dată cu mine, la Vladimirești. Cine se duce o dată, se întoarce mereu. N-am mai fost de două luni și mă arde ca un foc. Am să plec iar cu nevasta.

- Câți copii aveți?

- Șapte copii, patru fete și trei băieți. Soția este însărcinată iarăși și suportă greu drumul. Se apropie Pastele. E lume prea multă. Veniți cu noi de Duminica Tomii. Pe mine mă cheamă Toma. Am fost și eu necredincios. Maica Veronica m-a adus pe calea luminii și a adevărului. Aici este magazinul meu de fotografiat. Nu vreți să intrați?

Am intrat. Mi-a arătat colecțiile cu Mănăstirea Vladimirești, în diverse ipostaze, cu pelerini și fără pelerini. Mi-a întins cu venerație poza măicuței Veronica. Stareța surâdea dulce, avea ochi de căprioară. Ieromonahul predicator avea ovalul și pletele lui Eminescu din prima tinerețe, plus o barbă neagră fălfăind în bătaia vântului pe amvon, în toiul prediciei, cu degetul întins spre cer.

— Ieromonahul Ioan a luat metanie la Sfânta Mănăstire Sihastru și cei 46 de călugări sunt școlarii săi persecutați de Episcopul Dr. Antim. Acum predică la Vladimirești și este duhovnicul măicuțelor fecioare.

— Ce înseamnă a lua metanie?

- Un călugăr ține de o mănăstire: acolo unde a fost frate și a îmbrăcat rasa. Poate pleca în lume după hirotonisirea ca preot, ca să predice, să împartă sfintele taine și unde-l trimit superiorii. Se întoarce mereu de unde a plecat, la locul de baștină, după ce și-a îndeplinit misiunea. La moarte, trupul sau cel puțin oasele lui sunt îngropate acolo unde a luat metanie. Dacă e adus, trupul este îngropat în țintirimul mănăstirii. Dacă i se aduc oasele după 7 ani de la înhumare, se depun în bolniță.

- Ce este, în fond, o bolniță? Noțiunea mi-este vagă.

- Cripta cu oseminte a călugărilor. În viața lor, călugării sunt candelile aprinse pentru rugăciune. Se roagă pentru iertarea noastră, a mirenilor. Se roagă și pentru iertarea păcatelor proprii. Sunt și ei oameni. Călugării de la Mănăstirea Sihastru și călugărițele de la Vladimirești sunt fără prihană. În orice caz, își dau osteneala să fie candelile aprinse pentru rugăciuni spre iertarea păcatelor noastre, a celor care trăim în lume printre ispite și demoni.

M-am oprit. Ajunsesem la adresa colegului meu de pușcărie, care mă aștepta cu sticla de șampanie. Soția lui mă vizitase, de la Piatra-Neamț, tocmai la Mărgăritești, Oltenia, ca să afle știri suplimentare, în afară de cele criptice, trimise de mine printr-o carte poștală deschisă. Înțelesese rezerva și n-a dat ascultare dorinței mele de a nu mă tulbura din boală. Era o creștină bigotă și soțul un izraelit. Se iubeau înfocat peste diferența de rasă, confesiune, pușcărie sau onoruri.

Am privit fix în ochii ascunși sub lentile ai fotografului pios. Atâta credință m-a învins și m-a uluit.

— Veți veni la Vladimirești, s-o vedeți pe maica Veronica, și pe urmă la Adjud, să-i apărați pe sihastri?

M-am dezmeticit. De pe mine curgeau zdrențele mizeriei și peste familia mea trecuseră cinci ani de prigoană cumplită. Să mă cert cu Patriarhul? E oltean get beget de-al meu. Îi făcusem cu câteva săptămâni înainte o vizită de curtoazie. Era prieten cu fratele meu, medic la Râmnicul Vâlcea și deputat sinodal. Nu-mi plac poveștile cu popii. Cu boaițele nu mai termin niciodată.

— Iartă-mă, mi-este imposibil. Nu te supăra. Îmi stric rosturile bucureștene abia încherbate.

— Ce însemnează a încherba?

— Îmi răspunzi cu aceeași monedă? Mi-ai explicat ce înseamnă a lua metanie. A încherba înseamnă a organiza și a agonisi ceva, puțin, foarte puțin. E în dialectul nostru. Bună seara!

Am intrat și am petrecut în sânul familiei de confesiune și etnicitate duală, strânsă pătimaș pe stadionul dragostei, la bine, ca și la rău.

Ne-am amuzat princiar, desfundând în final sticla de șampanie făgăduită în subsolul pușcăriei, după o masă copioasă, cu știucă umplută, ravioli și alte delicii culinare, specifice moldovenești mixte.

Când am plecat, la poartă, mă aștepta fotografului pios. Atâta tenacitate m-a emoționat.

— Nu vă supărați. Am uitat să vă spun esențialul. Sihastrii sunt lipsiți de apărare. Episcopul Dr. Antim de la Buzău a dat ordin, prin protopop, ca să nu li se dea nici un avocat-apărător.

— Cum este posibil așa ceva?

— Așa este. Au avut un prim termen. Unul dintre cei 46 de călugări are un văr avocat. S-a dus să-l ia ca apărător. Avocatul s-a scuzat, a roșit, a plâns ca un copil. Au primit ordin de la director ca nimeni să nu accepte vreun angajament din partea unor călugări răzvrățiți și răzvrățitori. Li se vor da apărător gratuit, din oficiu, care-i acuză. Știți cum stă chestia. Avocatul din oficiu este un procuror ascuns și un ticălos.

— Va-să zică, un paricid are drept la un apărător ales, sincer, onest, iar Sihastrii n-au voie să fie apărați de o cimotoie în mod sincer, tehnic și loial? Cine a dat acest ordin?

— Prea Sfințitul Dr. Antim, episcop de Buzău, înalt chiriarh al plaiurilor unde sălășluiesc cei 46 de viețuitori de la Sfânta Mănăstire Sihastru.

Nu aveam încotro. Am acceptat brusc să iau apărarea Sihastriilor.

Fotografului pios de la Piatra Neamț mă făcuse șah mat. Mă puneam pe drumuri timp de un an de zile (din aprilie 1954 până în aprilie 1955), între Ploscuțeni, Adjud, Vladimirești, Bârlad și București, până când am eșuat în surghiun, la Alexandria, din cauza lui Antim. A fost cel mai greu proces, după o carieră de un sfert de secol.

Fotografului pios m-a condus la gară.

I-am făgăduit să vin la Vladimirești de Duminica Tomii, să vorbesc cu maica Veronica și cu părintele predicator. Sfânta Mănăstire Sihastru este o filială a Vladimireștilor. De drept, sunt două mănăstiri înfrățite, la propriu și la figurat. Călugărițele de la Vladimirești au frați sau veri călugări la Sihastru. Sunt mănăstiri înfrățite prin duh și lut.

— Așadar, dinastii monacale în Țara de Jos a Moldovei?

— Chiar așa este. Sunt familii întregi de credincioși vladimiriști. Tata, mama, frații și surorile. Câțiva rămân acasă, să mențină gospodăria și spița, iar ceilalți intră în mănăstire. Sunt certuri între ei, cine are dreptul să intre sau să nu intre în mănăstire.

Nu mai înțelegeam nimic, cu capul meu laic. Dar cum să nu înțeleg pasiunea pentru Iisus, acea nebulie întru Christos la care am meditat trei semestre, pline de învălmășag, suferință și dulceață sentimentală de care am fost cuprins, cândva, la începutul vieții mele conștiente, între 20 și 21 de ani și jumătate?

Fotograful pios m-a flancat cu o cimotie a lui, tot avocat, ceva mai tânăr ca mine, prin hazard bun prieten al meu, lucid, deșcheat la vorbă, trecut prin ciur și prin dârmon ideologic, inimă curată, mascara pe buze și în gesturi, mâncău și băutor domnesc, amator de nuri proaspeți. Mi-era frică să-l iau cu mine într-o mănăstire reputată că ține 300 de călugărițe fecioare. El era ieșean, din cercul lui Anatole France, al lui Mihai D. Ralea, zis Mihai Imoralea, avea cultură eminamente și exclusiv franceză, gusta pornografiile pariziene verbale și berbantlâcul moldovinesc, recita versurile scabroase ale lui Geo Bogza. A venit la mănăstire cu infernalele poeme pornografice ale amicului Geo în geantă, poeme pe care le știa aproape integral și pe dinafară:

Oh, ce frumos era la Piatra Neamț...

Mi-era frică să-l iau cu mine, fiindcă el nu făcuse liceu strict, de cădeți, ordonat și ipocrit, ca liceul meu din Valea Voievozilor. Umblase pe la liceele lașului, cu carieriști, intelectualiști și derbedei. Se fripse cu cariera și se oprise la timp. Se cumintise. Nu va recidiva?

L-am luat, fiindcă frecventase mănăstirile moldovenești din fragedă copilărie. Vară de vară, familiile nițeluș înstărite din Moldova pleacă în vilegiatură, la aer, pe la mănăstiri. Acest obicei nu există pe la noi, în Oltenia. Boierii sau micii burghezi olteni plecau la băi. Eu nu cunosc decât mănăstirile catolice din jurul Munchenului și câteva din Italia. Nu am pășit încă în nici o mănăstire ortodoxă. N-aș vrea să fac vreo greșală de ritual. Cunosc aproape pe dinafară liturgia ortodoxă, ceremonialul protestant de la Dom și ritualul din casele de rugăciuni ale lutheranilor și ale adventiștilor, care m-au emoționat întotdeauna prin nuditatea și intensitatea lor. Am fost prin geamii și sinagogi. Am asistat la nunțile mahomedane și izraelite. Am fost și martor de onoare la evrei și armeni. Nu intrasem într-o mănăstire ortodoxă, iar aici era o mănăstire de strictă observanță, o mănăstire de fecioare, așa cum nu se mai citorise din primele veacuri ale creștinismului.

Prima impresie a fost anodină, ca să nu zic de dezamăgire.

Am sosit seara, cu prietenul meu Emil, cimotia fotografului pios, bucuros să flanchez mascaraua cu omul ponderat și cu onctuoasă conversație, într-un lăcaș sacru de domnișoare. Eu sunt un om ipocrit, protocolar și respect cutumele și minciunile convenționale. Nu-mi place să distonez într-un mediu oarecare, în orice mediu, unde sunt invitat sau aruncat de soartă. *Leben und leben lassen*. A trăi și a lăsa și pe alții să trăiască - mi-a fost dicton ani în șir. E un efect al ideii de toleranță sau al disprețului de semeni? Nu mă asimilez niciodată, mă aclimatizez sumar, îmi fac o carapace similară mediului și-mi torc mai departe fuiorul visului interior. Din această pricină, am foarte mulți prieteni aparenti, ne tutuim, îi iubesc sincer, sunt concesiv în limite extrem de largi, afară de o graniță insesizabilă pe care n-o trec, n-o las să o treacă nimeni, nu pot s-o trec. Nu mă simt comod decât în familia de patru persoane, familia mea cea mică, strict personală, durată acum un sfert de veac, pe care o port ca pe o cochilie de melc, și în Oltenia, printre rude, cunoscuți și chiar necunoscuți.

Am mers în vagon restaurant cu Emil, care a recitat tot timpul drumului versuri scandaloase din Geo Bogza și mi-a povestit anecdotele picante despre zeul din vila Saï'd, debitate de lucidul, causticul și catolicul său ucenic Jean Jacques Bronson în *Itineraire de Buenos Aires* și în *Anatole France en pantoufles*. La Mărășești, ne-a așteptat fotograful pios, cu soția însărcinată a opta oară, o matroană încă frumoasă, blândă și cu un aer de minunată candoare.

Mascaraua de Emil a tăcut.

A venit rândul meu să intonez orga conversației grave, senine și banale. M-am achitat conștiincios. Mascaraua studia, căscând, mersul trenurilor, frunzarea gazetele și codurile, trăgând cu ochiul la poemele nerușinate ale lui Bogza, legate în piele vișinie de lux.

- Cum poți iubi mata pe autor și nu-ți plac poeziile lui?

Fotograful se amestecă în vorbă. Eu sunt prieten cu Geo Bogza și-i detest poemele din tinerețe:

— Cine iubește smochinul, iubește și roadă. Dacă smochinul este sterp, nu poate da roadă.

- Dar dacă smochinul dă mătrăgună?

- Nu se poate.

Scriitorul despre care vorbim a scris o monografie ditirambică și gongorică, intitulată Cartea Oltului. Această roadă m-a împrietenit pe viață cu el. Poeziile de tinerețe, oricât ar fi de talentate, sunt pornografice și exterioare substanței intrinseci. Sunt ca niște microbi de tuberculoză pătruși în ganglionii lui. I-a extirpat.

Mascaraua completează cu glas moale:

— Sau ca niște gonococi pătruși în augustul aparat genito-urinar, nimiciți cu sulfamide și penicilină.

M-am uitat înspăimântat, ca să nu audă matroana însărcinată. Moțăia și adormise. Am respirat ușurat.

Fotograful pios își cunoștea pramatia de nepot și, spre uimirea mea, făcuse haz. Deci, nu-i ipocrit ca mine?

— Lasă, coane, că dumnealui nu a făcut cei opt prunci, să-i trăiască, ajutat de berze!

Se înserase.

În depărtare se vedea, luminată ca un transatlantic, mănăstirea Vladimirești. Inima mi-a bătut scurt. Pe urmă, am urmărit desenul cu linii violete al zărilor în noaptea brusc căzută. De la Mărășești, trenul se aglomerase până la insuportabil. La coborâre, hărmălaia era de iarmaroc.

O călugăriță ca un sfredeluș, cu o biciușca în mână, ne striga numele. Era măicuța Tiberiada, care va deveni prietena mea de mâine și cu care am făcut multe drumuri împreună. Ea era vizitiu și portarul mănăstirii. Gureșă foc și voioasă, trupeșă și fanatizată ca un ismailitean, ne-a luat bagajele în primire, cu toată rezistența mea fizică și verbală, ne-a suit în căruță și a început să mâne caii, doi bidivii albi și bine hrăniți. Silueta neagră a Tiberiadei se profila pe spinările albe și pe hamurile cu alamă lucitoare în bătaia lunii. Ne-a arătat pe drum cele trei cruci, unde măicuța Veronica a avut prima viziune în lanul de porumb, cu trei îngeri care i-au poruncit să clădească o mănăstire.

Mascaraua de Emil tăcuse și a început să-și facă semnul crucii. Să fie efectul inconștient și mașinal al vizitelor sale de moldovean îndătinat prin mănăstiri? Am înclinat spre această ipoteză. Eu nu mă închin decât în biserică, pentru a nu jigni pe cei prezenți. Nu mă închin niciodată când sunt singur, de foarte multă vreme, mai exact de când am părăsit liceul din Valea Voievozilor. Acolo ne duceau în fiecare dimineață la biserică, o biserică istorică denumită *mănăstirea din Deal*. Profesorul de religie, preotul Alexandru Dolinescu, ne citea câte un psalm. La masa de dimineață, la prânz, la ora ceaiului și seara, făceam câte două rugăciuni. La începutul și sfârșitul orelor de curs, alte două rugăciuni, în total 11 rugăciuni zilnice. Seara, la stingere, mai adăugam una de la mine. Ne spovedeau de Paști, înainte de plecarea în vacanță, și ne dădeau cuminecătura. Ulterior, ritualul l-am pierdut. Am încercat să-l recâștig într-o luptă dramatică cu mine însumi, în trei semestre la Berlin și la Paris. L-am pierdut iremediabil. Nu mă închin acasă, când sunt singur. Când plecam la drumuri lungi, mă închina pe piept mama, care nici ea nu prea credea. Mă închină de un sfert de

veac nevasta, cu o obstinație tandră, înduioșătoare, care mă lasă profund recunoscător. Mama spunea că Dumnezeu te-ajută, dar nu-ți bagă în traistă. Nu am discutat niciodată cu mama, cu sora sau cu nevasta chestiile religioase. Nu mi-au dat, ele, voie. În schimb, cu tatăl meu, religios, a fost subiectul favorit de conversație de la 17 până la 42 de ani ai mei. (el a decedat la vârsta de 70 de ani). El credea fierbinte, bigot, așa zice vladimirist, ca fotografii și măicuța Tiberiada, vizitiul mănăstirii, care expediază în fugă și cu certitudine cele mai grele îndoieli ale mele. Am ciupit puțintică teologie și metafizică sumară lângă birjarul feminin cu rasă neagră și potcap drăgălaș, până să urce bidiviii albi dealul mănăstirii Vladimireștilor. Înaintea, în urma și pe lângă noi roiau pelerini, veniți de departe, pe jos sau în căruțe proprii, ori închiriate la gară. Toate satele din împrejurimi se ocupau cu cărașia. Pelerinii erau îndrumați spre casa de oaspeți a mănăstirii. Mi se păreau niște paralelipede enorme, situate în stânga.

Măicuța Tiberiada a tras zăbala cailor spre dreapta și am intrat într-o livadă cu pomi în floare. În fund, un portal de lemn și cărămidă. Am oprit în fața lui. Am fost luați în primire de maica Micaela și conduși spre sufragerie. În prag, ne-a întâmpinat Veronica, stareța, o persoană scundă, pe care n-o distingeam prin întuneric de celelalte măicuțe cernite.

— Blagoslovește, măicuța Veronica!

— Domnul! Domnul blagoslovește!

Antreul întunecat avea plante tropicale până la bușire și canarii cântau în colivii. Ne-am lăsat valizele, pălăriile, pardesiile în mâna călugărițelor de serviciu și maica Micaela ne-a introdus în camera musafirilor-de marcă, spunând ușor ironic:

— Aici doarme Patriarhul, apoi prea sfinții episcopi și cei care ne vin în vizite canonice. Sunt două paturi. Pentru prietenul vechi, avem o cămăruță specială. O știe. V-am pregătit totul de culcare. Nici nu mai este nevoie să cotrobăiți după pijamale în valize. Vă rog să treceți la baie, să vă spălați pe mâini și pe față de colbul adunat, și să poftiți la cină. Vă așteaptă măicuța, părintele Ioan și viețuitoarele din sobor.

Baia era din marmură verde, chiuveța de o albeață imaculată, prosoapele noi, instalația sanitară ca la un hotel de rangul I din străinătate. Călugărițele fecioare aveau electricitate și apă curgătoare. Emil se ștergea la ochi. Nu-i venea să creadă. Eu mai văzusem așa ceva la *Kloster Andechs*, lângă Munchen și în Italia. Pipăia hârtia igienică, săpunul Elida neînceput, două perii noi de dinți și pasta neatinsă.

— S-a schimbat calimera, boierule, cu mănăstirile moldovenești. E curățenie, dar nu-s băi, oglinzi, apă curgătoare și electrică pe la noi, prin Carpații septentrionali.

Prima întrebare, după prezentări, i-a fost:

— Mă rog matală, maică stareță, și cine conduce uzina, ca să aveți electrică și apă curgătoare în acest șes prăfuit covurluian?

Maica Veronica a început să râdă, cu triluri de fetiță alintată:

— Cum, cine? Păi, călugărițele. Avem trei fete de serviciu, cu schimbul, și alte trei de rezervă, care știu să conducă, să curețe și să repare motoarele.

— Călugărițe mașiniste?

— De ce nu? De ce să fim bune la spital și la învățământ, la rugăciune și la grădină, și n-am conduce niște motorase? Grădina-ritul și horticultura sunt mai complicate. Mașinile sunt ca niște copii cuminți, răspunse, turuind muzical, maica Veronica.

Priveam spalierul de călugărițe care ascultau, care ne serveau, care râdeau, aprobau, se mirau în cor cu măicuța lor Veronica, fără ca ea să se uite la ele, tară să dea ordin, tară să miște măcar dintr-o sprânceană.

La masă nu se așezau, conform protocolului, decât oaspeții, stareța, substareța și duhovnicul predicator. Cele 14-15 călugărițe stăteau, spalier, pe lângă mobila de nuc lustruit și participau, câteodată, la conversație. Serveau cu rândul și în rânduială.

Predicatorul Ioan-Silviu Iovan a mâncat exact cât o rândunică. A ciugulit dintr-o tartină de pâine cu miere. Maica Veronica s-a scuzat că este bolnavă de ficat și a mâncat cu fetele la trapeză.

Ni s-a servit pește, carne de miel, carne de pasăre, brânzeturi, prăjituri de toate soiurile, un vin alb și un rubiniu fără prihană.

Am ciugulit și noi, conform înțelegerii prealabile, ca să nu ne facem de rușine și de basm la cea mai nouă mănăstire de maici, cu ritualul cel mai arhaic. Am băut din păhăruțe cât un degetar, cu toate opintelile măicuței Veronica. Nici stareța nu-i ipocrită? Nici fotografii pios! Numai eu sunt ipocrit și convențional.

Fotografii pios se îndopa și nu se rușina să dea peste gâtjej câte un păhăruț plin de vin alb, după fiecare ciozvârtă de plachie de crap și - poate - un litru de rubiniu, în final. Era un om rezistent, ca și noi. Nouă ne era rușine. El se simțea acasă, iar călugărițele îl stimau și îl iubeau ca pe un om vechi al casei lor.

Conversația despre problema juridică a Sihastrilor a durat până la miezul nopții. Emil verificase dosarele, le puricase cu meticulozitatea lui săcâitoare, le adnotase greșelile de gramatică, ortografie și prost gust. Ne-am sculat să mergem la slujba religioasă. Abia am pătruns, din cauza pelerinilor, luați de mână de stareță și de Micaela și introduși în stranele de onoare.

Serviciul divin n-a fost prea lung, corul de călugărițe ne-a oferit noutăți din muzică elevată cultă. Mi s-au părut intercalate frânturi din coralele lui Bach, auzite și la biserica Sfintei Hedwiga, catolică, și la marele Dom protestant din Berlin.

Am spus acest lucru Micaelei și măicuței Veronica. Fotografii pios a luat și pe Emil în cămăruța lui. Ieromonahul predicator s-a dus la culcare. Bănuiam pe Emil, perfidul, că a preferat să se ducă în camera unchiului pios, pentru a-și comanda o sticlă cu rubiniu, prin Tiberiada jovială și rubicondă, și m-a lăsat crucificat între două femei cernite, pe care încă nu le cunoșteam.

Spalierul de viețuitoare ale soborului străjuia intact. Nu m-a deranjat.

Micaela Nicoară m-a supus unui interogatoriu dulce, inchizitorial:

— Credeți în Dumnezeu?

— Aș vrea să cred în Dumnezeu și nu pot, așa putea fi ateu, dar nu vreau, fiindcă este prea trivial și inexact din punctul de vedere al teoriei cunoștinței. Noi am făcut, mi se pare, filosofie bucureșteană cam la aceiași profesori: C. Motru, P.P. Negulescu, Mircea Florian și D. Guști.

— Ați uitat pe Nae Ionescu sau nu l-ați audiat?

- Cum să-l uit? Mi-a fost dascăl de filosofie și limba germană în liceu. L-am audiat în universitate și l-am frecventat acasă, la ANEF...

- La ANEF? Și eu am fost studentă la ANEF...

- Da, am făcut acolo o parte din stagiul militar.

— Ah, dumneata ești teteristul sosit din străinătate, cu unghia încarnată, cu o cizmă și un papuc?

— Da, eu în persoană, după atâta vreme!

Maica Micaela a povestit exact scenele văzute de pe stadion, când mă plimbam, în primăvara însorită, pe marginea balustradei, filosof peripatetician, în solitar sau înconjurat de rari amici. A stârnit ilaritate, voie bună și eu îi țineam isonul. Petreceam ca la internat. Se ștersese orice urmă de ton inchizitorial teologal.

Măicuța Veronica a gonit fetele la culcare:

— Măine avem zi grea de sărbătoare. E Duminica Tomii și ne-au sosit iarăși potop de credincioși. Nu știm ce să ne facem, domnule doctor. Toți vin să se spovedească și să se împărtășească. Am introdus spovada colectivă, deși nu-i tocmai după canoane. Părintele Ioan, duhovnicul și predicatorul nostru, a găsit pilda lui Ioan de Kronstadt din ortodoxia pravoslavnică a vecinilor ruși și texte numeroase din creștinismul primelor secole. Ce poți face cu oamenii care vin aici să se roage? Aici este, poate, un loc sfințit și sfințitor și va fi cândva plămădit cu sânge. A fost plămădit cu sudoarea noastră. Am crezut că vom fi plămădite în sânge, imediat după 23 august 1944. Am refuzat să-mi refugiez fetele. Le-am dat dezlegare să plece. N-a plecat nici una. Nu s-a întâmplat nimic grav. Acum suntem asaltați de înalții noștri chiriarhi și oblăduitori. Ni se face un cap de acuzare din spovada colectivă. Cum poți refuza împărtășania oamenilor veniți din îndepărtări? Ei vin aici să se curețe de păcate. Nu te poți curăța de păcate fără mărturisirea păcatelor la duhovnicul ales. Cum poți spovedi, individual, într-o zi, câteva sute sau câteva mii de oameni? Părintele Ioan le face catherizarea, îi pune în genunchi, le vorbește despre feluritele păcate omenești, el îi confesează cu glas tare și cu capul plecat, se simt ușurați și pe urmă trec să ia sfânta împărtășanie. Înalții prelați sunt furioși împotriva acestei metode care este a lui Ioan de Kronstadt, preot ortodox admis.

— Măicuța Veronica, nu-i necesar să recurgem la pilda lui Ioan de Kronstadt. Eu recurg la amintirile mele de copil și student. Tata, bigot, ne trimetea la preotul nostru de țară să ne spovedim în Vinerea sau Sâmbăta Paștelui, ca să ne împărtășim în ziua întâia a învierii, cu sângele și trupul Domnului Iisus Christos, cu lingurița de vin și cu anafura. Ștefan Bazilescu, preotul nostru bătrân și venerabil, ne strângea pe noi, tinerii, într-un colț și pe babe, în alt colț. Ne punea întrebări colective, ne dădea numărul de mătânie, adică de ispașe, și termina repede cu noi, ca să ia babele, și pe urmă alte și alte grupuri. Eu am să-l întreb pe patriarhul Justinian Marina dacă, pe când era preot de țară la Dozești-Vâlcea, nu proceda în Vinerea mare exact ca popa Bazilescu?

Maica Micaela s-a uitat pieziș:

— La această argumentație, nu ne-am gândit. Se cunoaște că sunteți avocat.

— Vai, măicuță, nu-s avocat, sunt un om cu memorie fidelă, fotografică, și un om practic, care poate și trebuie să găsească soluții la dificultăți. Dacă aș fi predicator și preot aici, aș proceda ca bătrânul preot al copilăriei mele, Ștefan Bazilescu. Vă dau și numele. Așa procedau, de-altminteri, și socot că procedează toți preoții noștri din Oltenia, ca o excepție, în momentele de aglomerări la spovedanie. Regula este mărturisirea individuală și spovedania colectivă este o excepție.

Am tăinuit și am tăifășuit multă vreme cu aceste două femei.

Conversațiile s-au repetat a doua și a treia zi.

Maica Micaela nu accepta decât rareori soluțiile mele. Cu maica Veronica am căzut mereu de acord.

Cine era maica Micaela?

După lungi conversații și scotocind amintirile, am constatat că avem un stoc impozant de prieteni comuni, de experiențe identice, de pedagogi comuni, de lecturi similare.

În fond, Marietta Nicoară făcea parte, ca o soră, din grupul nostru de la școala din Valea Voievozilor și de la ANEF. Devenise maica Micaela Nicoară. Ce-are a face? Rămânea tot Marietta. Nu ne înțelegeam în toate. Rămânea stilul comun, modul de a pune problemele și - uneori - de a le soluționa. Nu eram după un calapod, vorba lui Virgil Bădulescu, preceptorul nostru comun. Când i-am făcut teoria mandarinatului, indiferent de profesioni și crezuri, Micaela a protestat zgomotos. A refuzat titlatura și porecla mea de mandarin, pentru a mă decreta, fratern, călugăr alb.

Porecla a răsărit în altă seară, la o conversație cu maica Veronica și cu părintele Ioan-Silviu Iovan, în sufrageria de nuc lustruit, încărcată de icoane și covoare.

— Credeți în minuni? M-a luat prin surprindere predicatorul.

La viziuni, n-aș fi vrut să răspund.

La problema minunilor, am răspuns pieziș și cam exaltat:

— Nu este o minune bolta cerească? Nu sunt o minune soarele și luna, stelele și plantele? Nu este o minune că noi stăm de vorbă, astă-seară, despre minuni?

N-aș mai putea rosti și reconstitui monologul îndurerat și exaltat, în care răbufniseră vechile suferințe ale cumplitei crize religioase prin care trecusem cu mulți ani înainte. După criză, m-am gândit zece ani, zi de zi, la Dumnezeu, Christos, mântuire și păcate. Pe urmă, s-au spulberat problemele, ca puful de păpădie în bătaia vântului vieții, vânt rece de toamnă sau Crivăț nimicitor.

Am rămas printre acești 346 de oameni cu numele de călugăr alb, călugăr fără rasă, trimis și pierdut în lume.

Eliberarea măicuței Veronica

Taica Costache Ifrim, ctitor și urmașul ctitorilor din familia hatmanului Șendrea, care a zidit Sfânta Mănăstire Sihastru, îmi dă de știre că măicuța Veronica, stareța Vladimireștilor, a fost eliberată după arestarea neghioabă din 30 martie 1955.

Să fie adevărat? O credincioasă i-a spus părintelui Chiricuță în mod cert.

Patriarhul Justinian Marina se apără și spune că n-are nici un amestec în această arestare.

Memoriul insultător al părintelui Ioan-Silviu Iovan a căzut în mâinile Securității, care a determinat arestarea.

Într-adevăr, părintele Ioan mi-a telegrafiat și mie la Alexandria următorul text, în calitate de avocat al lor, în momentul arestării:

„Mulțumim pentru dragoste. Nu faceți nici apel, nici recurs, nici întâmpinare. Acești oameni și-au vândut conștiința. Acum vând biserica”.

Formulă tare: și-au vândut conștiința, acum vând biserica. Cui vând biserica?

Evident, Securitatea s-a alarmat. A procedat cu mână forte. Părintele Ioan, Micaela și maica Veronica așteptau de mult martirajul. 11 prevedeau. Sunt oameni cu mesajul mistic al suferinței și al crucificării. Aș fi înclinat să spun: doreau martirajul ca împlinire a proorocirilor.

Micaela îmi spunea suav, șuierând pe buzele subțiri, pe o față aprinsă histeroidal:

— N-a spus măicuța Veronica, după viziunile ei, că acest pământ ales al Vladimireștilor va fi stropit cu sânge? Dacă este vorba să se întâmple, apoi întâmple-se cu un ceas mai devreme!

Călugărițele de la Vladimirești și călugării de la Sihastru așteptau arestările, doreau arestările și martirajul cu sânge. Vor să-și verse sângele ca Iisus pe cruce. *Vor Imitatio Christi*, vor să moară pentru credința lor, pildă pentru ceilalți care sunt căldicei. Cei reci, sloiurile ateiste, sunt partenerii lor firești, ai lor, cei fierbinți, ai lor, cei persecutați de Belzebuthul de gheață.

* * *

Rămân la leprozeriile mele juridice.

Mă duc să fac o vizită de încurajare doctorului Nicolică Roman, la leprozeria lui de la Tichilești, ca un lux sufletesc și ca o dovadă a prieteniei din momente grele.

Adio, maica Veronica!

Adio, părinte Ioan, ultim duhovnic al meu!

Adio, părinte Glicherie, rege și papă al tăhuilor!

Adio, Grădina a Maicii Domnului de la Liești!

Adio, Valea Cucilor, unde se oficiază liturghia tăhuilor!

Nu voi mai auzi *missa solemnis* în fragmente din Bach la Liești, pe șes tecucean, nici la catedrala Sfântul Iosif din Capitală, nici liturghia, după model secular ortodox, a tăhuilor din Valea Cucilor, de la Slătioara sau de la mănăstirea Brădătelului, văduvită de duhovnic și preot.

Adio, Brădățel!

Nu vor mai răsună clopotele Sihastrului, pe valea cu dumbrăvi, la întâlnirea Troțușului cu Șiretul.

Nu voi mai auzi, cu anxietate, liturghiile, gândind laș la nemurire și la mântuirea personală.

Le voi auzi, laic și gospodărește, detașat și senin, estet și agnostic.

Partida de șah este remiză, o partidă fără învinși și fără învingători.

A fost o partidă de șah?

Am jucat șah cu Dumnezeu și cu biserica?

Nici măcar atât n-a fost, fiindcă eu am fost jucător de unul singur al celor două partide, pe o singură tablă de șah. Mi-am ales-o în țara mea, cu ai mei, cu frații mei, la târla noastră.

Pe tabla cu dreptunghiuri albe și cu dreptunghiuri negre, mi-am așezat, după regulile persane, pionii, caii, nebunii, turele, regina și regele. Eu eram și rege, și pion, și cal, și nebun, și turn alb, și turn negru. M-am închipuit, într-o libertate nemărginită, am experimentat ca în laborator, după regulile precise ale eprubetei și ale jocului.

Am jucat fără a trișa cu regulile, fără măsluirea jocului.

Eram în criză lucidă, cum se întâmplă, uneori, tuturor. Unii fac crize febrile, alții, crize lucide. Eu nu am făcut criză febrilă. Cunosc regulile teologiei și ale metafizicii din fragedă tinerețe. Le-am verificat din nou, în cinci ani de criză gravă, la maturitate, în pușcării. Cunosc regulile jurisprudenței de peste 35 de ani. Poate am greșit, dar le-am respectat cu osârdie și precizie.

Rămâneți vesnic prietenii mei, prietenii inimii mele melancolice, prietenii minții mele educate juridic. Aveți drept la viață, dar drumurile noastre se despart.

De ce n-aș spune-o cu glas tare pentru copiii mei, pentru nepoți și strănepoți, pentru prietenii mei: voi sunteți candelă aprinsă ale rugăciunii, călugări negri în mănăstiri înconjurată de magia pitorescului. Rămâneți în toleranță, blândețe, rugă și contemplație în mănăstiri.

Eu sunt călugăr alb, fără instituție, țară pitoresc, în zdrențele lamentabile ale libertății de conștiință și luptând pentru libertatea civică, toleranță confesională și rasială. Eu rămân în vifornia și lapoviță, în fluviul vieții păgâne antice și contemporane, în muncă oarecum ordonată și în dezordonată suferință atroce morală, în preajma oamenilor, în mijlocul lor și al nedreptăților, pentru a-i ajuta cu iubire milostivă și a-mi trăi veleatul meu de vitejie.

Voi vă depărtați de oameni în asceză, sărăcie și ascultare sinodală. Vă depărtați pentru a da o pildă de imemorialitate și eternitate, fiindcă sihăstria este o instituție de dinaintea lui Ioan Botezătorul. A fost o instituție a lui Zamolxes și a filosofilor antici, este laboratorul modern, este mansarda solitară a poetului și a geniului de ieri, de azi și din totdeauna. Nu sunteți desueți.

Sunteți depășiți? O, nu!

Aveți frați între cei mai buni frați ai timpului modern.

N-aș vrea ca aceste file cu *fenomenul Vladimirești* să se piardă.

Cunosc prea bine fenomenul, tărășenia, peripețiile și tratativele cu vladimiriștii, am fost chiar în miezul lucrurilor până la declanșarea tragediei de la 30 martie 1955, care s-a soldat cu arestarea maicii Veronica, a Micaelei, a părintelui Ioan, a jumătate din călugării sihastru și a tuturor credincioșilor care au îndrăznit să calce în aceste mănăstiri ciumate.

Ah, frumoasa poemă a Vladimireștilor, în plin veac XX, cine o va evoca, cine o va scrie, cine o va cânta într-o epopee, așa cum merită?

ADDENDA

(1948-1952)

Copie - extras primită de la SRI -

ROMÂNIA

SERVICIUL ROMÂN DE INFORMAȚII

Biroul de Relații cu Publicul Nr. 24892 din 30.03.2001

Doamnei,

MARCU NADIA-LUCIA-FLORICA

Vă comunicăm că petiția dumneavoastră adresată Ministerului Justiției - Direcția Instanțelor Militare și înregistrată cu nr. M-157/1005/2001, ne-a fost trimisă pentru rezolvare, la data de 08.03.2001.

Referitor la solicitarea dumneavoastră, în urma verificărilor efectuate în materialele de arhivă preluate de la fostele organe de securitate, rezultă următoarele:

PANDREA PETRE, fiul lui Ioan și Ana, născut la 26.06.1904 în comuna Balș, județul Olt, de profesie avocat și scriitor, căsătorit cu Eliza (sora lui PĂTRĂȘCANU LUCRETIU), „a fost reținut la data de 14.04.1948, de către organele S.S.I. și fără a fi cercetat, a fost internat în Penitenciarul Aiud și apoi la Ocnele Mari [...] în cadrul „grupului PĂTRĂȘCANU”.

În cursul anului 1951, ca urmare a unui control efectuat în toate penitenciarele, „PANDREA PETRE, a fost găsit la Ocelele Mari, cu situația neclară și a fost adus la D.G.S.S. pentru cercetări.”

PANDREA PETRE a fost eliberat la data de 18.11.1952, în baza Referatului Ministerului Securității Statului din 01.11.1952.

Șeful Biroului,
(indescifrabil)

(1958 -1964)

Copie - extras primită de la SRI -

**SENTINȚA DE CONDAMNARE A SCRIITORULUI TRIBUNALUL MILITAR AL
REGIUNII A II-A MILITARĂ**

Dosar nr. 1457/1959

SENTINȚA NR. 126

Astăzi 15 iunie 1959

Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militară

Colegiul de fond

S-a întrunit, în ședință publică, în scopul de a judeca pe MARCU PETRE PANDREA, născut la 26 iunie 1904, în Craiova, fiul lui Ioan și Ana, cu ultimul domiciliu în București, str. Sandu Aldea 96, căsătorit, are 2 copii, avere personală are o casă și un pogon de vie la Periș, stagiul militar satisfăcut, condamnat în trecut declară că nu a mai fost, licențiat în drept, învinuit pentru infracțiunea p.p. de art. 207 al. 3 C. și infracțiunea p.p. de art. 209 pct. 2 lit. a și b. CP.

ÎN FAPT:

Inculpatul MARCU PETRE PANDREA, între anii 1948 -1952, pe când era deținut în diferite penitenciare, a avut o serie de manifestări dușmănoase împotriva regimului, față de alți deținuți. După ieșirea sa din penitenciar, inculpatul a cultivat legăturile pe care le-a avut în locurile de deținere, în special cu legionari și alte elemente contrarevoluționare.

În discuțiile purtate cu cei care îl vizitau, a făcut dese afirmații cu conținut dușmănos la adresa regimului, a cărui schimbare a preconizat-o și a calomniat în mod grav caracterul relațiilor dintre statul nostru și Uniunea Sovietică.

Astfel inculpatul MARCU PETRE PANDREA în martie 1956, a afirmat că în țara noastră comuniștii au ajuns servitorii Moscovei și că nu se dau în lături de la săvârșirea celor mai odioase crime pentru ca să-și ajungă țelurile. Ca dovadă, spunea inculpatul, este procesul în legătură cu Mănăstirea Vladimirești, care constituie cea mai mare tragedie a neamului românesc, iar în legătură cu sentința, el a arătat că aceasta a fost dată ca urmare a intervențiilor fățișe ale Uniunii Sovietice, care nu putea să tolereze activitatea religioasă.

Tot atunci inculpatul și-a exprimat convingerea că regimul din țara noastră se va schimba și s-a arătat îngrijorat în legătură cu vizita conducătorilor sovietici în Anglia, care putea duce la o înțelegere între Uniunea Sovietică și țările occidentale și în acest fel s-ar întârzia procesul de schimbare al orânduirii noastre sociale și de stat.

În permanență a calomniat înfăptuirile din țara noastră și a afirmat că a sfătuit pe conducătorii fostelor partide burghezo-moșierești, ca să se coalizeze împotriva regimului.

Despre conținutul declarațiilor lui Titel Petrescu și Tătăreșcu, declarații care au fost publicate în presa noastră, inculpatul a spus că sunt minciuni.

Inculpatul nu s-a mărginit numai la atât, ci el a materializat în scris ideile și concepțiile sale contrarevoluționare. În zeci de caiete, care se află la dosar corp delict, el a făcut nenumărate afirmații cu conținut contrarevoluționar la adresa orânduirii sociale și de stat din țara noastră, a P.M.R., a conducătorilor de partid și de stat, a Uniunii Sovietice, împotriva organelor de stat care luptau pentru asigurarea securității statului nostru, etc. (de fapt, caietele respective formează o bună parte din substanța acestei cărți, n.n.).

Prin toate scrierile sale el a ponegrit și a calomniat în modul cel mai grosolan, tot ceea ce este în legătură cu Partidul Muncitoresc Român și cu statul democrat popular.

De asemenea, în numeroasele sale scrieri, pe care intenționa să le publice, în mod perseverent și-a îndreptat acțiunile împotriva conducătorilor de partid și de stat și contra multor persoane cu munci de răspundere în statul nostru. Toate scrierile sale conțin de la început până la sfârșit, numai calomniile grosolane și dușmănoase, în legătură cu viața și activitatea conducătorilor de stat și de partid, a unor persoane cu munci de răspundere.

Aceste calomnii, care se referă la viața și activitatea tov. Gheorghe Gheorghiu Dej, Emil Bodnăraș, Gheorghe Apostol, Atanasie Joja, Avram Bunaciu, etc. sunt de asemenea natură, încât la simpla lectură a scrierilor sale iese în evidență intenția inculpatului de a defăima pe cei care conduc statul nostru.

Inculpatul Marcu Petre Pandrea, a intenționat să publice aceste scrieri, așa cum personal a recunoscut și după cum este arătat de martorul Teodoru Dumitru. Bineînțeles că datorită conținutului net și în întregime ostil regimului, publicarea urma să o facă numai în alte țări decât cele din lagărul socialist.

În consecință,

**TRIBUNALUL
ÎN NUMELE POPORULUI
HOTĂRĂȘTE:**

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicațiunea art. 13 CP. art. 209 pct. 2 lit. a și b alin. penultim CP., art. 58 CP., art. 25 pct. 6 CP., art. 30 din Codul Familiei, art. 304 și 463 C.J.M., condamnă pe MARCU PETRE PANDREA, numai pentru infracțiunea p.p. de art. 209 pct. 2 lit. a și b alin. penultim CP. la 15 (cincisprezece) ani muncă silnică și 8 (opt) ani degradare civică, faptele calificate prin concluziile de învinuire în textul art. 207 al. 3 CP. fiind absorbite în textul art. 209 pct. 2 lit. a și b alin. penultim CP.

Îi confiscă în întregime averea personală.

Compută detenția preventivă de la 23 octombrie 1958.

Îl obligă a plăti 600 (șasesute) lei cheltuieli de judecată.

Dată și citită, în ședință publică, astăzi 15 iunie 1959.

BAZA: arhiva M. Ap.N.

VĂZUT

COMANDANTUL U.M. 02405,
Lt. Colonel
(îndescifrabil)
Pentru conformitate,

**SCRISORI
DE LA SFÎNTA MĂNĂSTIRE VLADIMIREȘTI**

1.

22 mai 1954

Iubită Doamnă, stimată Domnule Doctor și scumpul nostru Fini,
Ambile scrisori trimise de Dumneavoastră au avut darul de-a ne scoate lacrimi de bucurie și de durere.

De bucurie, că Bunul Dumnezeu V-a dat apărător pentru noi cei mici și la propriu și la figurat și de durere, pentru că suntem atât de răstălmăciți, chiar de Părinții noștri, pe cari noi îi iubim, și pentru care zilnic din inimă ne rugăm.

Dragostea și abnegația cu care ați pledat de pe amvonul dreptății și al credinții ne încredințează cu prisosință că Prea Bunul Dumnezeu V-a ales ca arhanghel și apologet, pentru lăcașul Sfintei Fecioare din Vladimirești și a Sfinților Apostoli Petru și Pavel din Sihastru celor înșihaștriți de dreptate...

Nu, nu sunteți țarcovnic în ale credinții și ale dreptății, ci preot, misionar și prelat al adevărului, cari este Hristos în cauza noastră.

Ah, ce Sfântă misiune!

Doctorul Pandrea, la răscruci, apără pe comuniști, pe cei lepădați la vremea aceea de toți, iar acum, ca un adevărat samaritean milostiv, apără obști întregi de călugări și călugărițe, căzute între *tâlharii* răstălmăcirilor, pe cari *preoții și leviții* de neamul și de credința lor îi trec cu vederea, tară nici o strângere de inimă!...

Bucurați-vă, prea iubiții noștri fini, că V-a hărăzit mila cerului, apărători *fără arginți* ai Grădinii Maicii Prea Curate de pe Colina Gurgueta, unde numele Dumneavoastră s-a săpat adânc, cu dalta recunoștinței pe frontispiciul dipticului de ctitori nemuritori.

Prin aceste rânduri, am vrea să vă arătăm tot ce inima noastră păstrează pentru Dumneavoastră, și, desigur, este puțin față de mărinimia cu cari ne onorați.

Alergând însă la Ultima Instanță - Hristos, știutorul inimilor, cari vrea să judece pe toți și să vă răsplătească fiecăruia după faptele lui și pe el îl rugăm să Vă întregească cu har, darul dreptății și să Vă dăruiască belșug de fericire terestră și veșnică, la toți cei dragi ai casei.

Cu acestea, ne îngăduiți să Vă purtăm toată viața în umilele noastre rugăciuni și să Vă rămânem devotate, cele trei sute de suflete, într-o inimă și un gând cu al nostru părinte Ioan „răzvrătit și răzvrăditor” pentru adevăr și virtute...

Cu mii de mulțumiri și aleasă prețuire,

Monahia Veronica și soborul

P.S.

Alăturat, Vă trimitem prin maica Ioanida certificatul solicitat, însoțit de cererea de concediu a părintelui Ioan.

Bunul Dumnezeu și Prea Curata sa Maică să fie mereu cu Dumneavoastră, pentru a arăta peste tot și la toți adevărul și nu mă îndoiesc nici o clipă că așa va fi, deoarece V-a ales pentru acest scop.

M.V.

Primiți - Vă rog - iubite Domnule Doctor al dreptății și cinstită Doamnă, toată recunoștința sufletului meu și smerita mea binecuvântare, din Locașul sfânt și sfântitor al Maicii Preacurate de la Vladimirești.

Pentru toată casa, smerit rugător:

Ierom. Ioan

2.

29 mai 1954

Mult Stimată Domnule Doctor,

Deși atât de târziu în noapte, totuși, la ora când aștern pe hârtie acest smerit răspuns, soborul întreg a luat cunoștință de hotărârea *Părinților* noștri și despre perspectiva ce ni s-a deschis de acum înainte.

Dar hotărârea noastră la care rămânem nu poate să fie decât aceasta:

Părintele Ioan nu poate depune acum, în toiul luptei, arma cea mai de preț - *Sfânta Liturghie*. Aceasta nu îl obosește, ci dimpotrivă, e dătătoare de odihnă sufletească, de sănătate și de viață.

Măicuța noastră nu mai are de ce să vie în București - mai bine este să rămâie între noi, pentru ca împreună să mai încercăm prin rugăciuni stăruitoare, până în ultima clipă, să abatem pe *Păriții* noștri de la o hotărâre atât de străină de dreptatea lui Dumnezeu, punând pentru aceasta ca cheazășie propria noastră mântuire: și credem că, prin Mila Maicii Domnului, îi vom smulge îndurarea lu Dumnezeu de a-i lumina la timp.

Noi îi iubim încă...

De nu ne vor înțelege, întâmplă-se orice, noi nu putem ieși de sub ascultarea ce ni s-a dat direct de Dumnezeu, pentru împlinirea proorociilor de aici.

Mai credem că Sfântul Sinod se conduce de Duhul lui Dumnezeu și acesta nu va putea hotărâ aruncarea din Biserică a celui mai devotat slujitor al ei, pentru motivul că o turmă de 300 de cuvântătoare nu a putut accepta risipirea prin luarea păstorului ce e-a fost încredințat de Sus, de Marele Păstor Hristos.

Cât privește surghiunul măicuței, ce i se oferă drept răsplată pentru tot ceea ce a realizat aici, dorim să i se fixeze direct în *Cer*.

Acesta ar fi surghiunul cel fericit către care noi, soborul întreg râvnim a o însoți cât mai curând cu putință! Numai să ne întărească Dumnezeu să îl putem primi. (De altfel vedem chiar de aici că au și început să ni se trimită printre *darurile grecești* făină amestecată cu sodă, având eticheta: de făcut prescuri la Mănăstire pentru M. Veronica și Pr. Ioan).

Totuși, noi rămânem neclintite în mărturisirea minunilor lui Dumnezeu și în misiunea acestui loc sfânt și simțitor, depunând ca cheazășie a adevărului cele 300 de vieți care l-au cunoscut pe Dumnezeu, în frunte cu măicuța noastră Veronica, cea care *însăși L-a văzut*, și ne oferim a servi de mărturie cu sângele nostru chiar - dacă va fi nevoie - tuturor celor ce se vor strădui a crede în lucrarea lui Dumnezeu de la Vladimirești.

Nu putem încheia, pentru cei ce ne pregătesc fericirea aceasta, decât cu sfintele cuvinte de odinioară:

... ceea ce este de făcut, să se facă mai repede!...

Iar dacă este cu putință, să treacă de la noi paharul acesta (bine ar fi pentru cei ce ni-l toarnă), dar cerem să fie, nu după voia noastră, ci după voia lui Dumnezeu.

În numele soborului, primiți Vă rugăm asigurarea respectului și a recunoștinței ce vă păstrăm pentru toată strădania ce ați depus-o, înfruntând pentru noi atâtea greutăți și vă rugăm să ne înțelegeți până l în sfârșit, fără rezerve și fără răstălmăciri, oricare ar fi deznodământul final al luptei acesteia dintre Adevăr și patimă.

Monahiile Tiberiada și Mihaiela

P.S.: Ni-i dor de Stăpânul nostru, să-l vedem conducând demnitate Biserica lui Hristos. Să ne înțeleagă, iar noi să-l putem iubi cu adevărat!

Iertați scrisul emoționat. E noapte.

3.

Scumpe Jurisconsult al Maicii Sfinte,

De ziua Sfinților Apostoli Petru și Pavel, Vă exprim caldă urare a sufletului, împreună cu smerita binecuvântare a preoției mele. Mă rog Nemitarnicului Judecător, să Vă încredințeze de la Petru *cheile* dreptății transcendente, chiar dacă, în contingenta acestui provizorat al vieții, dreptatea uneori se sufocă, iar de la Pavel, să Vă dea verva-harisma - pledoariei inspirate, care altădată a vorbit atenienilor în Areopag despre un *Teus ignoti* - convertindu-i pe mulți, inclusiv pe președinte (devenit Sfântul Dionisie Areopagitul, autorul dumnezeestii Ierarhii). Cam așa faceți și Dumneavoastră, când vorbiți soboarelor duhovnicești și mirenești despre un Vladimirești - *Teus ignoti* - pe care, din fericire, acest Neam *născut iar nu făcut* creștin îl cunoaște.

Vă îmbrățișează în Domnul,

Al Dumneavoastră și al casei, smerit rugător:

Ieront, Ioan

VI.

27. VI. 1954

SCRISORI DE LA SFÂNTA MĂNĂSTIRE SIHASTRU

30 mai 1954

Sf. Mănăstire Sihastru

Mult Stimat Domnule Doctor,

Mult prețioasele Dumneavoastră rânduri, pe care ați binevoit a ni le trimite în 19 și 27 mai, au ajuns la noi ca o ploaie bogată de pe lan, care ne-au înviorat sufletele copleșite și torturate.

Știm că nu-s numai vorbe, ci chiar și fapte, și de aceea nici noi, aici retrași, în acest leagăn al naturii, încă nu ne-am deznădăjduit.

Mai presus de toate, mai știm că Maica Domnului încă nu ne-a părăsit.

De cercat, m-a cercat Domnul, dar morții nu m-a dat...

Primum și noi acel Do ut des... cu toată dragostea, cât privește pentru Rarău, deoarece am văzut și cunoscut îndeaproape valoarea părintelui Daniil, gândindu-ne la noii dornici pentru viața monahală ce s-ar

prezenta de acum pe la noi. Chiar ne-ar fi imposibil de a mai primi și alți viețuitori aici la noi, întrucât nu avem posibilități materiale (încăperi, hrană, ș.a.).

Ne-au măgulit rândurile din cartea poștală, în care ne spuneți despre o eventuală operă literară a Dumneavoastră ce și-ar avea timpul și locul scrierii aici la noi, aici, la confluența Trotușului cu Șiretul.

Probabil, ne-am angaja noi cu mia de coaie și cu kilogramul de cerneală.

Cu aceeași dragoste și venerație, noi vă așteptăm să ne comunicați felul de cum veți veni în 17 iunie (cu ce și când).

Multă sănătate întregii familii.

Stareț,

Mh. Teoctist

2.

Bușteni

22 Iulie 1954

Iubite Domnule Pandrea,

Potrivit înțelegerii noastre, vă trimit declarația ce mi-ați încredințat.

Am trimis una și Cuv. Sale părintelui diacon Simeon, la Sihastru.

Duminică - 25 Iulie a.c. - mă reîntorc la București. Ași vrea, ca e marți sau mercuri, să merg la Buzău, spre a-l vedea pe Episcop.

Vă voi telefona, din București. Am fost foarte bucuros că v-am cunoscut și mi-am putut da sama de forța spirituală a Apărătorului Dreptei Cauze a Schitului Sihastru!

Cu doriri de sănătate și osebită prețuire,

Al Dvs,

C. N. Ifrim

3.

30. VII 1954

Domnule Doctor Pandrea,

Am primit rândurile Dumniavoastă care m-au bucurat, atât pe mine, cât și pe ceilalți părinți.

Referitor la cele ce ne-ați scris, vă pot spune că nu avem nimic de zis, decât să ne scriți Dumniavoastă cât de curând dacă e nevoie să mergem toți (14), câți am primit citație sau numai 2 - 3, pe ziua de 9 august, la Bârlad.

Pe altă parte, vă pot spune că aprobarea ce a adus-o Stroie Șerban, avocatul, este numai un aviz al Patriarhiei, dar în realitate nu este o aprobare a Sfântului Sinod cum cere art. 8 din Statutul de organizare a Bisericii.

Cu privire la o eventuală gazdă în Bârlad, vă pot spune că încă nu avem.

Dar totuși vă rugăm să ne scriți cu ce tren veniți în Bârlad și noi vom fi precauți din toate punctele de vedere.

Noi suntem bine cu toții și rămânem încrezători în lucrarea lui Dumnezeu.

Multă sănătate și blagoslovenii multe de la întreaga obște, Dumneavoastră, Doamnei, fiului Dumniavoastă pe care nu-l cunosc în persoană, și Domnișoarei Nadia, pe care o cunosc și o așteptăm aici la noi în vizită, cât și la Vladimirești.

Poate vă e frică, cum v-ați exprimat, s-o aduceți la Vladimirești, dar dacă o fi să fie aleasă de Măicuța Domnului ca mireasă a fiului Său (Mântuitorului), și până la urmă să primească și cununa muceniciei, ceea ce vă dorim la întreaga familie (adică să fiți în cer, la un loc cu Vladimireștii și cu noi), vă asigur că, așa cum o cunosc eu, n-o puteți ține pe Domnișoara Nadia, în special, dacă e o aleasă a Domnului.

Aceasta o spun din citirea vieților de Sfinte Mucenice care, fiind fiice de împărați ce le ferea de creștini, pentru ca să nu cumva să creadă în Mântuitorul și totuși, dacă erau din numărul de Mucenițe, până la urmă erau chinuite și muncite de tatăl lor pentru credința creștină, așa cum multe maici și părinți de ai noștri au suferit multe greutăți din partea părinților până au intrat în Mănăstire.

Vă rog foarte mult să mă iertați că nu v-am scris o scrisoare mai bogată în cele duhovnicești, dar nu prea am experiență prea multă și nici timp nu am, căci Dumniavoastă îmi știți ascultarea mea, și cred că o să capăt scuză mai ușor, în fața Dumniavoastă.

Acum am sosit de la Adjud și m-am apucat a așeza aceste rânduri pe hârtie cu ajutorul Măicuței Domnului în timpul slujbei de seară.

Tang... Tang... trage clopotul pentru deslegare și nici nu mai văd că a înserat?!

Iertați-mă, am plecat la deslegare.

Al Dumniavoastă frate în Hristos,

Monah Nectarie Cristisor

Sfânta Mănăstire Sihastru,
Comuna Ploscuțeni,
Raionul Adjud,
Bârlad

Stimată Doamnă,

În cazul când Domnul Doctor nu e la Poiana Țapului, vă rog să fiți liniștită, că am mai trimis un plic la București, tot cu acest conținut dar mai rezumat.

Sf. Schit Sihastru
22.8.1954

Domnule Doctor,

Vă rugăm din suflet să ne iertați întârzierea probabil a unor asemenea rânduri.

Știți cum am plecat, despărțindu-ne din Bârlad, cu ce rezultat.

Între timp, una și alta.

În fine. În 19. 8. a.c, s-a prezentat la Schit, Jianu, cu Stan grefierul, Pr. Negulescu (Bz) și Av. Grigore (Bz), împreună cu doi milițieni și doi civili, - pentru a lua schitul în primire.

Le-am cerut pronunțarea Bârladului în scris, ne-au răspuns că nu o au în scris, dar știut e că am pierdut și recursul și că, după ce părăsim schitul, ne vor da ei un proces verbal pe care ni-l vor încheia în fața noastră, pentru evacuare.

Noi, observând că umblă cu cioara vopsită, le-am spus-o în față hotărârea: nici morți nu părăsim schitul, dar vii, nici să nu se gândească, fie orice hotărâre, dacă vor, pot să ne și omoare.

Milițienii ne-au spus că ei nu vin să omoare oameni, ci că vor pe cale pașnică.

Ne-au amenințat că, pentru o zi întârziere, vom face doi ani de închisoare, le-am răspuns că nici asta nu o vom face, căci vom dori să fim aici morți și nu în altă parte.

Au plecat după circa trei ore de ceartă, fără nici un rezultat.

De la niște pădurari, am auzit ulterior că atunci au mai fost și alți milițieni (pedeștri și călări) prin apropiere, prin pădure, noi nu i-am văzut pe toți.

Alte noutăți în această direcție nu mai avem.

Acum, altceva. Iertați-ne, căci sărăcia ne paște și pe noi, totuși v-am expediat 600 de lei pe adresa Dumneavoastră și 200 de lei pe adresa Domnului Emil Popovici.

Restul de 800 cred că pe la 19 a.c, fără prea mare întârziere.

Vă rugăm să ne confirmați primirea.

Oare Bârladul nu trebuie să ne dea pronunțarea recursului în scris? Ce spuneți, să mergem s-o cerem sau nu?

Altceva: Maica Domnului să vă acopere cu al său Sfânt Acoperământ.

Vă rugăm să vă duceți și copila să viziteze Vladimireștiul.

Al Dumneavoastră,

Ierodiacon Simion Ovezea

EXTRASE DIN CĂRȚILE AUTORULUI PRIVIND CHESTIUNEA VLADIMIREȘTI

MEMORIILE MANDARINULUI VALAH

(Editura ALBATROS, 2000)

1.

Spital la Vladimirești

Cineva sosit de la Vladimirești m-anunță că la mănăstirea Vladimirești s-a înființat un spital t.b.c.

A fost un spital al sufletelor. A rămas în continuare.

Clădirile ctitorite de maica Veronica au devenit spital al trupurilor.

Nu m-a rugat maica Veronica să preia clădirea excelentă și goală, construită de Ghiță Apostol pentru sat, și s-o transforme într-un spital deservit de călugărițele vladimiriste?

Firește, nu s-a putut. Școala și spitalul sunt două instituții laice în actuala configurație republicană. Școală confesională și spital confesional, ca al călugărițelor catolice de la Saint Vincent-de-Paul, nu se admit.

Biata maica Veronica! Câtă energie! Cât vifor și câtă lavă în sufletul și viața ei!

*

Vreți să țin un toast despre cele trei idealuri mărețe ale umanității, răsărite în trei etape istorice, experimentate pe toate longitudinile și latitudinile planetei? Azi, le trăim, încăierate și sângeroase, în mica noastră Valahie. Vreți să vorbesc despre creștinism, masonerie și comunism? Se pare că Hiram, fondatorul legendar al masoneriei, a trăit cu 3000 de ani înainte de Christos, cam pe aceleași meleaguri sacre, pământul ales al Ierusalimului. Pe urmă, a venit Divinul și Nazarineanul. Apoi, în secolul XIX, Karl Marx, născut la Trier, în Germania, care a încăierat azi planeta cu dialectica materialismului istoric.

Masoneria are momentan, în istorie, o coloratură franceză, fiindcă a izbucnit istoric, pentru prima dată, virulent, cu viziera ridicată, la 1789, în cluburile jacobine pariziene. S-a retras în umbră și în teoria elitelor.

Are o vechime de trei milenii. Platonismul este același val.

Comunismul are coloratură rusă, prin Lenin și Stalin, dar îl găsim la esenienii biblici și-n teocrațiile iezuite fondate în America de Sud, după Columb.

Creștinismul este așa cum îl știți. Patriarhul omoară pe Vladimiriști și pe maica Micaela, înghite pe măicuța Veronica și trimite, pe viață, la ocnă, pe preotul Ioan Iovan.

Generația mea valahă a dat târcoale la toate aceste trei idealuri. Unii, s-au cantonat într-unui singur. Alții, au experimentat câte două. Eu am dat târcoale, fără a ancora vre-unde, la toate cele trei idealuri și le-am experimentat pe pielea mea, cu lacrimile, cu sudoarea, cu sângele meu, în 25 de ani.

2.

Mirajul Vladimireștilor

O zi și-o noapte am stat în *accedia*, *taedium vitae*, *spleen* sau melancolie, sau cum li se zice, iarăși sub mirajul Vladimireștilor. A venit un om în cărje, relativ tânăr, 34 de ani, cu morbul lui Koch căpătat în șase ani de pușcării. A stat patru ani cu mine la Ocele

Mari, era unul din cei 1.200 de inși, am stat și la Aiud patru luni; unul din cei 8.000. Îi uitasem numele. Poate nu l-am știut niciodată. I-am recunoscut fizionomia fiindcă am întâlnit-o, într-o dimineață de Cireșar 1954 înflorit, la Vladimirești. Nu-l chema Teodoru? Parcă așa.

Este și el un vladimirist, unul din numeroșii adepți ai măicuței Veronica și ai părintelui Ioan. Eu nu sunt decât un spectator, un călugăr alb, cu mâini albe de prelat medical, cu intenții pure de comprehensiune și de ajutorare a lor, căzuți în grea suferință.

I-am asistat un an și jumătate cu sabia cuvântului, cu dalta peniței. I-am ținut liberi. Am căzut eu. Au căzut și ei.

Mi-a relatat procesul în amănunțime.

Au fost scoși noaptea din mănăstire de ofițeri de securitate, cu pistoalele la tâmplă. Tiberiada făcea de gardă la poartă. Erau 50 de ofițeri și 250 de milițieni. Tiberiada a dat alarma. S-a suit în clopotniță și-a început să sune clopotele tânguitoare și jalnice. Până să se trezească măicuțele, ofițerii s-au postat la chilioare, cu revolverele întinse, dând ordin ca nimeni să nu miște. Percheziții. Măicuța, părintele Ioan și Micaela au pogorât în hrubă, la tipografioară unde lucra, de 5 ani, un fugar politic. Nu tipărea decât cărți de rugăciune. La casa de oaspeți au mai găsit un alt fugar. Nu știau că acest oaspete ucisese ofițeri de securitate și milițieni. Nici nu le spusese secretul lui, decât poate la spovedanie.

Au arestat căpeteniile. Au arestat și câteva duzini de țărani, pentru a intimida împrejurimile și susținătorii. Au arestat călugării de la Mănăstirea Sihastru, veniți pe jos de la Ploscuțeni, de la o sută de km distanță, în monom, recitând rugăciuni, pentru a despresura mănăstirea-matcă.

După plecarea autorităților represive, Tiberiada a bătut clopotele trei zile și trei nopți. Țipete. Planșete. Jale. Câțiva agenți secreți, veniți sub formă de pelerini, cu pistoale în buzunarul pantalonilor, au fost dezarmați și bătuți până la sânge de călugărițele infuriate. S-a tras cu armele, și la ridicarea căpeteniilor, și ulterior.

S-a trimis o stareță pe linie de la București, o stareță care fuma trabucuri de foi și bea vin din butoaiele pentru cuminecătură. Cele trei sute de călugărițe fecioare erau lacto-vegetariene. Renunțau la carne pentru a posti permanent și a se putea împărtași zilnic. Stareța mânca găini și bea stacane cu vin. Pe urmă își aprindea trabucul.

Asemenea stareță a fost imediat izolată.

Maica Tiberiada a luat conducerea mănăstirii și măicuțele au ascultat-o ca pe maica Veronica.

După un an de cercetări, a avut loc procesul. Circa 8 luni, maica Veronica a fost ținută în claustrare, la mănăstirea Țigănești. Mă aflam la Periș, unde scriam la cartea Vladimireștilor, săpam în vie, puneam zarzavaturi și defrișam paragina fermei mele. I-am trimis trei trandafiri cardinali și o lungă scrisoare de afecțiune și omagiu. Zdrobirea carierei mele de avocat a început cu surghiunul la Alexandria, pentru ei.

Procesul a avut loc în cursul lunii martie 1956, la Galați.

Capetele de acuzare:

complicitate cu asasinul autorităților represive (de fapt, omisiune de denunț),

- complicitate cu fugarul politic,
- imoralitate,
- răzvrătire,
- complot etc.

La capitolul *imoralitate*, maica Veronica a cerut expertiză ginecologică, pentru a se dovedi fecioria sa și a călugărițelor arestate (Micaela-substareța, Teodosia-biblioteca, Epiheria, plus altele, în total șase).

Asasinul autorităților represive a fost condamnat la moarte. La proces, a declarat cu cinism că-i pare rău că n-a putut omorî mai mulți.

Părintele Ioan-Silviu Iovan, ieromonah, duhovnic și predicator inspirat al Vladimireștilor, a fost condamnat la muncă silnică pe viață.

Micaela Nicoară a fost condamnată la 20 de ani.

Maica Veronica (Vasilica Barbu) a fost condamnată la 15 ani.

Celelalte călugărițe au fost condamnate la 10, 8, 5 și 4 ani.

Procuratura n-a fost mulțumită cu acest verdict. Ar fi vrut mai mult sânge, mai mulți ani de pușcărie. A făcut cerere de îndreptare. S-a admis cererea de îndreptare și Micaela a luat MSV (n.n. muncă silnică pe viață), maica Veronica 20 de ani, iar restul călugărițelor câte 15 ani.

Securitatea a trimis din nou 50 de ofițeri și a remorcat 150 de milițieni cu pistoale la mănăstire. Au evacuat pe călugărițe. Le-au dezbrăcat de rasa monacală, le-au pus rochițe și basmale și le-au trimis la domiciliile părinților lor. Au fost trimise la urmă...

Mirajul Vladimireștilor s-a sfârșit.

Prin acest martiraj, povestea religioasă de-abia începe. Cu fapta, trupul și suferința lor morală și fizică, vladimirii au dovedit credință neînfricată, dorința de jertfă, curajul de înfruntare a lui Antichrist.

Adepții lor se cifrează la mii și zeci de mii.

Din când în când, mă trezesc cu femei și bărbați în toată firea, care mă întreabă emoționați:

— Este adevărat că ați fost avocatul vladimiriiștilor?

Numele meu circulă odată cu legenda mănăstirii. Nu le vine să creadă că exist în carne și oase. Ca și sfântul Toma, ar dori să-mi pipăie hainele și trupul, pentru a se convinge de realitatea mea fizică. Pelerinii vladimiriiștilor vin acum în pelerinaj la mine.

Eu fac o profeție în aceste file, pe care am făcut-o, oral, în fața Patriarhului Marina și a anturajului său: după Marina, va veni ca patriarh ieromonahul Ioan-Silviu Iovan. Va fi un patriarh similar cu Șaguna. Nu va muri în pușcărie. Va fi vlădică. Va încerca să treacă biserica ortodoxă la catolicism. Atunci, se vor despărți apele. Micaela va milita pentru catolicism. Maica Veronica va rămâne în câmpul ortodox. Va începe o dihonie dintre cele mai mari, pe lângă care dihonie de astăzi, dintre clerul de sus și clerul de jos, a fost un fleac.

Eu voi fi de partea ortodocșilor. Vom rămâne puțini. Maica Veronica va fi în lagăr cu actualii ei adversari, care par ireductibili: cu Sandu Tudor, cu fratele Andrei Scrima. Patriarhul va fi la Sihastru, bătrân, în penitență, ținut din mila lui Simion Oveză și a lui Nectarie Criștor, care va îngriji de unchiul său, episcopul Dr. Anton de Buzău, și care s-a purtat cu el ca lupii turbați.

Vom fi puțini. Îmi voi tipări *Cartea Vladimireștilor*. În bătălia confesională angajată, voi scoate *Epistolele de la Mărgăritești* și va fi o dihonie și mai mare, fiindcă voi chema protestantismul la alianță cu ortodoxia împotriva catolicismului crotopitor.

Voi pleda multe litigii de drept canonic referitoare la biserici și mănăstiri, dintre ortodocșii persecutați și catolicii invadatori și persecutori. Va fi ultima fază a activității mele juridice.

Mă voi purta mereu cu eleganță, călugăr alb în băcăliile confesionale, așa cum m-am purtat în băcăliile sociale și politice de astăzi. Pe urmă, voi închide ochii la Mărgăritești și voi fi înmormântat în ținutimul ortodox de pe Olteț, lângă mama și tata, fericit de a fi scăpat de valea plângerii, de zbucium și de oameni neînțelepți, pentru a intra în neființă, în turnul de ivoriu al mormântului, de unde voi pași în Neant.

3.

Profilul Micaelei, substareța Vladimireștilor

Patriarhul Marina a botezat-o spiridușul Vladimireștilor.

A vrut să fie ghiduș și patriarhal. Epitetul a rămas.

Fratele Andrei Scrima, bibliotecarul și creierul patriarhiei, a denumit-o *spiritus rector*. Eu am spus-o reverențios și visător bibliotecarului: *c'est une abbesse, c'est une vraie grande dame!*

Starețul Daniil de la Rarău (poetul Sandu Tudor) o urăște de moarte, cu o nuanță de dispreț mascul. Le-a spus-o categoric în sobor: femeii ca voi am avut eu în tinerețe câte cincii pe zi la patul meu! Nici nu-l interesează monahismul feminin. El vrea să crească monahismul mascul.

Micaela îl disprețuiește, la rândul-i, ca pe un poltron, ca pe un mojić și ca pe un hoțoman, un șoarece intrat în stupul mănăstirilor, la miere, ca să treacă prin furtuna vremurilor. El, fostul ofițer de marină și director de gazetă - poet și stareț -, să repara la suprafață, pe Calea Victoriei, între Capsa și Palat, cu pălăriuța de dandy, cu barbișon și cartea mistică în marochin, la subțioară.

Micaela l-a disprețuit și l-a înfruntat. A înfruntat și pe patriarh. Venea în București, ca să preia și să plătească lâna repartizată în cotă, de ministerul Comerțului Exterior, pentru covoarele mănăstirii, căutate pe piața suedeză și era poftită, în audiență, la ceai patriarhal. *Elle faisait la sourde oreille. Pourquoi? Elle est une abbesse, une vraie grande dame*, care nu frecventează pe mojići. Cum să nu înfrunte liota metropolitană a lui Sebastian Rusan de Iași și pe negustorașii episcopali de Buzău? Nu l-a înfruntat chiar pe regele Carol II în 1938, pe careul de la ANEF, cu liota de demnitari? Cum să nu înfrunte pe patriarhalioți?

4.

Cine este maica Micaela?

Se numește Marietta Iordache și este sora lui Nicoară Iordache din Nicoreștii Tecuciului, ucis de Armând Călinescu și Carol II în cumplita prigoană și persecuție politică a anilor 1933 - 1940. Face parte dintr-o familie de răzeși și podgoreni avuți din ținutul Moldovei de Jos. În fiecare toamnă, soseau poloboacele cu vin de Nicorești la Vladimirești, din cota de moștenire a Micaelei, moștenire preluată de mănăstire, conform regulilor monastice. A absolvit liceul teoretic cu distincție. Fratele ei Iordache Nicoară era avocat, cu reputație incipientă, și scriitor cu avânt incipient, în zbor de aripi largi, brusc curmat.

Marietta Iordache evolua printre ideile politice și idealurile de scriitor ale fratelui Nicoară cu grație de gazelă, proaspăt bacalaurată, nonșalantă felină, tandră și pură. S-a înscris la Litere și Filosofie fiindcă era sportivă, s-a înscris și la Academia Națională de Educație Fizică, pentru a se face, eventual, profesoară de gimnastică. Iubea sportul, aerul, lumina. Umbla trei anotimpuri în short, cu anatomia ei agreabilă de tânără zeiță, de Diană virginală. Când a intrat în mănăstire, într-o spirituală epistolă adresată unei colege, mărturisea că un singur lucru o stânjenește în noua viață: nu mai poate purta *short!* Trebuie să poarte fuste lungi!

Prigoana începută în 1933, odată cu asasinarea primului ministru I.G. Duca, șef liberal, care a refuzat candidatura grupării celei noi, intitulată *Totul pentru țară*, a culminat între anii 1938 - 1939. S-a făcut proces lui Corneliu Z. Codreanu de către N. Iorga, pentru o epistolă anodină, care a dus la o condamnare de șase luni, apoi, a venit rapid o condamnare de zece ani, și apoi, asasinatul fizic de la Tâncăbești.

Ziua de 8 iunie se sărbătorea, între 1930 - 1940, cu mare fast. Era ziua când a pogorât din avion prințul pribeag Carol din exil, întâmpinat de o țărancă tânără care prășea într-un lan cu porumb și care i-a întins un ulcior cu apă. Simbolul fusese găsit. Îl întâmpinase țara, printr-o femeie, pe galantul principe, însetat de dorul patriei, cu un ulcior arhaic, urându-i bun sosit, la ieșirea din avionul poznaș, în pană.

Sculptorul Constantin Baraschi, care a făcut atâția *stalini* și *soldați sovietici eliberatori*, a încercat să nenorocească și această scenă simbolică a guvernanților de odinioară. Sculptorul este un măscărici, care lucrează după comandă, ca artiștii renașterii, ca Benvenuto Cellini, căruia îi cunoaște în amănunte secretul tehnicii statuare și aurere.

Carol II sărbătorea la 8 iunie 1939, cu tot fastul regal, instalarea sa ca dictator, după modificarea Constituției din februarie 1938, înconjurat de demnitari, pe stadionul de la ANEF. Puterile lui erau nețărmarite. Demnitarii se plecau servili. Printre ei și sorbonardul Mihai Ralea, în fireturi și costumație albastră. Iordache Nicoară zăcea la pușcărie, împreună cu camarazii lui de luptă. Istrate Micescu, prințul avocaților, modificase Constituția într-o noapte, abolise libertățile și primise un onorariu de 8 milioane de lei.

Marietta Iordache era studentă la ANEF, gimnastă încercată, cu vechime, studentă distinsă la Litere și Filosofie a profesorului Nae Ionescu, stimată de Octav Onicescu, care preda cursuri de matematici și filosofia științelor, remarcată de Gh. Zapan, profesorul de psihotehnică, sosit de la Berlin cu o teză mult controversată.

Se afla în careul de gimnastică, în grup, ca o anonimă, evoluând grațios și ritmic, sub privirile benevolente ale demnitarilor. Când s-a apropiat de microfon, i l-a luat fulgerător din mână speakerului și a scandat lozincile celor aflați în închisoare. Stupoare. Scandal. A fost arestată. Dusă la poliție, a fost maltrată, ca să se afle complotul, complicită și vinovățiile. Marietta, sora lui Iordache Nicoară, n-avea complici. Făcuse un gest premeditat și solitar. Dacă ar fi luat revolverul și ar fi tras, ar fi fost un gest anarhist. Dar Marietta Iordache nu era o anarhistă. Ea era o sportivă îndrăgostită de aer, apă și lumină, care evolua sub lumina cea mare a credinței lui Christos și a luptei contra tiraniilor.

După lungi interogări și torturi, a fost internată, cu domiciliu forțat, la mănăstirea Suzana din Prahova. Acolo se mai aflau alte 8 deținute politice, între care și Mary Polihroniade, englezoaică născută și crescută în România, femeie bravă, protestantă, puritană și sportivă, soția colegului meu de facultate și bară, Mișu Polihroniade. De la ea știu aceste detalii. Prietenia lor a fost totală. Erau închise într-un turn de mănăstire, păzite de un pichet de jandarmi. Șeful postului de jandarmi era un credincios, lector cotidian al Bibliiei. N-au dus-o prea rău. Spiridușul din Micaela-Marietta nu-i dădea liniște.

O aștepta și un proces greu cu *MSV* (n.n. muncă silnică pe viață).

A escaladat turnul, a evadat, și-a fracturat puțin piciorul, fiindcă sfoara a fost prea subțire și s-a rupt. A ajuns cu bine într-un ascunziș.

S-a reîntors. De ce? Aici începe senzaționalul, care demonstrează esența fecioarei.

Prietenele din turn, cu care reluase legătura, au implorat-o să se întoarcă. Șeful postului de jandarmi n-a întors calimera, n-a torturat pe deținutele din turn ca să afle complicități. Citea Biblia în continuare. Din respect pentru temnicer, Marietta s-a predat. Au mai rămas acolo câțeva vreme. Gardianul n-a mai fost pedepsit.

Crugul evenimentelor s-a succedat cu viteză vertiginoasă. Gruparea politică a Mariettei Iordache a ajuns la putere, a comis o serie de atrocități abominabile, cum a fost asasinarea lui N. Iorga și Virgil Madgearu, masacrarea demnitarilor politici adversari în închisoarea Jilava, molestarea evreilor etc, etc.

Marietta Iordache, Diana virginală și sportivă, îndurerată și jigănită, s-a dus la mănăstire, ca să se roage pentru iertarea păcatelor comise de coreligionarii politici. Sora Marietta a devenit *maica Micaela*. Maica Micaela n-a intrat la mănăstire din decepție erotică, fiindcă logodnicul ei ar fi fost ucis de Armând Călinescu, Ralea și Carol II, așa cum pun în circulație, ca o sfruntată minciună, Sandu Tudor și fratele Andrei, cu banda lor patriarhalotă.

Maica Micaela a intrat în nobilul cin călugăresc, ca să se roage pentru iertarea păcatelor altora. Nu se roagă călugării pentru iertarea păcatelor noastre, ale laicilor? Câte păcate poate să aibă o fecioară sportivă, iubitoare de aer, apă și lumină?

Maica Micaela n-a avut nici un logodnic ucis și nici vreun logodnic viu. Logodnicul ei ales este Christos. Ea este mireasa lui Iisus. Maica Micaela n-a păcătuit în scurta și furtunoasa ei viață laică. Iubea sportul pe stadion și munții. A comis două infracțiuni statale: a înfruntat cu cuvinte parlamentare pe un rege tiranic și a fugit de sub paza unui temnicer. Dar, fiindcă temnicerul era blând și omenos, s-a reîntors de bună voie în capcană, ca să nu sufere bunul temnicer, ea riscând să fie condamnată la muncă silnică pe viață pentru înfruntarea și ofensa adusă regalității.

Marietta a intrat în mănăstire și a luat vâlul și straietele negre, pură, virginală și înfruntătoare. A intrat ca să se roage pentru păcatele altora. Multe tinere băteau la poarta mănăstirii Vladimireștilor. Maica Veronica pune condiția prealabilă a fecioarei. Multe solicitante mințeau. Veneau după decepții erotice. Nu stăteau multă vreme. Una a plecat după un an și jumătate, fiindcă simțea că o frige pământul Vladimireștilor sub tălpi. Mințise.

Micaela a intrat în mănăstire cu avântul ei sportiv, cu chibzuință și capacitatea organizatorică, plină de elan, de osârdie și dorință de izolare. Și-a îngropat 16 ani de tinerețe și energie sub zidurile celei mai noi mănăstiri a țării mele, mănăstire cu specificul unic în Balcani și în răsăritul ortodox. Au fundat o mănăstire a fecioarelor benedictine cu deviza *ora et labora!*

5.

Misterul Vladimireștilor

Am discutat, la o ceașcă de ceai tare, *a la mode anglaise*, cu un strop de lapte, la mine acasă, cu Mary Polihroniade și cu soția mea, despre Vladimirești. Mary este prietena de tinerețe a maicii Micaela și prietena mea, promoția mea. Suntem trei temperamente felurite și judecăm un fenomen misterios. Cele trei sute zac în pușcărie, în surghiun și în difamație oficială. Părerile noastre contrazic opinia curentă. Mary își cunoaște prietena în momente luminoase și momente decisive. A stat 2-3 zile la Vladimirești cu cumnata ei, preoteasă mistică și bigotă. Primul soț, ucis politic, al doilea zace la Aiud de 8 ani. Englezoaică bravă, nu se predă în fața vieții. S-a dus la Vladimirești, la rudele soțului, care o numesc *Miela*, miel blând, în loc de Mary. S-a revăzut cu Marietta devenită Micaela.

După două zile, părintele Ioan a chemat-o la spovadă. Ea e protestantă. A refuzat și a doua oară. Au lăsat-o în pace. Entuziasmul ei pentru mănăstire este fără reticențe. Admiră ordinea, curățenia, munca de-acolo. Nu e entuziasmată de părintele Ioan. Nici de măicuța Veronica. O adoră pe Micaela.

Discutăm îndelung. Le citesc epistolele Micaelei, ale Veronicăi, ale Tedosiei. Rămâne înmărmurită. Grandoarea *fenomenului Vladimirești* sporește în ochii englezoaicei, sporește prin elevația, feeria și frumusețea epistolară a călugărițelor și a călugărilor sihastrici culți. Pe mine cultura mă lasă rece. Iubesc timbrul, autenticitatea, pasiunea sinceră întru Christos. Nu trăiesc ca fiarele pentru rumigație. Sunt oameni cu lumini îndepărtate, cu nevoi sufletești și intelectuale.

Soția mea are în discuție explicații mistice ale fenomenului misterios al Vladimireștilor.

Englezoaica lucidă, robustă și realistă, protestantă și puritană, înclină să vadă și ea *mâna lui Dumnezeu* în această *Grădină a Maicii Domnului*. Soțul ei, intrat laic în pușcărie, a devenit credincios fervent.

Curm discuția.

Nu neg misterul cosmic. Neg planificarea divină în treburile pământene.

Declar solemn și glumeț:

- Eu știu misterul Vladimireștilor!

- Care? în ce constă?

— Misterul Vladimireștilor constă în misterul luminos al personalității energetice. Misterul se cheamă energia, vocația și forța măicuței Veronica și ale maicii Micaela, care au știut să-și adune în jurul lor alte 300 de veronici și micaele, pe baza afinității electice. Care erau aceste afinități și idealuri? Dorința și voința de puritate, de jertfă și muncă zilnică în realizarea unui ideal pios.

Aceste femei și-au luat meseria în serios. Au intrat la mănăstire ca fecioare, ca să se roage și să aducă glorie lui Dumnezeu. Voința lor era planificată, centuplată. Nu făceau greșeli, fiindcă aveau un drum croit și bătătorit. Respectau cu strictețe regulile jocului. Au vrut să fundeze o mănăstire cu fecioare și nu s-au abătut de la regulă, într-o țară de târfe și femei lejere au dat pilda cuminenției. Într-o regiune de oameni nespălați, vestmintele și locuințele lor sclipeau de curățenie și artă feminină. Într-o țară de oameni hapsâni și egolatri, ele practicau caritatea și abnegația. Într-o țară cu morală și credință laxă erau intransigente cu sine, blânde cu cei asupriți și tolerante cu năpăstuiții, înfruntătoare cu asupritorii, fie că s-au chemat Carol II sau Marina.

Într-o țară de individualism exagerat, unde până și mănăstirile cultivă tipul de călugăr egolatr și meditativ, ele au adus în viață și proprietate o instituție colhoznică, așa zice, dacă n-ar fi vechea viață comunitară arhaică. În mod ciudat, comuniștii admirau Vladimireștii și Sfânta Mănăstire Sihastru ca pe două mănăstiri colhoznice, unde se practica viața de obște, spre deosebire de alte mănăstiri, unde călugărul are gospodărie individuală.

Într-o țară de oameni buni și lipsiți de metodă în muncă, vladimirismul a reprezentat și reprezintă ideea de muncă metodică, inteligentă, artistică și fără preget.

Misiunea Vladimireștilor se poate termina și aici, adică pot pieri prin pușcării căpeteniile lor; călugărițele și călugării sihastrici s-au risipit și se pot pierde. Pilda a rămas biruitoare, unică și - probabil - invincibilă în sânul bisericii ortodoxe viitoare. S-a terminat cu călugărul păduchios, pântecos și indolent. S-a terminat cu grajdurile metropolitane, unde oficiază armăsari ca Sebastian Rusan, cu 16 copii din mai multe muieri. S-a terminat cu ipocrizia lui Antim, cu indolența lui Marina, cu intrigile de galbenă hienă ale savantului

Andrei și cu contorsiunile de măscărici inconștient ale starețului Daniil, cu osânza lui Grigore Lăzărescu, cu aventura sordidă a lui Valerian de Oradea.

Un aer proaspăt a intrat în biserică odată cu Veronica și o sănătate sportivă, de gazelă, cu Micaela, o fervoare dulce cu Simion Ovezea și Teoctist, o puritate nouă cu Nectarie Cristișor, cu această serie memorabilă teologală.

6.

De ce nu te însori, Nectarie Cristișor?

Printre călugării de la Sihastru, cel mai drag inimii mele era Nectarie Cristișor. îl iubeam și pe pateticul, contorsionatul, complicatul intelectual, care era Simion Ovezea, trecut pe băncile universității și ancorat ca un fag drept în mijlocul pădurii de la Sihastru. Îl vedeam pe starețul Teoctist, blând ca un miel, forte ca un berbece, dulce la grai ca un fagur de miere.

Nectarie Cristișor mi-era simpatic și mai apropiat sufletește. îl botezasem Mercurius, fiindcă era iute de picior. El era curierul-fulger al mănăstirii, parcurgea distanțele între Sihastru, Vladimirești, Adjud, Poiana-Țapului și București, într-un timp record, remorcând parcă locomotivele cu aripile de la picioarele sale dotate cu un motor atomic-mitologic.

Era scund, subțire, de factură inițial athletică, sub aparența de tinerel, tras printr-un inel. Putea să pozeze pentru Ciobănașul lui N. Grigorescu la un penel cu culori, exclusiv, roze și aurii. Numai comanacul și hainele erau negre, iar ochii albaștri, mirați și cu nevinovății viclene. M-a însoțit în drumurile mele de apărător al obștii sale monahicești la tribunalul raional Adjud, la tribunalul regional Bârlad, mă lua, la termen, de la Poiana-Țapului și de la București spre cele două tribunale sau la consfătuiri cu Vladimireștii. N-a vrut niciodată să mănânce în vagon-restaurant, în cârciumi sau în restaurantele luxoase, pe unde-l invitam la ora cinei sau a prânzului. Mânca din traistă, invariabil, pâine și brânză.

Paharul cu lapte era idealul său alimentar, în zile de frupt, pâine neagră și paharul cu apă, în zile de post. Avea o energie nativă miraculoasă, o bună dispoziție permanent euforică și gluma nu-i lipsea de pe buzele prea roșii de Făt-Frumos moldovan, năzdrăvan, încălțat cu invizibile cizme de 7 poște, care-i aduseseră și porecla mea de Mercurius Cristișor.

Se ferea de porecla Mercurius, când îi dezvăluisem că zeul antic figura în paritate pentru călători, avocați, negustori și hoți.

Eu, avocat hoțoman, pe când mă găzduise la un țârcovnic de la Adjud, într-o casă curată ca un pahar, unde evoluau femei devotate și fecioare frumoase pioase, îi pusesem, abrupt, întrebarea:

— De ce nu te însori, Nectarie Cristișor?

A lăsat ochii în jos, rușinat de rușinea mea. îi pusesem întrebarea în fața unor fete nubile, cuminiți, pioase, dar dornice de măritiș. Am persistat, după ce discutaseam pe fecioare:

— Dacă vă dă afară de la Sihăstrie Episcopul Antim, în procesul de evacuare de la Adjud, ce vă rămâne de făcut? Și tu, și Simion Ovezea sunteți caterisiți definitiv din cinul călugăresc. Sunteți flăcăi curați și vă puteți” reface viața întemeind căsnicii curate, cu copii frumoși, sănătoși și mulți.

Fecioarele au pus ochii în pământ. Gustau gluma, dar nu se așteptau la ea din partea apărătorului călugărilor. I-am mai repetat gluma între patru ochi lui Mercurius, ca un sfat. Nici n-a vrut să audă. I-am pus brutal întrebarea:

— Crezi că nu poți trăi ca un călugăr alb, mirean fiind, întemeind un cămin, având grijile și obligațiile lumești? O, este cu mult mai greu de a trăi drept ca bradul și curat ca apa de izvor în mijlocul murdăriilor Babilonului! În sihăstria voastră sunteți mai feriți de ispita banului și a deșertăciunilor. Nu sunteți feriți de ispita carnală. O, nu! Voi o știți prea bine. Ea se curmă numai prin căsătorie și seci brusc o băltoacă de venin și concupiscentă. Luther a avut dreptate când a poruncit clerului său să se căsătorească, aruncând rasa catolică și dând pilda mariajului, a continuării seminței și a seminției umane.

Argumentația lui Cristișor era înduioșătoare:

— N-au călugării nici un rost pe lume? Nu sunt ei candelile aprinse ale rugăciunii pentru glorificarea lui Dumnezeu și slava lui Christos? Nu sunt destule păcate pe lume, pentru a ne ruga pentru iertarea lor?

— Nu cunosc noțiunea păcatului. Cunosc codul penal și codul moral. Acestea sunt convențiuni pe care omul le respectă din convingiunea interioară sau coercițiune exterioară. În epocile revoluționare, codul penal și codul moral sar în aer, suferă o refontă radicală. Nu am nimic de-a face cu păcatul teologal. Nu-mi place noțiunea de păcat, fiindcă are o mireasmă hidoasă, carnală, atacă centrul motor glandular și seminal al omului, perpetuarea speciei, frumusețea magnifică a iubirii. De ce să terfelim actul genezic din care ne-am născut? De ce să terfelim pe mama și pe genitorul nostru? Actul de procreație este alfa și omega, începutul și sfârșitul vieții. De ce să pângărim viața? Fără forța seminală - nu există nici forța de creație artistică și intelectuală. Nu am văzut scapeți printre marii creatori. Poate că o zăgăzuire a talazurilor duce la o forță nouă, o forță sportivă, dar talazul trebuie să existe. Sunt poate în ochii tăi un bătrân verde și păgân nerușinat. Mă simt de vârsta piramidelor, parcă am trăit pe vremea anticilor senini, resemnați în fața destinului necuprins și împlinind regulile vieții strămoșești fără a schimba o iotă. Nu e vorba de tinerețe și bătrânețe, ci de eternitate.

7.

Fenomenul Vladimirești (iulie 1954)

Sunt avocatul ales al celor 46 monahi de la Mănăstirea Sihastru-Adjud și al celor 300 de călugărițe, în frunte cu maica Veronica și cu părintele Ioan Iovan (Silviu Iovan, ieromonah) de la Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului din comuna Vladimirești, raionul Liești, regiunea Galați.

De o sută de zile mă zbat, alerg, pledez, scriu epistole, tratez cu conclave în delegații, în calitate de avocat și ambasador al două mănăstiri mistice, care formează azi, nu numai pentru Moldova, ci pentru toată țara, ceea ce se numește *fenomenul de la Vladimirești*. O mare onoare, o răspundere istorico-juridică și o năpastă a căzut pe umerii mei de proaspăt vechi pușcăriaș, proaspăt eliberat.

Poziția mea psihologică tipic mandarinală și erasmică poate fi concretizată în următoarea anecdotă de Palat de Justiție:

Un tânăr judecător, premiant de serie, intră prima oară să prezideze, în calitate de colegiu prezidențial unic, un complet, la care se prezintă doi avocați vestiți. Ascultă pe primul:

— Țsta are dreptate!

Ascultă pe la doilea:

- Și Țsta are dreptate, spune grefierului.

Grefierul, cătană veche:

- Trebuie să vă decideți pentru unul sau altul!

Președintele debutant:

— Dar știi că și dumneata ai dreptate!

Într-o singură ședință și într-o singură speță, împărțise de trei ori dreptatea unică!

Atunci când ascult pe călugări și pe măicuțe, le dau lor dreptate!

Când ascult pe Patriarh, pe fratele Andrei, pe Cleopa și pe Sandu Tudor, nu le dau dreptate fățiș, fiindcă eu sunt avocatul călugărilor, dar mintea mea lucidă este de partea lucizilor. Inima mea este cu misticii, mintea cu prelații. Complicat? Conflict ușor rezolvabil, fiindcă mandatul meu pornește de la cele două mănăstiri, se limitează și se va limita la ele, prin jurământ hipocratic profesional, numai la ele. Eu am optat, primind mandatul de apărător. Nu pot vorbi decât *pro domo* și pentru monahi.

Ce nu-mi place la maica Veronica? Mie, îmi place totul, dar se spune că ar spune altora că ar fi avut 68 de viziuni cu Maica Precista și cu alți sfinți din calendar. Nu i-a epuizat pe toți? Mie, nu mi-a spus nimic în această privință. Mi-a relatat o grațioasă convorbire cu icoana Sfântului Nicolae, și cu Sfântul Grigore din biserică, într-un moment de supărare și de jignire a intereselor mănăstirii. Nu avea viziuni, ci se ruga în mod patetic, familiar, ca orice femeie supărată și la ananghie. Atât mi-a spus. E drept, nici eu n-o întreb. E un joc de-a *cache-cache*. Așteaptă ca s-o întreb. Și eu aștept să-mi spună, din proprie inițiativă.

Până atunci, ostile curiozității stau față în față.

Știu viziunile în amănunt, de la maica Tiberiada, de la Micaela și de la starețul Teoctist, de la nenumărații pelerini ai Vladimireștilor. Cosmosul e o taină care mă înfioară.

Nu mă înspăimântă viziunile. Mă cam plictisesc.

Toată lumea o plictisește pe maica Veronica cu viziunile și minunile ei. Ea nu face minuni. A avut viziuni. Eu sunt singurul om care afișează o imperturbabilă indiferență de ceea ce formează taina și specificul vieții sale, ea, Vasilica Barbu, devenită maica Veronica, moaște vii, cum o numește cu o stranie deferență părintele Ioan, duhovnicul mănăstirii, cum o numesc călugărițele și pelerinii.

Pentru mine, maica Veronica este directoarea de liceu, profesoara energică, blândă, cuminte și cu mare talent organizatoric a celor 300 de măicuțe-fecioare. Mă interesează partea ei laică: *last, but not least*, nu-i tocmai partea rea din calitățile ei. Și mă interesează făptura ei feminină: micuță, fragedă la 40 de ani, frumusețea de madonă italiană, aer și comportare de regină de Saba de la Hollywood! Maica Veronica are maniere instinctive de regină și actriță autentică, două meserii pe care eu le prețuiesc la superlativ. Cunosc actrițele și le-am iubit omenește și, de multe ori, platonice. Soția mea nu este o actriță, dar este o *artistă* talentată, fiică de scriitor autentic, iar soacra mea seamănă fizic, și ca maniere, ca două picături de apă, cu Regina Măria. Am cunoscut-o și pe Regina Măria, am cunoscut pe Martha Bibescu, pe Constanța Crăciun, și o serie de principese, ministrese și aristocrate europene băștinașe, și maica Veronica este din categoria femeilor superioare și artiste.

Seamănă în gesturi și ca suflet cu Constanța Crăciun.

Maica Veronica este o esteta consumată, după modalitatea cum a organizat interioarele mănăstirii Vladimirești. S-a dus la ea, cu puturoșenia valahă și neglijența moldavă sau cu arhaismul rural mănăstiresc! Interioarele sunt împodobite cu flori și dantele, cu flori artificiale, uneori mai frumoase decât florile naturale. Dintr-un colț cu lut și praf, din lanuri de porumbiști, maica Veronica a făcut, fără să știe, fără să vrea, fără să fi văzut, pur instinctual, un colț european de mănăstire elegantă benedictină sau de prezbiteriu lutherian cu opulență europeană. Nu trebuie bogăție materială, pentru așa ceva, ci bunul gust suzeran, pentru a aranja inițial, și o muncă cotidiană tenace, pentru a menține cadrul ales și dictat.

Maica Veronica a introdus băi și WC în mănăstire.

De ce nu?

Lui Sandu Tudor, poetul, actual stareț la Rarău, un simpatic măgar estetic, care se silește să-i placă păduchii și scârnavia *farnienților* ortodocși, nu-i plac canarii maicii Veronica. La stăreție, într-adevăr, Veronica a introdus câteva colivii cu canari, bine îngrijiți, care cântă suav.

Lui Sandu nu-i plac canarii! Ei și? Nici mie nu-mi place stofa lui de zeghe ciobănească, elegant tăiată, cu care se îmbracă și umblă ostentativ pe caldarâmul estival încins al Capitalei și cu care mi-a speriat scriitorii la un dejun de la cantina din strada Eminescu 56. N-aveam nimic în casă, în afară de fasole, ca să-l ospătez, n-aveam bani pentru Capsa și l-am invitat la cantină.

De gustibus non disputandum.

Gustul maicii Veronica este un gust eminent feminin, care cadrează excelent într-o mănăstire de fecioare. Acest gust nu merge într-o mănăstire de bărbos și nici într-o mănăstire de maici dezabuzate prin decese, divorțuri sau dezamăgiri sentimentale. La măicuțele-fecioare este exact ceea ce trebuie. Așa se explică atașamentul furios de albine al măicuțelor pentru Reaina lor.

A chemat-o Patriarhul în audiență, înaintea Sfântului Sinod din 6 iunie 1954.

Am chemat-o și eu, prin misivă și om special, prin clientul meu Pătrău, ca să compară în Capitală, la obediență și culise, fiindcă veniseră mulți stareți și ne amenință cu caterisirea.

Soborul s-a opus. Maica Micaela și Tiberiada mi-au răspuns printr-o scrisoare patetică, năzdrăvană, în care anunțau dorința lor fierbinte de jertfă, de opunere cu trupurile și sângele lor, dacă li se ia măicuța. Sunt călugărițe mistice, rascolnice și flagelante.

Ce nu-mi place la maica Veronica, în mod aparent? Și ce nu place dușmanilor?

Nu-mi place atașamentul față de părintele Ioan, duhovnicul celor 300 de călugărițe. Eternul Eros joacă o festă și măicuței Veronica și tuturor celor 300 de călugărițe-fecioare? Toate sunt îndrăgostite de părintele Ioan? Dragostea lor se consumă platonice, serafice și într-o totală curățenie trupească. Nici cei mai bicisnici dușmani nu îndrăznesc a vorbi public nemernicii și scârnavii erotice despre ieromonahul Ioan. Sigur că șopotesc. Din predica obișnuită de catehizare, pe care o face pentru popor, cu prilejul spovedaniilor colective, am înțeles că părintele Ioan este bântuit, ca orice bărbat normal de 33 ani, de demonul erotic, dar și-l înfrânează eroic și țărânește, adică cuminte, așa cum sunt țărani, cumiți, în anii de cazarmă, de concentrări militare sau de pușcării. Își așteaptă poluția lunară, care-i ușurează. Nu dau târcoale cu imaginația la acest domeniu interzis, fiind condamnați la castitate, nu se joacă nici imaginativ, nici fizic, cu derivate ale lui Eros. Silviu Iovan, băiat de popă ortodox, e țaran ardelean sănătos la minte, cu humor, cu reguli sănătoase și om cuminte. Se abține de la carne, vin și odihnă. Se torturează cu munca, își sublimează forțele glandulare hormonale în oboseală fizică, în meditație și muncă de toate soiurile.

Dar ce fac măicuțele? Ceva similar.

Și, totuși, Erosul le joacă festa, fiindcă toate sunt îndrăgostite de ieromonahul Ioan?

Dar se poate ceva pe lumea aceasta fără călăuza dragostei? Dacă n-ar fi dragostea sau măcar simpatia, am putea trăi împreună?

Sigur că nu se poate.

Mănăstirea Vladimirești merge pe roate, fiindcă există acolo geniul organizatoric al măicuței Veronica și principiul mascul poruncitor și ordonator al ieromonahului Ioan. Fără poruncă și ordine sistematizată nu se poate conduce o instituție cu 300 de viețuitoare și nici o instituție în lume. Să fim înțeleși.

Silviu Iovan consideră pe maica Veronica drept moaște vii.

E intangibilă și pură. În subconștient, e un fel de mamă a lui. Are 34 de ani. E mamă și sfântă pentru el, bărbatul de 32 ani.

Maica Veronica îl iubește cu o dragoste copleșitoare de mamă pentru copilul ei *minune*. Ieromonahul Ioan are o dicțiune baritonă splendidă și e un orator de mase rurale neîntrecut. Duminica începe munca orală de la ora 7 dimineața și o termină la ora 14. Timp de 7 ore se află în tensiune nervoasă și retorică; broboane de sudoare, abia perceptibile, îi apar pe fruntea largă eminesciană; ochii îi sunt în flăcări; albul pielii de pe frunte și față, în contrast cu barba și pletele negre, capătă o paloare, aproape de cupru, sub influența icterului virulent abia terminat și iarăși eflorescent din cauza posturilor și a efortului. Evident, instinctele materne ale maicii Veronica intră în panică. La o predică despre Sfântul Duh din 13 iunie 1954, cu mii de ascultători, cu capete plecate și lacrimi furișate, vântul puternic de stepă al Vladimireștilor care rostogolea cuvintele de aur ale pocăinței s-a transformat brusc în vântoasă și era cât pe-acți să ridice pe ieromonah de pe estradă și să-l arunce în văzduh.

Mă aflam la picioarele lui, pe un scaun de onoare și am simțit că ielele sau duhurile pure au vrut să-l ridice în sus. Ioan cuvânta inspirat, nepăsător la vânturi, storcând lacrimile auditoriului. Mi-a stors și mie câteva, fiindcă eram obosit, nedormit de câteva nopți, melancolizat de meserie și-mi aminteam de morții mei și de câțiva morți familiari, răpuși recent, unul după altul. E viața grea în Moldo-Vlahia. Și chiar un mandarin imperturbabil își poate șterge o lacrimă pe furiș, prăvălindu-i-se seninătatea în râpa infamiei de sub tâlpi!

Nu mai plânsesem de la o liturghie pascală, oficiată, hoțește, în pușcăria mea de la Ocnele Mari, sub nasul temnicerilor, de către bunii noștri preoți ortodocși, atât de slăbănogi - vai! - față de prelații catolici și pastorii protestanți din lagăr cu care sălășluim de patru ani!

Trecuseră cinci ani!

Printr-un miracol al nervilor slabi, al amintirilor, al îndurerării senine, al milei de alții și spre stupefacția șoimului înzăuat din mine, ca un cavaler medieval, mi-am simțit câteva picături de rouă sărată prelingându-se pe la rădăcina nasului, pe buze. Am scos energic batista și am plecat capul să șterg urmele saline ale slăbiciunii. M-am ridicat după un minut, calm, oferind scaunul unui bătrân călugăr mut, cizmarul Vladimireștilor și prietenul meu.

Ieromonahul Ioan terminase predica despre Sfântul Duh, element component al Sfintei Treimi.

Maica Veronica m-a luat de mână și m-a suit pe estradă. M-a dus la ieromonah să fiu primul la împărtășanie, onoare cuvenită mie, ca ambasador și prieten al lor în fața instanțelor judecătorești, în fața prelaților din Sfântul Sinod, autorul memoriilor și epistolelor de recomandare pentru ei față de câteva fețe înalte bisericesti pe care le cunoscusem și cu care rămăsesem în raporturi cordiale de-a lungul unei agitate cariere avocațiale de un sfert de secol.

Eram ca un catâr, care se lăsa greu. Am șovăit un moment. Energia maicii Veronica nu cunoaște obstacole și din ochi, din atitudine și grai a învins șovăiala mea, care deriva din timiditate reală și confuzie teologică. Eu mă spovedisem, prealabil, noaptea, ieromonahului, într-o conversație despre orgoliu, păcatul meu cardinal, pe care Ioan mi l-a ciocănit și mi l-a absolvit cu prea multă amabilitate. Nu era de-acord cu flacăra trufiei care mă cuprinde, cu intermitență, cum îl cuprindea și pe el. Mărturisit și mărturisitor, duhovnic și penitent, se învăluiau prea comod în hlamida trufiei. Dar ce putem face față de niște broaște râioase, denumite uneori episcopi, ca Antim și Valerian, judecători, procurori sau mitropoliți?

M-am suit pe estradă, m-am înclinat cu cucernicia străbunilor mei și am luat împărtășania, în văzul miilor de oameni, după ce n-am mai luat, din îndoială și cinste sufletească, de la Hohenbinde și Scharmutzelsee, când am încheiat drama religioasă în 1930, la Berlin, la casa de meditații a tineretului universitar protestant german, acei ciudați protestanți, care se împărtășeau o dată pe an, înaintea Paștelui, după exerciții spirituale de minimum zece zile. Ei aveau împărtășania fără spovedanie individuală. Acea sectă pietistă germanică, în sânul căreia am petrecut trei semestre în castitate și muncă, admitea împărtășania cu sângele trupului lui Christos o singură dată pe an, în noaptea învierii. Ortodoxia oficială nu recomandă laicilor spovedania și împărtășania de patru ori pe an. Mă spovedisem și mă împărtășisem în copilăria mea de pui de oltean, o dată pe an, în Vinerea Mare, așa că nu m-am mirat de protestanții mei berlinezi. În liceu, erau obligatorii zece rugăciuni zilnice și - în unii ani - trei spovedanii, urmate de trei cuminecături pe an. Pe urmă, le-am sistat timp de 7 ani. Apoi, una singură pe malurile lacului Scharmutzelsee, la 40 km depărtare de Berlin, în acel camping studentesc, asistat de prietenii mei neuitați, convertiți la doctrina lui Christos, Fritz Hohmann și Rudolf von Hindenburg, eu, eternul șovăitor și căutător de Adevăr. Le-am spus că sunt încă în îndoială. M-au îndemnat să fac saltul metafizic, să revin la religia părinților, din care n-am plecat niciodată, dar să devin practicant de strictă observanță. Trei semestre am respectat regulile severe, înaintea unei împărtășanii. Pe urmă, mi-am reluat libertatea de mișcare, viața mea de mandarin lucid și detașat, viața mea de lut și feerie spirituală. Am păstrat de la ei caritatea și obiceiul faptei bune cotidiene. Înainte de a închide ochii seara, fac un scurt examen al zilei și intru în insomnie: azi, n-am făcut nici o faptă - zisă bună -, fiindcă eu însumi râd de faptele bune și cunosc inanitatea lor!...

După Scharmutzelsee am venit să repet, ceea ce am făcut în copilărie, pe Olteț și în adolescență, la liceul de pe dâmbul Văii Voievozilor, tocmai la Vladimirești, în șesul Moldovei-de-Jos.

Am făcut-o conștient și benevol. Am înaintat cu un milimetru în certitudinile mele? Starea de incertitudine metafizică rămâne. Starea de întărire psihică și ameliorarea morală e reală.

8.

Conversații cu maica Veronica, la 8 august 1954

Am sosit în noaptea de 7 spre 8 august, aproape de miezul nopții, ca să ne sfătuim în trio - Veronica, Ioan și cu mine - asupra tacticii și strategiei de aplicat în procesul de luni 9 august, al Sihastrilor, la Bârlad. Eram obosit, asudat, enervat: schimbasem 5 trenuri personale, ca să ajung în 14 ore de la Poiana (n.n. Țapului) la Vladimirești. Nu știam dacă voi găsi o căruță care să mă ducă de la gară la mănăstire. Nu prea aveam nici bani și nici chef de metafizică, ocupația cu demnitate a acelor cu otium. Trei călugărițe soseau de la Galați și m-au luat în brișcă lor cu voieșie, recunoscându-mă ca dulău juridic bucureștean al acestei turme de mioare și ca avocat al Sihastrilor de la mănăstirea înrudită. Din depărtarea gării de 4 km, mănăstirea cu hramul Adormirii Maicii Domnului, electric luminată cu faruri tainice în turlă, părea un transatlantic traversând lin valurile nopții.

Călugărițele vorbeau cu adorațiune de măicuța lor. Erau plecate de trei zile de la mănăstire, pentru o vizită medicală la Galați. Se întorceau cu bucurie la roiul și matca lor.

Mi-am amintit că maica Veronica pare într-adevăr o regină-copilă. Are ceva suav, candid și copilăros în făptura ei, deși este născută la 20 aprilie 1920, deci a trecut de 34 de ani. Pare, totuși, o regină, în atitudine, în port, în modul voluntar de comportare, în tonul poruncitor.

Nimeni nu-i rezistă.

Marele ei dușman Dr. Antim, episcop de Buzău, a venit în vizită canonică, recent, să tundă două surori în călugărie. Duhovnicul Ioan Iovan este suspendat de către Patriarh pentru neascultare, spovedanie colectivă a mirenilor și deasă împărtașanie cu călugărițele și nu mai are voie să slujească liturghia. Maica Veronica l-a obligat pe episcop, cu gingășiile ei poruncitoare, să accepte pe Ioan să officieze serviciul divin. E drept că Dr. Antim și-a luat măsurile de precauție. I-a spus între patru ochi că ea își ia toate *răspunderile*. Ceva mai mult: în fața martorilor, între alții vicarul său, a declarat că asistă la liturghia lui Ioan, dar își declină *răspunderile*. După ceremonialul mișcător al trecerii celor două călugărițe ca mirese ale lui Christos, am luat masa comună la trapeză. Maica Veronica a ținut un toast care a stors lacrimi chiar marelui dușman al Vladimireștilor, porcului de câine Antim, care declarase, de sute de ori, că el va distruge noul Maglavit, cum a distrus Maglavitul pastorului oltean Petrache Lupu. A trimis o scrisoare canonică în care își ia toate precauțiunile, dar în care declară textual că nu ia nici o măsură contra Vladimireștilor. Această epistolă de recomandare duhovnicească a fost pentru mine *ein gefundenes Fressen* în procesul de la 9 august al Sihaștrilor la Bârlad.

Maica Veronica este imbatabilă când vrea ceva. În acest pachet mic de carne și de nervi - este o persoană scundă și fragilă, cu fața albă și ochi blânzi, căprui, cu oval pur al feții - se ascunde o voință și o energie care depășesc normalul. În zorii carierei sale, țărani au acuzat-o de vrăjitorie. În cartea de memorii pe care a scris-o cu deplină sinceritate, sunt două pasaje strict spiritualiste, fără să cunoască tehnica. Maica Veronica este un mediu spiritist. De pildă, când la Mănăstirea Sihastru, în celula cu alte trei măicuțe, se ridicau în aer ștergarele și coșurile cu alimente. Al doilea caz este cazul de la bordei, tropăiturile unui regiment în marș deasupra mănăstirii improvizate sub pământ, în plină iarnă, bordeiul fiind sub nămeți, tropăituri auzite de starețul Clement Cucu și de măicuțele tinere. Cheia personalității maicii Veronica este în energetism de mediu spiritist nativ, subliniat și declanșat pe albia religiozității ortodoxe. I-am citit Memorialul de 350 de pagini bătute la mașină asupra vieții sale povestite cu o cuceritoare sinceritate, nud și de un realism feroce. I-am citit și cele 68 de viziuni, redată cu aceeași nuditate, pe un caiet separat. Aici este cheia: maica Veronica, mediu spiritist.

Viziunile ei au fost văzute și auzite de propria ei soră Ghinița, azi maică la Vladimirești, și de nenumărate măicuțe cu care a început, dintr-un bordei, clădirea actuala mănăstiri. Cele 300 de călugărițe aflate sub oblăduirea ei, într-o supunere oarbă, trăiesc într-o tensiune înaltă, conduse de acest *medium spiritist* canalizat spre religiozitate monastică. Nu e miracol. Este energetism și fluid spiritist. Este remarcabil că între prea numeroasele viziuni ale maicii Veronica majoritatea se referă la recrutarea adeptelor sale. Candidatele sunt supuse unui lung examen. Nu intră ca surori decât la alegerea maicii Veronica. Sunt alese după o anumită fizionomie delicată, cu capacitatea de influențare, de congenialitate. Pe urmă, devin rasofore.

Miracolele maicii Veronica sunt miracolele spiritiste. Toate sunt de aceeași factură. Energia interioară a fost vărsată în albia religiozității.

E bine? Erau?

Nu știu. Nici nu mă interesează. Constat.

Ce-a fost Tereza? Ce-a fost Sfântul Francisc din Assisi, decât formidabile energii spiritiste transformate în energii spirituale?

Maica Veronica este - inițial - o vrăjitoare spiritistă, așa cum au intuit-o țărani, la începuturile carierei sale. Această vrăjitoare spiritistă, printr-un concurs fericit de împrejurări, a intrat în sânul călugăresc și forța ei este o forță albă. Nu e pusă în slujba demonului, nici în slujba amuzamentului spiritist salonard.

E o biată femeie nervoasă, un pachet de nervi la înaltă tensiune, care s-a salvat în religiozitate și se salvează în fapte bune.

Relația dintre Ioan și Veronica are, firește, un substrat erotic, adică un Eros platonice. Ioan este victima Veronicăi. Cu erotismul lui de mare dinamism, *une grande nerveuse et une grande hysterique*, frumosul și elocventul Ioan de 33 de ani spune mereu, și predică în amvon:

- Maica Veronica, aceste *moaște vii!*

Nu se atinge de ea. Dar trăiesc într-o intimitate perfectă!

Efluviile reciproce sunt suficiente.

În cartea sa de memorii, maica Veronica are un capitol de mare frumusețe și semnificație: *Copacul, duhovnicul meu*. Avea 19 ani și n-avea duhovnic. Se spovedea la copac. Avea comoții.

O mare senzualitate și sensibilitate își află căile derivative în copaci, din care ies flăcări, în duhovnici tineri cu barba neagră, în excese ale cărnii chinuite.

Un singur lucru mă neliniștește: Ioan vorbește mereu în predici de locul sfințit și sfințitor de la Vladimirești, iar maica Veronica, în viziunile ei, despre *pământul plămădit cu sânge*. Știe și nici nu vrea să moară pe pernă. Se pregătește o tragedie acolo, cu martiraj, sânge și energie senzuală, necheltuită, a 300 de ființe tinere.

Dacă prelații înalți sunt cu adevărat ortodocși, vor evita tragedia și-i vor lăsa să fiarbă în propria lor oală și zeamă.

Dacă sunt prelați-vaghiștri, vor lăsa procuratura, miliția și artileria să-i scoată pe acești *rascolnici* din viziuna lor.

Mare scofală!

9.

După un an (iulie 1955)

După un an, constat că s-au împlinit cele mai pesimiste presimțiri, calcule sau profeții cu Vladimireștii.

S-a băgat procuratura, miliția și Securitatea în cele două mănăstiri înfrățite prin duh și sânge.

Părintele Ioan zace la pușcărie, împreună cu 20 de călugări și 40 de călugărițe.

Maica Veronica, surghiunită la Mănăstirea Țigănești, a fost ridicată la Securitate (după o versiune), se află într-un sanatoriu pentru boală de ficat (după altă versiune) sau a fugit (după a treia versiune) de la domiciliul forțat fixat.

Unde a fugit? Sunt două versiuni: a fugit și stă pe undeva ascunsă. A fugit la un medic, amantul ei (versiune ticăloasă).

În acest caiet, găsesc epistola bibliotecarei de la Vladimirești, din 19 iulie 1954, când am asistat la piesa ei de teatru - mister creștin ușor descifrabil, fiindcă, la fel ca în orice operă ocazională, și orice operă în genere, durerea și lupta lor este cu tiranul Episcop Antim.

Redau această misivă integral și în limba franceză, cum mi-a fost scrisă:

Mon Maître,

Je suis bien contente du plaisir que nous avons pu vous procurer. Je vous remercie du soin que vous prenez du développement de mon talent.

Vous avez eu la bonté de me recommander la lecture du Cantique de Saint François - que je sais, presque par cœur, dans une version française de Paul Claudel, qui faisait autrefois mes délices, ainsi que Victor Hugo, Maeterlinck, Giraudoux etc.

J'ai publié trois livres de critique, c'est vrai, mais de poèmes (ce qui est presque la même chose, puisque les poèmes entraînent toujours la critique). En ce qui concerne le théâtre, je ne suis pas à ma pièce d'essai, mais je dois me restreindre aux possibilités que nous avons ici.

Agreez l'assurance de mon profond respect,
Monahia Teodosia

Unde este maica Teodosia?

Se află printre arestate, alături de Micaela?

Când maica Veronica venea la București, chemată în audiență de patriarh, își lua pe cele două ajutoare: pe Micaela și pe Teodosia.

Micaela se află, sigur, la pușcărie. Se spune că, la anchetă, a luat asupra ei toate răspunderile, toate culpele, toate posibilitățile de pedeapsă, descărcând pe maica Veronica de orice vină.

10.

Cântecul cucuvelei la Vladimirești

Împins de dor, am plecat spre Vladimirești, să mai văd încă o dată lanurile unde o fetiță de țăran a avut o viziune serafică și a primit poruncă să zidească o mănăstire. Vream să mai stau și să mă odihnesc la umbra mănăstirii, în Grădina Maicii Domnului. Sunt obosit de moarte și întristat până în adâncuri. Un sloi de gheață mi-a cotropit inima. O ceață deasă, ca o păclă de noiembrie, mi se lasă pe ochi și mi-i împăienjenește. Numai dorul încordează arcul voinței. Am plecat la drum prin pustietatea Bărăganului.

Am ajuns în gara mică, târziu, noaptea.

Din depărtare, nu mai sclipesc luminile de transatlantic ale mănăstirii Vladimirești, care plutea, mai anii trecuți, ca o imensă navă pe oceanul întunericului. Peste întuneric s-a suprapus alt întuneric.

Cunosc drumul de parcă ar fi în palma mea. L-am făcut pe jos, ca alți pelerini, care veneau să ia lumină și balsam pentru sufletele lor îndurerate. L-am făcut pe noroaie, cu căruța cu boi. L-am făcut cu bidiviii mănăstirii, conduși de monahia Tiberiada. L-am făcut cu limuzina patriarhiei, în faza primară a tratativelor pentru concordat și aplanare pașnică. L-am făcut sub ploaie și lapoviță, sub vânt necruțător, când conflictul era la paroxism, împreună cu Teoctist, starețul Sfintei mănăstiri a Sihastrului și cu Nectarie Cristișor, chemat să ne sfătuim cu soborul vladimirist, în frunte cu măicuța Veronica, cu Micaela și cu duhovnicul Ioan, în decembrie 1954.

Înainte cu greu, gâfâind. Vântul de primăvară bate ușor și drumurile s-au zbicit. Altădată aș fi mers ca o rândunică. Acum, mă simt gârbov, cu gura coclită, cu picioarele legate de butucul dezastrului și al neorânduiei, șubrezit de melancolie și indiferentism față de viață, de elan și de speranță. Nu mai nădăjduiesc nimic, nu mai doresc nimic. Prietenii mei monahi și monași zac în pușcării sau în prigoană, răspândiți ca turturelele în fața vânătorului sălbatic. Eu însumi, trimis și ieșit din surghiun alexandrin, intrat în șomaj bucureștean de peste un an, pâlmaș și vagabond la Perișul iubit, fără rosturi și fără țintă zilnică, mă asemui cu o frunză galbenă și amară de nuc în bătaia viscolului. Un tainic resort m-a îndemnat și trimis aici să mai văd cetatea slăvită, clădită de monahiile fecioare, și să fac un popas în Grădina Maicii Domnului, plivită de mânuțele lor harnice. Unde sunt florile? Unde sunt dangătele? Unde sunt cântecele lor cristaline? Unde e forfota? Un vâl de întuneric s-a așezat, opac, în față-mi. Instinctele mă conduc infailibil. Iată, cele trei cruci. Fac cotitura și urc colina. O liniște mormântală mă împresoară ca o vată neagră și încearcă să mă sufocă. Mă despresor cu greu, aprinzând o țigară. Surâd la amintirea certurilor benigne cu iubitele mele călugărițe, doctorițe în textele biblice, care nu puteau să-mi arate textul interzicerii tabacului. N-a venit iarba dracului la noi, după Cristofor Columb, la 15 - 16 secole după Christos? Le îfundam cu arguții și argumente ieftine de retor de bălci. Se înciuiau și-mi aduceau argumente medicale. Eu mă înfoiam ca un păun, aruncând altă serie de bagatele: *invidia medicorum pessima*, dacă intri pe mâna doctorilor, te îmbolnăvești de-a binelea; în duhoarea de urină a tribunalelor, fumul de tutun este smirnă și tămâie; tutunul este unica voluptate nevinovată descoperită de om, fiindcă plăcerile pântecului și ale patului sunt cunoscute și reprobate de la Adam cu Eva lui, pe când iarba lui Nicot atâță, nu satură niciodată, nu face rău semenului etc. Călugărițele scliceau viclene din ochișori, se minunau de slăbiciunea arhiepiscopului lor laic, își aminteau de tatăl lor și aveau sentimente filiale față de mătăhăloasele ființe ale lui Dumnezeu denumite *bărbați*, pufneau în râs și aduceau repede masa. Numai maica Veronica nu se supăra niciodată. Ea era de asupra acestor nimicuri, deși stărpise buruiana pe șapte sate din împrejurimi, prin evanghelizarea faptei fără cuvinte. Știe că, dacă se pogoară harul asupra tidvei încăpățănate, vor dispărea și viciile benigne sau maligne ale călugărului alb. Avea tact, răbdare, prudență și dragoste nețărmată.

Fumez câteva țigări și mă plimb în fața porților și a casei de oaspeți. Pustiu și întuneric beznă. S-a cuibărit o cucuvea, care cântă monoton și nostalgic. Gardurile s-au prăvălit sinistru la lumina galbuie și săracă a chibritului meu.

Trag fumul adânc în piept și-mi spun: răbdare și tutun.

Va mai reinvia mănăstirea păraginită?

Vor mai bate clopotele?

Voi mai vedea forfota de pelerini și de călugărițe agere?

A murit ordinul călugărilor benedictini valahi înainte de eflorescență?

Aici a fost Grădina Maicii Domnului în Valahia, prima experiență sinceră a unor călugărițe fecioare, care credeau sincer în Dumnezeu și Maica Domnului, care se rugau sincer, care munceau cu râvnă spre glorificarea bisericii. Lepădaseră contemplația tradițională, incuria, delăsarea, sofisma, amestecul de bine și de rău, tinzând spre perfecțiune și parcă atingând-o, rugându-se lui Iisus și Fecioarei.

Cucuvaia cântă monoton și sinistru a moarte.

Încerc să cad în genunchi și să mă rog sincer pentru reînvierea pașiștilor din grădina edenică. Nu pot. A început să bată burnița. Timpul e schimbător și nepropice. Fulgi de zăpadă se topec pe fruntea fierbinte. Cucuvaia cântă cu obstinație. Doresc din toată inima sănătate prietenilor mei sihastri, duhovnicului meu și măicuțelor vladimiriste din pușcării. Vor trece prin mare încercare, prin acel iad terestru de unde am ieșit cu gustul morbid al cenușii neantului. Nu pot să îngenunchi și să mă rog. Sunt singur. De ce m-aș minți? Încerc să mă închin. Nu mi-e rușine să mă închin în biserici din respect pentru credincioși. Aici sunt în catedrala Naturii. Pe fundalul ei vast, se profilează turla micuță a Vladimireștilor, imperceptibilă pe lacul de întuneric al nopții. Nu mă pot închina decât la natură, după alte ritualuri decât cele ale călugărițelor dragi. Sunt un călugăr alb. Iubesc armonia, cosmosul, sănătatea, florile și roadele pământului. Nu am noțiunea păcatului. Surâd la imaginile lubrice ale bunelor fecioare și ale curaților mei monahi despre păcatele lumești carnale. Ah, da, există păcate grele: minciuna, ipocrizia, boala nevindecată, nesimțirea egolatră, sterilitatea fizică și stârpiciunea sufletească, descompunerea morală - catastiful e lung, lat și gros.

Valorile morale ale monahismului nu coincid decât în parte cu valorile mele morale de călugăr alb, poreclit *mandarinul*.

Valorile metafizice ale monahismului sunt sumbre și strâmbe. Le respect dar nu le împărtășesc.

Valorile estetice ale monahismului sunt sumare, cu grațioasă stilizare, fără forța vieții plenitudinare, armonice și umane.

Cucuvaia cântă obsedant în depărtata clopotniță.

Mă înfurii și-mi vine să plâng: să fie un cântec de adio?

Așa se termină paradisul Grădinii Maicii Domnului?

GARDA DE FIER (Editura VREMEA, 2001)

1.

O afacere princiară cu percheziție

(...)

Martha Bibescu a fost foarte ocupată, arhi-ocupată la Mogoșoaia, între cele două războaie mondiale. N-a luat premiul Nobel.

A creat și a condus o *instituție*: un salon politic, literar și diplomatic la palatul legendar de la Mogoșoaia, timp de trei decenii.

Să examinăm această *instituție* cu caracter istoric și aspect de stăreție somptuoasă.

Pentru paralelism și după pilda *Vieților paralele* a lui Plutarh, modelul meu, voi lua stăreția de la mănăstirea Adormirea Maicii Domnului de la Vladimirești, raion Liești, regiunea Galați. A fost o instituție. A fost o stareță, maica Veronica, femeie frumoasă, aprigă, gospodină, care, din nimic, a fundat și a condus, până în finalul arestării, o instituție cu 300 de măicuțe-fecioare.

Maica Veronica (Vasilica Barbu) nu semăna la chip cu Martha Bibescu. Semăna la energie și putere telepatică, aproape hipnotică, pentru cei slabi de voință din jurul ei.

Maica Veronica avea o frumusețe paralelă cu a principesei Martha, ambele binecunoscute de mine, amator de pictură și statuar ratat. Eu aș fi vrut să mă fac sculptor și n-am avut perseverență, mâinile sunt când prea nervoase, când prea placide, puternice, neîndemânatic și nu ascultă de visul meu interior. Ascultă docile pe pogonul de hârtie albă.

Ca pictor și sculptor, în for și găoace, pot asigura pe Martha Bibescu, aflată azi la Paris și Monaco, unde scrie cu siguranță și *Memorii*, că maica Veronica, stareța Vladimirești lor, a avut o frumusețe egală, o frumusețe moldovenească și pură care nu era frumusețea Ilenei Cosânzene, care evocă nu logodna, nunta și maternitatea, ci frumusețea unei madone române.

Frumusețea Marthei a fost o frumusețe elină și cleopatrică.

Frumusețea din naștere, fără farduri, a maicii Veronica avea suavitatea, carnalitatea rozaceelor în obraz, petale de răsură. Ochii erau blânzi, candizi, străbătuți, intermitent, de furtuni, fără pic de ironie, doar cu străluciri, din care emanau, permanent, fluizi, fluidul telepatic, fluidul comprehensiunii totale, fluidele intuiției. Trupul măicuței Veronica, drapat în văluri negre, din cea mai bună stofă, fiindcă era o esteta, se presimțea energic, elastic, cam gingaș și subțiratic, ca al Marthei, drapat parizian. Eu n-am văzut decât fața și mâinile delicate, energice, albe, curate, ale măicuței Veronica și am sărutat, în lungi și scurte misive, în telegrame, dreapta albă a stareței. I-am sărutat-o, curbat, dreapta albă și în realitate. Avea parfum de busuioc și curățenie.

Maica Veronica nu toca zarzavat, ceapă și carne. Nici nu mânca vite sau păsări tăiate, pește spintecat pe burtă, ca să se poată zilnic împărtăși. Introdusesese zilnica împărtășanie cu trupul și sângele Mântuitorului ei galileean, împreună cu cele 300 de călugărițe-fecioare, provocând scandal în Sanhedrinul de la București, Sinodul bisericii noastre ortodoxe, care era și biserica autocefală română a măicuței. Sinodalii borțoși, cu fiitoare la mahalale, nu erau de acord și i-au făcut cap de acuzare din zilnică împărtășanie și din cultul fecioriei, trufie inadmisibilă.

De ce să nu existe cultul fecioriei, dacă-l practică tărăncile înainte de măritiș și-l proslăvesc țărani români și balcanici?

Să avem numai cultul nimfomaniei instaurat de regina Măria, Elena Lupescu, Veturia Goga și Mița Antonescu în țara noastră? Să cântăm osanale satanicului, rizibilului quintet muzical politic, care a dat pilde atroce și nerușinate patriei noastre de țărani și proletari decenți?

Maica Veronica a fost ținută de sinodali la stâlpul infamiei și eu i-am luat apărarea.

Este una din mândriile mele avocațiale că am luat apărarea stareței de la Vladimirești și a călugărițelor afiliați la Vladimirești, de la mănăstirea Sihastrului, din comuna Ploscuțeni, regiunea Putnei, în lungi și pitorești procese de port ilegal de uniformă monacală și evacuare din spațiu locativ, intentat de un episcop borțos, sinodal, ștampilat de mine public, scris și oral, ca *satrap persan*, episcopul Dr. Antim Angelescu de Buzău.

2.

Despre un „mănăstirean” și trei „berlinezi”

(...) Țuțea avea prieteni pe măsura lui. N-am regretat seara. A avut loc un incident între mine și el. Mariechen, ca fată de popă, mă descosea despre miracolele de la Sfânta Mănăstire a Adormirii Maicii Domnului de la Vladimirești, cum suna titulatura oficială. Țuțea e ateu și înjura pe maica Veronica. Era o modă în Capitală, lansată de Sandu Tudor și de prestigiosul frate Andrei Scrima, bibliotecarul Patriarhiei. A mai spus că, dacă n-ar fi venit Christos pe lume, noi am fi fost mai fericiți. Rămâneam păgâni și era mai bine.

Am zis:

— Saltul din animalitate la umanitate s-a făcut prin filosofii stoici și blândul nazarinean. E târziu și trebuie să plec acasă. Măine am procese.

Stai, mă, nu te ofusca. Tu ai ajuns vladimirist?
Eu sunt jurist, nu cred în Dumnezeu și nu pot fi vladimirist. Ca jurist al vladimiristilor, cu patalama și ștampilă, cu apostilă de la Maica Veronica, mi-e greu să nu le iau apărarea, chiar la o masă de prieteni.
Am rămas până în zorii zilei, fermecați de faconda lui Țuța.

CRUGUL MANDARINULUI (Editura VREMEA, 2002)

1.

PRO DOMO (10 decembrie 1954)

Tovarăși consilieri!

Socotesc că mi-am făcut datoria profesională, nimic altceva decât datoria, după felul cum mi-am apărat clienții, umilii călugări de la Mănăstirea Sihastru, aflați în litigiu judiciar cu puternicul și abuzivul episcop Doctor Antim Angelescu de la Buzău.

Mi-am făcut datoria apărând și aplicând legile republicii și pentru monahi, deoarece și ei sunt cetățeni și oameni.

Episcopul Antim a dat ordin Colectivului de Avocați de la Adjud să nu se elibereze delegații de apărare nici unui avocat pentru niște călugări caterisiți de Satrapia Sa, fiindcă acești călugări ar fi *răzvrățiți* și *răzvrătitori* împotriva dogmelor bisericii oficiale.

Din nefericire, Colectivul Avocațial Adjud s-a supus acestor injoncțiuni insolente.

Cu lacrimi în ochi, avocatul Dimofte de la Adjud, rudă apropiată cu unul din călugări, m-a primit cu brațe deschise fiindcă veneam din Capitală, ca să le apăr onoarea profesională și să-l scot, personal, dintr-o gravă criză de conștiință.

Cu brațele deschise și plin de curtenie, m-a primit și tovarășul Abramovici, directorul Colectivului Avocațial Adjud.

Iar când episcopul doctor Antim a avut nevoie de un avocat local pentru cursul nou al procesului de evacuare al Mănăstirii Sihastru, prin prezența mea, toți avocații adjudeni au refuzat să primească să fie avocații episcopului Antim, din spirit de simetrie și onoare inițial lezată.

Episcopul doctor Antim a trebuit să trimită doi avocați din Buzău (dintre care unul era jurisconsult și ginerele episcopal).

Furia episcopului Antim Angelescu n-a mai cunoscut margini în faza a doua a procesului. A depus două cereri cu plângeri penale împotriva călugărilor, deși ne aflam într-un banal proces civil de evacuare. Ambele plângeri penale sunt clasate în momentul de față.

Pe Marin Armencea, deputat în Sfatul Popular local, sprijinitor al călugărilor, l-a arestat prin miliția locală, l-a bătut și a stat două săptămâni bolnav la pat.

Pe mine, ca avocat pledant al Capitalei, m-a denunțat la Securitatea din Bârlad, și în recursul la Tribunalul Regional Bârlad a trebuit să pledez în prezența autorităților.

Jurisconsultul episcopal ațâțase și se aștepta la arestarea mea.

La Bârlad am spus ceea ce spuseseam la Tribunalul raional Adjud:

— Eu nu apăr aici numai călugări, apăr cetățenii RPR, fiindcă și călugării sunt oameni. Apăr pe ultimii iobagi din RPR, persecutați de ultimul baron feudal. Vlădica Antim al Buzăului, om vechi, are mentalitate de latifundiar valah și maniere de satrap persan.

Am câștigat procesul civil de evacuare și am împiedecat desființarea Mănăstirii Sihastru pe temeuri strict juridice, fiindcă transformarea, înființarea sau desființarea unei mănăstiri nu se poate face decât de către Sfântul Sinod, în conformitate cu legile actuale în vigoare (art. 5 Legea monahilor), iar nu de către un episcop samavolnic.

Sfântul Sinod n-a omologat machiavelismele episcopului Antim și a refuzat să desființeze Mănăstirea Sihastru și Mănăstirea din Vladimirești.

Dr. Antim nu s-a lăsat, nu s-a dat bătut după ce a pierdut procesul civil, a reiterat plângerea penală, clasată, pentru port ilegal de uniformă, împotriva celor 16 călugări caterisiți. A obținut, într-adevăr, opt mandate de arestare în loc de 46 Peste voia Procuraturii și a Tribunalului raional Adjud, a încercat să evacueze pe toți cei 46 de călugări cu ajutorul miliției călare și pedestre. A torturat pe deputatul Marin Armencea, stâlp de susținere al călugărilor năpăstuiți.

Dar, între timp, după șase săptămâni de stare de asediu a miliției călare, s-au limpezit lucrurile în jurul Mănăstirii Sihastru. Limpezirea era de natură juridică și administrativă. Aveam *res judicata pro veritate habetur*, iar episcopul, cu mentalitate polițienească, nu făcea decât să continue un abuz judiciar.

Cei opt călugări arestați au fost tunși chilug în prima lună. Pe urmă, Tribunalul i-a eliberat și afacerea penală s-a clasat.

Este meritul autorităților laice (judecătorești și administrative) care au intervenit cu vigoare în acest conflict, au luat apărarea călugărilor umili, persecutați de un episcop abuziv, și s-a dispus o *restitutio in integrum*.

Cel opt călugări arestați și eliberați li s-a dat domiciliu obligatoriu în satele lor de baștină.

Acest domiciliu obligatoriu a fost obținut exact pentru două săptămâni de către prea clementul și înaltul Prelat de Buzău.

Episcopul a mai ațâțat și Comisariatele Militare împotriva călugărilor, cerând să fie concentrați sau să-și facă armata, întrucât mulți intraseră de tineri în monahie.

Contra deputatului Marin Armencea, din comuna Ploscuțeni, satul Argeaua, raionul Adjud, i-a obținut un ordin, seria Ab. Nr. 014126 din 20.XI.1954 de la Comisariatul Militar al raionului Adjud, ca să se prezinte de urgență spre concentrare (clarificare), deși are 42 de ani și livretul militar este vizat pe 1954.

*

Bunul episcop s-a năpustit asupra deputatului Marin Armencea de la Sfatul Popular local și asupra avocatului bucureștean, ca țapi ispășitori ai mâniei sale.

Conflictul cu călugării s-a aplanat definitiv:

- din ordinul Sfântului Sinod care a ținut ședință în luna noiembrie;
- din ordinul autorităților laice și în urma unei vizite făcute la Vladimirești de către tovarășul Gheorghe Apostol, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

După aceste chemări în ordine, episcopul Antim a binevoit să cheme la Buzău o delegație a călugărilor caterisiți și arestați, tunși, dar acum liberi, ca să-i ierte.

S-au împăcat cu toții. Cei 46 de monahi au rămas la Mănăstirea Sihastru, cele 300 de călugărițe dizidente de la Vladimirești, în frunte cu maica Veronica (stareță) și cu duhovnicul lor, părintele Ioan Silviu Iovan, au fost vizitați de către Dr. Antim. S-au îmbrățișat, episcopul a plâns, s-au ospătat.

Ne aflăm, în acest moment, la... *pupătura generală!*

La Mănăstirea Sihastru domnește liniștea. Clienții mei își văd tihniți de rugăciunile lor.

Între clerici domnește liniștea. Urmează oare ca avocatul laic să plătească oalele sparte ale războiului ecleziastic, sfârșit în armistițiu și în *pupătura generală?*

Nicidecum. Dintru început, în prima fază a războiului, le-am predicat împăciuirea, tranzacția și frățietatea

În acest sens, am fost mereu ajutat (fiindcă procesul a durat peste opt luni) de vechii mei prieteni literați: Gala Galction, poetul Sandu Tudor (actualmente stareț la Rarău) și dr. în filosofie, Vasile Lăzărescu (Mitropolit al Banatului).

În prima fază a acestui război ecleziastic (faza conciliatorie), am luat contact, prima oară în viața mea, cu Antim, în fața Patriarhului Justinian Marina, contact soldat cu un conflict personal între noi, aplanat grație prestigiului și autorității morale a Patriarhului.

Dr. Antim cerea, pur și simplu, să ies din proces și să nu apăr călugării. Atunci l-am făcut prima oară, fulgerător, satrap persan! Pe urmă, starețul Sandu Tudor de la Rarău, chemat special în București, a fost însărcinat de Patriarh să elaboreze, împreună cu mine, o formulă constructivă și conciliatorie, între călugări și episcopul lor, formulă pe care am elaborat-o dar n-a fost acceptată de dr. Antim.

Cu această ocazie, au avut loc conversații telefonice între mine și episcop, vizite, cu automobilul pus la dispoziție de către Patriarhie, la Buzău, la Mănăstirile Sihastru și la Vladimirești etc. Așa se explică cele trei epistole din care Vlădica Antim citează trunchiat și fragmentar în plângerea sa de suspendare a mea din Colegiul Avocațial. (Cer ca probă depunerea lor *in extenso*).

După faza conciliatorie, a urmat războiul judiciar în plenitudinea sa. Am câștigat victoria pentru călugării mei, umili și înșihăstriți de dreptate.

Episcopul Antim a încercat cu metode penale intimidarea lor și, cu metode administrative, intimidarea deputatului Marin Armenca și a mea. Nu a reușit și nici nu cred că va reuși.

Acest proces disciplinar în fața Colegiului Capitalei, pornit contra mea, este un epilog al unui conflict civil de evacuare, terminat între părți, prin armonie generalizată.

*

În conștiința mea socotesc că am apărut cu dârzenie legile RPR și m-am purtat cu demnitate și fără accese, nici măcar stilistice, deși vocabularul meu literar este bogat.

Ce însemnează epitete literare de *satrap persan*, aluzie la *Lettres Persannes* de Montesquieu, fiindcă Antim Angelescu este doctor de Montpellier, și *baron feudal* față de metodele sale de comitagiu balcanic, lipsite de onoare și orice scrupul?

Pe buzele mele, și sub condei, mi-a stat timp de opt luni, memorabila formulare a maestrului meu oltean și literat, Tudor Argezi, marele poet, care a spus cândva, sub semnătură, unui episcop abuziv: *un porc cu mitra-n cap*.

N-am spus-o.

La plângerea sa de suspendare a mea din Colegiu, am făcut și eu o plângere simetrică, la Sfântul Sinod. Nu l-a suspendat, dar mi-a dat câștig de cauză pentru călugării umili și l-a obligat *să-i ierte și să se împace*.

Nădăjduiesc ca breasla mea avocațială să nu mă suspende și să nu-mi dea nici măcar un avertisment.

(Note scrise depuse la ședința din 10 decembrie a.c. în fața Consiliului de disciplină al Colegiului Avocaților Capitalei).

10. XII. 1954

Avocat doctor,

Petre Pandrea

*

Suspendarea din avocatură mă umple de melancolie. Meseria asta sacră exercită o fascinație indicibilă asupra mea. Acum înțeleg pe părintele Ioan Silviu Iovan, care se opune cu încăpățănare la scoaterea sa de-acolo, unde are o misiune, un mesaj de spus și de alinat oameni, de-acolo de la Vladimirești, de la mănăstirea de fecioare, acea *Grădina a Maicii Domnului*, ctitorită de maica Veronica.

Cum să-ți părăsești, fără strângere de inimă, locul unde ai arat, semănat, grăpat și plivit înainte de seceriș? Și care este secerișul decât moartea în onoare?

2.

16 decembrie 1954

Epistolă către maica Teodosia

Am expediat azi o lungă epistolă către maica Teodosia, biblioteca Vladimireștilor, autoarea unui mister creștin, în versuri *claudeliane*, jucat în cinstea și de ziua maicii Veronica, cu *a propos*-uri străvezii la Belzebuth Dr. Antim, episcop de Buzău și monahofag. Răzvrătirea clerului de jos împotriva clerului de sus, în acești ani, a avut răsunet răscolitor și în sufletul și penitențele poezilor viețuitori prin mănăstiri. Scrisorile patetice pe care le-am primit de la maica Veronica, duhovnicul Ioan Iovan, Micaela și Teodosia de la Vladimirești, ca și cele de la Mănăstirea Sihastru ale ierodiaconului Simion Ovezăa sunt testimonii și documente omenești de o valoare literară și psihologică de prim rang.

Ce comunicam măicuței Teodosia?

Că inima mea a rămas în Grădina Maicii Domnului, stărostită de Veronica.

Nu-mi pasă de conflictul cu Dr. Antim, cu represiuni atât de dezagreabile în tabăra mea profesională (profesiune prin definiție agitată), nu-mi pasă că m-a adus pe buza șomajului, echivalent cu inaniția în actualele împrejurări. Lasă zilei scârba ei!

Inima mea este cu clerul de jos care cheamă la ordine clerul de sus, pe *porcii cu mitra-n cap*, pe *satrapii persani* și pe *baronii feudali*.

Cum poți iubi pe Antim care trăiește cu o stareță dintr-o mănăstire de maici?

Cum poți respecta pe Patriarhul Justinian Marina, care are ibovnică la mahala, pe Florentina, fata plutonierului de la Râmnicu Vâlcea? Și-a adus Țiitoarea din provincie, a instalat-o în Capitală și a ridicat-o la rangul de metresă. I-a cumpărat mobilă, covoare persane, i-a adus pe tat'-său din pensie provincială și i-a dat slujbă la una din podgoriile Patriarhiei. Nu pare a fi mai degrabă *baronul*

H din *Cousine Bette* a lui Balzac, decât călugărul exemplar cum ar trebui să fie, de vreme ce este cocoțat pe scaunul suprem al bisericii?

Episcopii și mitropoliții sunt călugări.

Mitropolitul Sihastru Rusan al Moldovei are 17 copii legitimi și nu știu câți alții din flori.

Episcopul Valerian al Oradiei Mari a fost scos din cârciumile și bordelurile bucureștene, din redacții cinice și instalat în fotoliul episcopal. Ce mirare, că se duce la maica Veronica - o sfântă și adevărată *moaște vie* - și-i spune că atunci când va ajunge el patriarh va schimba costumul negru al călugărițelor și le va purta cu șosete și rochie scurtă!

Ce să spui despre Coban, unul dintre cei cinci mari împuțnericiți de la Ministerul Cultelor, care se duce la Vladimirești, privește tabloul cu racla Sfintei Paraschiva, protectoarea Moldovei, și întreabă candid pe călugărițe:

— Voi credeți în oase moarte? Să dați jos tabloul!

Pe bună dreptate, maica Micaela - o intelectuală - a invocat libertatea cultelor garantată de Constituție.

Ce nivel înalt găsești la Sihastru și la Vladimirești! Ce problematică înaltă! Ce puritate morală! Acești viețuitori de mănăstiri nu mănâncă decât lacto-vegetale, deci nu consumă carne, nu beau vin, nu cunosc relațiile sexuale, castitatea lor fiind mai presus de orice îndoială. Castitate și pauperitate. Cei obediți față de înalții prelați sunt în deficiență.

3.

Sugestii în chestia Vladimirești (14 februarie 1955):

1. părintele Ioan-Silviu Iovan, transferat stareț la Sfânta Mănăstire Sihastru,
2. starețul Teoctist de la Sihastru, transferat duhovnic la Vladimirești,
3. salvarea monahilor de la Sihastru de pușcărie, retragerea plângerii penale,
4. Sfânta Mănăstire Vladimirești devine stavropighie.

Subsidiar: drept de predică pentru ieromonahul Iovan la Vladimirești în zilele de sărbători când vin *masele folclorice* acolo, buluc...

Metodă: tratative directe cu maica Veronica.

Pentru convingerea părintelui Ioan, cel mai indicat este Dr. Ovid Munteanu de la Cluj, feciorul protopopului Munteanu, credincios, vladimirist, prieten și medic al părintelui Ioan și al mamei Veronica. Rog a fi primit în audiență de înaltul Stăpân.

Sugestiile sunt strict *personale*, în cunoștința atmosferei *mistice* din cele două mănăstiri dornice de martiraj inutil și vag.

Acest război ecleziastic este stupid și fără fundament dogmatic, ambele tabere fiind ortodoxe și bine intenționate.

Totul provine din *orgoliu și lipsă de tact*.

Dr. Petre Pandrea

Tel. 749 71 (București)

Str. Ilie Pintilie 22 (Alexandria)

4.

Avocat și apărător (24 martie 1955)

Avocatul este sinonim în românește cu apărătorul, termen popular de mare frumusețe. Ce însemnează apărător? Apărătorul este omul care-și apără țara cu pieptul său, cu toate forțele sale, cu riscul vieții sale. Când ai primit mandatul să aperi un om aflat în primejdia ilegalității ești obligat s-o faci cu riscul jertfei libertății personale, a onoarei și chiar a vieții. Avocatura, după teoria și practica mea de un sfert de secol, este cufundarea în durerile clientului, preluarea acestor dureri ale lui, ca dureri personale, încordarea puterilor pentru a depăși și alina durerile. Nici tata, nici mama, nici bunicii, nici frații mei numeroși n-au suferit de cord. Eu m-am îmbolnăvit de cord după o practică intensă de numai 12 ani (1938 - 1948 și 1952 - 1954). La 50 de ani sunt un om pierdut sub acest raport, deși vigoarea mea trupească este intactă și menită să atingă centenarul.

Este drept că au fost 12 ani de furtună, sub patru dictaturi și cinci ani de pușcărie, unde m-am comportat tot în apărător, preluând asupra mea calvarul dârzeniei implacabile și al avocatului, definit în glumă, printre ei, ca dulăul turmelor de mioare, lipsite de apărare. Aici dau exact definiția avocatului pe care o știu de mult, am descoperit-o ca student-secretar la maestrul meu Anibal Teodorescu: avocatul este un ostaș. Ostașul apără patria în pericol. Avocatul apără viața și onoarea omului în pericol și suferință.

Primul meu maestru era un avocat placid comercialist și profesor universitar de drept administrativ. îl chema Anibal Teodorescu. Era un savant cu vocație minoră și fără pasiune. Am învățat meticulozitatea și ordinea în dosare și program de muncă. Era un avocat tenace și conștiincios. Ținea la reputația sa.

Exact la antipod a fost al doilea și adevăratul meu maestru, Dem. I. Dobrescu, care prelua asupra-și riscul calomniei și al tuturor imbecilităților exalate de acea apă stagnantă sulfuroasă care se numește opinia publică. A fost numit în deriziune procurorul umanității. Și-a schimbat porecla în renume. Și-a tipărit o carte cu eseuri și conferințe sub acest titlu grandilocvent și fascinant.

Am fost scos de zece zile din avocatură, prin suspendarea mea, în urma unei pledoarii prin care am scăpat 11 oameni de la moarte. Sunt mândru de acea pledoarie, de efortul cerebral și de faptul de a fi putut transmite fluidul convicțiunii mele intime asesorilor populari și președintelui, un jurist consumat.

Suspendarea din avocatură mă umple de melancolie. Meseria asta sacră exercită o fascinație indicibilă asupra mea. Acum înțeleg pe părintele Ioan Silviu Iovan, care se opune cu încăpățănare la scoaterea sa de-acolo, unde are o misiune, un mesaj de spus și de alinat oameni, de-acolo de la Vladimirești, de la mănăstirea de fecioare, acea grădină a Maicii Domnului, ctitorită de maica Veronica.

Cum să-ți părești, fără strângere de inimă, locul unde ai arat, semănat, grăpat și plivit înainte de seceriș? Și care este secerișul decât moartea în onoare?

5.

8 aprilie 1955

Prea Venerată Maică Stareță,

Venisem sâmbătă să asist la vecernie și să mai aflu de soarta scumpilor mei călugări-sihaștri pe care în iunie 1954 îi scăpasem de la pușcărie și le pledasem, la Adjud și Bârlad, procesul civil de evacuare.

Prin decembrie, reușisem să împac pe Sihaștri și pe cei de la Vladimirești cu P.S. Episcop Antim de Buzău. Eram fericit.

Pe urmă, a început zăzania. Eu eram mutat disciplinar la Alexandria. M-am supus sorții. Azi sunt suspendat!

Nădăjduiam ca, între timp, să se fi aplanat lucrurile. Este un stupid război ecleziastic!

Împins de dor și de grijă pentru puișorii mei călugărași, am luat trenul să-i vizitez în schitul lor.

Acolo, am căzut ca musca-n lapte. Miliție. Securitate. Am văzut la miezul nopții o măicuță alarmată. V-am văzut și pe Dumneavoastră (cu lacrimi în ochi?) dimineața, când plecam în automobil deschis, cu 14 milițieni înarmați.

Vă scriu, ca să nu fiți alarmată. Mi s-a dat drumul, nevătămat. S-au purtat amabil cu mine, toți. Un apărător-avocat, ca și medicii, se bucură de imunitate. Mergem și printre leproși. Avem riscuri profesionale, mici neplăceri. Sunt trist numai că maica Veronica și părintele Ioan au fost arestați. Ce copilărie! Ce stupid război ecleziastic!

Vă sărută dreapta,

Dr. Petre Pandrea

6.

Strict confidențial

8 aprilie 1955

Înalte Stăpân,

Fratele meu Dr. Gheorghe Marcu de la Râmnicu Vâlcea, deputat sinodal și în baza căruia mi-ați acordat o reală prietenie la începutul stupidului război ecleziastic cu Vladimireștii și Sihastrii, mă îndeamnă să merg cu el în audiență la Dumneavoastră.

Până la audiență, prefer să vă descriu ororile și infamiile organizate de Dr. Antim în Sf. Mănăstire Sihastru, pe care le-am trăit personal.

Sâmbătă, 2 aprilie ax., am plecat la clienții și puișorii mei călugărași, pe care nu-i mai văzusem de la 9 august, termenul ultim al proceselor:

- procesul penal pentru port ilegal de uniformă călugărească fusese închis, *clasat pe linie de îndrumare și control*, adică cu avizul autorităților laice bucureștene, care nu doreau imixtiune, ci neutralitatea Statului laic,
- procesul civil fusese pierdut de 9 călugări caterisiți, restul rămăneau în spațiile lor și primeau ca tolerați și cooperatori și pe caterisiți.

Dr. Antim a arestat, ilegal și abuziv, pe cei 9, i-a tuns și i-a trimis la vatră în luna septembrie, imediat după clasarea plângerilor sale penale.

În noiembrie 1954, s-au împăcat. Au fost la Buzău, în frunte cu maica Veronica. Episcopul i-a iertat. S-au pupat.

După împăcare, m-au chemat și pe mine la Vladimirești, ca prieten laic al lor, *zic laic*, fiindcă eu am încă grave îndoieli asupra existenței lui Dumnezeu, și mă aflam cu ei în dispute filosofice interminabile. Aceste controverse nu exclud stima și simpatia reciprocă.

Așadar, la 2 aprilie 1955, am plecat la Sf. Mănăstire Sihastru, împins de dor și grijă pentru ei. Auzisem că au refuzat să se prezinte la noul proces penal organizat de Dr. Antim-Bogoe-Roman Drug. Aveau autoritate de lucru judecat (*res judicata pro veritate habetur*), valabil etern, inclusiv legislația latină și română RPR. Se calcă reguli elementare de drept, de constituționalitate și umanitate în această prigoană contra călugărilor vladimirești.

Ajuns, acolo, sâmbătă, pentru a asista la vecernie și pentru a mă odihni o duminică, în cadrul idilic, m-am trezit arestat, percheziționat, interogat. Așa se face cu *orice* vizitator.

M-au dus între baionete și mitraliere, cu 14 milițieni și 2 ofițeri de securitate, la Adjud, apoi la Bârlad, în stare de arest.

La Bârlad, cunoscut ca avocat, mi s-a dat drumul cu politețe.

Așadar, s-a băgat miliția înarmată în sfintele mănăstiri ortodoxe în numele Episcopiei!

Totul mi se pare un coșmar și un *stupid război ecleziastic*.

La Vladimirești, sunt arestați maica Veronica, părintele Ioan și alte călugărițe.

E posibil să se ajungă până aici?

Nu socotiți că este timpul să ieșiți din neutralitate față de acest *război ecleziastic* și să interveniți pentru a-l curma, a elibera pe călugări, a face *o restitutio in integrum*, a declara Vladimireștii ca stavropighie și a o lua sub directă oblăduire a Dumneavoastră?

Al Dumneavoastră cu respect filial,

Dr. Petre Pandrea

7.

Drama hidoasă a Vladimireștilor (12 aprilie 1955)

Din conversația aprinsă cu Dr. Petru Groza am înțeles că se pregătește o dramă hidoasă pentru Vladimirești, un proces monstruos, cu spionaj, rebeliune, legionarism, imoralitate și alte ustensile din cloaca maxima a diversivității și tâmpeniei, un *Schau prozbe* în care nu este exclus să intru și eu ca protagonist, ațățător, instigator și alte marafeturi juridice.

Tot ce este real este și rațional, spunea - greșit - Hegel. Lumea este o proiecțiune a vieții interioare, spunea cu mult mai aproximativ exact Berkeley.

În această dramă a Vladimireștilor eu văd fascicole de proiecțiuni interioare mintale și sufletești atât de diverse și de pitorești, cum n-am mai văzut în nici un proces, în nici o împrejurare, deși am trăit - ca experiență - cât trei vieți de Matusalem. Pe primul plan se situează maica Veronica, țărănuța orfană de la Liești, cătunul Vladimirești, care a văzut pe Maica Domnului, într-un lan cu porumb, prășind pe cele câteva pogoane de șes ale bunicii și unchiului matern. O viziune? Un vis interior? Teologii vorbesc de epifanii. Eu nu cred. Era un vis interior al fetiței orfane, care nimerise în atmosfera de cântec, jale, nostalgie și nădejde a Oastei Domnului, a preotului caterisit Trifa de la Sibiu. Atât și nimic mai mult. Un vis la lumina zilei, în lipăr de soare, al unei fetițe orfane și trudite care a adormit la nămiaza.

Pe urmă începe miracolul voinței și al personalității magnetice, fascinante și inteligente, fiindcă Vasilica, orfana analfabetă din Liești, este o personalitate înăscută de regină fascinantă, dotată cu fluidul transmisibil al voinței imperioase.

Pe lanurile buniceței și mamei moarte, unde prășea cucuruzul, a vrut să-și ridice o mănăstire și a ridicat-o într-un timp record. A început într-un bordei, cu fetițe de vârsta ei, de 14 - 16 ani. Și-au adus și un bătrân preot ca duhovnic pentru a sluji liturgia, utreniile, vecerniile. Treptat, treptat, Vladimireștii au crescut în centrul energetic al ortodoxiei valahe de astăzi. Acolo este un centru religios al țării mele. Nu se află la Patriarhie, nici la Curtea de Argeș, nici în bisericile orașenești, mereu pline, nici în bisericuțele de țară tot mai goale, fiindcă popii sunt mereu borțoși și enoriașii tot mai slabi și mai amărâți.

Centrul ortodoxiei moldo-valahe s-a mutat în acești ani la Vladimirești unde stareța-stavroforă Veronica tronează ca o regină și muncește ca o albină, înconjurată de 300 de măicuțe fecioare și unde predică ieromonahul Ioan Silviu Iovan, ardelean, doctorand în teologie de la Cluj, călugăr din vocație și voință, viitor patriarh al României, dacă va scăpa cu viață din acest proces hidos.

Dr. Petru Groza mi-a vorbit de ieromonahul Ioan și maica Veronica, exact ca maiorul de Securitate Gligor, care m-a anchetat patru ore la 3 aprilie 1955, la Bârlad, după arestarea de la Sihastru, când speram să fac o nouă vizită la Vladimirești, după absolvirea vizitei la călugărașii, clienții mei.

M-am trezit arestat la 12 noaptea, drumeț obosit, sosit la mănăstire, visând un ospăț și un pat curat. A doua zi, seara, la ora șase, am intrat în ancheta Securității de la Bârlad, după ce-am trecut, în tranzit pe la Securitatea din Adjud.

Toate insanitățile și acuzațiile de Gauleiter moldovean ale Maiorului Gligor (un ardelean sănătos la trup, sănătos la minte, dar fără pic de metafizică sau fior religios) aduse maicii Veronica și părintelui Ioan le-am auzit din gura doctorului Petru Groza (cu rezerva fiorului cosmic pe care-l resimte doctorul, mândru de titlul său de deputat sinodial timp de 35 de ani). Imoralitate... puturoșenie... spionaj... legionarism... rebeliune...

Nimic din aceste insanități nu e adevărat.

Acești oameni au trăit îngerește, suferă ca mucenicii și dacă vor muri în această dramă hidoasă vor intra ca sfinții în calendarul ortodox.

8.

Declarație (octombrie 1958)

Subsemnatul Petre Pandrea, născut la 26 iunie 1904 în comuna Balș, regiunea Craiova, fiul lui Ion și al Anei, cu domiciliul ultim în strada Sandu Aldea 96, București, în legătură cu problema Mănăstirii Vladimirești-Liești, regiunea Galați, declar următoarele:

- am fost angajat ca avocat al Mănăstirii Sihastru, filiala Mănăstirii Vladimirești, în luna aprilie 1954. Am avut patru termene la Adjud și trei termene la Tribunalul regional Bârlad și am fost cu clienții mei monahi, în interes de serviciu, pentru a discuta problemele apărării (port ilegal de uniformă și evacuare a celor două mănăstiri);
- am fost de circa 8-10 ori la Vladimirești unde am cunoscut pe stareța Veronica și pe părintele Ioan-Silviu Iovan și pe stareța Micaela
- ;am câștigat procesul penal de port ilegal de uniformă și a rămas în litigiu evacuarea celor două mănăstiri cerută de conducerea Bisericii ortodoxe;
- am fost delegat de către Patriarh, cu automobil pus la dispoziție de ministrul Cultelor, P. Constantinescu-Iași, să aplanez conflictul pe cale amiabilă.

Toate convorbirile mele avute cu Veronica - Iovan și Micaela au purtat exclusiv asupra condițiilor împăcării:

- stavroforie,
- mutarea lui Iovan la Sihastru ca stareț,
- ne amestecul Episcopului Antim,
- oblăduirea Patriarhiei

Toate aceste tratative le-am dus cu ei până la suspendarea mea de la 12 ianuarie 1955, suspendare pe chestia pledoariei de la 17 decembrie 1954.

Ulterior, am plecat la 9 martie 1955 la Periș, ca lucrător agricol la via mea, unde am aflat, din gura secretarului și colegului meu, avocatul Emil Popovici, că au fost arestați și judecați la Galați numiții Veronica - Iovan și Micaela.

Nu știu nimic precis, din dosar și de la alte persoane, pentru ce anume au fost condamnați. În tribunal, de la un coleg avocat, poate jurisconsult la Ministerul Cultelor, mi s-a spus, că au fost condamnați pentru legionarism și o chestie cu buletine pierdute de peregrini, pe care Micaela le-ar fi dat unor legionari fără buletine. Acest lucru l-am aflat după expirarea suspendării mele provizorii care a durat un an și opt luni.

Am aflat, despre procesul lor, când m-am întâlnit cu Sandu Tudor (care disprețuia pe Micaela, și pe Veronica, și pe Ioan) că Micaela este sora lui Iordache Nicoară, comandant legionar și am rămas stupefiat. N-am știut nimic despre aceste detalii în timpul proceselor ecleziastice pldate.

Alteceva n-am cunoscut și nu mai cunosc nimic din învinuirile aduse acestor persoane în timpul proceselor.

Abia după ce am fost reținut pe ziua de 23 octombrie 1958, în cursul anchetei, am aflat, de la anchetator, că la Vladimirești cei trei au comis chiar crime.

Eu nu am cunoscut până când am fost arestat că aceștia au comis și au fost învinuiți chiar de crime. Nu știu cu cine au fost judecați în afară de ei trei și cu alte 10 călugărițe.

Alteceva nu mai cunosc în legătură cu chestiunea Vladimirești.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, susțin și semnez.

9.

Completare (1959):

Despre activitatea legionară a Micaelei nu știu nimic, în afară de faptul că era sora lui Iordache Nicoară și că a avut un logodnic legionar, mort pe front, detalii aflate din gura lui Sandu Tudor.

Dr. Petre Pandrea